AMFILOHIE
HOTINULUI

GEOGRAFIE

JASI — 1795
G. SION

EX-LIBRIS
BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
DIN CLUJ

ДЕ ѾБЩЕ ГЕѠГРАФІЕ

ПЕ ЛИМБА МОЛДОВЕНЯСКЪ

Скоасъ депе Геѡграфіе луй Буфіер, дупъ ѡ ꙟдуялъ каре акум ла май пре урмъ сау ашъзат ꙟ Академіе дела Парижи.

Акума ꙟтъй тупърит: Ꙟ Зилеле Пре Луминатулуй, ши Пре Ꙟнълцатулуй Домнулуй ностру АЛЕѮАНДРУ ІѠАНЪ КАЛИМАХЪ ВВДЪ.

Ку Благословеніа, ши ку тоатъ келтуяла Преѡсфинцитулуй Митрополит а тоатъ Молдавіа, Куріѡ Кир: ІАКОВЪ. Ꙟтру а Преѡсфинціей сале Тупографіе, ꙟ Сфънта Митрополіе, ꙟ Ѩшй.

Ла Ань: 1795. Авгуcт: 22.

Сау тупърит де Іеродіакон Герасим: ши де Павел Петрович тупографи.

✻✻✻ ✻✻✻ ✻✻✻

КꙊВѪНТЪ

КѢТРѢ ЧЕТИТОРІЮ

Вестѣ каре аꙋ єшить пентрꙋ ачѣстъ кърцꙋліе, кꙋ нꙋмеле де Геωграфіе де обще, нꙋ нꙋмаі ꙟФранціе, оунде динтрꙋ ꙟтѫй аꙋ ашъзать ωрѫндꙋѫла ꙟтра ачесть фелю, дарь ши ꙟтрꙋ алте локꙋрй, ши цѫрй, саꙋ пріиминть ка оунь лꙋкрꙋ оушорь пентрꙋ ꙟвъцътꙋра Геωграфіей, тѫлкꙋиндꙋсω ꙟфіинцъ фіеще каре царъ пе а а лимбъ. каре акꙋмь ши ꙟтрꙋ аноастръ, асъ да ла лꙋминъ наꙋ пꙋтꙋть, кѫчй кꙋ адевърать нꙋ єра кꙋ пꙋтинцъ, ꙟтрꙋ алть кипь, асъ да ω ωрѫндꙋялъ май кꙋ оушꙋринцъ, ши май кꙋ леснире пентрꙋ ꙟвъцътꙋра Геωграфіей, челорь че воескь а щи локꙋриле де фіеще каре парте де апъмѫнтꙋлꙋй. Ꙟпърацій, Цѫрй, Четъцй, Мꙋнцй, ши Гжꙋрй. каре съ скріꙋ аичѣ де рѫндь пентрꙋ фолосинца тинерилорь, де але цине минте, каре ꙟче парте де локь єсте, ши че нꙋме аре. Пе кѫть саꙋ пꙋтꙋть пѫнъ акꙋмь де асъ кꙋноаще, асꙋпра ачестꙋй глобь де пъмѫнть, ши апъ. Нꙋ дꙋпъ кꙋмь єра ꙟтрꙋ ачѣ май денаинте Геωграфіе, ꙟтрꙋ каре съ кꙋпринде тоате нꙋмеле де цѫрй, ши локꙋ-

рй

❋❋❋ ❋❋❋ ❋❋❋

рй, ꙟтрꙋ ници варваре вїершꙋрй де поетн іе, каре ꙟлѣскь де а аꙋлѣ тинерїй аꙋторю, ши фолось, ей сѫ ꙟсърчина де ѡ греꙋтате, кѫть де мꙋлте ѡрй ꙟтѫмплѫндꙋсе ла уній де а деприйнде ачестѣ, ей нꙋ сѫ май грижѣ де алтѫ рѫмѫш цѫ че май рѫмѫнѣ, рѫмѫинд ка ши кѫнд сар лꙋа ѡпїатрѫ депе ѡзꙋгрꙋвалѫ мозаичаскѫ, каре алтѫ нꙋ ар фи пꙋтꙋть сѫ фїе, фѫрѫ декѫть тоть кипꙋль стрикать.

Дарь май пре оурмѫ кꙋ пꙋртарѣ де гриже, ши кꙋ ажꙋторюль де оунь алесь мадиматикь, ши плинь де алте ꙟвѫцѫтꙋрй, сау кꙋрѫцить, ши сау ꙟдрептатать дꙋпѫ кипꙋль кꙋмь сѫ веде. депе каре ꙟкинпꙋире, ши ной ꙟдрѫзнинд ам тѫлмѫчито (неторничеще,) депе лимва италїенѣскѫ, пе лимба молдовенѣскѫ, пентрꙋ ꙟсꙋши глобꙋль пѫмѫнтꙋлꙋй. Їарь ꙟвѫцѫтꙋриле челе пентрꙋ сфера черѣскѫ сау лѫсать, пѫнѫ ла времѣ кѫнд ворь ꙟдемна алції кꙋ май бꙋнѫ причепире, де а ꙟкипꙋй ши ꙟсꙋши сфера пе ачасть лимбѫ.

Ши мѫкарь кѫ ꙟтрꙋ тоате ꙟвѫцѫтꙋриле, ꙟтѫй сѫ ꙟваць че есте май оушорь, апой сѫ сꙋе ла челе май греле, дꙋпѫ кꙋмь ши ꙟтрꙋ ачеста, фїинд динтрꙋ ꙟтѫй Географїе, апой Космографїе, фїинд кѫ Географїе арать немай пен-

трꙋ

трꙋ пъмѫнтъ, ꙗрь козмографїе пентрꙋ тоатъ лꙋмѣ. шѝ пентрꙋ ачаста ꙟтѫй съ се ꙟвѣце ѡпарте, апой тоате пърциле.

Дечй ꙗбите четиторю, прїимеще ачестъ пꙋцинъ, шѝ те ꙟвацъ, къ пе оурмъ вей щѝ шѝ челъ мꙋлтъ. Шѝ те ласъ кꙋ паче, къ єꙋ сѫнтъ де апꙋрꙋрѣ рꙋгъторю кътръ Дмнезеꙋ пентрꙋ фолосꙋлъ Православїей воастре.

Смеритꙋлъ ꙟтре Архїерей,
АМФИЛОХЇЄ ХОТИНЇꙊЛЪ

ПЕНТРУ ИЗВОДИРѢ ГЕѠГРАФІЕЙ

Геѡграфіе (дупъ кум ши алте ꙟвъцътурй,) ау авут асале тинерецe ши адунърй, дупъ мъсура ꙟмулцирій оаменилѡр, каре динтру ꙟтѫй ау ꙟчепут алъкуи пъмѫнтул. Ши мулте нумири ау авут, пентру къ, кѫнд оаменій сау адунат ꙟтрун сѫнгур лок ꙟл нумиръ (топографіе) (адекъ, скрисоарѣ локулуй,) йаръ кѫнд съ ꙟтинсеръ ку лъкуинца май пе мулть лок, ѡ нумиръ Хорографіе) (адекъ скрисоаре де сате, ши четъци,) ши йаръшь кѫнд ꙟмплиниръ ѡ маре парте де а пъмѫнтулуй, ѡ нумиръ (геѡграфіе) (адекъ скрисоарѣ пъмѫнтулуй,) каре поате съсе факъ историчеще, философіще, ши мадиматичеще.

Геѡграфіе историчаскъ, купринде ꙟтру сіне арътъриле де требуйнца църилѡр, ши лукръриле каре лѣу луминат.

Геѡграфіе философаскъ купринде ꙟтру сине апро[illegible]риле фирещи, алокурилѡр, (сау историѧ че фираскъ алѡр.)

Геѡграфіе мадиматичаскъ, есте ачѧ каре ꙟсем-

❋❋❋ ❋❋❋ ❋❋❋

ꙟсемнѧзъ кипꙋль пъмѫнтꙋлꙋй, ши асале пърцй. ши лѫнгъ ачестѣ ацꙋнџе ши арътъриле черещи, че ле че ꙟй стаꙋ ꙟдрепть дела лꙋминѧзъ.

Ши врѫндь нои ка съ арътъмь кѫте чева, зичемь, къ дннь времѣ лꙋй Алезандрꙋ Милисинѧнꙋль, оучиникꙋль лꙋй Телете нименѣ нꙋ цине минте, ка съсъ фи май мъсꙋрать пъмѫнтꙋль де алтꙋль.

Ачесть философь ера кꙋ 6, векꙋри, май ꙟнаинте де нащерѣ лꙋй Хс҃, каре аꙋ мъсꙋрать пъмѫнтꙋль, ши лаꙋ ꙟкипꙋить ꙟтрꙋнь глобь, мещешꙋгось. Апой пꙋцинь дꙋпъ дѫнсꙋль Аристагора, деде ла клешмени ѡтаблъ де спижъ, ꙟтрꙋ каре авѣ типърить, ꙟкꙋнжꙋрарѣ пъмѫнтꙋлꙋй, кꙋпринсь, ши тъеть, де мърй, ши рѫꙋри.

Де ѡтаблъ асеменѣ съслꙋжи ши Сократь, пентрꙋ касъ ꙟфрꙋнтезъ мѫндриѧ Алцивiѧдiй, ꙟдемнѫндꙋѡ касъ кꙋте ꙟтрꙋ ачаста Адинѣ, ши ꙟ iдинѣ асале богъцiй, къ, ничй ꙟсемнать нꙋ ера, кꙋчй къ, ши ꙟсꙋшй Адинѣ ера ꙟсемнатъ нꙋмай кꙋ оунь пꙋнть.

Ши принь трѣчерѣ де време, ꙟчепꙋ асъ ꙟмꙋлци ачасть ꙟвъцътꙋръ, каре ши Никонь краюль Егѵпетꙋлꙋй, ꙟтрей ани, оунꙋль дꙋпъ алтꙋль,

аꙋ

аꙋ фъкꙋтъ черчетаре, ла тоатъ марӂинѣ Афричїй.

Дарїе аꙋ къꙋтатъ ꙟтратꙋль Индꙋлꙋй, ши тоатъ марѣ Едїопїей, деспре ръсърить.

Мареле Алезандрꙋ, ꙟтрꙋ асале кълъторїй, адꙋсъ пе Калистень пентрꙋ касъ мъсоаре трꙋпꙋриле черещий, ꙗръ пе Деѡгнеть ши пе Бетонїе, касъ скрїе, ши съ мъсоаре асале кълъторїй.

Ши аꙋ ѡрѫндꙋить ши вро кѫтева корꙋбїй, касъ ѧ сама, ла вадꙋриле мърїй Индїей, ши съ кꙋноаскъ ши колфꙋль персїанꙋлꙋй.

Ꙟкартѣ лꙋмїй, съ афлъ типосить (скрись) пентрꙋ трей пърций апъмѫнтꙋлꙋй, фїиндь къ, ла ачѣ време нꙋмай трей ера кꙋноскꙋте, Еврѡпа. Асїѧ. ши Африка. каре съ зиче къ, ачастъ карте арфи алꙋй Аристотель.

Ши дꙋпъ ачесте времй, ꙟпърацїй Егїптꙋлꙋй, аꙋ стрѫнсь пе чей май алешй мадиматичй, ши астрономй, ши ашъзаръ школе, (ꙟ Алезандрїѧ) де мадиматикъ, ши де астрономїе, ши геѡграфїе, ши динтрачей оучиничй анꙋме Кононь, Аристилло, Тимохарь ши Ератостень, де нъзкоа-въ аꙋ мъсꙋрать пъмѫнтꙋль дꙋпъ ꙟпоарчерѣ соа-релꙋй.

Ши май пре оурмъ ꙟтръ ачастъ ꙟвъцътꙋръ,

ши

шй ла ромꙟнй, къ, Юлїе Кесарюль аꙋ мъсꙋрать
тоатъ ꙟпърьцїѧ са ꙟмиле, пꙋиндь мъсꙋриле ꙟ-
табле де спижъ, кꙋ ѡстенѧла лꙋй Зонодоѯь Дїо-
дорь, Полїелеть, ꙟтре каре ѥра, шй Страбонь,
чаꙋ тръить пънъ сꙋпть ꙟпъръцїиле лꙋй Аѵгꙋсть,
Тиверїе шй Антонинь.

Сꙋпть кареле Клавдїе Птоломео Алеѯан-
дрꙟнꙋль, скрисъ дꙋпъ кꙋмь пъмжнтꙋль ѥра ꙟ-
семнать, шй пꙋсъ де пърцїле ꙟгради, шй
минꙋте, дꙋпъ мъсꙋра лꙋй Посидонїе.

Изводиндь лъцимѣ, шй лꙋнцимѣ каре ачасть ѡ-
рꙟндꙋалъ саꙋ афлать чѣ май апропїатъ, де а-
честь мещешꙋгь. Чей дела мꙋлть нещїинцъ къ, ѡка-
нꙋль ꙟкꙋнцꙋръ пъмжнтꙋль, шй кредѣ къ сꙋпть
бржꙋльчель калдь нꙋ поате нимене съ тръаскъ,
шй нꙋ щїа ничй де Америка, ничй де пъмжнтꙋриле
челе дела амїазъ зи, шй дела мїазъ ноапте. Шй
ничй мъсꙋра чѣ адевъратъ аглобꙋлꙋй, ничй апро-
пїериле магнетꙋлꙋй, къ, трагь ла оунь поль, шй
ла алтꙋль, шй ꙟ мꙋлте вѣкꙋри стътꙋ лꙋмѣ
ꙟтрꙋ ачасть нещїинцъ.

Апой аꙟжндь арапїй мърирѣ ꙟпъръцїей съ
апꙋкаръ Аравїй де ꙟвъцътꙋра геѡграфїей, шй а-
флжндь Пꙋсола магнетꙋлꙋй, шй Тилескопїѡ,

адекъ

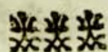 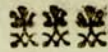

(Адекъ ведере де парте,) Микрометро, (адекъ а мъсꙋрїй мичй) ши Ѡрологїанꙋль, А пендоло, (адекъ кꙋмпъна, ши мъсꙋра часорникꙋлꙋй,) кꙋ каре мъсоаръ тимпꙋль. Дедеръ ꙋнь алть ꙟноить ажꙋторю ла ꙟвъцътꙋра геѡграфїей. Дарь тоть ꙟкъ, некꙋноскꙋтъ де плинь.

Іаръ ꙟ анꙋль, 1736, пе време̑ краюлꙋй Лꙋицій, аль 15, Краюль францꙋзеск, дꙋпъ порꙋнка крещїй сале ꙟнълцимй, сау порнить дой Акадимичй, динтрꙋ аса кръяскъ Академїе, ꙋнꙋль спре Екфаторе ши алтꙋль спре поль артикꙋ, пентрꙋ касъ ꙟсемнезе кипꙋль, ши мъриме̑ пъмжнтꙋлꙋй, ши дꙋпъ мꙋлтъ щїинцъ че аꙋ фъкꙋть, сау афлать къ пъмжнтꙋль нꙋ єра сферикꙋ, адекъ токма ротꙋндь, чи пꙋцинь лꙋнгърець, кꙋпринсь ꙟтре дой полй, ши апой аꙋ фость де требꙋинце, де асъ ꙟдрепта тоате кърциле геѡграфичещй, мъкарь пентрꙋ ѡбичеюль кълъторїей депе маре.

Ши іаръшь нꙋ дꙋпъ мꙋлтъ време, съ тримисъ ши алцй дой пентрꙋ май бꙋнъ ꙟкредницаре, ла ачелешь локꙋри, ши афлжндь асемене̑, съ нъдъждꙋеще къ ꙟскꙋртъ време ачастъ ꙟвъцътꙋръ, афи кꙋ тотꙋль де неправъ.

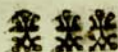

СКАРТЪ

де тоть чеса кꙋпринде ѫтрꙋ ачастъ
КАРТЕ

Пен-

*** *** ***

ПАРТЕ А ДОА

ПАРТЕ А ТРЕА

ПАР-

*** *** ***

ПА́РТѢ А́ПА́ТРА

ПЕ́НТРꙊ ЛОКꙊ́РИЛЕ

ПА́РТѢ А́ДОА́ А́ГЕ́ѠГРА́ФІЕ́Й

Геѡграфїе

Молдовенѣскъ.

Геѡграфїе, есте кȣвѫнтъ гречеськъ, алкътȣитъ динъ доаѫ кȣвинте, гї, ши, графїе, каре ꙟлимеа ноастръ ꙟлтъ нȣ зиче фъръ де кѫтъ, скрисоаре пъмѫнтȣлȣй. Ши ла ачастъ ꙟвъцътȣръ, есте де трекȣинцъ де аши май динтѫи ачесте кȣвинте, (сау нȣме,) ши але ꙟцелеџе бине, каре слȣжеськъ ла ачаста, ръсъритȣлъ, апȣсȣлъ, амїазъ ӡи, мїазъ ноапте, пъмѫнтъ ꙟтъритъ, (аȣ статорникъ,) пъмѫнтъ ѡстровъ, лимбъ де пъмѫнтъ, ѡстровъ принсъ де пъмѫнтъ, ѡри џȣмътате ѡстровъ.

ꙟмъри, съ кїамъ колфȣри, (сау боаӡȣри,) стрѫмтори, бъй, дȣпъ кȣмъ соръ веде

май ꙋ̆шѡ́рь тжлкꙋль лѡрь.

Ръсъри́тꙋль, а̂пꙋсꙋль, а̂мїа́зъ зи̑, мїа́зъ но́апте, а̑ꙋ ши а̑лте нꙋме, кꙋ ка́ре корѣбїе́рїй, ши геѡгра́фїй, ꙟче́ май мꙋлтъ па́рте, съ слꙋжѐскь кꙋ а̂че́ле нꙋмирй, Ръсъри́тꙋль ꙟль нꙋмѐскь, Е̑сть. а̂пꙋсꙋль, ѡ̆весть. а̂мїа́зъ зи, Сꙋдь. мїа́зъ но́апте но́рдь. май а̂да́ѡгь корѣбїе́рїй а̂да̀ ши а̑лте нꙋме ꙟдоиндꙋле кꙋ а̂че́стеши нꙋме, зикжндь: Е̑сть Сꙋдь, Е̑сть, но́рдь, ши а̑лтеле. ꙗ̑рь фїи́ндь къ ꙟтрꙋ а̂ча́стъ ка́рте, съ ворбе́ще де ѡ̆бще, ши ꙟпꙋцине кꙋвинте, динь че́ле ꙟчепъто́аре, ши мъка́ръ къ а̂че́ле зиле нꙋмѐск корѣбїе́рїй, слꙋжѐскь на́фтичїй, (а̂декъ мешешꙋгꙋлꙋй корѣбиерїей,) а̂нꙋми вжнтꙋриле, нꙋне пре е̑сте но́аж мꙋлтъ требꙋинцъ де а̂ши то́ате мърꙋнцꙋшꙋриле, дарь зичемь, къ, Ръсъри́тꙋль е̑сте оу̑нде е̑съ Со́аре́ле диминѣ́ца, къ де а̂пꙋрꙋрѣ съ а̑флъ дина дрѣ́пта, кжндь оу̑нꙋль шѐде де ка́ꙋтъ пеѡ ка́рте топографича́скъ, фъкꙋтъ кꙋ ѡ̑ржндꙋ́ялъ. А̑пꙋсꙋль е̑сте оу̑нде а̂пꙋне Со́аре́ле, (са́ꙋ съ а̂скꙋнде сꙋптъ а̂ль но́стрꙋ ѡ̑ризо́нь,) къ стъ деспре стжнга че́лꙋй че ка́ꙋтъ пе ка́рте. ꙗ̑ръ мїа́зъ но́апте динь фа́цъ, а̂ꙋ дѣ Сꙋпра кърцїй. а̂мїа́зъзи дедесꙋптꙋль кърцїй, а̑ꙋ ꙟло́кꙋль динь котро́ шѐде ѡ̑мꙋль,) а̂-

че́сте

честе доаѫ де мꙋлте ѡ҃ри съ кїамъ ши̂ а҃минте-
рѣ, мїазъ ноапте съ зиче полꙋ а́ртикꙋ. А҃мїа-
зъ зи, полꙋ а҃нть а́ртикꙋ. Пъмѫнтꙋль
статорникь, (саꙋ ѫтърить,) е҃сте ѡ парте
маре де пъмѫнть, каре съ поате кълътори прѣс-
те тоть фъръ де а҃ тречѣ марѣ. Ѡстровꙋль е҃с-
те оу҃нь пъмѫнть ѫкꙋнџꙋрать де а҃пъ. Лимбъ де
пъмѫнть е҃сте оу҃нь сꙋль динь пъмѫнтꙋль ста-
торникь, ѫтрать ѫмаре. Ѡстровꙋль принсь де
пъмѫнть, (саꙋ џꙋмътате де ѡстровь,) е҃сте
оу҃нь пъмѫнть ѫпрецꙋрать де а҃пъ, даръ де ѡ пар-
те съ липеще, а҃ꙋ съ цине де пъмѫнтꙋль статор-
никь, каре съ паре къ, а҃ръ авѣ ѡ поартъ, дꙋпъ
кꙋмꙋй Крѫмꙋль, ши̂ Морѣѧ, ши̂ а҃лтеле. Кол-
фꙋль е҃сте оу҃нь сѫнь, (а҃ꙋ коть де а҃пъ,) ѫ-
трать динь марѣ пинтре пъмѫнть. Бъиле а҃ръ
сѫнть нище котꙋри де а҃пъ, даръ ла ѫтратꙋль
лѡръ, сѫнть стрѫмте, ши̂ ѫлъꙋнтрꙋ ларџи,
ѫтрꙋ каре поть шидѣ коръбїиле, фъръ де фрика
вѫнтꙋрилѡръ. Стрѫмтѡриле сѫнть ка нище рѫ-
ꙋри, каре ѫмꙋлте локꙋри е҃сь динтро маре ѫтрꙋ
а҃лта, каре съ кїамъ ши̂ боазꙋри, дꙋпъ кꙋмꙋй
боазꙋль Цариградꙋлꙋй, а҃ль Енглитерїй, дꙋпъ
Францїѧ, ши̂ а҃лтеле. А҃ꙋ ши̂ кѫндь е҃съ а҃па динь

ма́ре, ка оуна сȣ́лъ (са́ȣ ли́мбъ) пинтре пъ-
мѫ́нтъ, і́аръ съ кїа́мъ стрѫмто́аре, (ѡри бо-
а́зъ.) Ла́къ съ кїа́мъ кѫ́ндъ ѡ а́пъ є́сте ꙟкȣн-
џȣра́тъ кȣ пъмѫ́нтъ, де нȣ а́ре кȣрџере, ничи ꙟтро
па́рте, дȣпъ кȣмъ є́сте ла́кȣлъ дела Содо́мї.

Рѫ́ȣриле сѫ́нтъ и́зво́аръ динъ пъмѫ́нтъ, ши
адȣнѫ́ндȣсе мȣ́лте ꙟтрȣнъ ло́къ, съ фа́къ а́пе
ма́ри, (ѡри рѫ́ȣри кȣргъто́аре,) ка́ре то́ате съ
ва́ръ ꙟ ма́ре, но́и ꙟтрȣ ачє́стѣ нȣ а́вемъ мȣ́лтъ
деспърци́ре ꙟ нȣ́ме, къ́чи сѫ́нтемъ ѡбичнȣ́иці,
а зи́че а́пъ ма́ре, а́пъ ми́къ, рѫ́ȣ, ши пѫ́рѫȣ,
ши ло́кȣлъ нȣми́мъ, динкотро́ ви́не а́па, ꙟ сȣ́съ:
і́аръ ꙟкотро́ мє́рџе, зи́чемъ ꙟ џо́съ, ши ше́зиндъ
ѡ́мȣлъ кȣ фа́ца ꙟкотро́ кȣ́рџе а́па, ꙟи дъ́мъ нȣ́ме
дȣпъ ста́рѣ ѡ́мȣлȣи, дѣ стѫ́нга, ши дѣ дрє́п-
та.

Ачє́сте нȣми́ри де ꙟ сȣ́съ, ши ꙟ џо́съ, ꙟ-
дрє́пта, ши ꙟ стѫ́нга, сѫ́нтъ требȣито́аре ла
геѡгра́фїе: даръ тре́бȣе а съ ꙟцеле́џе би́не ꙟпърци́-
риле, къ́чи оу́нде сѫ́нтъ ло́кȣриле ми́чи, съ нȣ-
мє́ще дȣпъ кȣ́рџериле а́пелѡръ, і́аръ оу́нде сѫ́нтъ
ла́рџи, дȣпъ кȣмъ сѫ́нтъ ꙟпърци́риле фє́цїи пъ-
мѫ́нтȣлȣи, ла ачє́ле ꙟпърци́ри съ зи́че ꙟ сȣ́съ
спре а́пȣсъ, ши ꙟ џо́съ спре ръсъри́тъ, ши мїа́зъ

ноа-

йолпте ѫ стѫнга, ши ѫмїазъ зи ѫ дрѣпта.

ПЕНТРУ ѪПЪРЦИРЕ ФЕЧЇЙ ПЪМѪНТУЛУЙ.

Фаца пъмѫнтулуй, геωграфїй ѡ ѫпарть ѫ-патру пърцй. 1: Еврωпа. 2: Асїе. 3: Африка. 4: Америка.

Ачаста депе оурмъ парте, ну есте мулть време, де кѫндь сау афлать, ши нусау ѫплинить ѫкъ ничй трей суте де анй, ши ѡаменїй чей вѣки не щїиндуω, ѫпърце пъмѫнтуль нумай ѫ челе май де сусъ трей пърцй, Еврωпа, Асїе, ши Африка. ши ачесте тоате съ цинь оуна де алта, кѫчй съ поате кълътори ѫтоате фъръ де а трече марѣ, мъкарь къ Африка вине ка оунь маре ωстровь принсь де Асїа, ѫтре марѣ рошїе, ши ѫтре марѣ албъ, ла алорь капете деспре Арабїа, петрекь ѫпроапе де мунтеле Сїнай. Иаръ Америка пънъ акумь сау нумить ка унь маре ωстровь, каре есте май ка доаѫ пърци де ачеесте деасупра пъмѫнтулуй, даръ акумь мулцй ау ѫчепуть азиче: динь чей че кълъторескь, кумъ къ ши Америка арфи принсъ де Асїа, дупъ полу арктику, фїе кумь съ фїе, ачаста нуне

стрикъ

стрікъ, кѫчи ной воимь а̂ скріе лоќѹриле челе май кѹноскѹте, ши май щїѹте де тоци, ꙟ̂алтеле че нѹсъ щїѹ біне, ле лъсъмь ꙟ̂алтора.

****

ПА́РТЕА ꙞТѪЙ

ПЕНТРѸ ЄВРОПА

Євро́па є҆сте а̂шъза́тъ, ꙟтре 36: ши 72: де гра́де де лъци́ме, ши ꙟтре 10, ши, 65: де лѹнџи́ме, а̂декъ, дела, 36, де граде, деспре лъцимѣ єкфато́рюлѹй пънъ ла, 72, де лъцимѣ деспре поль, ши дела, 10 гра́де де лѹнџимѣ, деспре апѹсь, пѫнъ ла, 65, деспре лѹнџимѣ ръсърітѹлѹй.

Лѹнџимѣ пъмѫнтѹлѹй, съ кїамъ дела апѹсь спре ръсърить, ши лъцимѣ деспре а̂мїазъ зи, спре мїазъ ноапте. Єѵро́па съ хотъръще деспре мїазъ ноапте, кѹ марѣ ꙟгецатъ, деспре ръсърить, кѹ Асїа. Деспре а̂мїазъ зи кѹ марѣ Медитерань. (сав марѣ албъ,) деспре апѹсь кѹ кѹ марѣ Атлантикѹ. Ши а̂часть парте де пъмѫнть съ ꙟпарте ꙟръши ꙟтрей мари ꙟпърцирь.

ши

шй ꙟтжѧ парте ꙟй нꙋмитъ деспре мїазъ ноапте ꙟтрꙋ каре съ кꙋпринде, Росїѧ, Шфецїѧ, Данимаркꙋ, Новергїе, Бретанїе, (ѡри Инглитера,) кꙋ ачеле ѡстроаве, Ирланда, Кроенландїе, шй тоатъ марѣ Балтикъ.

Ꙟпърцирѣ динъ мижлокъ, кꙋпринде Полонїѧ, (ѡри цара Лешаскъ,) Германїе, ѡри цара немцаскъ,) Галїѧ, (ѡри цара Францꙋзаскъ.)

Ꙟпърцирѣ деспре ꙟмїазъзи, кꙋпринде локꙋриле каре цине ꙟпърцїѧ тꙋркꙋлꙋй, ꙟ Еѵропа. Кръмꙋлъ, Молдавїѧ, Влахїѧ, Ѹмеле, шй алтеле каре лецинъ алцїи. Елвецїѧ, (ѡри Звицерїй) Италїѧ, Шпанїѧ, Португалїѧ, шй тоате ѡстроавеле мърїй албе.

Акꙋмъ ноаѫ нїаръ кадѣ касе ꙟчепемъ дела ꙟтжѧ парте а Еѵропїй, алꙋа сама: Іаръ фїиндъ къ ной не афлъмъ ꙟ ачѣѧ парте, шй ꙟ ꙟпърцїѧ тꙋркꙋлꙋй, вомъ ꙟчепе дела ачастъ ꙟпърцїе, а тꙋркꙋлꙋй, каре аре ꙟ Еѵропа, шй погоржндꙋне шй ла чѣлалтъ парте де ꙟпърцїѧ че есте ꙟ Асїѧ, вомъ трече принъ тоате кръиле, шй ꙟпърцїиле Асїей, пжнъ ла Индїѧ ръсъритꙋлꙋй. Іаръ партѣ де ꙟпърцїе чи май аре тꙋркꙋлъ шй ꙟ Афрїка, ѡлъсъмъ ла ꙟтоарчере, дꙋпъ че вомъ лꙋа

сама

сама ла тоате пърциле Еѵропіи ꙟкипꙋль пре кꙋмь саꙋ арътать май сꙋсь. Дарь акꙋмь дела ꙟтѫѧ парте, адекъ девомь ꙟчепе дела Росіѧ, (ꙍри цара москичаскъ,) ши мергѫндь спре апꙋсь, ши спре амїазъ ѯи принь тоате кръіиле, ши ꙟпъръціиле пѫнъ ла Портогаліѧ. Ши де аколѣ вомь трече пре стрѫмтоарѣ мърїи, ꙟ Африка, ши лꙋѫндь сама кꙋ амърꙋнтꙋль ши ꙟ Африка, ꙟпъръціилꙍрь, локꙋрилорь, мꙋнцилꙍрь, апелꙍрь, ши алтеле. ши дꙋпъ че вꙍмь трече песте линїѧ соарелꙋй, динь колꙍ, (каре съ кїамъ екфаторь,) не вомь погорѫ пе капꙋль де бꙋна сперанцъ, (адекъ, де бꙋна нъдъждꙋіре,) ла марѣ ꙍкїанꙋлꙋй, ши трекѫндь ши ꙍкїанꙋль, вомь мерџе, ꙟ Америка, ши дꙋпъ че вомь лꙋа сама ши аколѣ, аколѣ вомь съвѫрши ши кълъторіѧ ноастръ, пентрꙋ тоате пърциле пъмѫнтꙋлꙋй.

ПЕНТРꙊ ꙞПЪРЪЧІѦ ТꙊРЧАСКЪ

Динь Еѵропа.

Ꙟпъръціѧ тꙋрчаскъ саꙋ ашъзать, ꙟ Еѵропа, ꙟвремѣ кѫндь динь ꙟвръжбирѣ Гречилꙍрь, ꙟтрꙋ сине, ши асолтанилꙍрь Егіпетꙋлꙋй, лисъ рѫпіе ꙟпъръціѧ, ши лисаꙋ лꙋать де тꙋркь ши скаꙋ-

скаѹнеле, каре дела аче време дела анѹль, 1452, ꙟпърецѣще кѹш де плинъ стъпжнире тоатъ ꙟпърецїѧ, лѹжндѹши титлѹль де маре ꙟпъратъ.

Ачаста ꙟпърецїе, съ ꙟтинде ꙟлѹнциме спре ръсъритъ, дела градѹль, 35, алъ апѹсѹлѹй, пжнъ ла алъ, 61, (аѹ, 62,) алъ ръсъритѹлѹй. Ѧръ ꙟлъциме, дела градѹль деспре амїазъ зи: 30, че єстъ ꙟдрептѹль єгѵптѹлѹй, пънъ ла градѹль: 46, че єстъ асѹпра Молдавїй, спре амїазъ ноапте. каре сокотиндѹсъ граделе, єре ꙟлѹнциме, пе апроапе де ѡмїе де леги. Ѧръ ꙟлъциме пе лжнгъ патрѹ сѹте де леги, дарь нѹ єре песте тотъ пъмжнтъ, кѫчи къ, май атреѧ парте єсте песте апе ꙟпърецїѧ. Ꙟсъ єсте ꙟдестѹлатъ кѹ народъ, дѹпъ мъсѹра пъмжнтѹлѹй,) нѹнѹмай динъ леџѣ тѹрчаскъ, дарь ши динъ крещини, ѡмаре парте, съ афлъ, ши динъ жидови, ши динъ алте леџи ши немѹри, тоци де ѡбще сѹпѹши ꙟпърецїей, ши нѹ сжнтъ силици касъ ши мѹте леџиле, (аѹ крединца лоръ) ничи ѹнїй: ши даѹ даждѣ фїеще каре пентрѹ паза ши слобозенїѧ лоръ.

Тѹрчїй цинъ леџѣ каре аѹ ꙟвъцатъ алоръ пророкъ Махметъ, асѹпра тъерїй ꙟпрецѹръ. ши порѹнчиле челе май мари алецїй лоръ сжнтъ ачесте,

ѧсъ ѿпрі съ нꙋ бѣ вінь, нічі алтъ бъꙋтꙋръ беціве, де афаче рꙋгъчꙋне, де ада мілостініе, ші де аскълъторі ла ꙟкінъчꙋні, ші анеаꙋ дать вое челъ че ва вре ка съ ѧ: ші май мꙋлте фімей де оуна, кꙋ алорь кꙋнꙋній.

Аꙋ боерй дінь алѡрь леџй, ла трѣбіле ꙟ пъръціей лорь, ꙟтжй есте Мꙋфтіꙋль, капꙋль леџій лорь, кꙋ ѿдеплінъ стъпжніре, (дꙋпъ кꙋмꙋй ла ной Патріархꙋль.) алдоилѣ есте Візіріюль повъцꙋіторюль ѿщілѡрь. аль трѣілѣ сжнть Пашій, карій кивернисеск църіле, ші цінꙋтꙋріле, кꙋ четъціле, каре сжнть ꙟнꙋмърꙋль де доаж зечі ші чінчі: шепте ꙟ Европа, ші шаптеспрѣзече ꙟ Асіѧ, ші оунꙋль ꙟ Афріка, ші ачещѣ аꙋ тоці тꙋюрі, каре май мꙋлте, каре май пꙋціне, дꙋпъ мърірѣ лорь.

Сжнть ші алцій: 9, каре съ кіамъ, Бей (саꙋ бехліарбей,) кꙋѡ де ѡсебітъ стъпжніре, дꙋпъ кꙋмꙋй Беюль Егѵпетꙋлꙋй, ші аль Дамаскꙋлꙋй.

Аꙋ ші крещінній гречй чінсте де боерій, дꙋпъ ѡбічеюріле векй, каре съцінь дела ꙟпъръціе, ꙟлокь де прабіле, ꙟтжй съ чінстеще Патріархꙋль, кꙋѡ деплінъ чінсте, ші кꙋѡ деплінъ стъпж-

ніре,

нире, асꙋпра крещинилѡрь, ла челе дꙋховничещи, ши нꙋль погоаръ дин скаꙋнь ничи ѡдатъ, де нꙋ воръ причинꙋи крещиніи.

Алъ доилѣ маре чинсте есꙋ Домніи дин Молдова, ши дин Влахіѧ, кꙋѡ деплинъ стъпжнире асꙋпра сꙋпꙋшилорь съй, дарь нꙋй ласъ статорничи.

Алъ треилѣ Драгоманꙋль, каре нꙋсъ пꙋне динтрале немꙋри, фъръ де кжть дин крещиніи гречи.

Пъмжнтꙋль ачещіи ꙟпъръціи есте чель май бꙋнь, де кжть ꙟтоате ꙟпъръціиле Еврѡпіи. дарь акꙋмь нꙋсъ лꙋкрѣзъ, дꙋпъ кꙋмь съ лꙋкра ꙟвремѣ кжндь ера сꙋпть стъпжнирѣ ꙟпъръціеи гречещи, кѫчи сꙋпꙋшіи акꙋмь нꙋ аꙋ атжта силинцъ, ничи стъпжниторіи атжта ꙗкꙋзинцъ, ꙟлꙋкрарѣ пъмжнтꙋлꙋи.

Стъпжнирѣ ачещіи ꙟпъръціи, ꙟЕврѡпа, съ ꙟпъръцеще ꙟдоаъ, спре аміазъ зи, ши спре міазъ ноапте. ꙟпартѣ деспре міазъ ноапте, сжнть ноаъ църи, ꙟтжи Кжмꙋль, ши Басарабіѧ. 2, Молдавіѧ. 3, Ѹгровлахіѧ. 4, Бꙋлгаріѧ. 5, Сервіѧ. 6, Босна. 7, Кроаціѧ. 8, ѡпарте дин Далмаціѧ. 9, Ромꙋниле, ꙟтрꙋ каре есте Цариградꙋль

дѹль, шѝ Адріанополи, (саѹ Ѡдріѹ.)

Крѣмѹль, Ѫврѣмиле чѣле де демѹлть, ѥра скаѹнь Ѫпърътеск аль Скиѳилѡрь, каре сѫ нѹмѣ де гречи, Херсонѹль таврїи, аичѣ стъпѫнѣ Хаганъ Ѫпъратѹль Скиѳилѡрь, шѝ кѹпринде кѹ стъпѫнирѣ шѝ ѡ парте динь Басарабїе. Їаръ пе ѹрмъ лѹѫндѹсъ сѹпть пъртарѣ де грижѣ а тѹрчилѡрь, саѹ цинѹть пънъ ла анѹль 1791. Їаръ Ѫтрѹ ачесть ань ла ашезарѣ пъчїи че саѹ фъкѹть кѹ москалїи саѹ дать кѹтоть локѹль съѹ, сѹпть стъпѫнирѣ москичакъ, пънъ Ѫ апа нистрѹлѹи.

Їаръ ѡ парте динь Басарабїе, (каре акѹмь сѫ нѹмеще Бѹџакь.) сѫ стъпѫнеще де тѹркь, кѹ трей четъци, каре сѫ афлъ Ѫтрѫнса, Смилѹль, Четатѣ албъ, шѝ Тигинѣ, каре де тѹрчи сѫ нѹмескь, Исмаиль, Акерманъ, шѝ Бендерь. Ачасть парте де Басарабїе, ѡдатъ ѥра ѡ парте дѣ молдавїи, дѹпъ кѹмь аратъ хрисоавеле чѣле векї, шѝ семнѹль боѹрь, каре ѥсте Ѫ поарта четъцїи албе, ѹнде Ѫтръ нистрѹ Ѫ марѣ нѣгръ.

Молдова, аре аль съѹ Домнъ, каре сѫ нѹмеще Воєводъ, аре скаѹнь тѫргѹль Єшилѹи, шѝ аль Сѹчевїи, даръ фїиндъ цара Ѫкинатъ тѹр-

чилѡрь

чилѡрь, дъ дажде. Хотаръле Молдовїй, съ ѫчепь динь вѫрвѹль мѫнцилѡрь, деспре апѹсь. ши деспре ръсърить, (єра ѡдать, кѹ маре нѣгръ,) їаръ акѹмь кѹ бѹџакѹль.

Асеменѣ ши ѹгровлахїѧ, каре аль сеѹ домнь аль кърѹѧ скаѹнь єсте ѫ Бѹкѹрещїй, ши ѫ Плоещїй, кѹ дажде ла поарта Царигра́дѹлѹй.

Бѹлгарїѧ, ѡдать аве краюль съѹ, аль кърѹѧ скаѹнь єра софїе, дарь акѹмь шаде ѹнь Бею търкь.

Босна, їарь єра крѣїе, аль кърѹе скаѹнь єра сараю, дарь ѫпъратѹль Мехметь алдоиле, принзѫндь пе Стефань краюль, л'ѹ велить де вїѹ фъръ де ничй ѡ милъ, ѫ анѹль: 1463. їарь крълѧса лѹй, аѹ фѹџить ла Рома чѣ веке.

Кроацїѧ, єсте ѡпарте а търкѹлѹй, ши ѡпарте а Винецїєнилѡрь.

Далмацїє, їаръши єсте ѡпарте а търчилѡрь, ши ѡ парте а Винецїєй. Ѫпартѣ търчилорь, єсте четатѣ Нарета, ши ѫпартѣ винецїєнилѡрь, Спалатрѹ, єсте ши алтъ четате ѫ Далмацїе, каре съ кїамъ Рагѹза, ши ачасть четате єсте репѹбликъ, дарь кѹ дажде ла търчй, ши ѫши фак банїй съй, (каре аџѹнгь ши пела ной,) чесъ нѹмескь рѹбле холовке, пе каре єсте

типъ-

типърить кипꙋль кназꙋлꙋй лѡрь ꙟтрѫнееле. А-
чещи рагꙋзей аꙋ Сынаторїи лѡрь, ши дꙋпъ кꙋмь
съ адеверѣзъ, ръдикъ пе тоатъ лꙋна, ꙋнь
домнь киверниситорю ꙟтре джншїи, ши ꙟтрꙋ не
аджꙋнџирѣ ѡщенилѡрь, еаꙋ ши фимеиле лѡрь пꙋш-
ка, де шедь ла стрѫжи.

Рꙋмеле ꙋнде есте Костандинополи, ши
Адрїанополи, адекъ кꙋмь зичемь ной, Цариград-
дꙋль, ши Ѹдрїюль, амѫндоѫ сѫнть скаꙋне ꙟ-
пърътешти,

Цариградꙋль, каре май динтѫй съ кїема
Византїе, съ зиче къ съ-фи зидить де Павзань
краюль Спартанилѡрь, еаръ май пре ꙋрмъ, саꙋ
мърить де мареле Костантинь, каре еꙋ ши
дать але съꙋ нꙋме, де Костандинополи. Ачесть
локь май ꙟнаинте де ꙟтрарѣ ꙟпърацилѡрь Ромей,
ꙟтра честь скаꙋнь, съ кїема Өракїе, дарь дꙋпъ
че аꙋ ꙟтрать Романїй, аꙋ лꙋать нꙋме де Рома-
нїе, каре ши пънъ акꙋмь съ нꙋмеще Рꙋмеле, ши
пентрꙋ ачеа, съ нꙋмескь гречїй Ромей.

Ачесть скаꙋнь саꙋ цинꙋть де гречи кала
1150, де анни, пънъ ла времѣ лꙋй Іѡань Палиѡло-
логꙋль, ши ла анꙋль дела нащерѣ Дмнꙋлꙋй ла
1452, саꙋ лꙋать дінь мѫйниле лѡрь, де алдоиле-

моа

Мѹаміть ꙟпъратѹль тѹрчилѡрь.
Ꙟчастъ четате акѹмь нѹ аре фрѹмсеца че динь тжи, кѫчи нѹсъ веде алтъ фрѹмѹсеце декжть Џамінле, ши къртѣ чѣ ꙟпъртъѣскъ, ши бъиле челе де ѡбще. Ꙗръ алте зидирй сжнть іосъ, ши чѣ май мѹлтъ парте де лемнь.

Ꙟндріанополи, (саѹ Оѹдріюлъ,) съ зиче къ сарфи зидіть де Ꙟндріань ꙟпъратъ, даръ саѹ ꙟмъріть де Сѹлтань Мѹрать аль тѹрчилѡрь, ꙟкаре шаѹ пѹсь ши скаѹнѹль ꙟпъръціей, май ꙟнаинте пънъ анѹ лѹа Цариградѹль. Ши май ꙟнаинте де мѹлте ѡрй ла ачастъ четате, єшіє ꙟпъраціи де шедѣ вара.

Ꙟдоа парте каре єсте деспре аміазъзи астъпжнирїи тѹрчещи ꙟ Єѵропа, єсте цара гречаскъ, каре съ ꙟпарте ꙟшапте пърцй, ꙟтжй, ꙟ Макидоніє. аль 2, деспре апѹсь Ꙟлбаніє. аль 3, Єпирѹль. аль 4, Ѳесаліє. аль 5, Ꙟхає, (каре акѹмь съ кїамъ Ливадїє.) аль 6, деспре ръсъріть, ѡстровѹль Негрѹльпѹнте, ши кѹ алте ѡстроаве де амърїй, каре съ нѹмѣскъ Ꙟрхипелагѹль, хотържндѹсъ аичѣ. деспре аміазъзи, кѹ фрѹмосѹль ѡстровь аль Кандїй, каре саѹ лѹать де тѹрчй, ꙟ анѹль 1669.

Ла

Ла ал шаптеле парте динь цара гречаскъ, ѥсте ѡстровȣль Мореа, каре май дедемȣлть съ кїема Пелопонесȣль, ши ѥра а Винецїенилѡрь, дарь ла анȣль 1715, саȣ луать де тȣрчи. апой спре нордь, ѡ весть, (адекъ, ꙟтре мїазъноапте, ши ꙟтре апȣсь,) сѫнть ѡстроавеле Кефалонїей, ши а Корфȣсȣлȣй, каре сѫнть тоть а Винецїенилѡрь.

Ꙟтра ачесте ꙟпърцирй а църїй гречещй, четъцеле челе май динь тѫй сѫнть ачестѣ. Ꙟ Македонїе, ѥсте Өесалоникȣль. Ꙟ Албанїе ѥсте Дȣрацо. Ꙟ Ѥпирȣ, ѥсте Ларта. Ꙟ Өесалїе, ла Ꙇиса. Ꙟ Ахаїа, Адинѣ, (каре акȣмь съ кїамъ Сетїенсь.) ѥра ши аре кѫндь деспре мїазъноапте, ши ꙟтре апȣсь, четатѣ Тебе, каре акȣмь съкїамъ Стивесь. Делфȣ ѥсте спре мȣнтеле Еликонїй, фрȣмось ꙟтре поетечй. ши деспре апȣсь ѥсте Етолїе чѣ веке, (ȣнде астъзй ѥсте Лепанто,) каре май демȣлть съ кїема Навпактȣсь, асȣпра ȣнȣй колфь кȣ ачесть нȣме.

Ꙟ Македонїе, кѫндь ꙟпърцїе Филипь, ши кȣ Алезандрȣ фїюль съȣ, нȣ ѥра скаȣнь ꙟ Өесалоникь, къчй ѥра алтъ четате чеь кема четатѣ лȣй Филипь, дарь акȣмь май, къ нȣ съ веде ръмъшицъ де ачѣ четате. дела ачесть локь съ

веде

веде мѹнтеле Адонѹлѹй, каре акѹмь съ кіамъ Сфнтѹль мѹнте, (пре кареле ной, кѹ нѹме словенеск ꙟль нѹмимь Сфѧтагора,) ꙟтрѹ каре мѹнте съ афлъ 24: саѹ 25: де мънъстирй, кѹ ѿ мѹлциме де кълѹгърй, карїй съ хрънеск кѹ ѡстенєла мѫйнилѡрь сале.

Ачесть мѹнте шй, ꙟвремѣ єлинилѡрь ꙟль цине сфнть, къчй аве ꙟвжрвѹриле де ачещй мѹнцй дой йдоли, пре карїй ꙟй чинстїа єй, ка пре нище дѹмнезъй, шй де мѹлте ѡрй съ сѹе деле фъче жертве, семнь адевърать, къ єра де асъ гъти спре сфнцире, кжть ꙗстъзй съ веде сфнцить кѹ десаж вечернчй, ꙟвжрфѹриле анелѣ, ѹнде съ афла ачеле дож кипѹрй, а єлинилѡрь.

ꙟ анѹль, 1500. ꙟ Албанїе, ѹнѹль динь ай сѣй крайй, анѹме Скандербергь, фъкѹ, 25, де бътълїй, ꙟпротива тѹрчилѡрь.

Албанїе єсте деспре мїазъ ноапте дела Єпирь шй съ деосъбеще кѹ мѹнцїй Кимерїй, (каре ѿдатъ съ нѹмїе Акрочераѹнїе.) четъциле сале сѫнть ꙟтжй Дѹрацо, четате де бѹнъ негѹцторїе, кѹ вадь, (саѹ шкеле де маре,) шй кѹ мѹлть нородь, єсте шй дрѹмѹль чель маре агречилѡрь, де ꙟтрече ꙟ Италїе.

Кро́е четя́те. Скя́ндербе́ргь ѡ̑ а̂пъръ деспре тѹ́рчи, ши́й фъкѹ де а̂ѹ фѹџи́ть.

Скѹтари, (дѹпъ кѹмь зи́кь оу҆ні́й,) а̂ръ фи фо́сть скя́ѹнѹль Ѧлбя́ні́ей, ши ѥ̑сте пѹ̑сь лжнгъ оу҆нь ля́кь. оу҆ні́й зи́кь, къ ши ѥ̂пи́рѹль, кя́реле ѥ̑сте деспре сѹ̑дь ѥ̑сть, а̂рфи ѡ̑пя́рте де а̂ Ѧлбя́ні́ей, кя́ре а̂кѹмь сѣ кі́я́мъ Іѡ̑я́нина, дарь Ѥ̑пи́рѹль ѡ̑ди́ні́о- аръ а̂ве́ а̂ль сѣѹ кря́ю, а̂нѹме Пи́рь, ши Ля́рта ѥ̑ра̂ скя́ѹнѹль Ѥ̑пи́рѹлѹй.

Пре́веса зи́кь къ а̂рфи зиди́ть де Ѧвгѹсть, пентрѹ помени́рѣ де ѡ̑ бътъліе, кя́реле а̂ѹ фъкѹть ѧ̂протива лѹй Ѧнто́ніе, ши Клеѡпя́тръ, ши пентрѹ а̂че́ѧ, а̂й зи́кь Никопо́ли, (а̂декъ четя́тѣ бирѹинцїй,) а̂ча́стъ четя́те ѥ̑сте лжнгъ оу҆нь ля́кь, ѧ̂ ло́кѹль оу҆нде а̂ѹ фо́сть бъталиа.

Ѧцїѡ, а̂ѹ кѹмь сѣ кі́я́мъ Фигя́ло, ѥ̑сте търши ѧ̂протива а̂че́стѹй ло́кь динколо́ де ля́кь, а̂ѹ ко́лфь.

Ѧ̂ Ѳесялїѧ, ѥ̑сте оу҆нь мѹнте че сѣ кя́мъ Ѥ̑тна, кя́ре сѣ лѹнџе́ще, пънъ ла стржмто́арѣ, де Ѳермо́пли, ла хотя́рѹле де Ѳеся́лїе, ши де Ѧхя́їе. Ѧхя́їѧ ѥ̑сте чѣ май мѹлть нѹми́тъ, де а̂фи цяра гречя́скъ, кя́ре ѥ̑сте кѹпри́нсъ ѧ̂тре мя́рѣ Їѡ̑никѹ, ши ѧ̂тре Ѧрхипе́лагь, (кя́ре а̂кѹмь сѣ кя́мъ Ливя́дїе.) ши май деспре ръсъри́ть, ѥ̑сте Ѧ̂ди́на, (а̂-

(Адекъ домнїѧ Аѳинѣнилорь,) аичѣ ера, ши четатѣ чѣ веститъ, а Аѳинѣнилорь, пентрȣ кȣръценїѧ, ши ꙟвъцътȣриле че аве. Дарь акȣмь нȣ ѥсте алтъ, декѫть ȣнь сать ши съ кїамъ Сетинесь.

Тебе ера ѡдатъ фоарте нȣмитъ, пентрȣ Къпитанȣль Епаминондь, каре есте деспре нордȣль дела Аѳине. Деспре ѡвеста дела Ливадїе, есте колфȣ де Липанто, ши аичѣ ера ѡдатъ Етолїе, ши ла гȣра колфȣлȣй де Липанто, сѫнть вро чинчи, аȣ шасе, ѡстроабе микȣшоаре.

Дарь требȣинца ноастръ, есте ка съ лȣъмь ѡсама, май мȣлть ла челе мари, ши вестите ѡстроабе, де кѫть ла челе мичи.

Ѡстровȣль Негрȣ пȣнте, есте ѡсебить де Ахаїѧ, пе ȣнь коть де маре, нȣмить Еврипȣ, ȣнде зикь къ сарфи фъкѫндь де шапте ѡри пе зи флȣсь де маре. Съ зиче къ ачесть ѡстровь ѡдатъ ера липить де пъмѫнтȣль чель спътъторю, дарь бътѫндь валȣриле лаȣ деспърцить, дарь тоть лаȣ аџȣнсь кȣ пъмѫнтȣль кȣ ȣнь подь. Ачесть ѡстровь май ꙟнаинте ера а Винецїенилорь, каре съ кїема Колкиде, дарь Мȣаметь алдоилѣ, лаȣ лȣать дела Винецїени. Ши четатѣ чѣ май динтѫй

є҆сте а҆чѣсташи Колкиде, а҆ѹ негрѹ пѹнте.

Ѫтре ѡ҆строавеле А҆рхипелагѹлѹи, съ маи поате лѹа сама, ши ла Сталимень, каре маи демѹлть съ кема Лимнось, ѹнде съ гъсѣще нище пъмѫнть, че слѹжѣще де дофторіе ла мѹлте боале. сѫнть ѫкъ ши а҆лте мѹлте ѡ҆строаве, де каре нѹ пре є҆сте требѹинцъ де а҆съ ши тоате, кѹмѹи Метелина, (каре маи демѹлть съ кїема Лежбо,) Носсо, а҆фїеросить Вахкѹлѹи, пентрѹ винациле чѣле скѹмпе, че съ а҆флъ ѫтрѫнсѹль.

Кандїе, каре съвѫршїрще а҆рхипелагѹ. сау лѹать де тѹрчи, ѫ а҆нѹль 1669. а҆честь ѡ҆стровь а҆ре ѫлѹнциме, маи ла 100, де леги, а҆ле кърѹѫ четъци ѫчепътоаре сѫнть, Кандїе, ши Конеѫ. а҆честь ѡ҆стровь сау лѹать дела Винецїени, дѹпъ ѡ҆ лѹнгъ бътълїе, де 25, де а҆ни.

Ѡ҆стровѹль Кѹпринсь, (а҆ѹ прінсь де пъмѫнть,) є҆сте Мореа, каре ѡ҆дать съ кїема Пелопонесѹль. нѹмеле де мореа, зикь къ сарфи пѹсь динь причина морилорь, ши а҆рапїи динь А҆фрика, де мѹлте ѡ҆ри сѹпра а҆честь ѡ҆стровь. а҆лцїи зикь къ динь причина фигѹрилорь, къ є҆сте ѫкипь ка ѡ҆ фрѹнзъ де мѹрь, кърѹѫ нои зичемь а҆гѹдь. а҆-а҆честь ѡ҆стровь а҆ѹ ръмась а҆ тѹрчилорь, ѫ а҆нѹль 1718.

1718. кѫ́ндь саȣ фъкȣть па́че кȣ пасаро́вичю.

Кори́ндȣль каре нȣсаȣ май пȣтȣть дешки́де, мъка́рь къ нȣ є҆сте май мȣлть декѫ́ть доаж лѣ́ги, кърȣе мȣ ши пȣсь а҆сȣпра ворбїй. (Непити́ндь чел ченȣсъ по́ате,) Кори́ндȣ є҆сте дининȣнтрȣ море́їй а҆про́апе де а҆тра́тȣль а҆ ѡ҆строва.

Неа́поли де Рȣмеле, а҆ча́стъ чета́те є҆сте деспре ръсъри́ть дела море́а, лѫнгъ оу҆нь ко́лфь де а҆чѣ́сть нȣме, чета́тѣ є҆сте фо́арте ма́ре, нȣминдȣсъ ши Малва́сїе, пентрȣ вина́циле чѣле скȣмпе, ши то́ть а҆чѣ́сть ло́кь съ ка́мъ ши Лакедемо́нїе.

А҆чѣ́стѣ то́ате де май сȣсь а҆ръта́те ло́кȣри, цѝне тȣркȣ а҆ Є҆вро́па.

ПАРТѢ А ДОА
ПЕНТРȢ АСЇА.

Асїа, є҆стеа҆шъза́тъ а҆тре є҆кфа́торь, ши а҆тре 10: гра́де де лъци́ме, кȣпринзи́ндь нȣмай А҆сїа чѣ ма́ре, фъръ де А҆сїа чѣ ми́къ. А҆ча́ста а҆ре пȣци́нь а҆лъци́ме, ши хотъръ́ндȣши деспре мїазъ ноапте, кȣ ко́лфȣль персїа́нȣль, ши деспре ръсъри́ть кȣ ѡ҆кѣа́нȣль Индїане́скь, ши деспре а҆пȣсь кȣ Є҆дїо́пїе.

А҆пъ-

Ꙟпъръціїле Асіей чѣле векй, ѥра а Асирієнилоръ. а Мидилоръ. а Бавилонезилоръ. а Персилоръ. Іаръ акꙋмъ а Тꙋрчилоръ, а Тътарилоръ. а Кинезилоръ, ши а Марелꙋй Моголъ.

Асіѧ съ ꙟпарте ꙟ шасе мари пърцй, ꙟтѫи ꙟтрꙋ ꙟпъръціѧ Тꙋркꙋлꙋй. алъ 2, ꙟ Персіе. алъ 3, ꙟ Індіе. алъ 4, ꙟ ѡстроавеле де Асіе. алъ 5, ꙟ ꙟпъръціе Кинезилоръ. алъ 6, ꙟ Тътърже.

Ꙟпъръціѧ тꙋрчаскъ ꙟ Асіѧ, каре ши съ ꙟпарте ꙟ шапте пърцй ꙟчепътоаре, фъкѫндꙋ ꙟкꙋнцꙋрꙋлъ дела апꙋсъ, пе деспре амїазъ-зи.

Ꙟтѫй Анатоліе. а 2, Сиріе. а 3, Діарбекъ. (оунде ѥра май демꙋлтъ Халдеѧ, ши съ креде къ аичѣ сарфи зидитъ ꙟтѫюлъ омъ.) Апой, а 4, спре Нордъ, Арменіе. а 5: Гюрџіе. а 6, ѡстроавеле Медитеранꙋлꙋй, (аꙋ а мъріи албе,) кареле съпꙋнъ ла Асіе. Кіпрꙋ, ши Родосъ. алъ 7: Арабіе, мъкаръ къ аичѣ нꙋ аре Тꙋркꙋлъ де кѫтъ нище оунгюри.

АНАТОЛІА

Анатоліѧ съ нꙋмїе май демꙋлтъ Асіа микъ, а сале четъцй, чѣле май мари сѫнтъ ачѣстѣ. Змирне, ши Трапезонда. Змирне ѥсте лѫнгъ

архи-

Архіпелагъ. Асѣмине негуциторій ѫтру тоате
сѫнтъ ку Инглезій, ши ку Оландезій. Ѫмъ-
пасе. бумбакъ, ши кафе, ши алте. Змир-
не есте че маи бунъ шкеле де кѫтъ алтеле. Ѫ-
трачаста парте.

Трапезунда, есте лѫнгъ маре Понтику,
сори маре негръ, деспре ръсъритъ. Ши ау фостъ
скаунулъ ѫпъратулуй Исакъ. Комнину. Їаръ
ла анулъ: 1200, сау стрикатъ, де туркулъ
муиметъ аладониле. Анатолія акумъ съ ѫпарте
ѫпатру пърцй ѫчепътоаре, ѫ амасіе, деспре міа-
зъноапте. ѫ Анадулія, спре ръсъритъ. Ѫка-
раманіе, спре міазъ зи, асупра мърій албе. Ши
ѫ анатолія пропріумъ, каре купринде ръмъшица а-
чещіаши. Ѫтру ачесте патру пърцй съ вѣдъ че-
тъцйле, ѫтѫй Бруса (каре одатъ ера четате
че маи дінтѫй, а турчилоръ.) Апой Скутари
(каре маи де мултъ съ зиче Халкидонія.) Анки-
ра. Лаωдикеа. Ефесу. Троада, четате, а-
кърїе пуцинъ ръмъшицъ, съ афлъ, ши Кютае.
унде съ афлъ унъ Паше.

Анатолія, ѫвремиле челе векй. съ ѫпър-
це, ѫ 15, Кръій. Ѫтѫй ѫчепѫндъ, деспре маре
негръ, де ла парте луй Нордъ. ера, Пафлагоніе.

але

ал 2, Понтꙋ. ал 3, Витиніе. апой ꙟтор-
кѫндꙋсе спре Ѡвест сѫгъсіе, 4, Елеспонтикꙋ.
асꙋпра мърій Егеꙋлꙋй, адекъ асꙋпра Архипела-
гꙋлꙋй. ал 5: Фригіе. ал 6: Лидіе. ши ꙟ-
торкѫндь спре Ест, асꙋпра мърій Албе, сѫгъ-
сіе, 7, Каріе. ал 8, Ликіе. 9, Памфиліе.
10, Киликіе. апой сꙋиндꙋсе спре Нордь, съгъ-
сіе, 11, Исаꙋріе. 12, Ликаоніе. 13, Галиціе.
ши дѡѡ парте дела галиціе, спре Сꙋдь, 14, Ка-
падокіе. ши ꙗръший спре Есть Писидіе. ꙗръ
акꙋмь ла ачесте време, пꙋцине аꙋ май ръмась,
къ нꙋ сѫ нꙋмеськ ничй ꙋнеле фъръ декѫть ꙟ-
історіе.

Сиріе.

Сиріе, аꙋ авꙋть, ай сѣй Край, осебіцй,
пънъ ꙟвремѣ кѫндь сау сꙋпꙋсь Ромѫнилорь,
ши дꙋпъ Гофредо, Бꙋлионе, сау лꙋать де Се-
лимь, ꙟпъратꙋль тꙋрческь, ꙟ Анꙋль, 1516.
Сиріе съ ꙟпарте ꙟтрій пърцй, ꙟ сиріе пропріꙋмь,
ꙋнде съ афлъ, Халепꙋль, ши Антіохіе. ꙟ Фи-
никіе, ꙋнде съ афлъ Дамаскꙋль. ꙟ Палести-
на, (Ѡрй Іꙋдеѧ,) ꙋнде съ афлъ, Іерꙋсалимꙋль.
Халепꙋль есте маре четате, ши кꙋ бꙋнъ
негꙋцй-

негꙋциторіе, даръ Антіохіѧ, акꙋмь есте май де тотъ стрикатъ. Крещинїй ꙟтжй дела ачастъ Четате шаꙋ лꙋать тітлꙋль, де асъ нꙋми крещинй, кѫчй май ꙟтжй, сънꙋміе нꙋмай сфинцй, дꙋпъ кꙋмь шй сфнтꙋль Павель аратъ ꙟтрꙋ асале скриптꙋрй.

Дамаскꙋль есте ѡчетате фоарте фрꙋмоасъ шй бине фъкꙋтъ, ꙟтра части саꙋ ботезать сфнтꙋль Павель. Поамеле, шй тоате алте родꙋрй дела ачестъ локъ, сѫнтъ фоарте бꙋне, кꙋмь шй лꙋкраре ѡцелꙋлꙋй, каре адꙋче ѡмаре негꙋциторіе. Ачастъ четате есте деспре ръсърить, апроапе де мꙋнтеле Ливанꙋлꙋй челъ фрꙋмосъ, ꙟподобить кꙋ Кедри.

Ла ачесть мꙋнте есте стъпжнире тꙋрчилѡръ, даръ сѫнтъ лъкꙋиторй де марй нѣмꙋрй, динь чей деде мꙋлть, шй аꙋ лецй ѡсъбите ꙟкинъторй де Идолй, шй съ кіамъ Дрꙋзй.

Дела ачесть мꙋнте апроапе де маре, спре амїазъ зй, сѫнть локꙋриле челе сфинте, (ꙟтрꙋ каре аꙋ ꙋмблать Дмнꙋль Хс.) Тирꙋль. Сидонꙋль. Назаретꙋль. шй Рама. апой Іерꙋсалимꙋль.

Іерꙋсалимꙋль акꙋмь нꙋ аре аче стрълꙋчире

каре аве, ѫвремиле челе векї, фъръ де кѫтъ пꙋцинъ ръмъшицъ, пентрꙋ сфнтꙋль Мормѫнтъ, къчї съ афлъ аколо, ла каре мергъ крещинїй де се ѫкинъ.

Їерꙋсалимꙋль есте сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме: 54. шй де лъцїме: 32. ачаста четате сау фъкꙋтъ ѫтѫй де Салимъ ѫпъратъ, апой сау мъритъ де Давидъ, шй де Соломонъ каре аꙋ фъкꙋтъ бисерика чѣ маре, шй аꙋ пꙋсь кивотꙋль леџїй. шй дела ачѣ време съ нꙋмеще, Їерꙋсалимъ, (адекъ, сфнцитъ Салимъ). Дꙋпъ Їерꙋсалимъ, деспре ръсъритъ, есте рѫꙋль Їѡрданꙋлꙋй, каре съ ѫчепе май де сꙋсь де Назаретъ, деспре Кесарїѧ, шй ѫтръ ѫмарѣ моартъ (сау лакꙋль де Содома.) престе апа Їѡрданꙋлꙋй, съ афлъ мꙋнцїй Ермонꙋлꙋй, шй аль Ѳаворꙋлꙋй. Шй де ачѣ ѫнаинте, спре ръсъритъ, шй спре амїазъ зи, сѫнтъ челе доаъспрѣзече ѫпърцїй, але фечорилоръ лꙋй Їсраиль, стренепоцїй лꙋй Авраамъ динъ тоатъ Галилеѧ, шй ѡпарте ѫ Аравїѧ, петроасъ оунде съ афлъ мꙋнтеле Синаїй, дꙋпъ кꙋмъ съ ва ведѣ май џось.

ДЇАРБЕКЪ

Дїарбекъ, ачаста есте Асирїѧ-чѣ веке, каре кꙋприн-

пріндє Халдеѧ, ши Месопотаміѧ, шисъ ꙟпарте ꙟтрєй пърцй: ꙟтжй ꙟ Дїарбекь Пропрїꙋмь. Ѧль 2, спре Ꙋдь, ꙟ Иракь, (оунде єсте Багдатꙋль.) Ѧль 3, спре Єсть ꙟ Кꙋрдищань. дарь динтрачаѧстъ парте, тꙋркꙋль нꙋ аре май мꙋлть де кжть ѡбꙋкатъ де лѡкь.

Дїарбекь єсте ꙟсꙋши Месопотаміа чѣ вѣке, каре єсте ꙟтре доаѫ фрꙋмоасе ржꙋрй, Тигрꙋль, ши Єфрафтꙋль. ши аса чѣ май динтжй четате єсте, Дїарбекирь.

Негꙋциторіа ачєщїй четъцй, чѣ май мꙋлтъ стъ ꙟ ластаре, ши ꙟ єрбекирй де бꙋмбакь, ши сефтїаний рошїй.

ИЄРАКЬ, ѠРЙ ХАЛДЄА

Ꙟ Халдеѧ єсте четатѣ Багдатꙋлꙋй, ꙟтре Тигрꙋ, ши Єфрафтꙋ, (оунде съ ꙟпреꙋнъ, амжндоаѫ апеле,) каре четате, а Багдатꙋлꙋй, єсте веститъ пентрꙋ негꙋциторіа єй, ши пентрꙋ Калифй ѡрй Кнѧжїй сарачинилоръ, каре шъзꙋръ ꙟмꙋлцй ани аколе.

КꙊРДИЩАНЬ

Єсте ѡпарте де асирїєй, дарь пꙋцинь єсте щїꙋтъ, ши аре четатѣ Бетлисъ а оунꙋй Кнѣзь, каре ꙟй сꙋпꙋсь ши тꙋркꙋлꙋй, ши Персїанꙋлꙋй,

мъкаръ къ Персїанȣль аре май мȣлтъ парте, ла кȣрдищїань.

Лъкȣиторїй ачестȣй локь, сѫнть пъсторй, даръ чей май мȣлцй тълхарй, шй съ кїамъ Кȣрдн.

АРМЕНІЄ

Арменїе есте чѣ май мȣлтъ парте, а Персїанȣлȣй, шй ꙟтрȣ ачастъ царъ, есте оунь мȣнте фоарте ꙟналть, ꙟтрȣ каре саȣ ѡприть Корабїа лȣй Ное, ла времѣ потопȣлȣй. шй де сȣпть мȣнтеле ачеста, съ ꙟчепь челе доаѫ рѫȣрй фрȣмоасе ла скриптȣра Библїй, Тигрȣ шй Єфрафтȣль. мȣнтеле съ кїамъ Арарадь.

Ачастъ царъ, ꙟвремиле векй, аȣ ай сѣй Домнй, шй съ кїема Арменїа чѣ маре. Іаръ акȣмь ѡпарте есте а тȣркȣлȣй, шй ѡпарте а Персїанȣлȣй, шй съ деспарть десѡ апъ микъ. каре съ кїамъ Арбасонь, шй престе ачастъ апъ, есте оунь подь де пїатръ, кȣ патрȣ (аȣ чинчй) арче оунȣль престе алтȣль.

Народȣль че съ афлъ ꙟтра честе цѣрй, сѫнть, шй тȣрчй, шй крещинй. Арменй, йскȣсицй, ꙟнегȣцторїе. Арменїй аȣ ꙟпартѣ персїанȣлȣй, (ла Шкимїацинь,) ѡмънъстире, че есте ꙟ-

трȣнь

ꙟтрꙋнь фрꙋмось шесь, оудать де мꙋлте апе, че есь де сꙋпть мꙋнтеле Арарадꙋлꙋй. Ꙟтрꙋ каре мънъстире, аꙋ ши оунь Патрїархь, Шкимїацинь. Ѡдинеоаръ ера скаꙋнꙋль Арменїй. ши де аичѣ пънъ ла Еривань, сжнть нꙋмай вро патрꙋ аꙋ чинчи леги. Еривань скаꙋнь векю, а Перѕилорь.

Арзерꙋмь (аꙋ, Ерзерꙋмь) есте ꙟ хотарꙋль тꙋрчилорь, каре ꙟль аꙋ динь Арменїѧ, ши ꙟтрачастъ четате есте ши оунь Паше.

О ꙋнїй даꙋ ачещїй църи нꙋме де Тꙋркоманїе, кѫчй ꙟ хотаръле сале деспре сꙋдь есть, спре Гꙋрдищань лъкꙋеск ши Тꙋркоманий, даръ съ кꙋноаще адевърꙋль дела ачаста, кѫчй Арменїй нꙋ оумблъ кꙋ кортꙋри пе кжмпь, ши апъзи нꙋмай добитоаче ка Тꙋркоманїй, че сжнть лъкꙋиторй статорничи, іаръ Тꙋркоманїй сжнть ка ѡаспецїй.

Ꙟпъръчїѧ Гюрџїйлѡрь.

Ачастъ ꙟпъръцїе а Гюрџилорь есте веке, даръ кѫзиндь асъ сꙋпꙋне ꙟпъръцїей тꙋркꙋлꙋй, саꙋ плекать а да дажде, нꙋ де бани, чи роби, динь феꙋшй ай лорь копїй нъскꙋцй. Іаръ дела анꙋль 1760: (аꙋ 62,) саꙋ трась кꙋ ꙟпротивире деспре тꙋрчй, ши аꙋ ржднкать ачель кипь де даре, ръ-

мжиндь

мѫинде кꙋ ачаѥстъ токмалъ, ши шаꙋ рѫдикать, ши ᲂунь капь динтре дѫншїй ѡсебиць, кꙋ нꙋме де краю. Ачесть пъмѫнть ѥсте фоарте бꙋнь ши родиторю, ꙟтре маре неагръ, ши ꙟтре маре каспеѧ. Нородꙋль ачестꙋй пъмѫнть аре лимба ѡсебитъ, кредынца лорь православникъ, дарь сѫнть принтре дѫншїй ши динь ересꙋль несторїенилорь, ши армени. Гюрџїѧ кꙋпринде пе лѫнгъ маре неагръ, трей кнежїй, Мингрелїе. (каре май демꙋлть съ зиче Колхиде,) Имерет, ши Гꙋрїель.

Іаръ деспре мїазъ ноапте делла Гюрџїе, ѥсте Черкезїе, каре аре мꙋлцй кнежїй, сꙋпꙋшй ꙟпъръцїей москꙋлꙋй. Фимеиле черкежилорь сѫнть фоарте фрꙋмоасе, ши искꙋсите ла лꙋкрꙋ. Съ зиче къ аиче май демꙋлть лъкꙋе Амазонїй, а кърѡра фимей ши фїиса де ачестъй, ꙟкаликъ пе кай, ши цинь сꙋлица ꙟ мѫнъ, ши сабїе ла брѫꙋ.

Ѡстроавеле каре саꙋ кꙋпринсь де ꙟпъръцїѧ тꙋркꙋлꙋй, ꙟ Асїе, Кипрꙋль, ши Родось. Ꙟ Кипрꙋ сѫнть челе май мари четъцй, Никосїѧ ши Фамагоста. Ꙟтрачесть ѡстровь мъкарь де ши ѥсте аерꙋль рѫꙋ, динь причина негꙋрилѡрь, че есь динь апе май тоть деꙋна, дарь ѥсте родиторю, ꙟ винаце, нъразмзе, алъмѫй, портокале, за-
харь,

харъ, мїєре, бумбакъ, рекенть, ши алте фелюрй де роддрй, ши сѫ лукреѕъ Камелоть де лжнъ, ши май мулть де пъръ де капръ.

Ачесть ѡстровъ єсте ѫкапулъ мърїй албе, деспре ръсърить, апроапе де Ієрусалимъ, єсть градулъ де лунцйме, 50. ши де лъцйме, 35. каре сау луать де турчи, дела Винецїенй, ѫ анулъ, 1571.

Іаръ ѡстровулъ Родосъ, лау луать дела Малтезй, (каре май ѫнаинте сѫ нумїе кавалеръ, де Ієрусалимъ,) ѫ анулъ 1522, де Сулиманъ, ѫпъратулъ турчилоръ. аса четате ѫчепътоаре, аре ачесташй нуме Родосъ, (сау роди,) ши ачесть ѡстровъ єсте пе лжнгъ маре, ѫ сусъ деспре мїазъноапте, сусть градулъ де лунцйме 45. ши де лъцйме 36. авѣ демулть ѫ шкелѣ, (аувадулъ мърїй,) оунъ кипъ де мармуре, каре сѫ нумїе Голосу, ши єра атжта де маре, ѫкжть тречѣ коръбїиле, ку тоть катаргулъ лоръ пинтре пичоаре, ши сѫ зичѣ афи оуна дннъ челе шапте миноуни мірчй днны луме, каре сѫ фъчѣ пентру поменире, де ѫпъръцїй чей веки

Аравїе.

О унїй зикъ кумъ къ арфи ѫ ѫпъръцїа турческъ, даръ де ши єсте ну єсте тоать.

Аравїа

Арабїе есте патрїе арапилоръ, (саѹ а Сара-кинилоръ,) ши съ цинь къ ей сѫнть ѡамени де бѹнь нѣмь, май мѹлть декѫть тоцй ѡаменїй динь лѹме. ши пентрѹ ачеѧ нѹ воръ съсъ рѹдѣскъ кѹ алцїй де алте нѣмѹрй, касъ нѹ шй погоаре нѣмѹль. Сѫнть ѡамени кѹ дѹхь, ши аѹ мѹлтъ щїинцъ ѫ дофторїй, ши ѫ астрономїе. Де лѣџе сѫнть тѹрчи, ши кѹ ѫдръзнѣркъ де ашй чети алкоранѹль ѫтрѹ алтъ лимбъ ничй ѡдатъ, декѫть аръпїеще.

Арабїе съ ѫпарте ѫтрей пърцй, ѫ Арабїѧ петроасъ. ал, 2, ѫ Арабїѧ пѹстїе. ал, 3. ѫ Арабїѧ ферічитъ. Чѣ динтѫй есте ѫ капѹль мърїй рошїе, ши ла капѹль мърїй албе, ши пе лѫнгъ марѣ рошїе, пънъ дѹпъ мѹнтеле Синаїй.

Чѣ де алдоиле, есте деспре ръсърить, дела ачастъ динь тѫй, спре колфѹль Персїанѹлѹй.

Чѣ де алтреилѣ, есте пе лѫнгъ марѣ рошїе, ши спре амїазъ зи пънъ ѫ марѣ Ѡкїанѹлѹй, дарь бине нѹ ись щїѹ хотаръле.

Ѫ чѣ динтѫй каре съ кїамъ Арабїе Пїетроласъ, есте мѹнтеле Синаїй, каре съ сокотеще афи, ѡ парте динь цинѹтѹриле Егѵпетѹлѹй, ши ѫль стъпѫнеще Тѹркѹль. Ѫтрачесть мѹнте, Дѹм-

незеѹ

незеȣ аȣ дать леџѣ, (саȣ таблеле леџїй,) лȣй Мѡѵси, есте фрȣмоасъ Історїе пентрȣ ачаста ꙟБлибїе. ши ꙟнчѣ Ісраилтенїй, аȣ шезȣть патрȣзечи де ани, ѹнде аȣ мѫнкать маннъ, ши кѫрстей фрипци. Ꙟтрачесте локȣри лъкȣе Моабитенїй. Мадїемитенїй. ши Амаликитенїй. Идȣмеїй. нороаде фоарте пизмаше, ꙟпротива Ісраилтенилоръ, (нородȣль лȣй Дмнезеȣ.)

Аравїа, каре есте а доа парте съ кїамъ пȣстїе, къ кȣ адевърать май есте пȣстїе, ши мȣлци ѡ ши нȣмеск маре де нъсипъ, ши пре пȣцинь народь есте ꙟтрѫнса. ши ачаста есте май тоатъ, сȣпть ꙟпърѫцїа тȣркȣлȣй, ѡсъбить де ѡаре каре колцȣрй чи аȣ алоръ стъпѫнири.

Аравїа, ферничитъ есте каре съ ꙟчепе дела челе доаъ, пе лѫнгъ маре Рошїе пе деспре ръсърить, ши спре амїазъ зи, ши ꙟтрȣ ачаста съ афлъ, трей вестите, ши мари четъци, ши скаȣне. Медина. Мекка. ши Аденъ. ши деспре ръсърить ѡстровȣль Баренъ, ꙟколфȣл персїанȣлȣй.

Медина съ афлъ сȣпть градȣль де лȣнџиме: 58, ши де лъциме: 25, ꙟтрȣ ачасть четате, съ афлъ мормѫнтȣль лȣй Махметъ, ши мȣхаметанїй ѡ нȣмеск четатѣ пророкȣлȣй. аре ѡџемїе

фоарте маре, оунде стъ мормѫнтȣль ѫподобить кȣ: 3000, де кандελе де арџинть спѫнзȣрате пе май мȣлть де: 400, де Колонне, (аȣ стѫлпй де мармȣре.) мормѫнтȣль їаръшй есте ферекать кȣ арџинть престе тоть, шй пȣсь дѣсȣпра мȣлцй стѫлпй де мармȣре нѣгрь, фоарте нетезй.

Мекка есте сȣпть градȣль де лȣнџиме: 59, шй де лъцимε: 21. шй есте оунь скаȣнь, аоунȣй, Шерифь, (саȣ Кнѣзь, де ачасть царъ,) фоарте богать, къчй аре мȣлте дарȣри, дела алцй махомитени, крезиндȣль къ ачесть Кнѣзь есте динь нѣмȣль лȣй Мȣхамеϯь, фїиндь къ Мȣхамеϯь, есте динь нацерѣ са динтрȣ ачасть четате. май есте ѫтрȣ ачасть четате, шй альть маре џемїе, ла каре тоцй мȣхамитенїй, кѫцй мергь ла ѫкинъчȣнѣ мормѫнтȣлȣй, аȣ даторїе съ маргъ шй ла ачаста съсе ѫкине, шй тоцй дȣкь дарȣри ла Домнȣль четъцїй.

Адȣнь, есте ѡчетате таре шй фрȣмоасъ, сȣпть градȣль де лȣнџиме: 60, шй де лъцимε: 12, шй есте скаȣнь де крѫїε де ачесть нȣме, шй дела тоате ачеcте локȣрй, шй четъци, вине пела ной, динь челе май бȣне лȣкрȣри, аȣрь. Змирнъ. тъмѫε, шй кафѣоа чѣ май бȣнъ.

Сѫнтъ ꙟтрꙋ ачастъ парте де Аравіе, Домній, ши Кнежій, май мичи, оуній сꙋпꙋший, ши алцій кꙋ алоръ стъпѫнире.

Деспре ръсъритъ дела Аравіа, ꙟстъпѫнирѣ Персіанлꙋй, есте ѡ Кнежіе, ꙟтрꙋнъ ѡстровъ, ꙟколфꙋлъ персіанꙋлꙋй анꙋме Баренъ, ꙟтрꙋ каре ѡстровъ съ вѫнѣзъ челе май фрꙋмоасе мъргъритаре, де кѫтъ ꙟтралте локꙋри, афаръ де челе дела капꙋлъ коморій.

Акꙋмъ ной дꙋпъ че амъ съвѫршитъ хотаръле ꙟпъръцієй тꙋрчещій, динъ Асіа. Саръ къде съ трѣчемъ ла Індіа ꙟнаинте, даръ пентрꙋ касъ нꙋ лъсъмъ алте ꙟпъръцій, че сѫнтъ май пе сꙋсъ, вомъ ꙟчепе дела ꙟпъръціа персилоръ, каре есте сꙋптъ градꙋлъ де лꙋциме: 75, ши де лъциме: 34. ши де аичѣ не вомъ порорѫ іаръ ла дрꙋмꙋлъ нострꙋ, спре Індіиле ръсъритꙋлꙋй.

ПЕРСІА

Ꙟпъратꙋлъ съ кіамъ Софи, ши есте ꙟсꙋший стъпѫниторю сꙋпꙋшилоръ сьй, ши пе алоръ лꙋкрꙋри, ши пе алоръ віацъ, ши ла короана ꙟпъръцієй, сѫнтъ мощенитори фиій сьй чей дрепци.

Народꙋлъ персескъ есте кꙋ бꙋнъ причепере,

чинститóри де чéй стрéинй, цúнь лéџѣ тȣрчáскъ,
деспре ꙟвъцътȣра лȣй Алѝ џинериле лȣй Махмéть,
шѝ пентрȣ ачáста де мȣлте ѡрй, саȣ фъкȣть ѡ-
ширй ꙟтре тȣрчи, шѝ ꙟтре персїáни.

Пъмѫнтȣль ачéщїй църи, éсте нъсипóсь,
шѝ мáй престе тóть кȣ мȣнцй. норóдь нȣ
пре éсте мȣлть, дарь éсте кѫнтóрю де ꙟвъцътȣ-
ри, шѝ мешешȣгȣри, шѝ искȣсинци ꙟлȣкрáрѣ пъ-
мѫнтȣлȣй. съ áфлъ мȣлте къмúле. ѡрéзь.
Бȣмбáкь. мътáсе. шѝ нище пїéтри скȣмпе, ꙟки-
пȣль замфúрȣлȣй, де ѡфлоáре албáстръ дешкúсъ,
шѝ áлте мȣлте лȣкрȣри.

Скáȣнȣль ꙟпъръцїей ȣнде шáде Софѝ, éсте

Хишпахáнь. кáселе ꙟтра чáстъ четáте, сѫнть
фъръ де акоперемѫнть, кȣ фермáкȣрй ꙟпреџȣрь,
шѝ подȣриле смолúте кȣ смоáлъ, пентрȣ апъра-
рѣ де áпа плóилорь. Хишпахáнь, éсте мáре де
12, лéги ꙟпреџȣрь, дарь нȣ éсте ꙟдестȣлáтъ кȣ но-
рóдь дȣпъ мърúмѣ четъцїй.

Ꙟтре персїáни, сѫнть шѝ крещúни правос-
лáвничй, шѝ армéни, шѝ папистáшй, шѝ нȣ сѫнть
ѡприцй де цермонїеле лéџїй лѡрь, негȣциторéскь
кȣ стóфи де фúрь, шѝ де мътáсъ, шѝ ковоáръ.

Тáȣрись, éсте четáте мáре. богáтъ. кȣ-

рáтъ

рáтъ, шѝ фрꙋмóасъ, шѝ кꙋ норóдъ мꙋлтъ. Ꙟ-
а̑нꙋль 1603, саꙋ фóстъ лꙋáтъ де тꙋрчи. оулн-
циле є̑й сѫ́нтъ мáри, шѝ лáрџи, май мꙋлтъ де
кѫ́тъ ꙟтрꙋ а̑лте четъцй. съ зи́че къ а̑чáста а̑ръ
фѝ чѣ вѣ́ке, є̑катана̀, (сáꙋ є̑кфатана̀,) а̑тѫ́тъ
де фрꙋмóасъ ꙟ истóрїй. а̑чáстъ четáте є̑сте сꙋптъ
грáдꙋль де лꙋнџи́ме, 66. шѝ де лъци́ме, 38.
їáръ Хишпахáнь, є̑сте сꙋ́птъ грáдꙋль де лꙋнџи-
ме, 79. шѝ де лъци́ме, 33.

Съ поáте съсе май є̑ сáма, шѝ ла четáтѣ
є̑рбáнꙋлꙋй, шѝ а̑ Гангрéнꙋлꙋй, че сѫнтъ спре
гюрџїе, а̑мѫндóѫ пе лѫнгъ грáдиле де лꙋнџи́ме 63,
шѝ де лъци́ме, 64, а̑дѣ́къ є̑ркáнь сꙋ́птъ грáдꙋль
де лꙋнџи́ме 63, шѝ де лъци́ме 40. їáръ Гангрѣ
сꙋптъ 64, де лꙋнџи́ме, шѝ де лъци́ме 41.

Кантабáрь, є̑сте чѣ май тáре четáте дела
пéрсїе, шѝ Комрóнь, є̑сте ѡ̑ бꙋ́нъ шкéле, а̑сꙋ́пра
боáзꙋлꙋй де ѡ̑лмꙋ́ць.

ЇНДЇА

Нꙋмеле Їндїей, съ при́нде дела ѡ̑ а̑пъ, че съ
кїáмъ Їндꙋль, кáреле трéче прин тóате хотá-
рѫле Їндїей, пънъ ꙟ мáрѣ а̑чѣ́ѧши Їндїй.

Їндїе съ ꙟпáрте (пре кꙋ́мь съ зи́че де ѡ̑бїрѣ)
ꙟдóѫ, кърїѧ мꙋлцй ꙟй зикь Їндїѧ а̑псꙋсꙋлꙋй,
шѝ

ши Индіѧ ръсъритꙋлꙋй.

Ꙟ Индіѧ апꙋсꙋлꙋй, есте Ꙟпъръціѧ лꙋй Моголь, ши ѡстровꙋль принсь де пъмѫнть, (каре съ нꙋмеще Индіѧ апꙋсꙋлꙋй,) ши Индіѧ ръсъритꙋлꙋй, іаръш оунь ѡстровь принсь де пъмѫнть, деспре ръсърить де рѫꙋль Гангꙋль, Ꙟ Ꙟпъръціѧ лꙋй Моголь, афаръ де минералиле челе де аꙋрь, ши де арџинть, ши піетри скꙋмпе. Сѫнть мꙋлци фили, дромедари, алчй, ши алте фелюрй де живинй.

Моголь ва съ зикъ алвь, къчй ачесте нороаде, сѫнть пꙋцинь май винецй, де кѫть негри. Легѧ ачестꙋй нородь есте тꙋрчаскъ, дꙋпъ Ꙟвъцътꙋра лꙋй Ѡмерь, даръ Ꙟй май мꙋлть Ꙟтинсъ легѧ Врахманнилорь, че де Ꙟкинаре идолилорь.

Врахманій сѫнть попій ръмашй динь чей векй, а Ꙟкинъторилорь де идоли, ши сѫнть кꙋ мꙋлте стъпѫнирй Ꙟтрꙋ ачесте църй.

Моголь аре титлꙋль де мареле моголь, ши аре ѡ де плинъ стъпѫнире, Ꙟтрꙋ Ꙟпъръціѧ са. Лꙋй ѝсъ дъ чинсте дела сꙋпꙋшій съй, ка оунꙋй дꙋмнезъꙋ. Аре Ꙟ ѡщиле сале 600000, де ѡаменй, ши, 6000000, де лей, венить пе тоть анꙋль, май богать Ꙟпърать де кѫть дѫнсꙋль нꙋ есте алтꙋль Ꙟтоатъ лꙋмѣ.

Ель

Ѥль аре 12000, де ѡамени де стражъ, ѫкъ ши пе атжца ѡфицери. Моголь нꙋ ѥсте нꙋме проприꙋмь, (проприꙋмь ѫсемнѣзъ ѫсꙋши де сине,) чи, дꙋпъ кꙋмь ѫ времѣ веке ѫпъратꙋль Ѥгѵпетꙋлꙋй авѣ нꙋме де фараѡ: аша ши ачеста, аре нꙋме де маре моголь, дꙋпъ кꙋмь ла ной кесарюл. оунь моголь май ѫкоаче кꙋ нꙋмеле Аꙋрангь зебь, че аꙋ лꙋать скаꙋнꙋль дела татъль съꙋ, аꙋ мꙋрить ѫвжрста май мꙋлть де ѡсꙋтъ де ани, ши аꙋ фъкꙋть мꙋлте избжнде ѫпротива алторь край, пре карїи аꙋ фъкꙋть пре тоцй бирничи, май вжртось Бенгала, Висапорь, ши Голконда, ѫсꙋтровꙋль деспре апꙋсꙋль Индїей. Бенгала ѥсте сꙋпть градꙋль де лꙋнциме 103, ши де лъциме 23. Висапорь сꙋпть градꙋль де лꙋнциме 94, ши де лъциме 16. Голконда, сꙋпть градꙋль де лꙋнциме 99, ши де лъциме 17.

Дели, (саꙋ дело,) ѥсте четате оунде ѥсте кꙋртѣ, ши скаꙋнꙋль лꙋй Моголь. Ачастъ кꙋрте аре принь прецꙋрь ѡ жꙋмътате де легю, (саꙋ доаж мїй де стжнжинй,) ши скаꙋнꙋль съꙋ съ прецꙋеще май мꙋлть де кжть, 6000000, де лей. четатѣ ѥсте маре, ларгъ, ши кꙋ мꙋлть народь, ши стъ сꙋпть градꙋль 95, де лꙋнциме, ши 28, де лъциме.

Агра

А̂гра, четáте мáре, ши̇ богáтъ, ѫтрѹ кáре шъде́ мого́ль май̆ дедемѹлть. оу̑лицеле а̂че́щїй четъ́цй сѫ́нть лáрџй, дарь нѹ сѫ́нть фрѹмо́сь пардосúте. е̑сте ѫпреџѹрáтъ кѹ оу̑нь зи́дю де пїá-тръ ро́шїе.

Сѹрáтѣ, е̑сте фо́арте мáре, ши̇ кѹ мѹлть норо́дь. а̂чáстъ четáте е̑сте че̑ май̆ кѹ бѹнъ негѹцито́рїе, де кѫ́ть то́ате а̑лтеле динь А̂сїѧ, е̑сте лѫ́нгъ оу̑нь ко́лфь, нѹми́ть ко́лфѹл де Камбáе. сѫ́нть негѹцито́рй динь то́ате пърциле Е̂вро́пїй, пентрѹ кѹмпърътѹра де сто́фе, кѹ фи́рь, де мътáсе, де бѹнбáкь, ши̇ де пѫ́нѕѹрй зѹгръви́те, кáре съ лѹкре́зъ май̆ ѫ то́ате пърциле И̂ндїей. ши̇ де а̑лте негѹцито́рїй, де пїе́трй скѹмпе. дїамáнте. мъргъритáре. а̂ромáте. ши̇ де то́ате фе́люриле де спицїерı́е, ши̇ а̑лтеле.

Дю, (сáѹ димáнь,) спре ѫчепѹ́тѹль а̂че́стѹй ко́лфь, сѫ́нть четъ́цй а̂ портѹге́ѕилорь.

А̂по́й а̂сѹ́пра рѫ́ѹлѹй Кáнгѹль е̑сте А̂нге́лѣ, оу̑нде съ а̑флъ оу̑нь, Бáнкь, пентрѹ негѹцито́рїѧ ѡ̂ландéѕилорь, ши̇ а̑лтѹль пентрѹ а̂францо́ѕилорь.

Ѡ̂с-

ѠСТРОВѪЛЬ ДЕСПРЕ АПѪСЬ АЛЬ ИНДІЕЙ

Ачесть ѡстровь есте принсь де пъмжнть, сѫпть градѫль де лѫнциме, 93, шй де лъциме: 10, сжнть ꙟтрѫ ачесть ѡстровь ачесте четъцй: ꙟтжй, Короманделъ ла Коаста деспре ръсърить. аль 2, деспре апѫсь, Малабарь, ѡсъбить де ѹнь капь нѫмить, капѫл де коморъ, аль 3, хотаръле спре пъмжнть. апой спре коаста де Короманделъ, афаръ де Меліапѫръ, чеь кіамъ сфнтѫль Ѳома, (ѹнде съ креде къ айче арфи мѫрить ачесть Апостоль,) сжнть четъциле Еѵропіенилорь

Паліакати, есте а ѡландезилорь. Мадрась, а Инглезилорь. Пондикери, ера май де мѫлть, А францозилорь, дарь акѫмь есте а Енглезилорь. Транкарь, есте а Данезилорь. Гоа, есте а Портѫгалѫлѫй, асѫпра коастій де малабарь, сѫпть градѫль: 92, де лѫнциме, шй де лъциме: 15.

ꙟлъѫнтрѫ ачестѫй ѡстровь, сжнть мѫлте Кръій микѫшоаре: ꙟтжй, Мадѫре. аль 2, Танцеаорь. аль 3, Цинцй. ѹнѫль есте нѫмить, Заморинѫ каре стъпжніеще ꙟмѫнцй, ꙟчепжндѫсе стъпжниреа лѫй, дела аль 10, градь (аѫ пе аколе.) ачаста царъ съ кіамъ, Икерй, шй ꙟтрѫ ачесть локь плоаж, шаса лѫнй ꙟтрѫнь ань, а-

адекъ дела лȣна лȣй май, пжнъ спре сфжршитȣль лȣй Октомбріе, апой ꙟчепе афи варъ.

Есте алтъ кръіе, че съ кіамъ Съваци, (Оръ, Чивоій.) ши аре ȣнь краю пȣтинчось, каре кȣ алȣй витежіе, съ апропіесе пънъ апроапе де Гоба, кжть май оши лȣае. Стъпжнеще де ла лъциме де Гоба, пънъ спре Сȣратѣ, деспре ръсърить де Мадȣрѣ, ȣнде аре ашъзъмжнтȣль де ачасть кръіе. Хотаръле сале нȣсъ пре щіȣ біне.

Коастеле де короманделъ, ши де малабаръ, аȣ мȣлте нȣме ꙟмȣлте локȣри, пънъ ла партѣ деспре міазъ ноапте а островȣлȣй.

Съзиче ꙟчесте май деспре оурмъ арътъри, пентрȣ Майсоȣрь деспре ръсърить де Севаци, къ краюль де майсоȣрь, есте пȣтинчось, ши аре, ка 1500000, де веніть: 20000, де оамени педестрй, 10000, кълъриме, каре саȣ фъкȣть Гроазникь, челорь де апроапе ай съй.

Сжнть ши алци, дой Домни, сȣнть ачесть краю, чесъ кіамъ Заморинȣ, ши Мадȣрѣ. Факь ачещѣ ȣнь лȣкрȣ кȣ тотȣль крȣдь фъ[ръ] де оменіе, ши ꙟкъ фъръ де милъ, къ принзиндь [л]окій, ꙟтрȣ ачеле очщири, ле тае насȣриле, ши [л]е [т]аіъ, ши апой ле тримить ла кȣрте.

ꙟтрȣ

Ꙟтрȣ Крѣіа Голгондїй, сѫнт градȣл: 99, де лȣнциме, ши 17, де лъциме, (каре Крѣіе еаȣ лȣат де мареле Могол, Аȣранг Зеб,) есте чел май богат минїеръ де Дїамантȣри, іаръ ꙟкапȣл лȣй Коморин, сѫ вѫнѣзъ челе май фрȣмоасе мъргъритаре. ла Малабар, мȣлте фелюри де спицерїй, ши Коко копачю, (ȣн лемн,) поамеле че фаче, сѫнт фоарте требȣинчоасе. дин лемн лȣкрѣзъ каръ, касъ, ши мори. дин поаме пѫине, ши дин мȣстȣл че кȣрџе дин копачю, фак ȣнт, вин, ши мїере. дин скоарца поамей табакїери, дин фрȣнзе, хѫртїе. ши апроапе де Малабар, есте четате Гоа, ꙟтрȣ каре шаде Вицерой а Портогалȣлȣй, адекъ векил Кралюлȣй.

Лъкȣиторїй ачестȣй Ѡстров, сѫнт чел май маре парте ꙟкинътори де Идоли, ши пȣцини де лѣџе лȣй Ѡмер, ши де а крещинилор, ши ажидовилор.

ѠСТРОВȣЛ ЧЕЛ ДЕСПРЕ РѪСѪРИТ АЛ ИНДИЇЙ.

Хотаръле челе май динтѫй сѫнт ачесте: ꙟтѫй

тъй Кръїѧ де Ява, каре стъ сѹпть градѹль: 115, де лѹнџиме, ши де лъцниме: 20, ши аре мѹлци вѣрничи: Пегѹнь, Аракань, ши алте църи.

Аль 2 кръїе, есте алѹй Сїамь, сѹпть градѹль 119 де лѹнџиме, ши де лъциме 14.

Аль 3 есте ѡстровѹль де Малака, сѹпть градѹль 120 де лѹнџиме, ши 2, де лъциме.

Аль 4 есте ѡ кръїе а Камбоїй, сѹпть градѹль 122 де лѹнџиме, ши де лъциме 14, дарь дъ дажде ачелѹй дела Сїамь.

Аль 5, кръїѧ дела Кокинкина, сѹпть градѹль де лѹнџиме 124, ши де лъциме 19.

Аль 6 есте кръїѧ Тѹкфинь, ши дъ дажде ла Кина.

Краюль де Сава, аре сѹпть джнеѹль вро трей патрѹ кръїй, ѫтрѹ акърѹѧ ѫпъръціе, съ гъсѣскь чеіе май фрѹмоасе Рѹбинѹрй, Змъранднрй, ши Заффирй, ши де алте фелюрй де пїетри скѹмпе.

Ѫ кръїѧ де Ѡшїамь, сѫнть мѹлте фелюрй де минїери, ши мѹлцй фили. дела ачастъ кръїе Енглезїй, ши Ѡландезїй, кѹмпъръ аѹрѹль ѫверцй ши аворїѹ, (ѡрй ѡасе де фили.)

Четате оунде есте скаѹнѹль, аре ачеаташй

нѹме

нѹме Сшїамь, есте ꙟтрꙋнь ѡстровь ꙟкꙋн-џюрать дею апъ. апа ачестꙋй рѫꙋ есте сънътоасъ, дарь ꙟй плинъ де Коркоделй фоарте марй каре мънѫнкъ ѡамени. четатѣ Сшїамꙋлꙋй есте фрꙋмоасъ, палатꙋль краюлꙋй маре кѫть ѡчетъцꙋе. Капищиле сѫнть кꙋ тꙋрнꙋрй полеите.

Ла Лоꙋѡво, шй Банкокь: краюль дндесъ Францозилорь ѡ четъцꙋе, дарь зꙋрбꙋлꙋиндꙋсе народꙋль, еширъ Францозїй кꙋмь май деграбъ. Банкокь есте ла гꙋра рѫꙋлꙋй, асꙋпра колфꙋлꙋй де Сшїамь.

Малака есте а ѡландей лꙋѫндо дела портогаль, іаръ цинꙋтꙋриле сѫнть алꙋй Сшїамь. спꙋнь къ ꙟтра честь локь, ꙟтоать съптъмѫна де доаж ѡрй, шй де трей ѡрй плоаж.

Крѣїа де Камбое, есте деспре ръсърить дела Сшїамь, шй дъ дажде.

Кокинкина, каре дъ дажде ла Кинези, есте атѫть де роднтоаре, къ съ поате съмъна шй де доаж ѡрй, шй де трей ѡрй ꙟтрꙋнь ань. народꙋль ꙟтрꙋ ачасть царъ, есте фоарте мꙋлть.

Тꙋнкфинь, есте ꙟтро климъ фоарте калдъ, деспре мїазъноапте дела Кокинкина, шй дъ дажде шй ачаста ла Кинезй. ꙟтрачасть царъ

съ

сѣ паре кѣ есте ѡ вечникѣ примѣварѣ. копачїи сѫнтъ тоть дѣѹна верзи, ши ѧфлорици, дарь тоть дѣѹна ла аль шаптелѣ ань, сѣ скоалѣ оуркантїи дей прадѣ. Четатѣ оунде есте скаѹнѹль, сѣ кїамѣ Кекѹ, ши мѹлть нѹмѣрь де лѣкѹиторй шедь ѧкорѣбїи пе апѣ. Ѧтре тѹнкфинь ши сшїамь, есте крѣїѧ лѹи Лашсь.

Тоате ачесте цѣри че сав зись май сѹсь. сѫнть ѧкинѣторй де идоли ѧлециѧ лорь.

ѠСТРОАВЕЛЕ АСІЕИ

Сѣ афлѣ ла Индїѧ, ѧчепѫндь дела ѡстровѹль деспре апѹсь: 1 Малдивиле. аль 2, Чейлань. аль 3, ѡстроавеле дела Сонда. аль 4, Молѹке. аль 5, Спре мїазѣ ноапте Филипиниле. аль 6, челе де тѣлхари. аль 7, ѡстроавеле де Џапоне.

Малдивеле сѫнть сѹпѹсе оунѹи крайю тѹркь, каре ѧши пѹне титлѹшѹль де ѧпѣратѹ де 12000, де ѡстроаве. Ачестѣ сѫнть мѹлте кѹ адевѣрать ѧнѹмѣрь, ла капѹль лѹи Коморинь деспре апѹсь, дарь сѫнть местекате кѹ нѣсипь, ши кѹ грев а ӯмела пинтре дѫнселе. есте ѧтра ачесте ѡстроаве мѹлциме де Кокко, копачюль де каре

сав

саȣ грѣитъ май сȣсъ.

Сѫнтъ ꙟтра ачесте ѡстроаве гїѡчи атѫтъ де фрȣмоши, къ ꙟмȣлте локȣри трекъ ꙟлокъ де бани.

Ꙟ ѡстровȣлъ Чейланȣлȣй, съ афлъ мȣлте фелюри де пїетри скȣмпе. ши мȣлтъ, (ши чѣ май бȣнъ) канелъ. ачестъ ѡстровъ ȣнїй ꙟлъ сокотескъ а фи ѡфиръ, пентрȣ каре съ ворбеще ꙟ скриптȣръ.

Ѡстроавеле де Сонда, сѫнтъ стъпѫните де мȣлцй край. нороаделе динтрȣ ачесте ѡстроаве, ȣмблъ голи, ши мънѫнкъ пе алоръ пизмаши, кѫндъ ꙟй приндъ ꙟ бътъліе.

Ꙟтре Сȣматра, ши Џава, ꙟй Борнеѡ, ꙟ Сȣматра, съ фаче бȣнъ киперю, ши есте кръiа лȣй Акемъ.

Џава есте ꙟтре ръсърить, ши ꙟтре амїазъ зи, сȣптъ градȣлъ 125, де лȣнциме, ши 8 де лъциме. Іаръ Сȣматра, 120 де лȣнциме, ши де лъциме 70.

Четатѣ Џавїй, есте а ѡландезилоръ, ши їаȣ пȣсъ ши нȣмеле Батавїе, ши аȣ прифъкȣто дȣпъ плъчерѣ лоръ, ꙟ анȣлъ 1610. ȣлициле сѫнтъ ларци, дрепте, ши пе делатȣри кȣ копачи че стаȣ тотъ верзи тотъ деȣна, ши кȣ боле шанцȣри.

Сѫ

Сѫ зиче къ пе лѫнгъ ѡстровȣл де Ꙗви, съ гъсеск ѡстрике фоарте мари, ши кȣм къ Готоръв дȣка де Холщеинл, арь аве ȣна ꙟ вистїеріѧ са. Ѡстрика гречеще, ѡстрон, есте ȣн фелю де гїѡк.

Четатѣ ачаста есте кѫндрȣ негȣцторіилѡрь, че фак ѡнандезїи ꙟ Индїѧ ръсъритȣлȣи.

Ѡланда аре стъпѫнире, ши асȣпра ȣнорь ѡстроаве, че съ кїамъ молȣке, сȣпть линїѧ соарелȣи, депре мижлокȣл пъмѫнтȣлȣи, каре ꙟль деспърцеще ꙟ доаѫ, сȣпть градȣл де лȣнциме 140, ши, 5, де лъциме, деспре амїазъ зи престе линїе, дин каре ѡстроаве віне пела нои мȣлтъ спїцеріе, ши нȣкъ моската, каре нои ꙟи зичемь нȣкъ де Индїѧ.

Сѫнть ши алте мȣлте ѡстроаве, чесъ кїамъ молȣке, кȣ алѡрь крѣіи.

Ѡстроавеле филипине, трагь аль съȣ нȣме дела алдоилѣ Филипь краюль Шпанїеи, каре лаȣ къщигать ꙟ анȣль: 1570. Нородȣль ꙟтрачесте ѡстроаве съ скалдъ не ꙟчетать, ши фемеиле ꙟноатъ ка пещеле. Филипинеле сѫнть сȣпть градȣль, 140, делȣнциме, ши 15, де лъциме.

Ꙟтрачесте ѡстроаве, ꙟкаре сѫнть сȣ-

пȣши

пѹшй, Ишпаніолѹлѹй, сѫнт крещинй. Па-
пистáшй. Ѥрѫ ѫтрáлтеле аалте лимей, шй
сѫнт май мѹлт де ѡмíе де ѡстрóаве, ѫтрѹ
каре ѥсте локѹл пре бѹн, сѫнт мѹацйме де
фйничй, шй сѫ фаче Захáр мѹлт, (áнчѣ ѹка
ѥсте ѡпѫрѫ.) нородѹл ѥсте мѹлт, дар трѫеск
кѹ фрйкѫ, пентрѹ фіéрнле чéле сѫлбáтече, шй
венинóасе, кѫт ѫтрáлте лóкѹри сѫнт силйцй
де аш фáче пѫтѹлѹри прин копáчй, пентрѹ касѫ
доармѫ.

Ѡстрóавеле Дей, ла Дрóни, (аадекѫ атѫла-
хáрилор) ѫшй прйнд нѹмеле дин причйна кѫ ѫтрѹ
ѫтѫашй дáтѫ кѫнд сосирѫ Еѵропенїй аколé, лѣѹ
фѹрáт че аѹ áвѹт, дар Ишпаніолїй ле нѹмéск
Марїáни, дипе нѹмеле Крѫесїй лор. Грáделе
сѫнт ачéлѣ де Филйппине.

Апóнїе, ѥсте ѡ цáрѫ, плинѫ де мѹнцй, сѹпт ѹн
вѫздѹх сѹпцйре, дар кáде шй ѡмѫт. Шй стѫ
сѹпт грáдѹл де лѹнцйме: 160, дар де лѫцйме:
35, шй ачéсте ѡстрóаве, сѫнт ѫдестѹлáте де
ѡрéз, шй чáю, Ѥрѫ ѫтрáлтеле пѹцйн. Лѫ-
кѹиторїй сѫнт силитóри кѹ лѹкрѹл, шй кѹ
мѹлтѫ причéпере, ѹмелѫ кѹ кáпѹл дескоперйт,
дáѹ мѹлтѫ чйнсте стѫпѫнилор сѫй, кѫнд дин

чей мари, съ ѫтжмплъ врꙋнꙋль амꙋри, де бꙋнъ вое оунїй динь слꙋци, аꙋ динь роби, съ ѡмоаръ сжнгꙋри, пентрꙋ каеъ мєргъ, съ слꙋжаскъ пе стъпжнꙋль сеꙋ ши аколѡ.

Семнꙋль де моарте, ла джнший єсте алеь, де бꙋкꙋрїе негрꙋ.

Їапонєнїй, факь негꙋцїторїе кꙋ Ѡландєзїй, ѫтрꙋнь кипь ѡсебить, къ вїиндь коръбїиле, їаꙋ тоть негоцꙋль, ши апой кжндь ей ворь съсе ѫтоаркъ, оумплꙋ коръбїиле де алть негоць, дарь кꙋ бꙋнъ крединцъ.

Ѫпъратꙋль Џапонєнилорь, стъпжнєще, динь прєꙋнъ кꙋ боеримѣ лꙋй, ши динь прєꙋнъ стъпжнєскь, кꙋѡ де плинъ стъпжнире.

Їапонєнїй, аꙋ фость крещини: 50 де ани, їаръ акꙋмь тоцй ѫкинъторй де Идоли, ши пизмаший сжнть ла алте нємꙋри, фъръ де кжть пе ѡландєзи сꙋфъръ, пентрꙋ негꙋцїторїе.

Капꙋль лєцїй лорь єсте, Деирꙋль, кърꙋя кꙋ тоцїй, ши ѫсꙋший ѫпъратꙋль ѫй дъ маре чинсте.

Четъциле челе май мари, дела їапоне сжнть, 1, Нифонь. аль 2, деспре мїазъноапте, Бонго.

Ѫ Нифонь єсте четатѣ Макаѡа, оунде шєде

Деирꙋль

Деірѹль, каре май де мѹлть ачаста єра скаѹ-
нѹль де іапоніє.

Іаръ скаѹнѹль ἀпъратѹлѹй, єсте оуєдѣ;
оунде єсте кѹртѣ че ἀпърътѣскъ, ши де алцй
боєри мари, акоперитъ кѹ табле де аѹрь.

Ἀ Бонго, єсте Нангоцаке, (вадь аѹ шке-
ли де маре,) нѹмить пентрѹ оучидерѣ крещини-
лѡрь, кжндь саѹ лепъдать де леџе.

ХИНА, АѸ КИНА

Кина съ зиче къ єсте, чѣ май маре ши май ве-
ке, декжть тоате алте ἀпърацій, каре съ
афлъ пре пъмжнть. Ачастъ ἀпъръціє аре мѹлть
нородь, съ сокотеще къ сжнть пе апроапе де ѡсѹ-
тъ де милїѡане, каре съ апропіє де афи, кжцй
ѡамени сжнть ἀтоатъ Єѵропа.

Ачастъ царъ єсте сѹпть градѹль: 120, де
лѹнџиме, ши де лъциме: 30. Крединца Кине-
зилорь, єсте къ оуній кредь къ сѹфлетѹль тръе-
ще дѹпъ моарте, іаръ алціи ἀтралте фелюри.

Авѣ ачещй кинезй, май ἀнаинте ѡмаре па-
зъ, пентрѹ пърѹль капѹлѹй, сокотиндь къ а-
честа пъзеще кріерій, ши минтѣ, ши дѹпъ
че аѹ ἀтрать оунь ἀпърать тътарь, стъпжни-

то́рїѡ, ши лѣꙋ да́ть порꙋнкъ съсе ра́дъ, є̑й саꙋ скꙋла́ть май мꙋлци де 40000, а̂легжндь май бине съсе дꙋкъ днинь царъ, де кжть съсе ра́дъ, дарь то́ть а̂ꙋ ꙟтра́ть ѡ̂бичѣю де съ ра́дь а̂кꙋмь, ши ласъ нꙋмай ѹ҆нь чꙋкь, ꙟвжрвꙋль ка́пꙋлꙋй, ка тъта́ржй.

А̂ꙋ ма́ре чи́нсте а̂сꙋпра ка́пꙋлꙋй ши а̂кꙋмь, къ а̂съ тъе ка́пꙋль, зикь къй чѣ май ма́ре ѡ̂ка́ръ, де кжть а̂фи спжнзꙋра́ть, а̂ꙋ ѡ̂моржть ꙟтра́лть фе́лю. чѣ ѡ̂би́чнꙋйтъ педѣ́псъ, де а̂ ѡ̂морж пе вреꙋнꙋль, є̑сте кꙋ бъ́тъй.

Ꙟпъра́тꙋль лорь є̑сте тъта́рь стреинь, ши а̂ꙋ ꙟтра́ть ла а̂чѣ ꙟпъръціе, ꙟ а̂нꙋль: 1640, ши стъпжнѣще кꙋѡ де пли́нъ стъпжни́ре, съ сꙋпꙋне норо́дꙋль ла порꙋнчи, нꙋ поа́те ниме а̂пїєрде пе вреꙋнь фъкъто́рїю де рре́ле, фъ́ръ де щїинца ꙟпъра́тꙋлꙋй.

Ца́ра че є̑сте деспре мїа́зъ ноа́пте, ꙟй фригꙋро́асъ, ꙗръ деспре а̂мїа́зъ зи, ничй ка́лдь та́ре, ничй фригь. пъмжнтꙋль є̑сте родито́рїю, ꙟтоа́те фе́люриле де ро́дꙋри, гржꙋ, ви́нь, ѹ҆нть, мїє́ре, ши поа́ме.

Є̑вропе́нїй фа́кь негꙋциторі́й кꙋ кине́зїй, лꙋжндь мꙋлть а̂ꙋрь ши а̂ргинть, дела джншїй, къ є̑й

а̂ꙋ

мѹлте бъй, де аѹръ, шѝ де аргинть, шѝ алте лѹкрѹри дин чѣле че съ фак, шѝ съ лѹкрѣзъ аколѡ. кинѣзїй сѫнть ѡамени мештѣцй, шѝ принчепѹцй ла тоате мештешѹгѹриле. де аколѡ съ адѹче пе аичѣ, чаюль чѣль бѹнь, фарфѹриле чѣле скѹмпе, шѝ алте май мѹлте лѹкрѹри.

Пекинь ѥсте четате фрѹмоасъ, скаѹнѹль ѫпъръцїей, шѝ нѹй май департе де кѫть 30, де леги дела зидѹль чѣль фрѹмось, каре ѥсте ѫтре кинѣзй, шѝ ѫтре тътарй. ачесть зидю аре 400 де леги лѹнгѹль, шѝ де грось шапте стѫнжини, фъкѹть пентрѹ паза църїй деспре тътарй, дин мѹнте пънъ ѫ марѣ.

Пекинь ѥсте четате фрѹмоасъ, шѝ кѹ мѹлть нородь, апроапе де доа милїоане де лъкѹитори. ѹлицеле сѫнть ларги де 20, де стѫнжини, шѝ дрепте, даръ, касиле нѹ сѫнть налте, ничи пре бине фъкѹте.

Ачастъ четате ѥсте сѹпть градѹль де лѹнгиме, 134, шѝ де лъцимe, 49.

Яръ Нанкинь аль 2: четате, (ачаста ѥра ѡдатъ скаѹнѹль ѫпъръцїей,) ѥсте сѹпть градѹль 136, де лѹнгиме, шѝ 30 де лъциме. шѝ ѥсте дѹпъ лѹнгимѣ ей, чѣ май маре четате, де кѫть тоа-

те

те четъцѝле, нꙋнꙋмай динтра че ꙟпъръціе, дарь шѝ динтрꙋ алтеле, шѝ сѫнть ѡамени май мꙋлци декѫть ла Пекинь. Оулицилє аре май кꙋрате, шѝ каселе май фрꙋмоасе.

Ꙟпърциле деспре амїазъ зѝ ла ачастъ ꙟпъръціе, нородꙋль есте шѝ май мꙋлть, кърꙋѧ не аꙋнгѫндꙋй пъмѫнть съ самене, мꙋлцй шедь ꙟкоръбїй, шѝ ꙟподꙋрй фъкꙋте пе апъ, шѝ пъмѫнтꙋль ꙟль лꙋкрѣзъ пе дрꙋмꙋриле чеале мари, кѫть тоть дѣꙋна съ паре късь ıармароаче.

Ꙟпъръціѧ тътъраскъ есте аша, де маре, кѫть кꙋпринде апроапе де а трїѧ парте динь Асїе. Шѝ съ ꙟпарте ꙟдоаѫ пърци: ꙟтѫи спре амїазъ зѝ, (дарь нꙋнсъ пре ціꙋ хотаръле бине.) а доилѣ ꙟпартѣ деспре мїазъ ноапте. Шѝ ачаста есте май тоатъ москичаскъ, каре сау лꙋать ꙟ анꙋль 1654. Скаꙋнꙋль ачещій ꙟпъръцій, аꙋ фость Астраханъ, (че есте четате маре,) спре гꙋра апей Волга, каре ꙟтръ ꙟмарѣ каспїѧ, сꙋпть градꙋль 69, де лꙋнџме, шѝ 45 де лъциме.

Четатѣ Самарканда, есте деспре амїазъзи. Алтъ парте че есте деспре ръсърить, ѡ стъпѫнеск Кинезїй.

Мꙋлте съ зикь пентрꙋ ꙟпъръціѧ тътаръ-

лѡрь

лѡрь, кꙋмь къ арь май фи нище Хънїй, дарь нꙋсъ щїе де сѫнть аꙋ ба.

РѪꙊРЙ, ШЙ МꙊНЧЙ, ДЙНЬ ЧЕЙ МАРЙ А АСЇЕЙ.

Рѫꙋриле Асїей, челе май марй сѫнть: ꙟтѫй Ефратꙋль. аль 2, Тигрꙋль. аль 3, Йндꙋль. аль 4, Гангꙋль. шй аль 5, Фасй.

Ефрафтꙋль, шй Тигрꙋль, сѫнть лъꙋдате ꙟ сфнта скриптꙋръ. Аꙋ алѡрь ꙟчепꙋть амѫндоѫ де сꙋпть мꙋнцїй Арменїей чей марй деспре марѣ нѣгръ, Ефрафтꙋль мерџе принь Ерзерꙋмь, апой трече пела хотарѫле Сирїей, шй пела Дїарбекь.

Тигрꙋль мерџе пела Дїарбекирь, шй пела Вавилонь, (ѡрй Багдать,) оунде съ апропїе де Ефрафть, шй май џосъ ꙟпреꙋнѫндꙋсъ ꙟтрꙋнь локь, мергь певро 40 де легн, шй ꙟтръ ꙟ колфꙋ Персїанꙋлꙋй.

Пе ачесте апе, пе амѫндоѫ оумелъ коръбїй, нꙋнꙋмай пе оунде сѫнть ꙟпреꙋнате, дарь шй май сꙋсь, пе фїеще каре парте, шй ꙟдеспърцирѣ лѡрь.

Ачесте апе оунде съ ꙟпреꙋнъ, сѫнть сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме, 65, шй де лъцимѣ, 31.

Йндꙋль

Индꙋль ѥсте деспре амїазъ зи дела Индїе, депе каре апа Индїа ꙟшй а нꙋмеле съꙋ, шй съ ꙟчѣпе десꙋпть мꙋнтеле Кавкасꙋлꙋй, трѣче пе деспре апꙋсь принь хотаржле лꙋй Моголь, шй съ варсъ ꙟ марѣ Индїей. Съ зиче къ ачастъ апъ, аре ꙟтръжнса, 19, марй, шй май мичй де алте апе. Ꙋна динтрꙋ ачесте съ кїамъ дїамспе лакаре Алеѯандрꙋ македонь, аꙋ съвжршить асале кжщигꙋрй.

Гангꙋль ꙗръшй съ ꙟчепе динь мꙋнцїй кавкасꙋлꙋй, шй трѣче принь хотаржле лꙋй моголь, пе де спре партѣ ръсъритꙋлꙋй, шй аре мꙋлте ꙟпърцитꙋрй ла ꙟтрать ꙟ колфꙋль де Бенгала. Апа де ачесть ржꙋ, ꙟй бꙋнъ, шй зикь къ адꙋче нъсипь, местекать кꙋ аꙋрь.

Фасн (ѡрй Фасо,) ачастъ апъ нꙋсъ прещїе фъръ нꙋмай ꙟ историй.

Индꙋль ѥсте сꙋпть градꙋль де лꙋнциме 90: шй 30, де лъциме. Гангꙋль сꙋпть градꙋль де лꙋнциме, 106, шй 24, де лъциме.

Сѫнть шй алте мꙋлте ржꙋрй ꙟ Асїа, дарь фїиндь къ нои нꙋ авемь требꙋинцъ де аши ачеле локꙋри, ле лъсъмь. Дела мꙋнтеле Тавꙋрꙋль деспре мїазъ ноапте, апеле че амь зись май сꙋсь, тоате мергь спре амїазъ зи принь локꙋри май некꙋ-

носкꙋте

москȣте.

Мȣнтеле Тáȣрȣль, есте чéль май ꙟнáлть мȣнте де кѫть тóци мȣнцїй кѫцй сѫнть пре пъмѫнть. Ачѣста ꙟпърцѣще Асїѧ ꙟдóаѫ, дела ръсъри́ть спре апȣсь, шѝ съ нȣмѣще ꙟмȣлте лóкȣри кȣ алть нȣме, спре Гюрџїе, шѝ Пéрсїѧ, ꙟль нȣмѣскь Кавкáсо, май џóсь Тáȣрȣль.

ꙟПЪРЪЦЇѦ МОСКȢЛȢЙ

Ачѣстъ ꙟпърьцїе съ ꙟтúнде ꙟлȣнџúме спре ръсъри́ть, дела грáдȣль: 40, пънъ ла грáдȣль: 165, адекъ тоáтъ лȣнџимѣ ꙟпърѫцїей. Кȣпри́нде граде: 125, дела Островȣль Ѳзела, пънъ ла сфѫршúтȣль хотáрȣлȣй де Камчáтки, съ сокотúндȣсъ дȣпъ нȣмъррȣль Географичѣскь, кȣпри́нде афѝ де лѣги, 2250, ѥаръ ꙟкȣрмезишȣль ꙟпърѫцїей аре дела марѣ албъ, шѝ дела мáлȣль мъ-рїй ꙟгецáтъ, спре пáртѣ оунде сѫнть Самоедїй, кáре четѣскь пе ѡцъ ꙟнодáте, ка шѝ ной пе кáрте. 32, де грáде пънъ ла Хотáрѫле Кинѣзилорь, кáре ѥаръшй сокотúндȣсъ ꙟлѣги, сѫнть пе апрóапе де 550 де лѣги, кѫть азúче адевърȣль, нȣ есте ꙟтоáтъ лȣмѣ алтъ ꙟпърѫцїе май мáре де кѫть ачѣста.

Хотаръле ачещїй Ꙟпъръцїй, сꙟнтъ ачесте, Ꙟчепꙟндꙋсъ дꙋпъ кꙋмъ сау зисъ, дела Ѡстровꙋлъ Ѐзела, (адекъ дела колфꙋлъ де Ботнїе,) пе ѡлинїе Ꙟкипꙋитоаре, пънъ Ꙟмаре нѣгръ. ной пе ачастъ линїе, алте хотаръ нꙋ аратъмъ, фїинд къ москалїй каꙋтъ де аши Ꙟдрепта хотарꙋлъ деспре цара лешаскъ, даръ вомъ мерџе Ꙟчось спре ръсърить, трекꙟндъ крꙟмꙋлъ пе лꙟнгъ маре нѣгръ, хотърꙟндꙋсъ, кꙋ гюрџїй ши кꙋ персїй, Ꙟмаре Каспїѧ, ши кꙋ пъмꙟнтꙋлъ Калмꙟчилоръ, ши алцїй тътарї, (каре Ꙟй стъпꙟнеск Кинезїй,) ши трекꙟндъ престе колфꙋлъ де Камчаткй, пънъ Ꙟмаре пачникъ, не вомъ Ꙟтоарче спре мїазъ ноапте, пе лънгъ маре Ꙟгецатъ, ши пе сꙋпть Нова Землѧ пънъ Ꙟколфꙋлъ де Ботнїе, ши май пе Сꙋсъ кꙋ хотаръле шфецїй, кꙋ ѡпарте де Лапонїе, апой спре амїазъ зи, кꙋ маре Балтикꙋ, кꙋ Ирландїе, ши Полонїе, адекъ цара лешаскъ.

Ачастъ Ꙟпъръцїе, май Ꙟнаинте съ Ꙟпърцїе Ꙟдоаѫ пърцй, Ꙟ Европичаскъ, ши Ꙟ Асїетичаскъ, даръ акꙋмъ съ Ꙟпарте, Ꙟ 17, Гꙋбернїй кꙋ ачастъ де акꙋмъ, ноаѫ Гꙋбернїе а Херсонꙋлꙋй. ши фїеще каре гꙋбернїе, ѩръши съ Ꙟпарте Ꙟмꙋл-

те

те цинꙋтꙋри. Ꙟгꙋбернїй съ тримитъ Гꙋберна-
тори, іаръ ꙟцинꙋтꙋри Воевози, (адекъ, исправ-
ничій,) каре сѫнтъ сꙋпꙋшій гꙋбернаторилоръ.

Чѣ динтѫй гꙋбернїе, есте Москфа, шій ла ачастъ гꙋбернїе есте Домнъ, Павелъ, фїюлъ ꙟпъратꙋлꙋй Петрꙋ, наслѣдникꙋлъ ꙟпъцїей. Четатѣ чѣ динтѫй, а ачещїй гꙋбернїй, есте Москва, ꙟсꙋшій каре есте сꙋптъ градꙋлъ де лꙋнџиме: 56, шій де лъциме: 55. Ачастъ четате есте чѣ май маре де а Росїей, де кѫтъ тоате алте четъцій, шій зикъ къ аре ꙟкꙋнџꙋрꙋлъ съꙋ, де мꙋлте леги. Локꙋлъ есте фрꙋмосъ прин прецꙋрꙋлъ ей. Ꙟтрѫнса есте мꙋлтъ породъ. Аре бисеричи, де 40, де ωри, кѫте: 40, адекъ, 1600, де бисеричи, кꙋ мїкъ кꙋ маре. Ла бисерика ꙟнълцърїй съ афлъ оунъ клопотъ, че аре прин прецꙋръ: 64, де палме домнещій, шій де налтъ 19, палме, шій ꙟбꙋза гꙋрїй, доаѫ палме де гросъ, кѫтъ ꙟтсатъ лꙋмѣ, май маре клопотъ нꙋсъ афлъ. Сѫнтъ шій алте лꙋкрꙋри, шій зидꙋри векий, шій ноаѫ, кꙋ каре съ ꙟфрꙋмсецазъ ачастъ четате, даръ пентрꙋ скꙋртарѣ ле лъсъмъ, воиндъ касъ аръткмъ шій нꙋмеле де алте гꙋбернїй.

Ѧ҄ль 2, гѹбе́рнїе є҄сте а҆ Новогоро́дѹлѹи, а҆ль кърїе чѣ днѣ тжѝ четате є҄сте Новогоро́дь чел маре, шѝ чѣ май веке четате де кжть тоа-те четъциле.

Ѧ҄ль 3 є҄сте а҆ Ѧ҄рха́нгелѹлѹй, а҆ль къріе че-тате чѣ днѣ тжй, є҄сте а҆рха́нгелѹль, лжнгъ а҄па дѹинїй, каре мерџе спре мїазъ ноапте, ѧ҆-маре а҄лбъ, че є҄сте сѹпть черкѹль полѹлѹй, ѧ҆-депъртаре дела четате: 4, леги. а҆часть чета-те є҄сте сѹпть градѹль де лѹнџиме: 55, шѝ де лъцѝме 64. є҆ра май ѧ҆найнте фоарте кѹ негѹцито-рїе, дарь дѹпъ че саѹ фъкѹть петробѹрхь, а҆ѹ скъзѹть, ѡ҆принзѹсъ чѣ май мѹлтъ парте де не-гѹциторїе, ѧ҆трѹ а҆часта.

Ѧ҄ль 4. гѹбернїе, є҄сте, а҆ Смоленскѹлѹй.

Ѧ҄ль 5, а҆ Кїевѹлѹй.

Ѧ҄ль 6, а҆ Белогоро́дѹлѹй.

Ѧ҄ль 7, а҆ Нижегоро́дскѹлѹй.

Ѧ҄ль 8, а҆ Каза́нѹлѹй.

Ѧ҄ль 9, а҆ Ѧ҄страха́нѹлѹй.

Ѧ҄ль 10, а҆ Ренбѹрскѹлѹй, шѝ ѧ҆трѹ тоате а҆честе гѹбе́рнїй, четъциле ѧ҆чепътоаре сжнть де а҆челаши нѹме, а҆ гѹбе́рнїилорь.

Ѧ҄ль, 11, є҄сте а҆ Сибирюлѹй, шѝ чѣ дин-

тжй

тѫй четате есте Тоболскъ, сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме, 87, ши де лъцимє 65. Тоболь есте ѫтре доаѫ рамꙋри де а рѫꙋлꙋй Обн, каре мерџе спре мїазъноапте, ши ѫтръ ѫмаръ ѫгецатъ. Сꙋпть ачастъ гꙋбернїе есте ши островꙋль чель принсь де пъмѫнть а Камчаткꙋлꙋй. Ачастъ гꙋбернїе есте фоарте маре, дарь нꙋ есте ѫдестꙋлатъ кꙋ народь дꙋпъ мъримѣ ей, ши динтрꙋ ачаста есь пїеиле челе фрꙋмоасе де фїери сълбатиче, (динь каре аџꙋнгь ши пела ной,) соболи, какони, вꙋлпи, ши лꙋпи негри, ши кѫини, ши оурши алби, ши де алте фелюри де жиганїи.

Аль 12 гꙋбернїе, а Санктъ петръ бꙋргꙋлꙋй, ши ѫтрꙋ ачастъ гꙋбернїе, четатѣ чѣ динтѫй, ши скаꙋнꙋль ѫпъръцїей, есте ѫсꙋши Петрь бꙋргꙋ, каре саꙋ фъкꙋть де фернчитꙋль, ши вредникꙋль де слъвита поменире, ѫпъратꙋль Петрь чель маре.

Аль 13 гꙋбернїе, есте а Виборꙋлꙋй, ѫтрꙋ каре чѣ май динтѫй, ши къпитенїе четъцилорь, есте ѫсꙋши четатѣ Виборь, ла малꙋль мърїй.

Аль 14 есте а Ривелꙋлꙋй, ши ѫръши къпитенїе четъцилорь есте Ривель, ши ачаста ѫкъ есте пе лѫнгъ марѣ.

Аль 15 есте а Ригъй, ши чѣ динтѫй четате

тате есте Рига къпитене, ꙗршиле пе лѫнгъ маре, ши ла ачастъ Губерніе, сѫнт супусе ши ѡстроазеле, Езела, Маѡнь, (ѡри Моѡнь,) ши Руно.

Ꙟль 16 Губерніе, ꙟтру ачаста ну путем хотърж, къ ꙟкъ нусау вестит ꙟсаж бине, деба фи оуна сѫнгуръ, ау съкорь фаче доаж, къчи акум съ ꙟдрептезъ хотарѫле деспре цара лешаскъ, ши нусау нумит алтъ, фъръ декѫт Губерніѧ Херсонулуй, каре пе ачесте времи съ нумеще Крѫмуль.

Акум дупъ че ам арътат хотарѫле де пинь прецурул де ачастъ ꙟпъръціе, ши ꙟкѫте Губерній съ ꙟпарте, есте бине съ арътъм, каре, ши ꙟче парте де лок стъ.

Губерніе, ꙟлимба ноастръ ва съ зикъ ѡстъпѫнире, (ѡри ѡ домніе,) ꙟтрѡ парте де лок де а ꙟпъръціей. ши ꙟтѫй зичем, къ Губерніѧ Петребургулуй есте дела локул де оунде ной сѫнтем аиче ꙟ Молдова, дрепт спре міазъ ноапте, ши спре апус, (адекъ ꙟтре міазъ ноапте, ши ꙟтре апус,) супт градул де лунціме 50, ши де лъциме 60, ꙟкапул оунуй колфь чи есъ дин маре Балтика, ши пе лѫнгъ колфу

де

де Вотниіе, каре съ хотъреще кꙋ Шфеціа, пънъ ꙟ Лапоніе, каре есте престе черкꙋль, (аꙋ брѫꙋл полꙋлꙋй,) сꙋнть градꙋль де лꙋнџиме 35, ши де лъціме 70.

Дела гꙋберніа Петрьбꙋргꙋлꙋй май ꙟкоаче, ши спре апꙋсь пе лѫнгъ колфꙋль де Филандіе, есте гꙋбернія Ревелꙋлꙋй.

Іаръ дела ачаста дрепть спре ръсърить, есте а Новогородꙋлꙋй, ши іаръши ꙟнапой, май спре апꙋсь пе лѫнгъ маре, есте Вибор, ши Рига, апой дела Рига дрепть спре ръсърить, есте гꙋбернія москꙋлꙋй, ши дела ачасть гꙋберніе, дрепть спре ной ꙟкоаче, есте гꙋбернія Смоленскꙋлꙋй, пе динколо де Нипрꙋ.

Ачесте доаѫ гꙋберній, а Москꙋлꙋй, ши а Смоленскꙋлꙋй, сѫнть деспре апꙋсꙋль хотарꙋлꙋй москическь, дрепть ла мижлокꙋль църіи. Ши дела ачесте гꙋберній спре аміазъ зи ꙟџось пе Нипрꙋ, есте гꙋбернія Кіевꙋлꙋй, ши дела ачаста тот пе Нипрꙋ ꙟџось, ши спре аміазъ зи, гꙋбернія Херсонꙋлꙋй. дела ачаста дрепть ла ръсърить, пе лѫнгъ хотарꙋль ꙟпърцієй, есте гꙋбернія Астраханꙋлꙋй, ши а Къзанꙋлꙋй. гꙋбернія Къзанꙋлꙋй есте динь колꙋ де Волга, оунде ачасть а-

пъ

пъ съ ꙟтоарче дела ръсърить, спре амїазъ зи. ши а Астраханꙋлꙋй есте оунде ꙟтръ Волга ꙟ маре каспїа, ши де аичѣ порнескь. ачесте гꙋбернїй, сꙟнть лꙋате де москали дела тътари, ши мерге динь преꙋнъ кꙋ алте хотаръ тътърѣщи, пънъ ꙟ хотарꙋль Кинїй. ши вецй ций къ, тоате гꙋбернїиле че амь зись май сꙋсь, сꙟнть ꙟ Еѵропа. Іаръ дела Астрахань, съ ꙟчепе Асїа, ши дела Астрахань, дрепть ла мїазъноапте, есте гꙋбернїа Сибирꙋлꙋй, іаръ принь мижлокꙋль ꙟпъръцїей, пънъ ла Сибирю, ꙟй пꙋцинь народь, сꙟнть май мꙋлте лакꙋри, пъдꙋри, ши пꙋстїетъций. ши дела Сибирю, оунде есте Тоболскꙋль, спре апꙋсь пе лꙟнгъ черкꙋль полꙋлꙋй, съ афлъ гꙋбернїа Архангелꙋлꙋй. ши дела ачаста спре ръсърить сꙟнть нище нороаде чесъ кїамъ Геремисе, ши Мордꙋанте, каре сꙟнть рътъчиций, (сау сълбатичй,) іаръ гꙋбернїа съ хотъръще, кꙋ а Петрьбꙋргꙋлꙋй.

Акꙋмь дꙋпъ че амь сфꙟршить де а аръта, пентрꙋ гꙋбернїй, каре ꙟче парте де локь сꙟнть, есте де требꙋинцъ ка съ арътъмь, ши кꙟте чева динь бꙋнꙋриле ачещїй ꙟпъръцїй.

Ачастъ ꙟпъръцїе май ꙟнаинте нꙋ де мꙋлтъ време, ера ѡ кнежїе. апой дꙋкать, ши дꙋпъ

дꙋкать

дꙋкать, ꙟмꙋлтъ време крꙑїе, ꙗръ дела Петрꙋ
челъ маре саꙋ фъкꙋть ꙟпъръціе, ꙟкърїѧ ничи ѡ-
сꙋтъ де ани нꙋїаꙋ ꙟплинить ꙟкъ, де каре съ ми-
нꙋнезъ тоате кръїиле, ши ꙟпъръціиле, де ѡ аша
крещере а ꙟпъръціей, атъта де ꙟграбъ, каре ꙟ-
трече пе тоате ·

ꙟпъратꙋль Петрꙋ, кълъториндꙋ пе мꙋлте
лоскꙋри а Еѵропїй, фъръ де нꙋме де ꙟпъратъ,
пентрꙋ каѕъ кѧзъ, ши съ ꙟвеце кивернисѣлеле ꙟпъ-
ръцїей, аꙋ ꙟдемнать пе мꙋлци ѡамени, ꙟвъца-
ци, де мꙋлте фелюри де мещешꙋгꙋри, авени ла
аса ꙟпъръціе, аꙋ ашъзать академїй, ши коле-
гїй, пентрꙋ тоате ꙟвъцътꙋриле, де аꙋ лꙋми-
нать ꙟпъръцїѧ, фъкъндꙋ ши ѡчетате, пе
аль съꙋ нꙋме, каре съ кїамъ Петербꙋргъ, (аде-
къ четатѣ лꙋй петрꙋ,) мъкаръ къ Борго есте кꙋ-
вѫнть немцеско, че зиче, сать, даръ ла а-
честъ лоскъ съ нꙋмеще четате ·

Ачасть четате, есте фъкꙋтъ, ꙟтре 3,
ѡстроаве, ши мерџе пентрꙋ а фи сокотитъ ꙋна
динъ челе май мари, ши май фрꙋмоасъ, де кѫть
тоате четъциле Еѵропїей, ши аꙋ фъкꙋто ши скаꙋнꙋ
ꙟпъръцїей зидиндꙋ, ши фъкѫндꙋ мꙋлте лꙋкрꙋри.
къ фїиндꙋ ель ꙟкъ вїꙋ, съ нꙋмъра: 40000, де

мій де касъ. Ачестъ а̂пъратъ а̂чепꙋ а̂ фаче шй ꙍаре каре шѝ чцꙋри, дела ꙍмѝре, пънъ ла а̂лта, пентрꙋ скꙋртаре дрꙋмꙋлꙋй корьбіерескъ, шй пентрꙋ пꙋртаре негоцꙋлꙋй, пе а̂лте а̂пе, а̂мижлокꙋль църіи а̂декъ дин маре Балтика, прин ꙍаре каре лакꙋри, шй рꙋри, пънъ а̂ маре а̂лбъ. каре есте деспре міазъ ноапте, ѿръ деспре а̂міазъ зи дин Донь, пънъ а̂ Волга, пентрꙋ касъ а̂преꙋнезъ сꙋмелетꙋль дин маре негръ, а̂ маре Каспіа, шй дин маре Каспіа, прин Волга, пънъ а̂проапе де москва. аꙋ а̂търитъ петербꙋргꙋль кꙋ мꙋлте търіи прин прецꙋрь, шй аꙋ дешкись дин тражнеꙋль, оуша пентрꙋ асале челе де мꙋлть нꙋмъръ корьбіи, пентрꙋ каре нꙋнꙋмай мещіашіи наꙋ гъндитъ, даръ шй а̂сꙋши Россіаніи, ничи ѡдатъ наꙋ сокотитъ къ а̂трꙋ а̂тъта де скꙋртъ време, сарфи пꙋтꙋтъ касъсе акопере де корьбіи маре Балтика, шй съ а̂грозаскъ мещіешіи фъкъндь де асъ минꙋнѝ тоатъ европа.

Негꙋцинторіеле челе май мари, а̂ а̂чещіи а̂пъръціи, (а̂фаръ късъ а̂флъ, саре, пꙋчоасъ, шй фіеръ,) есте че май нꙋмитъ, а̂бланеле челе скꙋмпе де соболи, шй какони, шй де а̂лте фіери минꙋнате, кꙋмь шй а̂ Ю фпꙋриле, челе кꙋ маре

меще-

мешешугь дубите.

Стъпжниреѣ ачещїй ѫпърцїй, есте ѫсуший стъпжнитоаре, фїинд ѫпъратул стъпжн, де тоть бинеле, ши вїаца супушилорь съй.

Леџеѣ ачестуй нород, есте православникъ, ши сжнт супуший уннуй синод че есте ѫлокул де ун патрїарх, каре аве ей май ѫнаинте. алтуй патрїарх, нусъ сьпун.

Сжнт ѫмосковїѧ, ши де алте кредииңе, де мулте немури, джндуле съ вое, ѫкъ дела мареле Петрь, де аши фаче ши бисеричй.

Цара ачаста есте ѫдестулатъ, де пъдурй, ши лакури, май ѫжос, ѫпрежурул москулуй, каре лакури сжнт унеле кжте де: 50, де леги, ѫсуший лунџимеѣ, ши ку мулциме де пеще, каре пе алокуреѣ адуке ѡ ефтинътате, де афи ѡка ун бань.

Сжнт ши алте фелюри де родури, де пжйне, мїере, ши унть ку ѫдестуларе. Йаръ вин, псаме, ну аре, фъръ де кжт ѫпартеѣ Астраханулуй.

Ижуриле челе мари ѫРосїѧ сжнт, унеле че мерг спре мїазъноапте, ши алтеле спре амїазъ зи, челе че съ варсъ спре амїазъ зи, есте Нипрул, Донул, ши Волга.

Нипрꙋль сѫ ꙟчепе динь сꙋсь де гꙋвернїѧ Смоленскꙋлꙋй, оудъ полонїѧ, шй хотаръле Росїей чей мичй, Кїевꙋль, шй Запорожїѧ, шй ꙟтръ ꙟмарѣ негръ ла Возїѧ.

Донꙋль есе динтрꙋнь лакь, че есте деспре ръсърить дела Москфа, шй оудъ тоате хотаръле казъчещи, ꙟчепжндь деспре апꙋсь спре ръсърить, пънъ апроапе де Волга, апой сѫ ꙟтоарче спре апꙋсь, шй сѫ варсъ ꙟлакꙋль де а Зофь, лжнгъ кржмь.

Волга сѫ ꙟчепе май сꙋсь де Москфа, деспре мїазъноапте, кꙋ вро: 30, де леги, шй мерџе дрепть ла ръсърить, шй оудъ тоате цжрїнле Казанꙋлꙋй, шй а Астрътханꙋлꙋй, шй сѫ ꙟтоарче кꙋ кꙋрџерѣ спре амїазъзй, дела четатѣ Ашїа, шй сѫ варсъ принь мꙋлте рамꙋри, ꙟмарѣ Каспїѧ.

Ржꙋриле чесъ варсъ спре мїазъноапте, челе май марй, Дꙋна, оуса, шй Ѡби, шй ачестѣ тоате съ варсъ ꙟмарѣ ꙟгецатъ. Дꙋна есте хотарꙋль Европїй деспре Асїѧ, шй де аичѣ съ ꙟчепе Росїѧ, афи ꙟ Асїѧ.

✲✲✲
✲✲
✲

ПЕНТРꙊ

ПЕНТРУ ШФЕЦІА НОВЕГІА ШИ ДАНИМАРКО

Ачесте трей краій, съ ӑнчепь динь маре балтика, ши мергь спре міазъ ноапте, пе лѫнгъ колфуль де ботиніе деспре апусъ, пънъ супть градуль де лъциме, 75, каре есте супть черкуль полулуй, хотържндусъ Шфеціа, ку Московіе. Іаръ Даннимарка, ши Новергіа, ку шфеціа.

Шфеціа ну аре акумь аче мъриме, ши аче путинцъ, дупъ кумь аве демульть, кѫчи ӑнпарте деспре ръсъритъ де ботиніе, нау ръмась де кѫть ѡ парте динь Филандіа. Алте пърци сѫнть тоате москичешй, іарь пе деспре апусъ де ачесть колфь аре пънъ ӑн Лапоніе, дарь ачастъ парте есте май мульть де цуметате купринсе де пъдури, ши лакури. Аерул, (ау въздухуль,) есте фригуросъ, дарь сънътось. Іарна ціне ноаъ луни, ши вара, трей, дарь ѡри ши кумь, ѡаменій трѣескь мульть ӑнтра часть краіе,

Ӑнтра частъ царъ, сѫнть мулте миніере, (ау бъй,) де арамъ. Есь бланe де мулте фелюри, іарь ну, ка дела Сибирь. Ӑнмунцій деспре меазъ ноапте, съ афлъ мулци урши, алчи, козой, шоимн, вултури ӑндестуль. Ши копачй

де

де фъкꙋтꙋ катаргꙋри пентрꙋ корꙋбїй.

Ꙟпартѣ ачаста че есте деспре апꙋсь де бо-тнїе, сꙟнть чинчи мари цинꙋтꙋри: ꙟтꙟй есте Сфесонїе, (ѡри ꙟсꙋшй Шфецїа,) ꙟкапꙋль цѣрїй деспре амїазъ зи. аль 2, Готїа. аль 3 ꙟтре амїазъ зи, ши ꙟтре апꙋсь есте Сканїе (сау сконень.) апой деспре мїазъ ноапте дела Сфесонїа, Нортланда. ши аль, 5 цара лапонилорь.

Їаръ ꙟпартѣ деспре ръсъритъ де колфь, аре нꙋмай о парте динь Финландїе.

Ꙟ Лапонїа нꙋ аре май мꙋлть де кꙟть о парте ꙟмиꙟлокь, кꙟчи партѣ чѣ деспре марѣ ꙟгецатъ, ѡцине данимаркꙋль, чѣ деспре марѣ албъ, москалꙋль.

Миꙟлокꙋль ачещїй цѣрй, есте сꙋпть градꙋль 30 де лꙋнцимe, ши де лъцимe 63. скаꙋнꙋль ачещїй крѫїй, есте стоколмь, ꙟтре нище ѡстроаве, пе лꙟнгъ марѣ балтика, деспре апꙋсь сꙋпть градꙋль де лꙋнцимe 35, ши де лъцимe 58. четатѣ есте маре, фрꙋмоасъ. ши есте ши вадь де корꙋбїй, ла каре винь динь мꙋлте пърцй.

Ꙟ Готїе, есте Калмарь, четате таре, ши фрꙋмоасъ, ши їаръ кꙋ вадь ꙟмарѣ балтика, ꙟ Готїа есте ꙋнь лакь, чесъ кїамъ Бетерь, а-

дѫнкъ 200 де коцй, шѝ кѫндъ оурлъ, єсте сємнъ де вре́ме ре́, шѝ мъкаръ къ нꙋ єсте пре депарͭте де ма́рѣ Балтика, даръ єсте май адѫнкъ декѫтъ ма́рѣ, кѫчй ма́рѣ аре нꙋмай 50, де коцй, де адѫнчиме.

Ꙟ Сканіѧ, єсте Лꙋденъ, ꙟтрꙋ каре єсте шѝ академіе. Нородꙋлъ шфезескъ, єсте тоатъ де крединца лютеранѣскъ. Чей дннъ Лапоніе сѫнтъ мичи де статъ, чѣлъ май налтъ єсте де дой коцй. Сѫнтъ мꙋлте вѣй, де арамъ, шѝ кѫте оуна де плꙋмбъ.

Пентрꙋ Данимарка шѝ Новегіѧ

Ачесте доаѫ крѫій, сѫнтъ оуните ꙟтрꙋ оуна, каре съ нꙋмеще крѫіѧ Данимаркꙋлꙋй. Шѝ ачѣстъ крѫіе ꙟй май лꙋнгъ спре аміазъ ноапте, де аѫтъ а шфедꙋлꙋй, хотърѫндꙋсъ деспре апꙋсъ кꙋ шфедꙋлъ, кꙋ оунъ рѫндъ де мꙋнци, каре съ ꙟчепъ де сꙋптъ черкꙋлъ полꙋлꙋй, деспре міазъ ноапте, спре аміазъ зй, пѫнъ апроапе де колфꙋлъ лꙋй Ѥꙋдъ каре єсте ꙟтре Данимарка, шѝ ꙟтре шфеціѧ, де оунде а крѫюлъ де Данимаркъ вамъ дела корѫбіиле че трекъ, оунъ венитъ май де а треіѧ парте, декѫтъ венитъ аре дела алте локꙋри. Іаръ дела мꙋнціи

ачещіѧ

ачещѣ стъпѫнице Данимаркꙋль тоть локꙋль, ши тоате кѫте сѫнть деспре апꙋсь, ши ѡ҆парте де марѣ. ши крѣїа ачаста се ꙟпарте ꙟпатрꙋ пърцй, ꙟтѫй: ꙟ ѡ҆строавеле Данимаркꙋлꙋй. аль 2 ꙟ Ютландь, че есте ꙋнь ѡ҆стровь пънъ ꙟ Германїе. аль 3, ꙟ крѣїа де Новергїе. аль 4, ѡ҆стровꙋль чель маре, а Исландїй, че есте деспре апꙋсь, спре Дронтїерь, четатѣ де Новергїа.

Ѡ҆строавеле челе динь тѫй а Данимаркꙋлꙋй, сѫнть деспре партѣ ръсъритꙋлꙋй. дела Данимарка, Селанда, ши Фонїа. Селанда аре, 60, де леги пинь прецꙋрь, ши ꙟтрꙋ ачесть ѡ҆стровь есте Копенхагень, четатѣ, ши скаꙋнꙋль крайꙋлꙋй. четатѣ есте маре, ши таре, ши богатъ, ши мꙋлтъ негꙋцторїе, фїинд чѣ май бꙋнъ шкеле ꙟмарѣ деспре амїазъ зи, сꙋпть градꙋль де лꙋнциме 30, ши де лъциме 55. Ютландь нꙋ есте тоть а крайꙋлꙋй Данимаркꙋль, къ, ѡ҆парте есте а дꙋкъй де Холщеинь Готорпь, каре се траџе де ѡ҆рꙋденїе а крайꙋлꙋй де Данимаркь.

Новергеа май ꙟнаинте аве ай сѫй край, ярь ꙟ анꙋль аль 14, саꙋ ꙋнить ла крѣїа Данимаркꙋлꙋй.

Исланда есте пꙋцинь май спре амїазъ ноап-

те

тѣ дела Дронтеимь, ши есте чель май маре ѡс-тровь, де а̂ ѡкѧнꙋлꙋй. Аерꙋль ꙟтрачесть ѡс-тровь, есте а̂тѫта де рече, кѫ ничи копачїй нꙋ потъ креще де фригь, фѫрѫ де кѫть мѫтꙋри. Ши ꙟтрачесть ѡстровь, лѫкꙋиторїй сѫнть мичи де стать, ши сѫ хрѫнескь кꙋ оурший, ши вꙋлпий, ши ꙟтрꙋ зебаве, сѫ жоакѫ ꙟсачий, ши цинкꙋший, фѫ-кꙋте де ѡсь де пеще, кѫ ши ꙟсꙋший цѫранїй аꙋ а-коло цинкꙋшерю, ши сѫнть чѣ май мꙋлтѫ парте кꙋпринший де а̂зиче вїершꙋри, ши сѫ зиче кѫ ла лꙋ-нѫ ноаж, ꙟший есь динь минте.

ꙟтрачесть ѡстровь, факь мꙋлтѫ пꙋчоасѫ, динь причина кѫ арꙋнкѫ пѫмѫнтꙋль фокь, ши ꙟ-миѫжлокꙋль ѡмѫтꙋлꙋй.

Дꙋкатꙋль де Холщеинь, есте деспре а̂мїа-зѫ зи, дела крѫїѧ Данимаркꙋлꙋй, ꙟтре Дани-маркь, ши ꙟтре Германїе. Ши тоате а̂честе но-роаде, динь тоате а̂честе цѫри, сѫнть де крединца лютеренѣскѫ, ши аꙋ а̂челеший плекѫри де ѡбичею-ри, ка ши немцїй.

ПЕНТРꙊ ИНГЛИТЕРА
САꙊ ѠСТРОАВЕЛЕ ДЕ БРЕТАНЇѦ.

Инглитера, (ѡри Англїѧ,) есте сꙋпть гра-

дꙋль де лꙋнџиме : 26 , ши де лъцџиме : 50 .

Ѩглитѣра съ кꙋпринде ꙟдоаѫ мари ѡстроа-ве ꙋнꙋль деспре апꙋсь , ши алтꙋль деспре ръсърить . чѣль деспре апꙋсь съ кїамъ Ирланда , чѣль деспре ръсърить , Ѩнглитѣра , ши Сшкоцїѧ . Ѩнглитѣра деспре амїазъ зи , ши Сшкоцїѧ деспре мїазъ ноапте . ши ачесте трей ꙟпърцири , май де мꙋлть фъчѣ трей крꙋїй , ꙗръ акꙋмь сѫнть кѫтешь треле сꙋпть ꙋнь краю , дела анꙋль : 1603 , кѫндь сау ꙋнить Сшкоцїѧ , кꙋ Ѩнглитѣра .

Ачастъ стъпѫнире есте ꙟтролокатъ кꙋ краю , ши репꙋбликъ , мъкарь къ краюль фаче чѣй есте воѧ , нꙋмай съ нꙋ фїе деспре ѡтатѣ нородꙋ-лꙋй , кѫчи нꙋ съ поате рѫдика мъкарь чѣль май микь динь сꙋпꙋшй , фъръ де цинрѣ Парламентꙋ-лꙋй , де каре сѫнть доаѫ диванꙋри , ꙋнꙋль динь чѣй мари Домний , Боерй , архїепископй , ши е-пископй .

Ши алтꙋль есте де исправничїй цинꙋтꙋлꙋй , ши де кивернинторїй четъцилѡрь .

Крединца ачесторь нороаде съ кїамъ Проте-станти , адекъ , че динь тѫй крединцъ , а ꙟ-въцътꙋрїй лꙋй Хс , каре съ нꙋмескь ши еvанге-лици . кѫчи ꙋрмѣзъ нꙋмай еvангелїей , ꙗръ ꙟ-

тра-

тралте таре еверичещи пꙋцинь.

Бꙋнътъциле ачестꙋи пъмѫнть, сѫнть кꙋ-не, мъкарь де нꙋ ши аꙋ вине, дарь съ киверни-сескъ кꙋ винациле дин тралте църи, ши кꙋ бѣрѣ ѧтѣ бꙋнъ, каре съ фаче аколѡ. Ши мꙋсте де поа-ме че ꙟмꙋлте локꙋри съ фаче, атѫта де бꙋнь. кѫть ꙟтокма кꙋ винꙋль чель бꙋнь.

Съ скоате дин пъмѫнтꙋль ачеста чель май кꙋрать коситорю, ши плꙋмбь, ши кърбꙋний де пъмѫнть, кꙋ каре факь ѡмаре негꙋциторіе.

Копіей чей май мичи, (аꙋ дипе ꙋрмъ,) а-боерилѡрь челѡрь мари, поть а ꙟтра ла негꙋци-торіе, кꙋ чинстѣ лорь, пентрꙋ касъ поатъ цине каселе.

Инглитера, аре фоарте бꙋне портꙋри, (аꙋ вадꙋри ꙟмаре пентрꙋ коръбій,) ꙟмꙋлте локꙋри, ши мꙋлте фабриче, де мꙋлте мещешꙋгꙋри, дꙋпъ кꙋмь ши поставꙋль чель бꙋнь чесъ фаче, ши пен-трꙋ мещешꙋгꙋль ши дин причина лѫнїй, къ есте бꙋнъ, пꙋтѫндꙋсъ паще ѡиле, ши зи ши ноапте, ꙟкъ ши фъръ де пъсторю, кѫчи аичѣ лꙋпи нꙋ сѫнть.

Инглитера, съ ꙟпърцеще ꙟ 59, де цинꙋтꙋ-ри. Иаръ фіиндь аша де мꙋлтъ лꙋаре де самъ, кꙋ

кѹ ѫмърѹнтѹль, нои вомь ӑръта ꙟпѹцинь, нѹ маи трєй пӑтрѹ четъци динь челе ꙟчепътоаре, ши къпетєніе ӑлтора, динь каре съ ӑфлъ ꙟчеле трєй ꙟпърцири, каре маи ꙟнаинте ѥра кѹ стъпѫнири ѡсебите, ӑдекъ, Инглитєра, Ошкоціѧ, ши Ирланда, дѹпъ кѹмь сеѹ ӑрътать маи сѹсь.

Ꙟ Инглитєра, съ ӑфлъ Лондра, къпетєніе де ӑлте четъци, сѹпть градѹль де лѹнџиме: 18. ши де лъцими: 52. ши ӑчѣстъ четате ѥсте фъкѹтъ, пе лѫнгъ ӑпа Тамизи. ӑчѣста ѥсте ши скаѹнь Краюлѹй, ши ѥсте оуна динь челе маи мари ши маи фрѹмоасъ четъци, де ӑ Ѥвропїи.

Ӑпои деспре мїазъноапте, Камбриџе, ши ꙟтре ӑмїазъзи, ши ръсърить, деспре Лондра, ѥсте Канторбєре, кѹ вадѹль Доѹврєсь, ꙟдрѹмѹль францѹзилѡрь, кѫндь трєкь престе колфѹль че съ ꙟпрєѹнъ кѹ марѣ деспре мїазъноапте, чель нѹмєскь Пасѹ де калаи, ши деспре ӑмїазъзи, ши деспре ӑпѹсь, ѥсте Корновалїѧ, кѹ бѹне вадѹри де маре.

Іаръ деспре мїазъноапте, дела Инглитєра, ѥсте Ошкоціѧ, сѹпть градѹль де лѹнџиме: 16, ши де лъцими: 57. Ошкоціѧ ѥсте ѡцаръ фригѹроасъ, ши вѫнтѹроасъ, нѹ пре роднтоаре де

пѫине

пъйне, даръ аре мулте добитоаче. Четъциле де Ошкоція сѫнтъ, Єдимбургъ. Глашковъ, Абердѣнъ, Єдимбургъ, ши Глашковъ. Сѫнтъ Єпископій, ши аѹ академій. Єдимбургъ ѫй фъкутъ ѫтрунъ мунте, ши съ апъръ динтрунъ турнъ. четатѣ єсте маре, ши фрумоасъ, ши стъ деспре ръсъритъ, дела Ошкоція, лѫнгъ колфулъ луй Фортъ.

Глашковъ єсте ѫтрунъ локъ фрумосъ, ши дръгълашъ, пре каре ѫлъ нумескъ раюлъ де Шкоція.

Іаръ деспре апусъ де Глашковъ, дупъ че тречй маре ла Ирланда, сѫнтъ ѫтра частъ царъ пъшуниле атѫтъ де бune, ши мъноасе, кѫтъ съ ѡпрескъ добитоачеле, съ ну паскъ аша де мултъ, пентру касъ нусъ болнъваскъ де мулта мѫнкаре. айчѣ съ фаче ѡ маре негуцъторіе, де пїей, де лѫнъ, де оунтъ, ши съѹ.

Дублинулъ єсте скаунулъ векилулуй краюлуй, четатѣ єсте маре фрумоасъ, ши фъкутъ бине.

Съ ѫпарте Ирланда ѫпатру пърци, ѫтѫй ѫ ръсъритъ, чесъ кіамъ цинутулъ Логеніа, (оунде єсте Дублинулъ.) алдоилѣ ѫ аміазъ зи, оун-

дей

дей цинꙋтꙋль Момоніа, шѝ аре четате Лимерикь. аль треилѣ деспре апꙋсь, оунде есте четате Галовай, ꙟцинꙋтꙋль Коначіей. аль патрꙋлѣ деспре міазъ ноапте, оунде сѫнть четъциле Лондондеріей, ши ꙟ Армахь ꙟцинꙋтꙋль оултоніей.

Армахь есте щиꙋть, (аꙋ весгить,) пентрꙋ вредникꙋль оусеріꙋ, че аꙋ арътать ꙟ векꙋль трекꙋть ѡ Хронологіе фоарте токмитъ.

Сѫнть ꙟтра честе цери, ши алте ѡстроаве май мичи, оуниле пинтре ѡстроавеле челе мари а Британіей, ши алтеле пе лѫнгъ ачестѣ деспре апꙋсь, ши деспре міазъ ноапте.

Сѫнть ши трей мари рѫꙋри, че сь нꙋмескь Тамизи, Тан, ши Шхенонь. Тамизи есте ꙟ Инглитера. Тай, ꙟ Сшкоціа. Шхенонь, ꙟ Ирландіа.

Акꙋмь динь Англіа, де амь мерџе спре аміазъ зи, ной амь ꙟтра ꙟ Франціа, дарь пентрꙋ каеъ нꙋ лъсъмь локꙋриле ꙟнапой, ѡмь ꙟтра ꙟ Полоніа, ши дꙋпъ че вомь лꙋа сама ши аичѣ, не вомь ꙟтꙋрна ꙟ Германіа, ши ꙟ цара Францꙋзаскъ. ши де аичѣ коборжидꙋне принь Елвеціа, ѡмь ꙟтра ꙟ Италіе, ши ѡмь трече ꙟ Сшпаніе,

ши

ши Португалїа, оунде ѡмь съвжрши тоате хо-таржле Еѵропїй, дупъ кумь сау май зись ши ꙟ-тру алть локь.

ПЕНТРУ ПОЛОНЇА

Ѡри Цара Лешаскъ.

Цара Полонїей, сау а Сармацїей, (аша съ ну-мїе май дедемулть.) акумь дин причина хо-тарълѡрь ку мецїешїй, ау скъзуть де кумь ера стъпжниреа ей дин векї, ши тоть съ май кау-тъ ꙟкъ, ши ꙟтру ачесте времи, ши ну щимь, оунде йсъворь ашъза дрепть хотаръле. Ӥаръ ной дупъ кумь амь гъсито ꙟ картеа топографичаскъ ꙟ Атласъ, ши ꙟ Географїа луй Буфїерь, аша аръттъмь ши ной хотаржле, ши ѡбичеюриле.

Цара Сарматичаскъ, есте ла партеа десъпре ръсърить, сунть градуль де лунциме 47, ши де лъциме 53. Ачастъ царъ ау фость пънъ акумь ши кръїе, ши републикъ. ши съ ꙟпарце ꙟ доаѫ пърци: ꙟ кръїа Полонїей, ши ꙟ мареле дукать, а Литфей. Иаръ май пре оурмъ, дупъ кумь съ зиче, къ принь ѡаре каре кунунїе, че сау фъкуть ꙟтре кръїа Полонїей, ши ꙟтре дукатуль де Лит-

фанїе

фа́ніе, са́ȣ оўни́тъ ла ѡ̂ ѫ̂деȣши стъпжнире. ши̇ а̂ȣ трекȣтъ май мȣлтъ де 300, де а̂ни, ѫ̂сѫ кȣ токма́лъ, ка́съши ціе фі́еціе каре а̂са́ле ѡ̂ши•даръ, ла а̂лте требі, ши̇ ла а̂леџиріѣ кра́юлȣй съ фіе оўни́ци.

Ѫ̂ре Поло́ніѧ сина́тъ дінъ боеріи чей ма́рй, ши̇ дінъ къпите́ніле четъцилѡръ, ши̇ дінъ Є̂піс-копи, ши̇ Ѫ̂рхіепи́скопи. ши̇ ла діе́тиле, (а̂ȣ сфа́тȣриле) чесъ фа́къ, пентрȣ тре́биле църіи, ѫ̂тръ ши̇ дінъ фе́циле челе май де цѡ́съ, кȣѡ дреп-та́те, къ де нȣва вре́ съ ѫ̂търѣскъ сфа́тȣлъ вре оўна динтрȣ а̂че́сте фе́ціе, то́тъ сфа́тȣлъ ръмжне цѡ́съ. кжтъ де мȣлте ѡ̂рй чей май мȣлци сжнтъ сили́ци де а̂лъ оўчи́де, пентрȣ касъ нȣ лисъ стрж-че сфа́тȣлъ.

Пъмжнтȣлъ а̂че́щіи църи є̂сте родито́рю, ѫ̂ гржȣ, міе́ре, ши̇ оўнтъ. Ѧ̂ръ де по́аме, ши̇ винъ, съ грижескъ динтрȣ а̂лте църи.

Ѫ̂ре мині́ере де а̂рџи́нтъ, плȣмбъ, фіеръ, ши̇ де са́ре. норо́дȣлъ а̂че́щіи църи, сжнтъ де креди́нца паписта́шилѡръ, ши̇ лимба лѡ́ръ слобо-нѣскъ, даръ прифъкȣтъ дȣпъ сло́виле латинилоръ.

Чей че сжнтъ лъкȣито́ри пе па́ртѣ деспре ръ-съри́тъ дінъ а̂ча́стъ ца́ръ, ма́й ла а̂тріѧ па́рте

сжнтъ

сѫнть рꙋши, ши аꙋ фость де крединца, ши ѡбичеюль греческ, пънъ ла анꙋль, 1710, апой саꙋ оунить кꙋ рѫмленїй ла крединцъ, їаръ ѡбичеюриле ле цинь гречещи.

Съ май ѫпърцеще полонїе, ѫдеꙋши фъръ де дꙋкатꙋль де литфа, ѫ 8 пърци: каре сѫнть ѫтѫй, Подлакїе, оунде есте Бнешкь. аль 2, ѫ Мазонїе, (оунде есте Полоцко, ши Варшавїе, скаꙋнꙋль кръеск.) аль 3, ѫ Прꙋсїѧ, оунде сѫнть четъциле, Маремвꙋргь, Данцка, Тꙋрꙋнь. аль 4, ѫ Полонїѧ чѣ маре, оунде есте Гнешно, Познанїе, ши цинꙋтꙋль Кꙋѧвїй. аль 5, Полонїѧ микъ, оунде есте Краковь, Сандомирь, ши Лꙋблинь. аль 6, ѫ Россїѧ, ꙋнде есте Лїѡвꙋль. аль 7, ѫ Волинїѧ, оунде есте Лꙋцкꙋль. аль 8, ѫ Подолїѧ, оунде есте Каминица, ши ла ачастъ парте съ аꙋнце, ши Оукраина деспре ръсърить.

Варшава есте съпть градꙋль де лꙋнциме: 39, ши де лъциме: 52. ши есте пе оунь фрꙋмось маль а Виелїй. четатѣ нꙋ есте маре, дарь махалалеле сѫнть мари, пе оунь подишь кꙋ мꙋлте кꙋрци Боерещи, ши грꙋдини, кꙋ ливеціоаре. Сꙋпть варшава есте подꙋль каре тречє престе апа Виелїй, ѫ Прага, фъкꙋть пе дꙋбасъ, де каичє, ши кѫнд

трекь ще́ чиле кѹ грѫѹ, аѹ алтъ мѣрфъ, съ ръ-
дикъ ла мижлокь, ши ачесте шенчй мергь пела
Тѹрѹнь, ла Гданцка.

Гданцка есте репѹбликъ, кѹ нѹме кѹмь къ
ѧрфй сѹпть паза краюлѹй лешескь, ши аре краюль
ши оаре че венить, дела ачастъ четате. Есте
ачастъ четате ѹнде ꙟтръ Висла ꙟмарѣ Балтика
сѹпть градѹль де лѹнџиме: 38, ши де лъциме:
54. Четатѣ нѹ есте маре, дарь фрѹмоасъ, ꙟ-
подобитъ кѹ копачи пе ѹлица маре, кѫть съ
поате вара ꙟмерџе ла ѹмбръ. Аре доаѫ търій,
ѹна кѹ ѹнь шанць де апъ, че поть ꙟтра коръ-
біиле ꙟ четате. Ши алта кѹ ѹнь зидь де пъ-
мѫнть. Ши ѹна де спини ръсъдици, ꙟпрежѹрѹль,
зидѹлѹй де пъмѫнть. Крединца, ши стъпѫни-
рѣ ачестѹй нородь, есте Лютеранѣскъ, негѹ-
циторіѧ ачещій четъци, есте чѣ май маре кѹ
грѫѹ, каре вине пе Висла дин царa лешаскъ, къ-
чи алцій нѹ поть съль кѹмпере, фъръ де кѫть а-
чещіе, ши апой ꙟль вѫндь ла алцій, ши май
мѹлть Оландезилорь.

Съ фаче негѹциторіе ши кѹ Кихримбаю,
каре съ гъсеще пе тоть малѹль мърій Балтика,
ши спре Прѹсіѧ, ши спре Рига.

Тȣрȣнь есте ꙟстъпжнирѣ Прȣсїанȣлȣй, шй есте веститъ ачастъ четате, пентрȣ къ ꙟтрȣ ачаста саȣ нъскȣть Копѣрникȣль астрономȣль, каре аȣ афлать кȣмъ къ пъмжнтȣль съ ꙟтоарче ꙟпрежȣрȣль соарелȣй, алкърȣѧ йзводире тоцй астрономїй акȣмь ѡ ꙟтъреск.

Прȣсїѧ май де мȣлть ера ȣнь дȣкать сȣпть краюль де Полонїѧ, дарь акȣмь есте кръїе ꙟсȣшй де сине. алȣй Маркезь де Бранденбȣргь.

Май спре амїазъ зи де Полонїѧ чѣ маре, есте Краковь, лжнгъ Висла, ȣнде съ ꙟкоронѣзъ краей лешещи. шй есте ꙟПолонїѧ чѣ микъ, сȣпть градȣль де лȣнцимe: 37, шй де лъциме 50, шй май џось пе Висла. Сандомирь. шй де ла Сандомирь, спре Лїѡвь, Люблинь, вестить пентрȣ доаж тжрмароаче, че съ фачь ꙟтрȣнь ань, каре фїеще каре, цине ѡлȣнъ.

ꙟпой ꙟпартѣ дела Росїѧ рошїе (алцїй ѡнȣмеск, Росїѧ нѣгръ,) есте Лїѡвȣль, каре ѡдатъ ера скаȣнȣль Кнѣзȣлȣй рȣсеск. Лїѡвȣль есте маре, шй кȣ ѡчетъцȣе ꙟтрȣнь дѣль. пентрȣ апъраре тжргȣлȣй. Лȣцка есте ꙟ Волинїе. Каминица ꙟПодолїе, каре съ лȣась де тȣрчи ла анȣль, 1672, дарь тȣрчий аȣ дато ꙟ-

ѧнꙋль 1699. Кáмѣница нꙋй май де пáрте де Хо-
тинь, де кѫть трей, аꙋ пáтрꙋ чáсꙋри престе нис-
трꙋ. Пъмѫнтꙋль църїй лешещи есте престе тоть
шесь, нъсипоась, фригꙋроась, ши кꙋ мꙋлте пъ-
дꙋри, мꙋнци аре нꙋмай деспре цара оунгꙋрѣскъ,
ла хотарь.

Лꙋтфа ла ачесте времи съ стъпѫнеще де
москаль май тоатъ, ши чѣ днь тѫй четáте,
де ачесть дꙋкáть, есте Вилна, четáте маре,
ши тáре. де нꙋме, ѩръ нꙋ атѫта де търїѧ.
ши есте сꙋпть градꙋль де лꙋнциме: 44, ши де
лъцимe: 54.

Ѫтрачесть дꙋкáть, пóми дꙋмéсничи нꙋ
сѫнть, ши мъкáрь де есте ши аерꙋль фригꙋрось,
ѩръ стꙋпїй съ фáкь бꙋни, кꙋ ѡгрижe де ѡсъбитъ
де аль нострꙋ ѡбичею, чѣ май мꙋлтъ пáрте принь
копáчи, афїерíци, пентрꙋ кꙋноштинца присечїй
сáле. алдóнлѣ щюбéнле нꙋле фáкь ка ной мичи,
чи кѫте де: 10, ши 20, де вéдре, кꙋ оунь ѡ-
блóнь динь досъ пентрꙋ грижа ши лꙋáрѣ де мїерe.
ернѣзъ априсáкъ, кáре пе ла ной есте минꙋне де а-
лорь мещешꙋгь.

❊❊
❊

Пѣн-

ПЕНТРУ РѪУРИ, МУНЦИЙ ДЕ АПОЛОНІЕЙ

Мꙋнцй, дꙋпъ кꙋм сау зис май сꙋс, нꙋ сѫнт алцїй, фъръ де кѫт мꙋнцїй крапаскꙋлꙋй, каре ѡ хотъръск деспре Ꙋнгарїꙗ.

Іаръ рѫꙋриле челе мари сѫнт ачѣстѣ: ꙟтѫй Висла, каре съ ꙟчепе дин Слезїꙗ, ши оудъ Краковꙋл, ши Сандомир, Варшава, Тꙋрꙋн, ши Гданцка. Апой ꙟтръ ꙟ марѣ Балтика, порниндꙋсъ деспре амїазъзи, ши мерџе спре амїазъ ноапте.

Алдоиле есте Бꙋхꙋл чел маре, каре есъ деспре Волинїе, ши мерџе іаръши спре мїазъ ноапте. ши оудъ Литфа, ши Мазовїе. Апой ꙟтръ ꙟ Висла, май сꙋс де Полочко, тот ꙟ Мазовїе.

Дꙋна есъ дин Московїꙗ, оудъ Литфа. Апой съ ꙟтоарче спре мїазъ ноапте, ши ꙟтръ ꙟ колфꙋл дела Рига, май џос де ачѣстъ четате.

Нипрꙋл, (че май демꙋлт съ кїема Бористени,) есъ іаръ дела Москфа. питре Смоленска, ши Москфа. оудъ четатѣ Смоленскꙋлꙋй, ши партѣ деспре ръсърит а Литфїй,

апой

а̂по́й чета́тѣ Кі́евѹлѹ́й, шѝ ꙟтръ ꙟма́рѣ нѣ́гръ ла Бо́зіѧ, дѹ́пъ кѹмь саѹ а̂ръта́ть, шѝ ꙟ скрисоа́рѣ цъ́рїй москичѣ́щи.

Бѹхѹль че́ль ми́къ є́сь деспре Воли́нїѧ, динь хота́рѹль подо́лїей, ѹ҆́ндъ ѡ҆краи́на, шѝ ꙟтръ ꙟни́прѹ май сѹ́сь де Бо́зіѧ.

Ни́стрѹль є́сь динь рѹсі́ѧ лешаскъ де сѹ́пть мѹ́нте, де ла Симбо́ри пѹци́нь май сѹ́сь. шѝ ѹ҆́ндъ Хали́чиль, Сне́тенѹль, Ка́миница, шѝ хотъръще молдо́ва, деспре ѡ҆краи́на, шѝ деспре дѹбъса́ри. тре́че пе лѫнгъ Бенде́рь, шѝ ꙟтръ ꙟма́рѣ нѣ́гръ ла Аккерма́нь, (ѡ҆ри чета́тѣ а҆лбъ.)

ПЕНТРѸ ꙞПЪРЪЦІЕ

НѦМЦѸЛѸЙ

Чесъ кїа́мъ шѝ Аѹстрі́ѧ, Шѝ Алима́нїѧ

Ꙟча́стъ ꙟпъръці́е, є́сте ꙟми́жлокѹль єѵро́пїей, шѝ є́сте ма́й ꙟто́кма, кѫ́ть де ла́ргъ, а̂шѝ шѝ де лѹ́нгъ. ꙟчепѫ́ндѹсь дѹпъ а̂ча́стъ ꙟкипѹи́ре, а̂сь соко́ти хота́рѫле є́й деспре ной, а̂декъ деспре молдо́ва, чѝ є́сте деспре ръсъри́ть. де а̂ча́стъ ꙟпъръці́е воме а̂ръта̀, къ сь ве́де хота́рѹль ꙟкѫ́рфѹль мѹ́нцилорь ѹ҆нгѹре́щи, къ шѝ а̂ча́стъ

царъ

царъ, съ кꙋпринде ꙟтрꙋ ачастъ ꙟпърцꙋе, ши къꙋтѫндь динь мꙋнтеле чахлъꙋлꙋй, чи єсте ꙟ молдова, (каре мꙋнте єсте чель май ꙟналть декѫть тоци мꙋнцїй крапаекꙋлꙋй,) съ вѣдь хотарѫле. ши сꙋиндꙋсе пе вѫрфꙋль де ачещи мꙋнци, пе лѫнгъ хотарꙋль лешеекь спре мїазъ ноапте, пънъ ꙟмарѣ балтика. апой спре апꙋсь, пънъ ꙟ марѣ апꙋсꙋлꙋй, каре єсте ꙟтре англіа, ши ꙟтре даннимаркꙋ, ши апꙋкѫндь хотарꙋль францꙋзилорь спре амїазъ зи, пънъ ꙟ италїа, ши трекѫндь пе лѫнгъ италїе, ꙟпартѣ десперь апꙋсь, ши пелѫнгъ колфꙋль де винецїа, ꙟтре ꙟ шклавонїе, пе лѫнгъ апа савїй, пънъ ꙟ дꙋнъре, оунде єсте белиградꙋль. апой пе дꙋнъре ꙟ жось, пънъ ла крайова, ши iаръши апꙋкъ мꙋнцїй пе лѫнгъ влахїе, ши молдавїе, пънъ ꙟлоскꙋль оунде сау арътать май сꙋсь, каре вине аеъ сокоти лꙋнцимѣ ачещїй ꙟпърцїй дела апꙋсь спре ръсърить, 450 де леги. iаръ ꙟкꙋрмезишь дела амїазъ зи, спре мїазъ ноапте де 225 (аꙋ пе аколе) дꙋпъ сокотѣла градилорь, че сау ашъзать ꙟ академїа парижилорь ши сау ꙟсемнать де бꙋфїерь, ꙟтрꙋ аеа географїе. кѫчи сокотиндꙋсе градиле де лꙋнциме, дела апꙋсь спре ръсърить, де єсть градꙋль 20, каре єст-

пе асꙋпра мърій деспре апꙋсь, пе апроапе де колфꙋль де калаи, пънъ ла градꙋль 45, каре ѥсте асꙋпра мꙋнцилꙋи Крапаскꙋлꙋи, че саꙋ зиче маи сꙋсь алѡрь дешесхидере, арфи 25 де граде, къ пꙋиндь пе тоть градꙋль, 18 леги, арфи леги, 450.

Немцимѣ шѝ Ꙟкꙋрмезишь, лꙋѫндꙋсе градиле де лъцимѣ деспре амїазъ зи, спре мїазъ ноапте, адекъ дела Хотарꙋль деспре Италїа, ѹнде ѥсте Миланꙋль, (саꙋ дꙋпъ кꙋмь съ зиче Медиѡланꙋль,) че ѥсте сꙋпть градꙋль 45. шѝ Холщеинь деспре мїазъ ноапте сꙋпть градꙋль 54, алѡрь дешесхидере арфи 9, къ пꙋиндꙋсе пе тоть градꙋль 25 де леги, арфи 225 де леги, аꙋ пе аколе.

Ꙟтрꙋ ачастъ Ꙟпърѫціе, сѫнть мꙋлте кнежій, домній, шѝ, репꙋбличе, шѝ сѫнть тоате плекате ла ѹнь Ꙟсꙋши капь, шѝ аꙋ тоцй титлꙋри, де Єлектори, (адекъ), чей че аꙋ пꙋтере де аши алеџе Ꙟпърать. даръ ачесть Ꙟпърать, нꙋ аре пꙋтере де афи Ꙟсꙋши стъпѫнь асꙋпра лѡрь, фъръ де кѫть ла алѡрь сфатꙋри, де нꙋва Ꙟтърѝ Ꙟпъратꙋль, ѩръши нꙋ поть ничи єи сѫнгꙋри, съ факъ вре ѹнь лꙋкрꙋ.

Шѝ ачещи алегъторй, сѫнть 3 бисѣричещи, шѝ 6 мирени.

Чей

Чей енеерничещи сѫнтъ, Архіепископꙋль де Магонца, ши Архіепископꙋль де Колонїѧ, ши чель де Требери.

Ѧръ чей мирени сѫнтъ, ѫтѫй Краюль де Боемїе. а 2, Дꙋка де Бавїера. а 3, Єлекторꙋ, Палатино. а 4, Дꙋка де Саѯонїѧ. а 5, Маркезе де Бранденбꙋргъ, (че акꙋмъ єсте Краюль Прꙋсїскъ.) а 6, Дꙋка де Анноверъ.

Акꙋмъ ѫлокꙋль краюлꙋй де Боемїе, єсте тотъ Дꙋка де Бавїера, кꙋчи краль нꙋ єсте, даръ съ поартъ нꙋмай титлꙋшꙋль.

Сѫнтъ ши алте нꙋмꙋри мари, асꙋпра кърора аре пꙋтере ѫпъратꙋль, ши ачещїе факъ диванꙋриле, каре каꙋтъ требиле ѫпъръцїей. ши ачесте диванꙋри, съ кїамъ колегїи, (адекъ адꙋнъри.)

Єсте ши алтъ колегїꙋ, де ачетъцїнилоръ, челоръ че сѫнтъ приннъ четъцїле челе ѫпърътещи, каре сѫнтъ ѫнꙋмърꙋль де 50, динъ каре челе май динътѫй сѫнтъ, Аѯъ, (ѡри Акфизграна,) Колонїе. Франкфортъ Норимбергъ, Ратисбона, Улма, Аꙋгшбꙋргъ, (ѡри Авгꙋста,) Лꙋбека. Спира. Вормесъ, ши Вецларъ, ши алтеле май мичи.

Єлекторїи че сеꙋ зисъ май сꙋсъ. аꙋ тоци

алѡръ фіешй стъпжнире, ѫтрꙋ алѡръ църи, даръ сжнтъ даторй ла време требꙋинчѡасъ, де а да а-жꙋторю, ѡрй бани, ѡри ѡасте ѫпъратꙋлꙋй.

Лецѝле, (аꙋ кредиинца) де ачесте нороаде, ѫтрꙋ ачастъ ѫпъръціе, сѫтъ де трей фелюри. паписташаскъ, лютеренѣскъ, ши калвинѣскъ.

Ачесте доаж май де пре оурмъ сжнтъ ѫбръцошате май де мꙋлтъ норѡдь, де кжтъ чѣ динь тжй.

Кредиинца Папистѧшилѡръ єсте ѫцериле челе ѫпърътещи, ши ѫтра челѡръ трей єлекторй, бисеричещи, ши ѫтрꙋ а Дꙋкъй, де Бавіера.

Чѣ калвинѣскъ, ѫхотаръле Бранденбꙋргꙋлꙋй, ши ѫ Лангравіѡ, де Ессіа. Іаръ ръмъшица, (ши май вжртось ѫчетъциле челе ѫпърътещй,) сжнтъ май престе тотъ, де кредиинца лютеренѣскъ.

Ѫпъръціа ачаста съ ѫпарте ѫ Чиркꙋли, (адекъ, ѫчеркꙋри, ѡрй ѫпрецꙋръри,) че сжнтъ ка нище цѣрй, кꙋ мꙋлте цинꙋтꙋри, де Кнежій, ши де четъци слободе, оуните, ши ачестѣ ла ѫпъръціе, де даꙋ ажꙋторю, кꙋ бани, аꙋ кꙋ ѡасте.

Съ нꙋмъръ де ачесте чиркꙋлй, 10, каре съ потъ лꙋа сама, ѫчепжндъ дела Липцка, че съ кіамъ Саѯонїе де сꙋсъ, пънъ ла марѣ балтика,

апой

апои спре апꙋсь, Саѯонїа де ѕось, ши дꙋпъ а-
часта тотъ маи спре апꙋсь, Чиркꙋлꙋль де Вест-
фалїе. ши ꙟторкѫндь спре амїазъ зи, пе лѫнгъ
хотарꙋль Чалическь, Чиркꙋлꙋль де Сꙋсь, ши де
ѕось, а Генꙋлꙋи, ши маи ꙟнаинте а Боргонїей,
ла хотарꙋль Елвецїй, ши пꙋцинь маи спре ръсъ-
рить сꙋнде съ ꙟчепе Дꙋнъреа, Чиркꙋлꙋль де Ошве-
вїе. ши ꙟдрептꙋль ачестꙋи Чиркꙋль, спре мїазъ
ноапте, а Франконїей. апои престе Дꙋнъре, спре
амїазъ зи, а Бавїерїй, ши а Австрїй, аѕꙋнгѫн-
дꙋсе ла Австрїе, ши а Боемїй, ши аѕърїй оунгꙋ-
рещи, че сѫнть динкоаче де Дꙋнъре.

Ꙟ Чиркꙋлꙋль Саѯонїй де Сꙋсь, сѫнть че-
тъциле челе маи мари, Витемберга. Миснїе.
Дрезда. Липцка. Ваимарь. Веймбергь. Стетинь.
ши ꙟ Померанїе Колбергь, ши Берлинꙋль, Бранде-
бꙋргꙋлꙋи.

Ꙟ Саѯонїа де ѕось сѫнть Брема, Брꙋз-
викь. Хилдешеимь. Магдебоꙋрго. Лꙋбека.
Холштаинь, Амбꙋргꙋ.

Ꙟ Чиркꙋлꙋль де Вестфалїе, сѫнть четъци-
ле, ши де ѡпарте ши алта де апа Ренꙋлꙋи. динь
коаче де Генꙋ. сѫнть Акфизграна. Цюлиерсь.
Клавесь. Мꙋнстерь. Фризїа. Олденбергь. ши

Ѻснамбꙋргь.

Ꙟ Чиркꙋлꙋль де ҷосъ Ꙟренꙋлꙋй, сѫнтъ: Тревéри. Ꙟколóнїй. Бóна. Магóнца. Хандебéрга, шѝ Манáнмь.

Ꙟ Чиркꙋлꙋль де сꙋсъ ꙟрéнꙋлꙋй, сѫ́нтъ четѣциле, Кáсель. Франкфóртъ. Ворма́цїѧ, (ѡрй, Вóрмесъ.) Спи́ра. Фи́лншбꙋргь.

Чиркꙋлꙋль де Боргóнѣ, ꙟкꙋмь нꙋмай кѫтъ сѫ нꙋмéще, кѫчй сау лꙋáтъ ꙟ Чиркꙋлꙋль де Ꙟꙋстрїѧ. Ѧръ чéль де Ѻсфéвїѧ е́сте. шѝ четѣциле челе ꙟчепѣтóаре, сѫнтъ ꙟтѫй, оўлма, лѫнгѣ ꙟчепꙋтꙋль дꙋнърїй. ꙟпóй, Ꙟꙋгсбꙋргь. Костáнца. шѝ патрꙋ четѣцй, че сѫ кїамѫ, Форестїе́ре, пентрꙋ кѫчй сѫ́нтъ ла пѫдꙋре, шѝ ле зикъ четѣциле де пѫдꙋрѣ нéгрѫ. сѫ́нтъ шѝ ꙟлтеле май де пꙋци́нъ нꙋме.

Чиркꙋлꙋль де Франкóнїе, ѧре чи́нчй четѣцй ꙟчепѣтóаре, Вицбꙋргь. Бамбéрга. Ꙟнешпахь. Кꙋлéмбакь, шѝ Норимбéргь.

Норимбéргꙋль е́сте четáте фрꙋмóасѫ, шѝ мáре, кꙋ мꙋлтѫ тѫрїе. лѫкꙋитóрїй сѫнтъ лютерáни. шѝ папистáшїй, нꙋ ѧꙋ май мꙋлтъ де кѫтъ ꙋмѫтáте де бисéрикѫ. калви́нїй сѫнтъ ꙟдатори́цй, ꙟшидѐ копи́їй, сѫй ботéзе лютерáнїй.

Жидовїй

жидовїй сѫнть афаръ дин четате. Ȋнтрачаестъ четате сѫ лукрѣзъ аурь инклѣнь, дин каре фаќь шнрѣтури, шй алте лукрури, шй пуцини ȋль куноскь дин чель бунь.

Май єсте ѡ четате ȋнтрачееть чиркоиь, чеѣ кїамъ Ȃнсшкететь, че аре домнь оунь єпископь, шй аре ȋ єпископїа луй, оунь кивоть че траџе 40, де ѡкъ де аурь, ȃподобить ку 250, де дїаманте, шй 250 де рубинури, шй ку 1400, де мъргъритаре.

Ȃ чиркоиь де Бавїера, сѫнть четъциле ȃчепътоаре, Монаху, че єсте скаунуль Бавїерїй. ȃпой пе лѫнгъ Дунъре ȋ џось, Инголшадь, Нєѡборго, Ратизбона, Пасавїе, Салишбургь.

Чиркоиуль де Австрїа, ачеста купринде шй цара оунгурѣскъ, шй а Боемїй, шй алте пърци принь пре џурь, кумь амь зиче цумътате де ȋмпъръцїе, адекъ атѫта пъмѫнть кѫть купринде челе ноаъ че сау зись май сусь. Шй четъциле челе май ȃчепътоаре сѫнть ачестѣ: ȋнтѫй Вїенна, адекъ дупъ кумь ной зичемь Бечюль, че єсте ȋ ȋсуша цинутуль Австрїей, ла хотаруль оунгурескь. де-спре ȃпусь, супть мунте, лѫнгъ Дунъре, супть градуль де лунџиме 34, шй де лъциме 48, шй а-

кѣ

ничѣ ёсте скаѹнѹль ѫпъратѹлѹй. апой порнинд пе ѡ линїе ѫкизѹнтоаре, спре амїазъ зи, ши пѹцинь спре апѹсь, ѫ Стирїа, ёсте Грацъ. ѫ Карнїола, Лѹбакь. ла Каринтїе, Клангфорть. ѫ Тироло, Инсшпрѹкь, ши Бриссноне, ши Трїенто.

Май аре ѫпъратѹль, ши ѡ парте дин Истрїе, пентрѹ дрѹмѹль де а ѫтра ла колфѹль де Винецїа, ѹнде ёсте четатѣ Трїещи, ши шкеле де маре.

Акѹмь дѹпъ че амь сфѫршить лѹарѣ де самъ деспре амїазъ зи, дела четатѣ Бечюлѹи, съ арътъмь ши партѣ динкоаче де Дѹнъре, деспре мїазъ ноапте, а Боемїи, ши а Слезїи. ши коборѫндѹне спре ръсърить, ѡмь ѫтра ѫ цара ѹнгѹрѣскъ.

Боемїе аѹ авѹть скаѹнѹль съѹ Прага, лѫнгъ апа Елба, каре мерџе пела Липцка, ѫмарѣ апѹсѹлѹи. сѫнть ши алте четъци, че ѡдатъ ера а Боемїи, дарь акѹмь сѫнть а алтора, а Саксонїи, ши а Прѹсѹлѹи.

Слезїа, ѡдатъ ера партѣ де Сармацїа, (саѹ Полонїа,) ïаръ акѹмь ѡ парте ёсте а Кесарюлѹи, ши ѡ парте а Прѹсѹлѹи. четатѣ Бреславь, лѫнгъ апа Ѡдерь, каре мерџе спре мїазъ неап-

ноапте ꙟ Балтика, єсте ши динтжи четате ꙟ-
Слезїи.

Ѡлмꙋць, шдатъ єра ꙟМоравїей къпитенїе, дарь акꙋмь нꙋсъ нꙋмеще, къ аꙋ къзꙋть динь чинсте че аве, кѫчи съ ꙟкинасъ ла швези.

ПЕНТРꙊ ЦАРА ꙊНГꙊРЕСКЪ

Цара оунгꙋрѣскъ єра май демꙋлть кꙋ аса кръїе-жаръ дела анꙋль, 1687, саꙋ сꙋпꙋсь Кесарюлꙋи, кꙋ шарекаре токмеле, ши мъкарь къ де мꙋлте шри, аꙋ рѫдикать шщири, пентрꙋ алшрь слобозире, дарь тоть саꙋ ꙟвоить афи сꙋпть оунь капь, сꙋпържндꙋсе ши де алтъ парте деспре тꙋрчи.

Пъмжнтꙋль оунгꙋрескь єсте бꙋнь родиторю ꙟ гржꙋ, поаме, ши винь, ꙟкъ динь чель май лъꙋдать, ши кꙋтать динтрꙋ алте цери, нꙋмить, винь де Токай.

Цара оунгꙋрѣскъ съ ꙟпарте ꙟдоаъ, ꙟцара де сꙋсь, ши цара де жось, ши ꙟДомнїа Ардѣлꙋлꙋи. цара де сꙋсь єсте дꙋпъ кꙋмь ной съмтемь анчѣ ꙟМолдова, динкоаче де Дꙋнъре. ши цара де жось, ши динколш де Дꙋнъре, ши динкоаче, ꙟ партѣ деспре амїазъ зи. анчѣ съ ꙟцелеце кжндь зикь, песте Дꙋнъре, аколш оунде погоаръ Дꙋнърѣ

деспре

деспре мїазъ ноапте, спре амїазъзи. Іаръ нꙋ зикь песте Дꙋнъре, де ѹнде съ ꙟтоарче спре ръсърить

Четъциле челе май марй шй къпитенїй сѫнть ачесте, ꙟчепѫндꙋсъ алꙋа сама деспре апꙋсь дела хотарꙋль Аѵстрїй, пе апа Дꙋнърїй, ѹнде есте Пресбꙋргь, динкоаче де Дꙋнъре, нꙋ пре департе дела Вїена. апой погорѫндь пе Дꙋнъре ꙟцꙋсь спре амїазъзи, принь шкꙋтꙋль чель маре, шй чель мекь, (адекъ, ѹнь ѿстровь ꙟкꙋнцꙋрать де доаѫ деспърцири де Дꙋнъре) ѹнде ꙟтръ рѫꙋль Рабь, есте четате Цїаваринꙋлꙋи, (ѿрй Гаабь.) шй погорѫндь тоть пе Дꙋнъре спре амїазъзи, есте Гранъ. апой Ѡфенъ, (адекъ Бꙋда,) каре аꙋ фость скаꙋнь краюлꙋй ѹнгꙋрескь. шй песте Дꙋнъре динкоаче, есте Песте, (ѿрй Пеще,) чеъ ѹнеще кꙋ Бꙋда кꙋ ѹнь подь стътъторю, че есте престе Дꙋнъре. шй погорѫндь тоть ꙟцꙋсь пънъ ла Шклавонїе, сѫнть мꙋлте четъцй, шй тѫргꙋрй май мичй, шй ꙟторкѫндь спре ръсърить, ла ꙟтратꙋль де апа Тисїй ꙟ Дꙋнъре, есте Карловиць. апой май сꙋсь пе ѹнде ꙟтръ Мꙋрꙋшꙋль ꙟ Тиса, есте четате Сигединь. шй деспре амїазъзи, де Мꙋрꙋшь Тимишварь, шй трекѫндь Мꙋрꙋ-

шꙋль спре міазъ ноапте, есте пе апроапе де хотарꙋль ардалꙋлꙋй, пе лжнгъ мꙋнте, Варадинꙋль чель маре, (кърꙋѧ немцїй ꙟй зикъ грось варадинъ.) ши дела ачеста спре міазъ ноапте, ꙟцара де сꙋсь, Варадинꙋль чель мікь. ши сꙋиндь ши май сꙋсь прінь царъ, спре міазъ ноапте, съ афлъ оунде съ адꙋнъ апеле де ꙟтръ ꙟТиса партѣ деспре Токай, оунде съ фаче винꙋль чель май бꙋнь. ши ꙗръши сжнть мꙋлте четъци, ши тжргꙋри, каре пентрꙋ граба нꙋле май пꙋтемь нꙋми, авжндь требꙋинце съ аръттемь вро кжтева ши ꙟ Ардалъ.

Ардалꙋль есте деспре ръсъріть, дела цара оунгꙋрѣскъ, че съ кіамъ, латинеще, трансилванїе, (адекъ, ꙟтре пъдꙋри,) къ кꙋ адевърать есте ꙟкꙋнџꙋрать де мꙋнци, ши де ѡпарте, ши де алта.

Пъмжнтꙋль Ардалꙋлꙋй есте бꙋнь родитоꙋрю, ꙟгржꙋ. винь. ши поаме. аре мінїере де аꙋрь, арџинть, ши арамъ, ши окне де саре. ши съ хотъреще деспре ръсъріть, кꙋ молдавїѧ, ши влахїѧ. деспре амїазъ зи, кꙋ країова. ши деспре апꙋсь, кꙋ цара оунгꙋрѣскъ. каре ꙟль ꙟкꙋнџꙋръ, ши пе деспре міазъноапте.

Аре четъциле челе май мари, ши вікн, ꙟ-

тъ̂й Бистрица, ла хотаръле деспре Марамѹрѹшь. Ꙟпой спре ꙟміазъ зй, Клаѹсенбѹргь, (адекъ Клѹжѹль,) пе ꙟпа Мѹрѹшѹлѹй. шй ла ꙟчепѹтѹль Ѡлтѹлѹй, деспре Краіова, Гхерманщадь, (адекъ Брашовѹль,) скаѹнь векю аль Ардѧлѹлѹй, шй патріѧ, Ракоцій, краюль Ардѧлѹлѹй. Ꙟпой май спре ꙟпѹсь, Сибиюль, четате таре, ꙟкѹнџѹратъ кѹ оунь шанць кѹ ꙟпъ.

Сѫнть шй ꙟлтеле мѹлте четъци, шй тъ̂ргѹри, пресъръте принь царъ, кѹмь сѫнть, Вашархеюль. Деѡа. Герла. Блажѹль. Белиградѹль, динь Ардѧль, Сѫмбъта маре, шй ꙟлтеле.

РѪѸРИ ДИНЬ ЧЕЛЕ МАЙ МАРИ

Чесъ ꙟфлъ ꙟ Германіѧ, Боеміе, Шй ꙟцара оунгѹрѧскъ, ꙟ Ардѧль.

Ꙟ тъ̂й, Ренѹль. аль 2: Маинь. аль 3: Висера. аль 4: Елба. аль 5: Ѡдерь. аль 6: Истрѹ, (Ѡрй Дѹнъре.) аль 7: Тиса. аль 8: Мѹрѹшѹль.

Рено, ꙟтъ̂й аре ꙟчепѹтѹль съѹ, динь мѹнцій чесъ кіамъ Ꙟлпй, динь партѣ дела Родань, доаж леги. ꙟлдонлѣ трече принь лакѹль де Костанца, шй мерџе ла Брисакь, шй пе ла Страшбѹргь.

оудъ

оудъ, ши пе Филишбургъ, Спира. Вормесъ, Магонца, колонїе. ши прїимеще ѫтру сине, деспре дреапта, Некеръ, ѡ некаръ, Мено, Липа. ши дестжнга Мосела. апой съ ѫпарцеще ши съ пїерде ѫтралте апе.

Маинъ ѫтжй аре ѫчепутуль съу динъ Франконїа, апроапе де Кулембахъ. алдоилѣ оудъ Бамберга, Вирцбургу, Франкфортъ, ши ѫтръ ѫ[illegible], лжнгъ Магонца.

Висера, ѫтжй наще динъ Франконїа. алдоилѣ оудъ Бременъ, Минденъ, ши съ варсъ ѫмарѣ алиманїей.

Елба есе динъ Боемїе, ѫпартѣ деспре Слезїе. оудъ Дрездра, Мишнїа, Витембургу, ѫСаѯонїа, ши Хамбургу. апой съ мърѣще де Молдова, ши де Хвель, ши трече пела Прага, ши ѫтръ ѫмарѣ алиманїей.

Одеръ ѫтжй есе динъ Слезїа, пе апроапе де Моравїе, ши трече пела Бресловъ, ши пела Франкфортъ, ши Кустринъ, лужндъ ши пе Варта, ла Стетинъ, ши съ варсъ пе трей локури ѫмарѣ Балтика.

Дунърѣ, (че ѫмулте локури принъ скриптури, съ нумеще Истру,) ачестай чель май маре ржу, дѣ-

 еуро

Еѵропїй, ши съ ꙟчепе дела Фѹрщемберг. оудъ, оулма, Инголщадь, вїена. апой ꙟцара ѹнгѹрѣскъ, прешбѹргѹ, бѹда. ши погорꙟндѹсъ ла амїазъзи, пънъ ла хотарѹль Шклавонеск, съ ꙟтоарче спре ръсърить, пе лꙟнгъ Белградѹль сирбеск, ши ꙟкѹнџѹръ крӓїова, Влахїа, молдавїе. ши съ варсъ прин мѹлте ꙟпърцири, май џось де Килїе, ꙟмарѣ негръ.

Тиса съ ꙟчепе деспре хотарѹль църїй оунгѹрещи, деспре мїазъноапте, каре есте деспре цара лешаскъ, дин мѹлте рамѹри де алте апе. ши погоржндь дрепть прин мижлокѹль църїй, пела Сегединь, ꙟтръ ꙟ адѹнаре пѹцинь май сѹсь, де оунде съ ꙟпреѹнъ сава, кѹ дѹнърѣ.

Мѹрѹшѹль, есъ дин мѹнцїй оунгѹрещи, каре съ хотъреще кѹ молдавїа, ши погоаръ спре амїазъзи прин Ардѧль. апой ꙟтоарче спре апѹсь прин цара ѹнгѹрѧскъ, ши съ варсъ ꙟ тиса, ꙟдрептѹль лѹй Сегединь.

ПЕНТРѸ КРЪЇА ФРАНЧЕЗѦСКЪ

Крїа францѹзнаорь, пънъ акѹмь ера сѹпть ѹн сꙟнгѹрь капь, слѹжиндѹсъ кѹ ѿаре каре сфетничи.

Иаръ

Іаръ де дой ани ѫкоаче, дȣпъ кȣм сѫ зиче сарфій скȣлат тот нородȣл черщиндȣшй слобозеніе, не пріминд ка сѫй стъпѫнѣскъ краюл, ѫкъ съ зиче, кȣм къ ларфій ши скось динтрȣ ал сѫȣ скаȣн. дар ной не щіинд адевърȣл, пентрȣ ка съ нȣ ворбим ѫдешърт, авѫнд ачастъ скрисоаре пе мѫнъ, нȣ вом аръта алтъ, декѫт ачеле вєки обичеюри, дȣпъ кȣм еаȣ скрис де ωфацъ де алωр нѫм, адекъ де ѫвъцъторюл Бȣфіер, че зиче, къ, краіа, францȣзилωр, съ слȣжаще де патрȣ рѫндȣри, де сфетничи ωсъбици.

Ѫтѫй де сфетничій, карій каȣтъ требиле челе май мари, ши май требȣинчоасе ацъріи. кȣм сѫнт челе де паче, аȣ де ωщире.

Ал 2: де сфетничій, карій хотъръск жȣдекъциле.

Ал 3, де сфетничій каре ѫтръ ѫ аръта рȣгъминтеле, ши черериле че съ фак кътръ краю, кȣм де ачелωр мичи, аша ши де ачелωр мари.

Ал 4, де сфетничій каре фак жȣдекъциле челе ωсебите, ши де тайнъ.

Пъмѫнтȣл ачещій краій, есте бȣн, ши родиторю, ѫтоате філюриле де родȣри, грѫȣ.

вин,

винь. оунть. мїєре. ши оунть де лемнь.

Нородуль ачещїй крѫй, чѣ май мулть парте, (аль кърора Ꙟй ши стъпѫнирѣ,) есте де кредица паписташилѡрь. ши ꙟкъ ачещѣ сѫнть дин ачей карїй ау изводить а зиче: къ пуручедерѣ Духулуй сфнть, есте ши дела Татъль, ши дела фїюль. кѫчи динтру ꙟчепуть, Папа ну прїимѣ, апой сау дать ши єль, дипь премнъ ку дѫншїй ла ѡкредицъ.

Ачасть крѫiе, съ ꙟпарте ꙟтрей зечи де губернїй, (ау цинутури,) ши есте аша де маре май ꙟтокма ку партѣ де ꙟпърцїа нѣмцулуй, каре ѡ аре, ꙟтру аса мѣсушь дрѣптъ стъпѫнире. пар-ѡсебить къ францїа аре мулте ѡстроаве, ши пар-те де стъпѫнире, ꙟпърциле Индїей, ши ла аме-рика, йаръ нѣмцуль ну аре.

Ши съ хотъраще деспре ръсърить, ку Гер-манїа. деспре мїазъ ноапте, ку Англїа. дес-пре апусь, ку марѣ ѡкеанулуй. деспре амїазъзи ку Ишпанїа, ши Италїа.

Ꙟпартѣ деспре ръсърить, сѫнть губернїиле, Алсацїа. франка контеа. Боургогна. Лїѡнесе. ши Делфинату.

Четъциле челе май кѫпитенїе де ачесте ци-

нутури

нутури, сѫнть: ꙟ Алсацїѧ, Страшбургъ. (че съ нумеще, ши Аргинтина.) ꙟ Франка контеѧ, Бизанцонѣ, ꙟ Боргогнѣ, Днцїωнѣ. ꙟ Лїωнеꙋ, Лїωне. ши ꙟ Делфинатѣ, Гранобла.

ꙟпартѣ деспре мїазъ ноапте, сѫнть трей мари гувернїй, каре фак ѡ куприндере, кѫть ши челе чинчи че сау зись деспре ръсърить.

ꙟтѫѧ гувернїе есте, Нормандїѧ. Пикардїѧ. ши Фїандра.

ꙟчѣ динтѫй, есте четатѣ Роанул. ꙟчѣ де аль 2, Амїенсь. ꙟчѣ де аль 3, Лила.

ꙟпартѣ деспре апусь, сѫнть ѩръши чинчи, каши деспре ръсърить, Гвїена. Сантоцїѧ. Анголемесь. Аннись. Понтоу. ши Бретагна.

Гвїенна, аре четатѣ чѣ динтѫй Бурь делузь. Сантоцїѧ, Сантесь. Анголемесь, Стантесь. Аннись, Рочелла. Понтоу, Понтерсь. Бретагна, Реунесь.

ꙟпартѣ деспре амїазъ зи, есте Провинцїѧ. Лимбадока. Россилїωне. Фонзь. Беарнь.

Провинцїѧ аре. чѣ динтѫй четате Анзь, (ѡри анць.) Лимбадока, Толоса. Фонзь, Памїерсь. Россилїωне, Перпигнано. Беарнь, ши Пау.

Ӑчесте тоате де май сѹсъ ӑрътате гѹбер-нїй, ши цетъци, сѫнтъ принъ прежѹрѹлъ кръїей. даръ ꙟмиѫлокъ май сѫнтъ ꙟкъ, 12. ꙟтѫй: Шампанѣ. ӑлъ 2, Ниверне́зе. ӑлъ 3, Борбоне́зе. ӑлъ 4, Ӑлве́рнїа. ӑлъ 5, Лимо́зинѹ. ӑлъ 6, Ма́рка. ӑлъ 7, Бера́й. ӑлъ 8, Тѹре́нѹ. ӑлъ 9, Ӑнцїѡ. ӑлъ 10, Ма́йна. ӑлъ 11, Ѡрма́несъ. ӑлъ 12, ѡстро́вѹлъ францѹзескъ.

Ши цетъциле челе май капите́нїи ӑло́ръ сѫнтъ, ꙟШампа́нѣ, Троа. ꙟНиверне́зе, Нивѐрсъ. ꙟ-Борбоне́зе, мѹли́нъ. ꙟӐлве́рнїе, Кларамо́нте. ꙟ-Лимози́нъ, лимоге́съ. ꙟМа́рка, Гѹре́та. ꙟБе-ра́й, Бѹргесъ. ꙟТѹренъ, Тѹрсъ. ꙟӐнцїѡ, Ӑнгерсъ. ꙟМа́йне, ма́нсъ. ꙟѠрма́несъ, Ѡрлеа́нсъ. ꙟѠстро́вѹлъ де Фра́нцїа, Пари́жи, че ѥсте ши скаѹнъ ла тоатъ кръїа ӑча́ста.

Ӑче́стъ ло́къ сънѹме́ще ѡстро́въ, нѹ кѹмъ къ ѥсте ѡстро́въ ꙟма́рѣ, чи пентрѹ къ ѥсте ꙟкѹн-џѹра́тъ де ѡ̑аре ка́ре ӑпе кѹргъто́аре, де съ фаче ка оунъ ѡстро́въ, ꙟтрѹ ка́ре ѡстро́въ, нѹнѹмай па-рижи ѥсте, чи ши ӑлте мѹлте цетъци. пъмѫнтѹлъ ӑче́стѹй цинѹтъ ѥсте фоа́рте бѹнъ ши аре мѹлте ка́съ де ва́ръ, ши гръди́ни, кѹ мѹлте фрѹмѹсе-це, ши скаи́неа кѹ ка́ре съ лѹкрѣзъ ливе́зиле,

чѣле кȣ де тоть фелюль де псаме, фаче а съ приви фоарте кȣ дȣлчацъ, ѡсебить де фрȣмȣсеца Парижȣлȣй, че есте ȣна дин челе май мари, ши май фрȣмоасъ четате де кѫть ꙟтоатъ Еѵропа. Ши нȣмърȣль чель мȣлть де нородь, каре съ афлъ ꙟтрѫнса. Академїиле челе мари, де тоате ꙟвъцътȣриле, ши мещешȣгȣриле, пе кѫте причеперѣ ѡмȣлȣй поате съле аџȣнгъ. Ши ачастъ четате есте сȣпть градȣль де лȣнџиме: 20, ши 48, де лъциме.

Рѫȣриле челе май мари динтрȣ ачастъ крїе, сѫнть: Сенна. Роданȣль. Лоира. ши Гаронна. Сенна аре ꙟчепȣтȣль съȣ, дин Боргогнѣ, апроапе де Шампагнѣ. Ȣдъ Троїа. Парижȣль, ши Роанȣль. Апой съ варсъ ꙟ Маникъ, сaȣ колфȣль де Калай.

Роданȣль аре ꙟчепȣтȣль съȣ дела Елвеціа. (сaȣ Швицери,) май сȣсь де лакȣль Іенерїй. прин каре ши трече. Апой ешиндь дин лакь мерџе деспре ръсърить спре апȣсь, ши ȣдъ Лїонȣль. Апой ꙟконџȣрѫндь ѡпарте де локь, спре мїазъ ноапте, съ ꙟтоарче спре амїазъ зи, адапъ Ївтеана Францȣзаскъ, Валенца. Авигнонѣ. Арлесь. Ши май пе ȣрмъ съ дешартъ прин мѣте ꙟпърцин-

тури, ꙟмарѣ медитерань. четатѣ Авигноне ку тоть цинутул ей, есте а папїй.

Гаронна, аре ꙟчепутул съу дин мунцїй Пириней ꙟ Ишпанїа, дела хотарул французеск. Уд Толоса. Аген. Баудеоз. апой ꙟтръ ꙟ Окїань.

Лоира аре ꙟчепутул съу, дин мунцїй Чевенїй. Уд Неверс. Орлеанс. Турс. Салмур. Нантес. ши дупъ че съ адунъ вро шапте опть апе, ꙟтрънса, съ мъреще де поть умбла корьбїй. апой съ варсъ ꙟмарѣ Окїанулуй, деспре апус.

Сѫнть ши алте мулте рѫури, каре челе май мулте ꙟтръ ꙟтру ачесте де май сус нумите рѫури. Іаръ алтеле, ꙟтръ ꙟмъриле каре ꙟкунжуръ Францїа, Окїанул, Медитерань, ши Маника. (сау колфул де Калай.

Ши дела ачесть колфь, спре мїазъноапте, пе лѫнгъ марѣ, сѫнть четъци, ши церишоаре мичи, че съ кїамъ църиле де жос, а Аустрїй. ши съ нумеск Оландїе, дин причина репубдичїй де Оланда. ши тоате четъциле, ши церишоареле, кѫте съ нумеск Оландїе, сѫнть републиче, уните унеле ку алтеле. ши ꙟтоате крединца нородулуй

лѹй єсте лютеренѣскъ, даръ прїимескъ принъ тре-
джнишїй, ши алте нѣмѹри, кѹ алте кредиинце,
ши леџи, нѹмай ꙟсѹши а папистаѣшилѡръ ничи де
кѹмь нѹсъ прїимеще.

Пъмѫнтѹль де ачесте локѹри, аре пѹцинъ
родире, ꙟпъшѹнѣ добитоачелѡръ єсте бѹнь, къ
факе мѹлть ѹнть, ши брѫнзъ, даръ алтъ пѹ-
цинь.

Ши кѹ тоате ачестѣ, къ пъмѫнтѹль лоръ,
єсте сєкь, їаръ мещещѹгѹриле, ши лѹкрарѣ кѹ
мѫинниле, ши кѹ негѹцинторїе каре ѡфакь, адѹче
май мѹлтъ богъцїе, де кѫть ꙟтралте църи. къ-
чи Ѡланда, нѹнѹма ачѣ, даръ ши ꙟ Афрнка,
ши ꙟ Асїѧ, пънъ ла Индїиле челе май де жось, фа-
че соме де мари негѹцинторїй.

Къпетенїѧ де ачесте локѹри, ши четъци,
де а Ѡландїей, єсте Амстердамь ѹна динь четъ-
циле челе май фрѹмоасе, ши май кѹ бѹнъ негѹцин-
торїе, де кѫть тоате алте четъци динь Єѵро-
па. Аре ѹнь вадь (саѹ шкеле) ꙟмаре, кѫть
адѹнарѣ де корѫбїй чесъ афлъ ꙟтоатъ времѣ, съ
паре къ єсте алтъ четате.

Амстердамѹль єсте фъкѹть кѹ тоате ѹли-
циле єй пе линїе, принь мижлокь шанцѹри, ако-

перите кȣ арамъ, ꙗрь пе делатȣри кȣ копачи, кꙟть съ паре а веде ѡ фрȣмсеце де раю. Ачастъ четате. Есте ꙟтрȣнь ѡстровь кȣпринсь де пъмꙟнть, ши есте сȣпть градȣль де лȣнциме: 22, ши де лъциме: 52.

Сꙟнть ши алте четъци, мȣлте ши фрȣмоасе, дарь кȣ пȣцинь май жось де кꙟть ачаста.

Акȣмь дȣпъ че амь съвꙟршить лȣаре де самъ. май де тоате пърциле деспре мїазъ ноапте, ши деспре апȣсь. съ каде съ мергемь, ши спре амїазъ зи, пентрȣ касъ съвꙟршимь хотаръле европїй. ши ешиндь де аичѣ де ла ѡланда, трекꙟндь спре амїазъ зи, вомь гъси, Елвецїа, ꙟкапȣль църій францȣзешти, деспре ръсъритъ. ши де аичѣ, де нȣ не вомь сȣи, ꙟ Ишпанїа не вомь погорꙟ. ꙟ Италїа.

Елвецїа есте ꙟкапȣль деспре ръсъритъ, сȣпть градȣль де лȣнциме: 28, ши де лъциме: 47.

Ачастъ църишоаръ, нȣ есте алтъ, декꙟть ѡ репȣбликъ, асемине ка ши ѡланда, дарь де пȣтере май пȣцинъ.

Зъинцерїй, (аша съ кїамъ ачесть народь,) нȣ сꙟнть алтъ декꙟть немци, (аȣ стрїачи.) май ꙟнаинте ера сȣпȣши аȣстрїей, дарь депе лꙟн-

гъ анїй 1300, ла четатѣ де Звицъ, ꙟпотри-
виндусе Аустрїенилѡрь, сау скось ꙟ републикъ.
ши дєпе ачастъ четате съ кїамъ Звицери.

Пъмꙟнтуль ачещїй републиче, есте май
прететоть мунцй, ши ку ѡаре каре лакури. Ае-
рул есте бунь, дарь динь причина мунцилѡрь
ꙟй де пуцинь родь. дарь тоть кꙟть пентру вїе-
цуирѣ, де есте ꙟдестуль, ши съ фаче ши винуль
бунь.

Цара Звицерилѡрь, съ ꙟпарте ꙟ 13, цину-
тури, каре съ нумескь ку нумиле четъцилѡрь,
ши тоате ачесте четъци сꙟнть републиче, уни-
те унеле ку алтеле, пентру фолосуль де ѡбще.

Крединца де ачесте норсаде, каре съ афлъ
ꙟпинтра честе четъци: ꙟ 4, есте лютеранѣскъ, а-
декъ ꙟ Берна. Басїлеѫ. Шкафуса. ши Цурихь.
ши 7 де крединца папїй. каре сꙟнть ꙟтꙟй:
Фрибургь. Соларо. Лучерна. Ундервальд. Урн.
ши Звицъ. ши доаж, чеъ кїамъ Апенцель.
ши Кларе, (ѡри кларись,) сꙟнть аместекаци,
ши дешь крединцъ, ши де алта.

Челе динтꙟй четъци а лютеранилѡрь, сꙟнть
май пътинчоасе, декꙟть а паписташилѡрь. Май
аў Звицерїй ꙟтовъръшие, ши алте трей четъци

адекъ

ӑдекъ Цинѐвра. Грицїѡне. шѝ Валлесь. каре сѫнть деспре ръсъри́ть де Е҆лвѐцїе.

Стъпѫни́ре де тоате ӑчесте четъци, нꙋсъ стъпѫнѐще де ѹ҆нь ка́пь сѫнгꙋрь. чѝ фїеще каре четате, съ стъпѫнѐще де лъкꙋиторй, шѝ къпитенїиле четъцилѡрь. шѝ фаче ѹ҆нь кипь де демократѝ, ӑдекъ ѿ стъпѫнире де народь ꙟтрꙋ сине.

Шѝ сфатꙋриле лѡрь, чей че сѫнть де крединца лютеренѣскъ, ле фа́кь ла Ӑраꙋ. Йарь папистѧшїй, ла Лꙋчѣрна. шѝ ӑпой ꙟтрѣбиле челе мари, съ ӑдꙋнъ тоци ꙟпреꙋнъ ла Ба́да, шѝ ӑколѡ ꙟши фа́кь ӑлѡрь сфать.

Звицерїй ӑꙋ ꙟтовъръшїе, шѝ ӑлтъ репꙋбликъ, каре съ кїамъ Валесїе, май сꙋсь ѹ҆нде съ ꙟчепе ӑпа Ренꙋлꙋй, спре мꙋнцїй ӑлпїей шѝ ӑре ӑсѧ че май динтѫй, шѝ къпитенїе ӑчетъцилѡрь, Сїѡнь. (че е҆сте е҆пископїе,) ӑкърїѧ е҆пископь е҆сте домнь ӑчещїй четъци, шѝ фаче банїй сѫй. народꙋль дела ӑчастъ домнїе, поате съ пꙋе ꙟписаре, 20000 де ѡасте.

Май ӑꙋ Звицерїй, шѝ ӑлци прїетени, дарь май кꙋ пꙋцинъ пꙋтинцъ, декѫть челе трей четъци, чесаꙋ зись май сꙋсь.

Ӑкꙋмь

акꙋмь ноаѫ нисарь къде, съ ꙟтръмь ꙟ-
Ишпаніе, дарь фіиндь ꙟкалѣ ноастръ Италіа,
комь мерџе тоть ꙟнаинте, ши ла оурмъ невомь
ꙟтоарче ши ла шпаніе.

ПЕНТРꙊ ИТАЛІА

Италіе єсте ꙟтре градꙋль 23, ши 36, де лꙋн-
џиме, ши ꙟтре 35, ши 46 де лъџиме. ши
съ хотъръще деспре міазъноапте кꙋ Алеманіа,
ши кꙋ Єлвеціа. деспре апꙋсь кꙋ Франціе. ши
ши деспре ръсърить кꙋ Германіе. деспре аміазъзи
кꙋ марѣ медитеранꙋлꙋи.

Италіа ѡдиніоарь єра норочитъ, кѫчи єра
скаꙋндрꙋль ꙟпъръціеи Ромїи. дарь стрикъчꙋнѣ а-
чещіи ꙟпъръціи, аꙋ адꙋсо ла ачеле ꙟтоарчери,
кѫть маи пре оурмъ иаꙋ причинꙋить ачеле стъ-
пѫнири, каре съ вѣдь астъзи.

Италіа, гречіи ѡнꙋмескь Єсперіе, (адекъ
апꙋсꙋль,) ка ши пе Ишпаніе, ши ла дрептате, єс-
те касъ ѡ нꙋмаскъ аша. кѫчи дела джнши єсте
дрепть ла апꙋсь, ꙟтокма ка ши ишпаніа. ши
кѫндь вре касъ нꙋмаскъ ишпаніа, зиче: єсперіе
чѣ маи депре оурмъ. ши италіа, єсперіе динь
тжи.

Пъмѫн-

Пъмѫнтꙋль Италїей, есте бꙋнь родиторю ꙟтоате фелюриле де роаде. грѫꙋ. винь. оунть. мїере. мътасъ. лѫнъ. ши оунть делемнь. ши есте ка оунь сꙋль де пъмѫнть, слобозить ꙟмарѣ деспре оунгюль че есте ꙟтре апꙋсь, ши мїазъ ноапте, дрепть спре оунгюль чель ꙟтре ръсърить, ши ꙟтре ꙟмїазъ зи. ши пе ѡ парте, колфꙋль де винецїе. ꙟръ де алтъ парте марѣ медитеранъ. ши съ ꙟпарте ꙟтрей пърци, ꙟ Савое. ши ꙟцара (аꙋ стъпѫнирѣ) Папїй. ши ꙟ кръїа де Неаполе.

Савое есте динь сꙋсь, ꙟ оунгюль чесаꙋ зись маисꙋсь, динтѫй, адекъ чель деспре апꙋсь, ши деспре мїазъ ноапте. цара. (аꙋ стъпѫнирѣ) папїй принь мижлокь. ши деспре алть оунгю, кръїа де Неаполе.

Савое кꙋпринде Пїемонтѣ. Генова. миланꙋль. Парма. Пїаченца. Модена. Мантова. ши Винецїа.

Ла партѣ динь мижлокь, кꙋпринде Тоскана, ши стъпѫнирѣ папїй.

Ши ꙟпартѣ де пе оурмъ, кръїа Неаполитанꙋлꙋй, кꙋ аселе ѡстроаве, Сицилїе, ши Малта.

Савоа съ стъпѫнеще де краюль Сардїей. ши есте ши Домнь де пїемонтѣ, оунде есте ши

чета-

четатѣ Торино, скаѹнѹль краюлѹй.

ГЕНОВА

Генова есте респѹбликъ, ши четатѣ аре ши алть нѹме, де Сѹперба, (адекъ мжндра, мърита, ωрй ђналта,) ши есте чѣ динь тжй де алте четъцй, ши скаѹнѹль респѹбличїй. Аре оунь вадь фоарте бѹнь ђмарѣ, (каре вадь съ ђкипѹеще каω жѹмътате де черкь), фоарте кѹ оушѹринцъ коръбїерилωрь де аста ђтржнеѹль. Ачастъ четате стъ сѹпть градѹль: 26, де лѹнцйме, ши де лъцйме: 44, ши есте лъѹдатъ пентрѹ къ динтрѹ ачаста есте ωмѹль чель вестить кѹнѹмеле Христофорь Колѹмбь, кърй ачеста ђтжй аѹ гъсить америка.

МЙЛАНЁЛЬ

Миланѹль, (адекъ медїωланѹль,) есте оунь дѹкать, ши ачеста есте принь мижлокѹль Италїей, ђпартѣ де сѹсь, дела Генова, спре мїазъ ноапте, ши ачесть локь есте чель май фрѹмось де кжть ђтоатъ Ломбардїе, ши къпетенїа четъцилωрь, ши скаѹнѹль дѹкъй, есте ђсѹши миланѹль. ши есте ђтрѹнь шесь фрѹмось, лжнгъ апа Ада, деспре ръсърить, ши деспре амїазъ зи лжнгъ Тезинь. Аре ωбисерикъ фоарте маре, че ђ

ка́пе мꙋлть норо́дь. четѧ́тѣ є́сте мѧ́ре, ꙗ́ре принпрецꙋрь: 10000, де ѕтѫнжинн.

Ѧчаста є́сте четѧ́тѣ ачѣѧ ꙟтрꙋ ка́ре аꙋ фость єпи́скопь, сфнтꙋль Ѧмвро́сіе, архієпи́скопꙋль Медиwла́нїей.

Дꙋпъ ачесть дꙋка́ть, сѫнть ши ѧ́лте дꙋкі́тꙋри май микꙋшо́аре, то́ть май спре мїа́зъ нѡапте, спре ко́лфꙋль де винецїѧ. Пармa. Пїаченца. Ма́нтова. ма́нтова съ стъпѫнѣще де ꙟпъра́тꙋль нѧмцꙋлꙋй.

ВИНЕЧЇѦ

Винецѧ, є́сте ѡреспꙋвликъ фо́арте вѣке, кꙋ́чй сѫ май мꙋлть де 1000, де ани. аса ѕтъпѫнире съ тра́це дела ѡменїй чей де чинсте, ареспꙋвличїй, ка́ре ꙟшь пꙋнь оу́нь До́мнь, фъръ де ѧ́ль май ско́ате, чеѕъ кїа́мъ До́жѣ де Винецїѧ. Ѧръ въ́ндь нꙋлїй пе плъче́ре ꙟль по́ть ско́ате, кърꙋе ꙟй да́ꙋ ма́ре чинсте, дарь пꙋцинъ стъпѫнире.

Ѧꙋ: 6, рѫндꙋри де сфе́тничи, пентрꙋ требꙋинца тре́билѡрь респꙋвличїй.

Респꙋвлика стъпѫне́ще ма́рѣ Ѧндріѧтика, ꙗдекъ ко́лфꙋль ꙟтрꙋ ка́ре ѕтъ четѧтѣ ꙟмижлокꙋль ꙗпей, чеѕъ кїа́мъ ко́лфꙋль де винецїѧ.

Венецїенїй фа́кь ѡцеремоніе, ꙟто́ть ꙗнꙋль,

ꙟзїꙋа

ѫзїша де ѫнълцарѣ Дмнулуй, де логодеск пе а-
лорь доацѣ ку марѣ, слобозинд оунь инель де
аурь, ѫмаре, ши ачастъ церемоніе, о фак ку
маре помпъ. Аре Винеціѧ, ши пе оускать мулте
цинутури, ши четъци, суптъ стъпѫнирѣ еа.

Четатѣ Винеціей есте оуна дин челе май
тари, ши май богате, де а Европїй.

О улицциле сѫнть стрѫмте, кѫчи нау тре-
буинце де а оумбла ку кай, (сау ку кърuцъ.) А-
лорь кърuцъ сѫнть каичиле, нумите де джшїй
Гондоле, коперите ку негру, ку каре оумблъ дела
унь локь пънъ ла алтуль, пе гѫрлеле челе ку апъ,
каре сѫнть пе дин досуль каселорь, прин тоатъ
четатѣ.

Ачесть локь лау алесь Винеціенїй, дупъ: 472
де ани, дела нащерѣ луй Хс. Ѫвремѣ кѫнд съ
асупрїе де Атила, краюль Унилорь. Ши аьжнд
ачесте микушоаре острoаве, ау ѫтрать де авїе-
цуи ѫтрѫнсъле. Кѫчи май ѫнаинте ера, Парсеа,
алорь четате, ши скаунь, каре есте ѫкапуль кол-
фулуй, ла пъмѫнтуль оускать. Прин четате
сѫнть мулте зидири де касъ, ши бисеричи, фоар-
те мари, ал теле сѫнть пе пари де стежарь, сунть
темеліѧ лорь, бътуци ѫапъ, пентру търгѧ.

Бісерика, сфѫнтꙋлꙋй маркꙋ, есте чѣ май маре, шѝ май фрꙋмоасъ шѝ май веке.

Тꙋрнꙋль чель де мейдань че съ кїамъ клопотница сфѫнтꙋлꙋй марко, аре ꙟнълцимѣ са, 150, де коци, (адекъ, трей сꙋте де пичоаре,) дꙋпъ мъсꙋра парижилѡрь.

Ачѣстъ четате есте сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме: 30, шѝ де лъциме: 45.

ТОСКАНА

Тоскана есте ꙋнь дꙋкать чесъ кїамъ дꙋка де тоскана, шѝ дꙋка де флоренца, шѝ скаꙋнꙋ дꙋкатꙋлꙋй. шѝ ачесть дꙋкать есте дела винецїа, динколѡ де Италїа, десупре амїазъ зи, ꙟтре рома, шѝ ꙟтре Генова, ла малꙋль мърїй. Ꙟдеспърцирѣ че сау зись а Италїей де мижлокь.

Флоренца (Италїенїй) ѡнꙋмескь фрꙋмоаса, кѫчи адевърать къ есте. Зидирїле ей, шѝ касиле, шѝ ꙋлициле челе кꙋрате, дау ѡдꙋлче мѫнгъере ѡкилѡрь.

Ачѣстъ четате есте сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме 29, шѝ де лъциме 43. пъмѫнтꙋль ачещїй четъци, есте шесь нетедь, шѝ ꙟтоть цинꙋтꙋль съ паре авѣде помецїи. вїиле. цариниле. шѝ кѫмпїй чей кꙋръцици, каѡ гръдинъ лꙋкратъ

кꙋ

кꙋ мꙋлть мещешꙋгь. карїй нꙋ нꙋмай фолось, дарь, ши ѡ мжнгжере даꙋ вїецїй ѡменещи.

Сжнть ши алте четъци, ꙟтра честь дꙋкать, Лꙋка, Ливорно, Пїѡмбинь, Сїена, ши алтеле. дарь демай пꙋцинъ фрꙋмꙋсецъ, ши мъриме. Ливорно есте вадь де корѣбїй, ꙟмарѣ де тоскана.

СТЪПЖНИРѢ АꙊ ꙟПЪРЪЧІѦ ПАПІЙ

Дела дꙋкатꙋль де тоскана, пе лжнгъ марѣ ꙟ-ꙟџѡсь, ꙟтре ръсърить, ши ꙟтре амїазъ зи, съ ꙟчепе хотарꙋль де стъпжнирѣ папїй, кърꙋе италїенїй ꙟй зикь ꙟпъръцїѧ бисеричїи.

Ши ла ачасть ꙟпъръціе, скаꙋнꙋль, ши четатѣ чѣ динтжй, есте Рома чѣ вѣке, ꙟ кжмпїе Ромїй. ачасть стъпжнире каре есте ꙟмижлокꙋль пъмжнтꙋлꙋи италїей, съ ꙟпарте ꙟ 11 цинꙋтꙋри, але кърѡра четъци ꙟчепътоаре сжнть ачестѣ, дꙋпъ нꙋмеле цинꙋтꙋрилорь, ши дꙋпъ Рома, есте Витербꙋ, (ѡри вїетꙋ.) Перꙋџїе. Сполетꙋ. Анкона. Лоретꙋ. оурбинꙋ. Рабенна. Болоѓна. Ферара.

Лжнгъ ачесте четъци, ши цинꙋтꙋри, съ

май

маи̑ по́ть а̂џѹнџє ши̏ а̑лтєлє маи̑ ми́чи. Сабинѹ. Ка́стрѹ. Мари́на. Ѡстїє. Ви́тєрбѹ. ши̏ чєта́тѣ вє́кє.

Маи̑ а̑рє па́па ши̏ ꙟ Фра́нцїє оу̑нь цинѹ́ть, кѹ а̂са́лє четъци, чє съ кїа́мъ Авигно́нъ.

Ро́ма є̑стє скаѹнѹль па́пїи̑, ши̏ є̑стє ѡсє-би́тъ пєнтрѹ а̂са̀ мъри́мє, ши̏ мъка́рь къ, а̑кѹмь нѹ а̑рє а̂чѣ лъргимє, прєкѹмь є̑ра̀ ꙟвре́милє ꙟпъ-ра́цилѡрь чє́лорь дєдємѹлть. дарь то́ть є̑стє пє кжть ꙟкѹнџѹръ ꙟсѹшь зидюль, (а̂фа́ръ дє ма-хала́лє,) а̂про́апє дє 20000, дє стжнжини. А̑рє 18, по́рци, ка́рє ръспѹндь ла 18 дрѹмѹри, чє ꙟ-тръ ꙟчета́тє.

Чета́тѣ є̑стє а̂сѹпра ржѹлѹи̑ Ти́вєрь, ка́рє трє́чє принь ми́жлокѹль четъцїи̑. принь ка́рє по́ть вєни̏ корѣбїилє чє́лє ми́чи, ка́рє винь динь Ишпа́нїє, ши̏ динь а̑лтє пъ́рци, пънъ ꙟчета́тє. ла па́ртѣ динь сѹсь, дєспрє па́ртѣ оу̑ндє ꙟтръ Ти-вєрѣ ꙟчета́тє, є̑стє по́арта дєлпо́полѡ, (а̑дєкъ по́арта норо́дѹлѹи̑,) принь ка́рє а̂ѹ ꙟтра́ть Кос-тантинь ꙟпъра́ть, кжндь а̂ѹ доведить прє Ма-ѯе́нтїє, ла по́дѹль чє є̑стє маи̑ сѹсь дє а̂ча́стъ по́артъ. прє ка́рє по́артъ ꙟтржндь, ꙟда́тъ съ ꙟчєпє оу̑лица ма́рє. прє ка́рє оулицъ фїиндь дрє́п-

тъ

тъ ꙟдерпътаре де 500 де стѫнжини, съ веде кампидоліꙋ, оунде аꙋ фост, ши сѫнть ши акꙋмь диванꙋриле църіи.

Че съ зикь де зидириле челе мари а бисеричіи, де палатꙋриле де принь тоатъ четатѣ. де апеле челе адꙋсе пе цеви де плꙋмбь. ши де мꙋлцимѣ чишмелилорь, челорь кꙋ фрꙋмось мещешꙋгь фъкꙋте, каре арꙋнкъ апа ꙟ сꙋсь де 2, ши 3, стѫнжини. ши май алесь дꙋпъ кꙋмь сѫнть челе доаж динь ωграда бисеричіи сфѫнтꙋлꙋи Петрь. къ ꙟдатъ ꙟтрѫндь пре поарта ωгръзіи, съ веде ω колоанъ де мармꙋре, динтро ꙟсꙋши піатръ ꙟтреагъ, налтъ де 20, де стѫнжини. ши де ωпарте, ши де алта, доаж чишмеле, каре арꙋнкъ апа ꙟ сꙋсь кѫте пе 72, де цеви, кѫть ла ꙟтѫи ведере, съ паре дой ноори де плоае.

Бисерика ачаста, каре ꙟ зидирѣ ей, ничи оунь кꙋю де лемнь. ꙟтрꙋ тоате есте піатръ фіерь. плꙋмбь. ши скиже. лꙋцимѣ аре 300, де пашй дꙋпъ кꙋмь мерџе ωмꙋль. ши 250, лърџимѣ. кѫть мꙋлци зикь: къ арфи май маре де кѫть бисерика лꙋи Соломонь.

Динь фацъ оуша чѣ динь мижлокь, каре ꙟтръ ꙟбисерикъ, есте де скиже бъгатъ. де 3, стѫн-

стжнжинн нълцимѣ, ши де 2 лърцимѣ, каре съ дешкиде нꙋмай де трей ѡ҆ри ꙟтрꙋнь ань кꙋ мꙋлци ѡ҆амени.

Ꙟтрꙋ ачастъ четате, каре ѥсте сꙋпть градꙋль де лꙋнцим е 30, ши де лъцим е 41, мꙋлте лꙋкрꙋри поть асе веде. къ, съ зиче, къ оунь ѡ҆мь кжндь арь петрече кꙋ лꙋарѣ де самъ оунь ань де зиле, пе тоатъ зіѡа, арь афла лꙋкрꙋри ноаж не възꙋте, ши ла ꙟплинирѣ анꙋлꙋй. асеминѣ арь афла іаръ.

Даръ ной фіиндь къ нꙋ скріемь Хорографіе, чи топографіе, адекъ нꙋ сатиле, чи локꙋрине. нꙋ пꙋтемь а аръта тоате кꙋ амърꙋнтꙋль.

Витербꙋ, (ѡ҆ри віетꙋ.) Сполето. ши Перꙋціе. сжнть динь сꙋсь де Рома, апроапе де апа тиверій. ла Лоретꙋ дела перꙋціе, деспре колфꙋль де Винеціѧ, съ афлъ Сфн҃та касъ, че зикь къ, ѥсте каса Пречистін, ꙟтрꙋ каре аꙋ шъзꙋть ꙟ Гевенманіе: внестріе ачещій бисеричи, зикь къй де 32000000 де лей, кжщигаць дела ꙟкинъторій че вннь.

Ꙋрбинꙋль, ши Болоніе. сжнть май сꙋсь де Лореть. апой Равенна, лжнгъ колфꙋль де Винеціе. Болоніе, (италіеній) ѡ҆нꙋмеско четатѣ чѣ грасъ,

дин

динь причина родурилѡрь, късъ факь ку ꙟдестуларе, дупъ челе динь рома. ꙟй зикь ши майка ꙟвъцътурилѡрь, пентру академїиле челе де мулте ꙟвъцътури.

Ѩръ май ꙋось пе лѫнгъ колфь, єсте Анкона вадь де маре, оунде съ адунъ тоате корѫбїиле че винь деспре ръсъритъ.

Ши ачесть вадь, Траѩнь ꙟпъратъ лау ꙟподобитъ ку скъри де мармуре, ꙟлокуль че съ погоаръ ла корѫбїй. каре скъри не стръмутать шедь, ши пѫнъ ꙟзїѡа де астъзи.

Сабину. Кастру. Маринь. сѫнть принь орашуль кѫмпїеи Ромїй.

Четатѣ вѣке, ши Ѡстїе, сѫнть вадури де марѣ, деспре амїазъ зи дела рома. Ѡстїѩ, оунде ꙟтръ Тиверь ꙟмаре. Ѩръ четатѣ вѣке май сусь пе лѫнгъ марѣ.

ПЕНТРУ КРЪЇѦ ДЕ НЕАПОЛЕ

Ачастъ кръїе ꙟчепѫндусъ динь хотаруль ромїй, купринде тоть капуль пъмѫнтулуй Италїей, каре съ ꙟкунцуръ деспре єсть, Нордь, ку марѣ де виницїѩ. ши деспре єсть Судь, ку марѣ Їѡника. Ѩръ деспре Судь, ѡвесть, ку Медитерань. ши май

 ꙟнаи-

ꙟнаинте, ачаѧстъ крѣїе съ ꙟпърцѣ ꙟ 7, гꙋбернїй, ꙗръ акꙋмъ съ ꙟпарте ꙟ 12, ꙟтрꙋ каре гꙋбернїй (аꙋ цинꙋтꙋри,) сѫнтъ 144, де четъци. сате, ши мошїй, 1778. єпископїй 113, ши архїєпископїй 21, даръ саꙋ погорѫтъ 8, архїєпископїй, ши 16, єпископїй. чи тоть аꙋ рѫмась 13, архїєпископїй, ши 97, єпїскопїй.

Ши чель динтѫй цинꙋтъ, єсте Тїра, де ла вора, (чѣ ꙟлимба ноастръ сѣ зиче пъмѫнтꙋль де лꙋкрꙋ.) ачесть цинꙋть, май де мꙋлть, сѣ кїема кѫмпꙋль феричить.

Чель де аль 2, цинꙋть, сѣ кїамъ Принципатꙋ, ꙗръ май де мꙋлть съ кїема Пичентинїє, кꙋ ѡпарте дела лаканїє.

Чель де аль 3, ꙗръши, принципатꙋ, оунде єра санїꙋ, ши Ирпинїє.

Чель де аль 4, Басиликата, каре сѣ кїема, Лꙋканїє.

Чель де аль 5, Калабрїє, нꙋмить, а Брꙋцилѡрь,

Чель де аль 6, Калабрїє оултра, че єра ѡпарте динь македонїа чѣ маре.

Чель де аль 7, пъмѫнтꙋль ѡтоантꙋлꙋй, че май де мꙋлть съ кїема Ꙗпигїє, идрꙋнто, месапїє, ши салентинꙋ.

Че

Чель де аль 8, пъмжнтꙋль Барꙋлꙋй, нꙋмиткь май ꙟнаинте Аполїе, пеꙋчецїана.

Аль 9, Апрꙋцо, читра. Ши ла аль 10, Апрꙋцо оултра, дꙋпъ кꙋмь аръ зиче, динколѡ де ржꙋ, ши ачесте доаж, чей де де мꙋлть, ле нꙋмъра ꙟсанїѡ.

Аль 11, есте молисе, чей ꙟаръши де Санїѡ.

Аль 12, цинꙋть, есте Капитаната, оунде ера ѡдатъ Даꙋнїе.

Ши фїеще каре де ачесте цинꙋтꙋри, сжнть дела Дꙋмнезеꙋ, ꙟзестрате, кжте кꙋ оунь фелю де мадемь, ши родꙋри, ѡсебить де челе че сжнть ла четате [illegible] поцолй, ꙟ цинꙋтꙋль де ла вора, каре аꙋ минїере де пꙋчоасе, ши де пїатръ акръ, пентрꙋ каре щїꙋ кꙋ тоцїй.

Даръ ꙟ Косенца, ꙟ Калабрїе, съ афлъ мꙋлте минїери, де аꙋръ. де плꙋмбь. де саре. де пїатръ акръ. де мармꙋри. де алабастрꙋ. ши алте фелюри де мадемꙋри.

Ꙟ Калабрїе, оултра. съ фаць лꙋкрꙋри де лжнъ. ши де мътасъ. ши май ꙟъртось ла ꙟшамѣнтꙋриле челе нитеде, ши алте лꙋкрꙋри.

Родꙋриле, челе де тоате фелюриле, де псаме. маслине. алъмжй, портокале. родїй.

рошкове. кастане. шѝ а̂лте май мѹлть де кѫть ꙟтралте пърци де а̂ Италїей, шѝ кѹ ꙟ дестѹларе, де тоть фелюль де а̂пе, фолоситоаре спре сънътате, шѝ спре а̂лте требѹинчоасе лѹкрѹри. кѹмѹй де фъкѹть негрѹ. а̂лбь, рошь, шѝ пїатръ.

Цинѹтѹль Ѿтрантѹлѹй, а̂дѹче, Болоармено, шѝ ѹ̂нь пъмѫнть чеѣ кїамъ сцилать.

А̂прѹцѹль, шофрань. бѹмбакь. ѡрезь. шѝ мѹлте а̂лте фелюри де родѹри.

Четъциле челе май къпетенїе, де а̂честе цинѹтѹри, ꙟтѫй Неаполе, ѹ̂нде ѥсте шѝ скаѹнѹль де а̂часть кръїе. шѝ Капѹль, ꙟпъмѫнтѹль де Лавора. а̂ль 2, Бенебенто, ѥсте а̂папїй, а̂пой Салерно, ꙟпринципать. а̂ль 3, Косенца, ꙟкалабрїе. а̂ль 4, А̂черенца ꙟбасиликата. а̂ль 5, Ѿтранто, Лече. Таранто. Барѹль, ꙟ а̂полїе, ѹ̂ндей трѹпѹль сфнтѹлѹй Николае, а̂пой а̂ль 6, Мелиса ꙟконтеѧ. а̂ль 7, А̂кфила, шѝ Кїети, ꙟ А̂брѹцѹ.

Неаполе ѥсте лѫнгъ маре деспре сѹдь ѡвест, сѹпть градѹль де лѹнциме: 32, шѝ де лъциме 40. шѝ а̂часть четате ѥсте маре, шѝ кѹ мѹлть породь, кѫть ꙟтсать зилеле пе ѹлица маре, съ пари къ ѥсте търмарокь, шѝ пела ꙟтратѹль, шѝ

пела

пела єшитꙋль дин четате.

Четатѣ єсте пꙋсъ ꙟтрꙋн лок фрꙋмос ꙟ, дѫсꙋпра ꙋнїй кꙋлмꙋшоаре де дѫль, пе лѫнгъ марѣ. каре фаче о фрꙋмꙋсеце де ась привй, май мꙋлть декѫть зидириле челе марй, шй фрꙋмоасе. кꙋм шй ꙋлицеле челе ларцй, шй фрꙋмос пардосите: май вѫртос ꙟ ꙋлица маре, кꙋ о пїатръ нетедъ, шй фрꙋмоасъ, шй вѫртоасъ, рѫглꙋитъ, пентрꙋ касъ нꙋ лꙋнече.

Ꙟпартѣ дин сꙋс дела ачастъ четате, єсте Пꙋцюолѣ чѣ веке, трекѫнд дин четате, пинтрꙋ съпътꙋръ, пе сꙋпт ꙋн мꙋнте, кале де: 1000, де стѫнжинй. шй єшинд ꙟпроапе де лакꙋль Агнѧно, каре, не ꙟчетать фїербе. Ачѣ съ афлъ бъиле челе калде, каре кꙋ асале апе, ꙟпъръ вїѧца оменѧскъ де мꙋлте боале.

Іаръ май цос де четатѣ Неаполїй, єсте мꙋнтеле Везꙋвїо, каре не ꙟчетать арꙋнкъ фок дин пъмѫнт. кѫт кѫте одать аꙋнце фꙋнинцинѣ пънъ ла Неаполе, каре єсте ꙟ депъртаре, кала: 4000, де стѫнжинй, (ꙋн легю,) шй фаче маре кꙋтремꙋре де пъмѫнт.

Мꙋлте, шй мꙋлте лꙋкрꙋри векй, шй де минꙋне саꙁъ пꙋте аръта дела ачастъ четате,

Іаръ

ꙗрь пентрȣ граба ле лъсъмь, пентрȣ касъ зичемь
чева, ши пентрȣ ѡстроавеле. рѫȣриле. ши мȣн-
цїй ꙟталїей.

Ѡстроавеле челе май мари а ꙟталїей, сѫнть
Корсика. Сардигнѧ. ши Сицелїе. Сѫнть ши
алтеле май микшоаре пе лѫнгъ ꙟталїе, дарь ной
вомь зиче май ꙟтѫй, пентрȣ ачесте май мари.
къчи ѡдатъ аве алѡрь ꙟсȣши край.

Корсика аре четате че динтѫй Бастїе.
ши аре титлȣль де кръїе, дарь акȣмь съ стъпѫ-
неще де Генова.

Сардигна, акърїѧ четате къпитенїе, ес-
те Калїѧри, ши съ стъпѫнеще де дȣка де Са-
вое, чесъ нȣмеще краюль де Сардигнѧ.

Сицелїѧ май де мȣлть, ера ꙟсȣши ѡкръїе,
ꙗръ акȣмь съ стъпѫнеще де краюль де Неаполе.
ꙟтрȣ каре ѡстровь, тримите ȣнь векиль.

Ачесть ѡстровь есте чель май маре, де
кѫть тоате ѡстроавеле медитеранȣлȣй. ꙟтра
честь ѡстровь есте мȣнтеле Етна, (ѡри мȣнци-
бель.) каре мȣнте не ꙟчетать арȣнкъ фокь.
ши ꙟ: 30, аȣ: 40, де ани, ръсȣфлъ ѡ грозъ-
вїе де фокь, атѫта де маре, кѫть фаче оунь
гроазникь кȣтремȣрь, ши оурлеть, ши тръснеть.

кѫть

кѫть динь ѡаменїй чей чесъ афлъ май пе апроа-
пе, мꙋлци де фрикъ кадь, ши морь. фаче оунь
ржꙋ де фокь кꙋргъторю, ка чара топитъ, каре
ажꙋнџе пънъ ѫмаре. ши дꙋпъ че съ алинаѕъ,
съ фаче ѡ пїатръ нѧгръ, атѫть де таре, кѫть
кꙋ греꙋ ѡ принде ши чоканꙋль. мꙋлци динь чей
векь ѡамени, не щїиндь ѡрѫндꙋѧла фирїй, ѕиче
къй гꙋра ꙗдꙋлꙋй.

Четъцїле челе май динтѫй, дела ачесть ѡстровь, сѫнть Палермꙋль, Месина, ши Саракꙋѕа. вестите ѫвремиле челе демꙋлть. кꙋмь ши пентрꙋ ѡ бътълїе че фъкꙋръ ѫпротива францꙋѕилѡрь, (чесъ нꙋмеще Весперꙋ, Сицилїанꙋ,) кꙋ ѡ фъръ де весте ꙋчидере, ѫвремѣ вечернїей.

Ачесть ѡстровь ѡдатъ ера динь цара гречаскъ, къ лъкꙋескь ши акꙋмь ѫтрѫнса гречи, дарь сѫнть де крединца папистъшилѡрь. мъкарь къ църемонїиле бисеричїй ле фак грецещи, дарь даꙋ: 10, парале, пе ѡ карте де благословенїе дела папа, ши мънѫнкъ карне, ѫпостꙋль чель маре.

Ѡстровꙋль де Малта, каре есте сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме: 37, ши де лъциме: 35. ꙋнїй зикь, кꙋмь къ арфи ѫхотарꙋль афричїй,

дарь

даръ маи де мѹлтъ єра а краюлѹи де Сицеліє, кѫчи Карлъ алъ: 5, лаѹ дать кавалеріилѡръ, де Сфн-тѹлъ Иѡанъ, дѹпъ че аѹ піердѹтъ Родосѹлъ. каре акѹмъ съ кіамъ кавалери де Малта, ши пентрѹ ачаста сѫ сокотеще афи, ꙟтре ѡстроавеле Италіеи, іаръ нѹ а Афричіи. ши дажде дъ ла Неаполе, оунъ леѹ пе тотъ анѹлъ.

Челе маи мичи, сѫнтъ ꙟтѫи ѡстроавеле де Липари, ꙟтре Сицеліє, ши ꙟтре Неаполе, каре ѡстроаве съ кіамъ Еѡліє, ꙟ нѹмърѹлъ де 7, ши съ стъпѫнеск де краюлъ де Неаполе.

Апроапе де Корсика, єсте ѡстровѹлъ Капраріє, че съ стъпѫнеще де Генова. ши лѫнгъ Тоскана, Пѫноса, Џимѡ, ши Џѫнѹтѡ. каре съ стъпѫнеск де Дѹка де Тоскана.

Мѹнцїи чеи маи мари а Италіеи, сѫнтъ а Пенинѹлѹи, че ꙟпърцеск маи тотъ пъмѫнтѹлъ Италіеи пе лѹнгъ. ачесть мѹнте ꙟмѹлте локѹри съ нѹмеще кѹ деѡсебить нѹме, апроапе де Неаполе, ши маи динъ цѡсъ пѹцинтелъ съ кіамъ Визѹвіѡ, каре саѹ зисъ маи сѹсъ къ арѹнкъ фокъ маи ꙟтоате зилеле.

Ꙟ Сицеліє, єсте мѹнтеле Етна, (ѡри Мѹнџибело,) каре дѣ пѹрѹрѣ арѹнкъ фокъ ши ачеста.

Ржͧ́рнле челе май мари, а̂ Италїей, ж̂тжй есте Пω, (ωри Падͧсь,) кареле есъ динь мͧнцїй Алпїй. а̂дапъ Торинͧль, ж̂пїемонте. Касалїе, ж̂ Монсерать, тръче принь павїе, ши мерџе пела пїаченца, ши пела кремона. ши погоаръ принь дͧкатͧ де мантова, ши ж̂тръ пе ла Ферара, принь мͧлте деспърцитͧри, ж̂маре Андрїатика

Адиџе ж̂ Латинͧль, Атезись, аре извоаръле сале динь гриџїони. оудъ тренто, ши тирола, Верона, ж̂спъпжнире винецїй. апой съ ж̂тоарче спре ръсърить, ши се варсъ ж̂маре Андрїатика.

Тезинͧль. Адда. Олїͧль. Мͧнчїͧль. Танарω. Требїе. Скͧлтена. Гено. ачесте ржͧри, тоате съ дешартъ ж̂ Пω.

Арно, есъ динь мͧнцїй Апенинͧлͧй, адапъ флоренца, Писа, ж̂ Тоскана. ши се варсъ ж̂маре Тосканїй.

Тевере (че латинеще съ зиче Тиберись,) есъ динь мͧнцїй де Аверниа. оудъ сатͧль чесъ кїамъ, а̂ сфинтͧлͧй мормжнть, ж̂ цинͧтͧль флоренцїей, ши четате кастелͧлͧй. ж̂ Перͧџїе, Тоди. ж̂оумерїе, малїанͧль забинїй, адапъ рома, ши се варсъ пе доаъ рамͧри, оунͧль сͧпть ωстїе, ши алтͧль сͧпть порть ж̂маре медитерень.

ПЕНТРѸ КРЪІЕ ЙШПАНІЕИ ШИ ЪПОРТОГАЛѸЛѸИ

Кръіа Йшпаніеи, ши ъпортогалѹлѹи, сѫнт кѹпринсе де апа мъріи, принь прецѹрь, деспре ръсърить, пѫнъ деспре міазъноапте. ши ѫкорнѹль деспре Ѡсть Нордь, съ хотъръскь кѹ Франціа, кѹ ѹнь рѫндь де мѹнци, динтро маре ѫтралта.

Йшпаніа, съ ѫпарте ѫ 13, гѹберніи, ши тоате аѹ титлѹшь де кръіе, къчи май де мѹлть аѹ авѹть, фіеще каре аль съѹ краю. ши май вѫртось ѫвремѣ кѫндь Ѡстъпѫнѣ арапіи. іаръ ѫвремѣ кѫндь саѹ кѹнѹнать краюль де Арагона, кѹ кръѧса де Кастиліе, съ ѹниръ ачесте доаж, ѫтро стъпѫнире, ши май пе ѹрмъ, ши челелалте тоате.

Краюль стъпѫнеще кѹ де плинъ стъпѫнире динь преѹнъ кѹ аи съи динь чеи май чинстици, ши май крединчошь боери сфетничи.

Крединца ачестѹи нородь, ѫтоате цинѹтѹриле, (саѹ гѹберніиле ачестѣ.) Ѿсте паписташкъ, ши Ѿсте ѹнь синать Ѡсебить, нѹмай пентрѹ пазa леціи, ка съ нѹсъ стрѫче дѫндь гроазниче педепсе, скимбъторилѡрь де леце.

пъмѫн-

Пъмѫнтул ачещїй църїй, есте нъсипос, ши пїетрос. роадъ де грѫу фаче пуцинъ. даръ винаце, ши поаме фоарте буне.

Дупъ кум ши ѹнтул де лемнь чел мулть, ши лѫна че моале, ши каей чей фрумоши, ши бу-ни де ѹмблеть, кум ши мулїй, чей скумпи, че аџунгь ла прець, чинчи, ши шасе суте де лей ѹнул.

Нумеле де цинутурнле, (аӱ църїнле де ачастъ царъ.) Ѫтѫй, Галицїѧ каре есте Ѫкапул цѣрїй динь сус, Ѫтре нордь ѡвесть, ши асупра цѣрїй портогалулуй, деспре нордь.

Апой Ѫторкѫндь пе супть нордь, есте Аус-трїе, ши Бискалїе.

Ши май џос Наварра. Каталогнѣ. ши А-рагона.

Ши принь мижлокул цѣрїй спре апус Касти-лїе веке, ши че ноаж, ши църїе де лионь.

Ѩръ ла ръсъритъ, Валинца. апой спре амїа-зъ зи. пе лѫнгъ стрѫмтоаре (аӱ колфу де Ги-билтерра,) спре апус, есте Мурчїе. Граната. ши Андалуцїѧ.

Ши челе динтѫй четъци. де ачесте цину-тури, сѫнть, Ѫ Галицїѧ, Компостелѣ. ла каре

четате, мꙋлть нꙋмъръ де ѡамени мергь, пентрꙋ ӑкинъчꙋнѣ, ӑфлѫндꙋсъ трꙋпꙋль сфн҃тꙋлꙋй Ӏакѡвь ӑпостоль, ӑичѣ.

Ӑ ӑꙋстріе єсте ѡвіедо. Ӑ Бискаліе, Билбаѡ. Ӑ Наварра, Памплона. че съ ꙁиче къ ӑчастъ четате сарфи фъкꙋть, де Помбіе кесарюль.

Ӑ каталоніе, єсте Тарагогнѣ. Ӑ ӑрагона, Сарагоца.

Ӑ кастиліа веке, єсте валадолидь. ӏаръ ӑ кастиліа чѣ ноаѫ, єсте Мадридь, четате маре, фрꙋмоасъ. ши скаꙋнꙋль чель де тоате ꙁилеле ӑкрꙋлꙋй.

Ӑ крꙗіе де Лиѡнь, єсте чѣ май динтѫй де ӑчесть нꙋме Лиѡнь.

Ӑ валенца, єсте Валенца. Ӑ Мꙋрчіе, ши Граната, ӑсемене съ нꙋмескь, ши четъциле. Ӑ Ӑндалꙋціа єсте Сивиліа. ши ӑчесть цинꙋть єсте чель май родиторю, де кѫть тоате челелалте цинꙋтꙋри.

Деспре ръсърить, май ӑре ӑчастъ крꙗіе, трей ѡстроаве ӑпроапе де хотарь, ӑмарѣ медитерань, ѡстроавеле де Балеаре, ӏаръ ӑкꙋмь съ кіамъ Маіѡрика, Минорика, Чи тадела, ши Маѡнь вадь. Ӏвика, ӑчештіа ӑй поартъ нꙋмеле де четатѣ

каре

каре ѥсте къпетеніе.

Алте стъпжніри, сшпаніѡлꙋль аичѣ нꙋ аре. дарь пентрꙋ че съ зиче къ Ишпаніѡлꙋль, аре ꙟпърціе атжть де маре, кжть ꙟтрꙋ ꙟпърціа са, сꙋареле ничи ѡдатъ нꙋ апꙋне.

Съ зиче, къчи Ишпаніе аре стъпжніре ꙟ тоате челе патрꙋ пърци де а лꙋмій. ши май вжртось ꙟ Ассіе, ши Америка, де оунде траџе маре богъціе, дꙋпъ кꙋмь са виде арътарѣ кжндь вомь ажꙋнџе ꙟтра челе църи.

ПОРТОГАЛЪ

Портогаліѧ, ѥсте ѡпарте де а кръіей де Ишпаніе. дарь скꙋлжндꙋсъ кꙋ ꙟпротивире, аꙋ ешить де сꙋпть стъпжнірѣ Ишпаніей, ши шаꙋ ашъзать краю ѡсебить, де 155, де ани.

Ши тоатъ ачастъ кръіе, аре лꙋнгꙋль 120. де леги, ши кꙋрмезишꙋль 30, де леги, дарь ѥсте май кꙋ мꙋлть народь декжть Ишпаніе.

Краюль де портогаліѧ, аре маре стъпжніре ꙟ Америка. ши май мꙋлть ла Брасиліени. аре ꙟръший мꙋлте локори, ши ꙟ Африка, ши ꙟ Ассіе.

Ачастъ кръіе съ ꙟпарте ꙟ 3, пърци. ꙟпартѣ десп(р)е апꙋсь, ши ꙟмижлокь, оунде ѥсте

аиж-

Лижбона, ши скаунуль кръiей. Сунть градуль де лунџиме 9, ши де лъцiме 38.

Апой ъпарте деспре мiазъ ноапте, ꙋнде нꙋ аре къпитенiй четъцилѡрь, даръ аре вадꙋри буне ъмаре. ши аль 3, ъпарте деспре амiазъ зи, че съ нꙋмеще ши кръiе. каре съ кiамъ Алгарве.

Лишбонꙋль, iаръ есте вадь де маре, каре ъль фаче рѫꙋль Таго, каре аичѣ аре май мꙋлть де ѡ легъ, де лърџиме. де ꙋнде съ веде четатѣ ъкипь ка ꙋнь Ѳеатрꙋ, кꙋ мꙋлте бисерчи, ши мари палатꙋри.

Рѫꙋри динь челе май мари а Ишпанiей, ши а Портогалiей, сѫнть Ебро. Таго. Дꙋрѡ, ши Минбѡ.

Ебрѡ, (че латинеще съ кiамъ Иберꙋсь, каре де пе ачастъ апъ Ѡшпанiѡлiй. съ кiама Ибери, аꙋ Ибери,) съ ъчепе деспре Кастилiе, ши ътръ ъмедитеранъ. iаръ Таго, ши Дꙋрѡ, ътръ ъѡканъ.

Ачесторь кръiй а портогалꙋлꙋй, ши Галицiѧ, а ѡшпанiѡлꙋлꙋй, съ кiамъ хотарꙋль лѡрь, сфѫршитꙋль пъмѫнтꙋлꙋй деспре апꙋсь. къчи кꙋ адевърать. алть пъмѫнть нꙋмай есте, пънъ ъ Америка.

Акꙋмь дꙋпъ че амь събѫршить тоатъ Еꙋропа

вропа. ши дѹпъ че нам ꙟторсь динь Асіѧ дела ръсърить. дѹпъ фъгъдѹинца чам дать, къ динь Портогаліѧ ѡм трече ла Африка, (кѫчи стрѫмтоаре де Гибелтера, ѹнде съ ꙟпреѹнъ ѡкеанѹль кѹ медитерань. нѹ есте май ларгъ декѫть 5, аѹ 6 часѹри,) дарь ѡрѫндѹѧла нѹ не ласъ, ши фаче касъ не ꙟтоарчемь ла-маре рошіе, ши съ ꙟчепемь а ноастре лѹкри де самъ, дела Египеть.

ПАРТЕ А ТРІА

ПЕНТРѸ АФРИКА

Африка есте ѹна динь челе трей пърци а пъмѫнтѹлѹй, декаре сѫнть айче де сѹпра. ши есте парте че деспре амïазъзи, каре есте ꙟкѹнџюратъ де апе, фъръ нѹмай къ, ꙟтре маре албъ, ши ꙟтре капѹль де маре рошіе: деспре ръсърить, съ ꙟпреѹнъ кѹ Асіѧ, кѹ ѡ бѹкатъ де пъмѫнть, пе апроапе де 40, аѹ 50, де леги, нѹмай мѹлть. ши локѹль чель май мѹлть есте калдѹрось, кѫчи съ афлъ сѹпть дрѹмѹль соарелѹй. дрепть принь мижлокѹль пъмѫнтѹлѹй, каре кѹпринде амѫндоаѫ тропичиле, тропикѹль лѹй Канцерь, ши тропикѹль лѹй капри корни, (адекъ дрѹмѹль

Ракѹ-

ракȣлȣй, ши дрȣмȣль корнȣль каприй.)

Фтра ачѣстѫ парте, мȣлте нороаде аȣ авȣть стѫпжнире, дȣпѫ кȣмь Картаӂенезїй. Романїй. Вандалїй. ши Саракинеиїй, динтрȣ каре нȣмь, акѫ тоть сжнть ѡпарте де тȣрчй, че стѫпжнескь марџиннѣ деспре мїазѫ ноапте, ши Єӂипетȣль. дарь партѣ чѣ динь лѫȣнтрȣ, ши партѣ деспре амїазѫ зи. єсте сȣпȣсѫ сȣпть мȣлци, ши деѡсебици крайи, кѫ сѫ лѫкȣеще де нороаде гроасе, ши тоате негре.

Пѫмжнтȣль Афричїй, єсте фоарте калдь, ши нѫсипось, ши пе мȣлте локȣри неродиторю, динь причина липсирїй де апѫ.

Аре живини, де деѡсебите фелюри, май мȣлть декжть фтралте пѫрци де апѫмжнтȣлȣй, Лей. Тиӂри. Пардоши. Инороци. ши фпȣстїе Зарїй. (ѡрнцарїй.) мȣлци Стрȣци, че оунїй сжнть май налци декжть оунь ѡмь кѫларе, ши нȣ аȣ арипи токмите дȣпѫ трȣпȣль лѡрь, дарь сѫ ацȣтѫ фмерџирѣ лѡрь, фкжть нȣ поате ѡмȣль ничи кȣ калȣль сѫй ацȣнӂѫ.

Сжнть ши Єлефанци, (аȣ фили.) Кѫмиле. Дромедари. ши Момице де тоате фелюриле, каши ла Индїеле Асїей.

Африка съ ꙟпарте, ꙟ 12, пърци, ꙟчепѫндꙋ деспре міазъ ноапте, динь партѣ ръсъритꙋлꙋй, де ѹнде съ ꙟпреꙋнъ кꙋ асіа.

Ѹнде есте ꙟтѫй, Егѵпетꙋль. аль 2, Варваріа, каре съ ꙟпарте ꙟмꙋлте цинꙋтꙋри. аль 3, Биле дꙋлгеридь, (че май де мꙋлть съ кіема нꙋмидіе.) аль 4, Сара, (саꙋ Зара,) че іаръши май де мꙋлть, съ кіема пꙋстіе, ѹнде есте ѹнь локь ꙟкъ, ши май нъсипось, ши май фіербинте, де кѫть ла нꙋмидіе. аль 5, Нигрицїе. аль 6, Гвинеа. аль 7, Конго. аль 8, Мономотапа. ши алтꙋль че съ кіамъ Моноемꙋџѣ. аль 9, Кафрерїе. ѹнде есте крѣіа лꙋй Матамарь. апой капꙋль де бꙋнъ нъдъждꙋире, динколѡ де лініа соарелꙋй, деспре аміазъ зи. аль 10, Цангвебарь, ши Аянь. аль 11, Абисинїе. аль 12, Нꙋбїе.

Егѵпетꙋль съ стъпѫнеще де ꙟпъратꙋль цариградꙋлꙋй. пъмѫнтꙋль есте родиторю. Ѡиле фатъ де доаъ ѡри ꙟтрꙋнь ань. ши родꙋриле че съ факь, съ причинꙋеськь динь връсарѣ апей Нилꙋлꙋй, каре варсъ ѡдатъ ꙟтрꙋнь ань, ши цине 40, де зиле. ши де варсъ пꙋцинь, аꙋ пре маре, фаче скꙋмпете, іаръ де нꙋ вине нимикъ, фаче фоамете.

Къпетеніеле читъцилѡрь, динь Егѵпеть,

єсте Грань, шѝ Каиро. че съ ѕиче къ аре 11, аѹ 12, леги де ѫкꙋнцꙋрь, дарь кꙋприндь шѝ махалалеле, челе че сѫнть прин прецꙋрь, шѝ кꙋ тоате ачестѣ, нꙋй май маре де кѫть парижꙋль. шѝ аичѣ ѕидь нꙋ аре, дарь аре асꙋпра ѹнїй рѫпе, ѿчетъцꙋе, де ѹнде поате съсе апере. аичѣ съ факь ковоаръле челе фрꙋмоасе, че съ кїамъ ковоаръ тꙋрчещи.

Де аичѣ, ѫ депъртаре де трей леги, сѫнть Пирамиделе, челе фрꙋмоасе, а Єгѵпетꙋлꙋй, ѫтре каре єсте ѹна, че съ ѕиче а фи ѹна дин челе шапте минꙋни де алꙋмїй, а кърꙋѧ ѫнълциме єсте 260, де коци.

Шѝ аичѣ съ гъсеск, шѝ мꙋмїй, адекъ, трꙋпꙋри де ѡамени, Балсамꙋите, шѝ пꙋсе прин ѡаре каре зидири, кѫте де 2, шѝ 3000, мїй де ани.

Сꙋесь (саѹ Свесь,) єсте ѹнь вадь микꙋшорь ѫмарѣ рошїе, че дъ шѝ нꙋмеле пъмѫнтꙋлꙋй, каре ѫпреꙋнъ Африка, кꙋ Асїѧ де Свесь.

Ла ачесть локь, вине ѿдать корабїиле, дела ръсърить, пе марѣ рошїе, апой тречє тоть негоцꙋль пе ѹскать, пънъ ѫмарѣ албъ. дарь дꙋпъ че аѹ афлать дрꙋмꙋль пела капꙋль де бꙋна єсперанцъ, прин прецꙋрꙋль Афричїй Сꙋесь аѹ ръ-

мась

мась май нимикъ.

Мꙋлци ꙟпъраци сау испитить съ тае ачасть пꙋнте, де пъмжнть, каре ꙟпреꙋне маре роштъ, кꙋ маре албъ, (сау кꙋмь съ зиче, медитеранъ,) пентрꙋ каре оушꙋрезе дрꙋмꙋль корьбїилорь, де вро доаж мїи де леги, дарь нау путꙋть ꙟпръжи нимикъ, мъкарь де нꙋй ши атжта лъциме де локь, къ нꙋй май мꙋлть, де кжть 40, сау 50, де леги.

Де аичѣ пе деспре мїазъ ноапте, спре апусь пе лжнгъ африка, есте Алиꙁандрїа, ши крꙋїе де Барка. Триполи. Тꙋнисъ. Алгери. Фесь. Марокко. ши варварїа.

Алиꙁандрїе есте апроапе де марѣ медитерань, акърїа зидириле сжнть тоть ачелѣ, каре лау фъкꙋть алиꙁандрꙋ, макидонь.

Барка. Триполи Тꙋнисъ. сжнть пе апроапе де оунде аꙋ фость Кардагена, чѣ фрꙋмоасъ.

Алгери есте оунь пъмжнть, кꙋ мꙋлци мꙋнци. Фесь. ши мароко аꙋ оунь ачелаши крањ. ачесте локꙋри ши четъци тоате сжнть ꙟварварїа.

Оунїи дау май мꙋлтъ лꙋнциме варварїей, кꙋпринзиндь, ши крꙋїа Барчїи, ши азарїи. Крꙋїе Барчїи есте плинъ де нъсипь. оунде съ шрбиръ ш-

ЙІ, в. шиле

щиле лꙋй Камбісь кѫндь съ дꙋчѣ съ праде капіщѣ лꙋй ꙗ̈ѡве, (саꙋ Аполонь,) Аммонѣ. Акꙋмь сѫнть тоате сꙋпть стъпѫнирѣ тꙋркꙋлꙋй. Триполись май ла апꙋсь дела Барка, есте респꙋбликъ.

Ѫ дей, есте ꙋнь пашъ, іаръ май ѫнаинте де анꙋль 1650, ера сꙋпть Тꙋнисн, ши Алгери.

Тꙋнисн есте четате де піатръ, ши аꙋ ꙋнь пꙋць кꙋ апъ віе, каре съ винде принь тоатъ четатѣ.

Алгерй есте ѡцаръ плинъ де мꙋнци, ꙋнде аерꙋль есте бꙋнь, ши стъпѫнирѣ ка ши ла Тꙋниси, даръ паша май наре ничи ѡпꙋтере. ла стъпѫнире. Нородꙋль есте арапій, карей саꙋ скось динь Ишпанїа, ши ачещїа сѫнть чей май мари тѫлхарй де марѣ.

Четатѣ де Алгери, есте маре, ши богатъ, ши есте фъкꙋтъ асꙋпра ꙋнꙋй мꙋнте.

Країа Фесꙋлꙋй, съ ꙋнеще кꙋ чѣ де Мароко. пъмѫнтꙋль ачещїй країй есте родиторю ѫ грѫꙋ, ши ѫпоаме, ши алтеле.

Четатѣ де Фесь, есте фъкꙋтъ пе доаѫ дѫлꙋри, ꙋлициле сѫнть стрѫмте, ши аꙋ порцй каре съ ѫкидь сара.

Краюль де Марокко, ѫшй дъ титлꙋ де ѫпърать Африкъй, ши цара са, аре минїере де аꙋрь,

ши

шѝ де ӑрџинть: шѝ фа́кь ма́ре негꙋциторїе, кꙋ сꙋ́нть де ле́мнь, шѝ кꙋ за́харь, чесъ фа́че ӑкчѣ.

Чета́тѣ Маро́ккꙋлꙋй, ӑре мꙋлть норо́дь, кала, 100000, де лъкꙋито́рй. ка́селе. Џамїнле. фѫнтѫниле ѡ ӑфрꙋмеца́зъ. май демꙋлть ѐра̀ ꙋнь ска́ꙋнь ӑ ꙋнꙋй кнѧ́зь де Сараки́ни.

Билед꙽лџери́нь, май демꙋлть ѐра̀ ѡпа́рте динь Нꙋми́дїе, ка́ре ѐсте ꙋнь ло́кь пли́нь де фини́чи, шѝ кꙋпри́нде шѝ престе ӑлте мꙋлте кръ́їй, чѝ нꙋсь пре щїꙋте, шѝ съ деѡсебе́ще де Варварїе, кꙋ мꙋнтеле де Атла́нть, ка́ре ѐсте че́ль май на́лть декѫть то́ци мꙋнцїй, чѝ ѐсте дꙋпъ чела ӑлꙋнїй, ка́ре шѝ ӑче́ста ѐсте то́ть ӑфрика, ӑтре Едїѡпїе, шѝ ӑтре мономꙋџѣ.

Апо́й ӑторкѫндь спре ӑмїа́зъ зй, престе брѫꙋль тро́пикꙋлꙋй де Ка́нцерь, ѐсте Са́ра, (чи кꙋ нꙋме бꙋнь съ нꙋмеще пꙋстїета́тѣ,) кѫчи нꙋ ӑре ӑлтъ нимикъ, фъръ нꙋмай нъси́пь.

Ца́ра ӑча́ста ӑре пре́ пꙋцинъ ӑпъ. ка́ле пънъ ла 100, де ле́ги пе ӑло́кꙋре, ӑпъ нꙋсъ гъсеще. лъкꙋито́рїй сѫнть канище сълба́тичи, шѝ нꙋ ӑꙋ ӑлть лꙋкрꙋ декѫть пъскꙋтꙋль добито́ачелорь. пъмѫнтꙋль ѐсте пли́нь де ско́рпїй, шѝ де ӑлте фїери вениноасе.

Шѝ

Ши дела ачаста царъ ӑпꙋстіетъцій, прес-
те ꙋнь рѫндь де мꙋнци, есте Нигриціе, ꙋнде
есте ши рѫꙋль негрꙋ, кариле ѿ ӑдапъ. ши ӑичѣ
лъкꙋиторій сѫнть тоци негри.

Пъмѫнтꙋль есте родиторю, пе лѫнгъ ӑпа
негрꙋлꙋй, дела капꙋль верде, спре ръсърить.

Ши де ӑичѣ тоть спре ӑміазъ зи, май ес-
те ши ӑлть рѫндь де мꙋнци, ши дꙋпъ мꙋнцій
ачіѧ, есте Івинеѧ, ӑтрꙋнь коть ла малꙋ мърій,
ӑпроапе де линеѧ соарелꙋй. пъмѫнтꙋль ӑтрачас-
тъ парте есте родиторю, пентрꙋ ӑдеселе плои.
ши мꙋлть ӑꙋрь съ гъсеще приинь мꙋнци, ши ѿасе
де фили. міере, чаръ мꙋлтъ, ши ӑлтеле. май
ежтось спре партѣ динтелꙋй, (ӑдекъ капь де
бꙋна сперанцъ,) кѫчи ачесть пъмѫнть, лꙋнци-
дꙋсъ ӑмарѣ, съ паре ка ꙋнь динте.

Ӑтра честь локь, сѫнть мꙋлте фелюри де
момице, пекаре ӑвъциндꙋле съ слꙋжескь ѿаме-
ній кꙋ дѫнселе деле ӑдꙋкь ӑпъ, лемне, ӑторкь
фригарѣ, ши ӑлте треби, факь.

Кръіѧ лꙋй Бенинь, есте ꙋнь цинꙋть де ӑ
Гвинеій, ӑтрꙋ каре кръіе, лъкꙋиторій ꙋмблъ
голи, ши раши, пънъ кѫндь ӑшй іаꙋ боє дела
краю. касъсъ ӑбраче. пинтра честе котꙋри, дес-

пре

пре четатѣ Адрїй, (оунде съ вѫндь арапїй) есте оунь краю, каре аꙋ тримись оунь соль Ѫфранцїѧ.

Ѫтрꙋ ачесте кръй. Гвинеѧ, есте сꙋпть градꙋль лꙋнцимей: 10, шѝ де лъцимe: 5. Царъ Бенинь, шѝ Адра, де лꙋнциме: 24, шѝ де лъциме: 5.

Шѝ де аичѣ трекѫндь престе линеѧ соарелꙋй динь колѡ, есте Конго, шѝ погорѫндь пре динте тоть спре амїазъ зи деспре ной, съ афлъ мꙋлте кръй, шѝ стъпѫнири десѡсебите, оунде съ афлъ ѡамени, ѫкъ шѝ май стрълꙋчици де негри.

Ачесть пъмѫнть аре мꙋлтъ касїе. Йворїѡ, финиче, шѝ поаме, динь каре факь винь.

Портогезїй аꙋ ѫтрачесте локꙋри (слобозїй,) колоане, шѝ четъци, май мꙋлте декѫть ѡландезїй. дарь ѡландезїй ѫ Гвинеѧ, аꙋ май мꙋлте декѫть портогезїй.

Конго, есте сꙋпть градꙋль де лꙋнциме 34, шѝ де лъциме динколѡ де линїе соарелꙋй, 5, ка шѝ Гвинеѧ динкоаче.

Ла ачесте локꙋри, шѝ десѡпарте, шѝ де алта, зїѡа, шѝ ноаптѣ, нꙋсъ скимбъ ничи ѡдатъ, динь: 12, часꙋри, шѝ варъ, шѝ иарнъ.

Шѝ май цѡсь де Конго, есте кръїѧ де Мо-

коко

ко́ско. а̂по́й спре а̂лꙍръ мїа́зъ но́апте, є̂сте кръі́е А̃нгола. Ши дела А̃нгола ꙟнаи́нте, престе мȣ́нте, ѡ̃ръшь деспре а̂лꙍръ ръсъри́тъ, ши а̂ль но́стрȣ а̂пȣсь, съ ꙟчепе кръі́а Кафрерїи̂. Ши престе а̂лть рѫндь де мȣнци, каре мергь пре сȣптъ линїа тро́пикȣлȣй де капри ко́рни, спре а̂лꙍръ мїа́зъ но́апте, ши спре а̂но́астръ а̂мїа́зъ зи, є̂сте кръі́а де Мономотапа̀, (а̃декъ дела ло́й дре́птъ ла а̂мїа́зъ зи.) ши ꙟторкѫндь пе дȣпъ ка́пȣль, а̂ȣ а̂скȣцитȣль пъмѫнтȣлȣй, оу̑нде съ съвѫршаще А̃фрика, є̂сте а̂лтъ кафрерїе, че лъкȣиторїи де а̂колѡ ѡ̂нȣме́скь кафрерїа деспре а̂пȣсь, їаръ ної де а̂ничѣ ѡ̂нȣми́мь деспре ръсъри́ть, каре є̂сте пе лѫнгъ кръі́е де Мономотапа̀. Кръі́а де Мономотапа̀, Португе́зїи ѡ̂нȣме́скь, кръі́е де а̃ȣрь. пентрȣ къ рѫȣрнле челе че съ а̃флъ а̂колѡ, а̂дȣкь ꙟло́кь де нъси́пь, май мȣлть а̃ȣрь, фїи́ндь мȣлть ꙟтра чель пъмѫ́нть.

Ꙟчестȣй краю нсъ дъ мȣлтъ чи́нсте деспре сȣпȣшїй сѧй. Стаȣ ꙟнаинтѣ лȣй ꙟ џенȣнки, ши кȣ ѡ̂ маре тъчере.

Май є̂сте оу̑нь краю, а̂про́апе де а̂честа, даръ нȣ нсъ пре ще́е бине кръі́а.

Ꙟтра честь ка́пь, чесъ кїамъ де бȣна спе-

ра́цн

ранцъ, вара, ѿ 18 ꙟлѹна лѹй генѹарїе, ши їарна ꙟ-
лѹна лѹй Юнїе. Фїинд сѹпт градѹл де лѹн-
џиме 45, ши де лъциме деспре амїазъ зи 36.

Ачесте ꙟрътъри, лѫмъ дат пентрѹ щїин-
ца, де ꙟтоарчерѣ соарелѹй. Їаръ Еѵропенїй каре
кълъторескъ, ши лъкѹескъ ꙟтра челе пърци, (мъ-
каръ къ вѣдъ тоате климеле скимбате ꙟтраалта
фелю) тотъ дѹпъ ѡбичеюл нострѹ ꙟкаре не
афлъмъ де ачастъ парте, нѹмескъ, ши пърциле лѹ-
мїй, ши лѹниле челе де варъ, ши де їарнъ.

Апой дела Кафрерїе, ꙟкоаче, спре линїа
соарелѹй, (аѹ мижлокѹл пъмѫнтѹлѹй,) есте
крїа лѹй Зангвебар, ꙟкоастеле афричїй, деспре
ръсърит, ши съ ꙟтинде пънъ сѹпт линїа соа-
релѹй, ѹнде съ ꙟчепе коаста лѹй Анан, дин
коаче де линїе. Ши пе лѫнгъ ачаста, май сѫнт,
ши алте крїй, май мичи, апой Едїопїа.

Ши ꙟтоате ачесте крїй, сѫнт нище ѡа-
мени варвари. Адекъ дин чей че нау кѹноцинце,
ничи де политикъ. ничи де лѣџе, авѫнд леџиле
їале, дѹпъ алоръ вое, май мѹлт фиръскъ, ши
съ кїамъ Арапи, де Афрнка.

Ши май вѫртос, чей че сѫнт ꙟКафрерїи-
ле дела Капѹл пъмѫнтѹлѹй, ѹнде сѫнт нище

ѿамени мари ла тръпъ, ши скѫрнави, мънѫкъ мърѹтѣнле дины добитоаче крѹде, ши съ ѹнгъ кѹ сеѹ. пе капъ, ши пе тръпъ. ши ачещїе съ кїамъ ѿтентони.

Мъкаръ къ ѿландезїй авѫндъ ши ей стъпѫнире ла капѹлъ де бѹна сперанцъ, иаѹ май де принсъ ѡарече пре чей че съ афлъ май апроапе де дѫншїй, ѫкѹръценїе, ши иаѹ май дѹмеснчитъ.

Ѫ Едїопїа, царъши сѫнтъ мѹлте крїй, ши аѹ алѡръ ѫпъратъ ѫ Ависнїе. ши ачастъ ѫпъръцїе, съ кїамъ а Едеѡпениилѡръ, (саѹ агоднилѡръ.) ѿпарте сѫнтъ крещини, ши аѹ алоръ патрїархъ, митрополици, ши епископи. даръ сѫнтъ де ересѹлъ лѹй Диоскоръ. Ѫпъратѹлъ цине ѿкрѹче микъ ѫмѫнъ, кѫндъ съ факъ слѹжбеле, кѹ соборъ, ка кѹмъ арфи ши елъ слѹжиторю, ѫрѫндѹлъ дїаконилѡръ.

Ѿрѫндѹелеле факъ гречещи, ѫлимба лоръ. ши постескъ. даръ кѫндъ скрїе празникъ, ѡри ѫче зи саръ ѫтѫмпла, мънѫнкъ карне, кѹмѹй ла 40, де мѹченичи, ла благовещенїй. ла флорїй, ши де ла пащи пънъ ла Ѵспасъ. ши ѫтралте празниче де престе анъ, фїе миеркѹри, фїе винери, дестѹлъ съ фїе празникъ, ей тоть мънѫкъ карне.

ѿстроа-

ѠСТРОВЕ ДЕ АФРИКА

Ѡстроавеле сѫнть, ӑтѫй ка́пꙋль ве́рде, шѝ ѡстро́авеле де Кана́ріе, шѝ ѡстро́вꙋль де фіе́ръ ка́ре сѫнть деспре а̂пꙋсь дела А̂фрика. Іаръ Мадага́скарь, шѝ Борбо́нѣ, сѫнть деспре ръсъри́ть, престе ли́ніа со́арелꙋй дин колѡ̀.

Ѡстро́авеле дела ка́пꙋль ве́рде, сѫнть а̂портога́лꙋлꙋй, шѝ сѫ а̂флъ а̂про́апе де ӑдре́птꙋль Гвіе́ніей, деспре а̂пꙋсь. кꙋ пꙋцинь норо́дь, шѝ на́ꙋ а̂лтъ де кѫть са́ре, шѝ піе́й де ка́пръ.

Ѡстро́авеле де фіе́рь, чѝ май де мꙋлть сѫ кема̀ фортꙋна́те, (а̂декъ норокоа́се,) кꙋмь шѝ челе де кана́ріе, сѫ стъпѫне́скь де спаніо́ли. шѝ сѫ фаче мꙋлть ви́нь ӑтрѫнселе.

Ӑ ѡстро́вꙋль де Тинари́ка, (чесъ кꙋпринде іаръшй ӑтраче́сте,) сѫ фа́че ви́нь пънъ ла де 280000, де бале́рче, де ви́нь, ка́ре ва́съ сѫ зи́къ, 840000, де ве́дре, шѝ а̂ре ѡ̂мꙋлци́ме де кана́ри, ӑтро пъдꙋре дела оу́рь.

Ма̀ е̂сте оунь ѡстро́вь пꙋци́нь май спре міа́зъ но́апте. іаръ а̂портога́лꙋлꙋй, шѝ кѫндь ла́ꙋ гъси́ть, іа́ꙋ да́ть фо́кь, шѝ а̂ꙋ а̂рсь, пъмѫ́нтꙋль а̂про́апе де 7, а̂нй. а̂по́й са́ꙋ фъкꙋть а̂тѫта д-

родиторю, кѫть дà динь тѫй пе ѡмъсȣръ де грѫȣ, 60, ши ѧлтеле.

Ѡстровȣль де Мадагаскарь, че єсте деспре ръсърить, зикъ къ ѧрфи чель май маре ѡстровь, де а Афричїй, кѫчинаре принь прежȣрь 800, де леги. (ѧдекъ 3200000, де пашй.) Ѧтрачест ѡстровь съ фаче мȣлть киперю. ши ѧбаносъ. Францȣзїй ѧшъ фъкȣсъ ѧ ѧнȣль 1655, ѡчетате, ѧръ ѧ ѧнȣль 1673, сау оучись тоци де лъкȣиторїй де ѧколѡ каре сѫнть ѡамени кȣ дȣхь, дарь не крединчошй.

Ѧ борбоне, стъпѫнескь францȣзїй, дела ѧнȣль 1654, оунде ѧфаръ де мȣлтеле финиче ши де копачїй де ѧбаносъ, съ фаче ѧколѡ ши мȣлтъ кафе, каре ѡпоартъ ѧфранцїѧ, ѧдȣкь ши пе ла ной, кърїе ѧй зикь, кафе францȣзаскъ.

Ѧчесте ѡстроаве сѫнть ѧпарте деспре ѧмїазъзи, динь колѡ де мижлокȣль пъмѫнтȣлȣй, сȣпть градȣль де лȣнџиме 64, ши де лъциме 20, деспре ѧмїазъзи.

Май єсте оунь ѡстровь май спре ръсърить че съ кїамъ Зокотора, ѧкаре съ фаче мȣлть алое. змирнъ. ши тъмѫе.

❋❋
❋

ГѪѢРЙ

РѪꙊРИ ДИНЬ ЧЕЛЕ МАЙ МАРИ ДЕ ꙟ АФРИЧІЙ

Рѫꙋриле челе май мари динь Африка, сѫнть ꙟтѫй Нилꙋль, ши Негрꙋ деспре мїазъ ноапте. Апой деспре амїазъ зи. Заире, ши Чанбре, че сѫнть май мичи пꙋцинь, декѫть челе динтѫй.

Нилꙋль есъ динь Едїωпїе, ши оудъ тоатъ ꙟпърѫцїа де Абисинїе. Апой май сꙋсь де Нꙋбїе, съ ꙟтоарче спре апꙋсь, ши апой іарь спре ръсърить, ши іарь спре апꙋсь. Апой съ ꙟдрептъ спре мїазъ ноапте, ши оудъ Нꙋбїе. Егѵпетꙋль. Адапъ пе Гранъ. Каирꙋ. ши апой съ варсъ принь доаѫ рамꙋри, ꙟмарѣ балтика. Апа Нилꙋлꙋй есте сънътоасъ, даръ аре мꙋлци коркодели.

Негрꙋ наще динь лакꙋль де Борно, динь Нигрицїе: ши фаче ꙟтречерѣ лꙋй, оунь ωстровь каде: 200, де леги принь прежꙋрь, ши оунь лакь, іаръши май пе атѫта. Апой фаче мꙋлте рамꙋри, чель динтѫй съ кїамъ Сънегаль. (ши ла ачесте локꙋри, аꙋ ши францꙋзїй ωаре каре гъздꙋири, пентрꙋ негꙋцторїа де а кꙋмпъра арапи.) ши алдоиле фаче ωстроавеле лꙋнци, ши Горѣ, апой ꙟтръ ꙟмарѣ апꙋсꙋлꙋй.

Ачесть рѫꙋ, зикь къ арфи май маре, де

кѫть

кѫтъ тоате рѫꙋриле кѫте сѫнтъ ꙟтрꙋ ачесте 3. пърци де а пъмѫнтꙋлꙋй, Асіе, Африка, ши Европа. Аре лꙋнџимѣ лꙋй, 800, де леги, дела ꙟчепꙋтꙋль лꙋй, пънъ ꙟмарѣ апꙋсꙋлꙋй.

Съ зиче къ ши ачесть рѫꙋ, адаѡце, ши ши скаде ка ши нилꙋль. Заирѣ, (саꙋ Чаире) есъ динтрꙋнь лакь, кꙋ ачесть нꙋме, деспре аміазъ зи, де Моноемꙋџи. адапъ Конго, ши ꙟтръ ꙟ марѣ апꙋсꙋлꙋй.

Чамбре есъ динь църиле Кафрилорь, ши мерџе спре міазъ ноапте. апой ꙟтоарче пе деспре аміазъ зи де Мономатапа. ши ꙟши іа алть нꙋме, чесъ кіамъ Ковама, ши ꙟтръ принь мꙋлте ꙟпърцътꙋри, ꙟмарѣ деспре сꙋдь есть, спре Мадагаскарь.

Акꙋмь дꙋпъ че амь аџꙋнсь, ла капꙋль де бꙋна нъдъждꙋире, аль афричіи, фіиндь къ есте дꙋпъ мижлокꙋль пъмѫнтꙋлꙋй, невомь погорѫ ла Америка, къчи де аичѣ нꙋ есте пре департе. ши фіиндь къ дрꙋмꙋль каꙋтъ спре аміазъ зи, ной невомь ꙟтоарче престе линіе динь коаче, касъ ꙟчепемь, дела Тіра Фирма, (аꙋ пъмѫнть ꙟтърить,) каре динтрꙋ ꙟтѫи саꙋ афлать де Христофорь, Коломбь.

Пар-

ПАРТѢ А ПАТРА

ПЕНТРꙊ АМЕРИКА

Америка съ ꙟпарте ꙟ доаѫ, ꙟ Америка деспре амїазъ ноапте, ши ꙟ Америка деспре амїазъзи ши фїеще каре динтрꙋ ачесте доаѫ, ѩръши съ ꙟпарть ꙟтралте пърци. Америка деспре амїазъ зи, съ ꙟпарте ꙟтѫй ꙟ пъмѫнтꙋль чесъ нꙋмеще ꙟтърить. аль 2, ꙟ Перꙋ. аль 3, ꙟ Кили. аль 4, ꙟ Магеланика. аль 5, ꙟ Плата, (саꙋ Парагвай.) аль 6, ꙟ Брасилїе. аль 7, ꙟ цара Амазонилѡрь.

Пъмѫнтꙋлꙋй ꙟтърить исаꙋ дать нꙋмеле, пентрꙋ къ, ачасть царъ есте чѣ динтѫй, ꙟтрꙋ каре саꙋ погорѫть Христофорь Коломбь.

Ши ꙟтрꙋ ачаста сѫнть: 4: гꙋбернїй, (аꙋ стъпѫнири.) ꙟтѫй: Панама. аль 2, Картагена. аль 3, Гвїана, (саꙋ Андалꙋцїе чѣ ноаѫ.) аль 4, Граната чѣ ноаѫ. ꙟтрꙋ каре четатѣ чѣ пентрꙋ къпитенїе, есте Сантафе, де Батога, (адекъ четатѣ сфинтей крединцъ,) ши ачасть четате, есте къпитенїе ꙟкъ, ши, ла тоать цара пъмѫнтꙋлꙋй ꙟтърить.

Ѡшпанїолїй, аꙋрꙋль чи скоть динтрꙋ а-

чає-

часть царъ, ѧль дѹкь ла Панама. пентрѹ къ наѹ
май мѹлть декѫть ѡлимбъ де пъмѫнть, пентрѹ
касъ мергъ ла Портѹбелло, (адекъ ла вадѹль
чель фрѹмось,) че есте ѧмаре деспре мїазъ но-
апте, динтрѹ каре вадь, съ ѧкаркъ корѣбїиле де
мергь ѧ Ишпанїе.

Картагена, (нѹмитъ Индїана,) есте дес-
пре амїазъ зи де колфѹль мексикѹ, ши съ нѹмеще
аша дѹпъ асемънарѣ каре аре кѹ Картагена. динь
Ишпанїе.

Ѧ партѣ динкотро есте Картагена, съ а-
флъ мѹлть аѹрь. смерандѣ. ши ѹнь балсамь
фрѹмось фоарте.

Гвїана, (сеѹ андалѹцїе чѣ ноаъ,) нѹ
есте тоатъ а Ишпанїѡнилорь, къчи пе лѫнгъ
марѣ аѹ мѹлте ашъзъри, Францѹзїи, ши Ѡлан-
дезїи. мъкарь къ, ѧкъ, нѹ, съ цїе, престе тоть
локѹль.

Перѹ, лаѹ афлать, ши лаѹ ши лѹать,
Пицаро, ѧвремѣ ѧпърацїей лѹй Карло аль 5.
ѧ анѹль 1533, слѹжиндѹсъ дела не ѧпъчюкрѣ а-
дой фраци, каре авѣ дрептате фїеще каре афи
ѧсѹшь ѧ скаѹнь.

Ачасть царъ есте ка ѹнь изворь абогъцїи
сшпа-

Сшпанїѡненїлѡрь, кꙋчї пъмжнтꙋль ачеста, ес-
те плинь де мінїерї де аꙋрь, шї де аргинть. шї
есте шї роднторю, шї де алте бꙋнътъцї, прїнь
вѣї, їаръ ꙟмꙋнте есте сѣкь.

Ꙟ мꙋнцїї де Потосї, съ афлъ чѣ маї ма-
ре мінїеръ де аꙋрь, шї есте ꙟтрꙋнь бꙋнь пъмжнть.
дарь кала вро, 4, легї, прїнь прежꙋрь, есте
стерпь, шї плинь де морї де вжнть. оунде лꙋкрѫ-
зъ, шї мачинъ аꙋрь, 20000, де арапї.

Кжндь кжщигаръ Сшпанїѡненїї, ачесть
пъмжнть, ера тоате касиле, лъкꙋнторилѡрь,
де ачесть металь, шї акоперемжнтꙋль касилѡрь,
ꙟлокь де шїндилъ, кꙋ табле де аꙋрь. краюль лѡрь

кареле, маї ꙟнаинте, съ кїема Инкаь.

Четатѣ чѣ пентрꙋ къпетенїе ꙟперꙋ, есте
Лима, кꙋ касе дрепть пꙋсе ꙟлинїе, шї оулицїле
ларгї. Вицерѣ, (адекъ в килꙋль краюлꙋї,) ша-
де аичѣ ꙟтро фрꙋмоасъ кꙋрте. касиле аꙋ нꙋмаї
оунь ржндь, шї сжнть акоперите, кꙋ пжнзъ зꙋ-
гръвитъ, шї ле есте ꙟдестꙋль кътї аичѣ нꙋ плоаж
нїчї ѡдатъ.

Кїлї, есте оунь пъмжнть роднторю, шї
съ гъсеще мꙋлть аꙋрь кꙋрать. шї сжнть цапї,
атжта де марї, кжть ꙟї ꙟцꙋгъ де оумеле ла

дрѹмь. Іаго, четатѣ, ꙟй есте пентрѹ кꙟпетеніе, оунде шаде гѹвернатѹ, каре есте сѹпѹсь ла вицерѣ де перѹ.

Магеланика ꙟй плинъ де мѹнци, шѝ сꙟ кіамъ магеланіе, кꙟчй саѹ гъсить, де магеланѹль, портогаль, тримись де краюль Ишпаніей. Лꙟкѹиторій сꙟ кіамъ Патагоний, шѝ сѫнть де ѡмъсѹръ ꙟстать фоарте налцй, кѫть сѫнть оунїй де 4, коцй. Ачасть царъ, есте фригѹроасъ, шѝ пѹцинь щіѹтъ, шѝ оунде нѹ сѫнть колонїй де а европенилѡрь. Сꙟ зиче къ шꙟдь прінь колией, дарь нѹ сꙟ щіе бине.

Плата (парагвай,) де кѫцива анй ꙟкоаче, есте а Ишпаніѡненилѡрь че аѹ гонить пе портогезй де аичѣ. Четатѣ чѣ пентрѹ кꙟпетеніѧ есте Анрезь, четате таре, шѝ кѹ бѹнъ негѹциторіе, шѝ есте сѹпѹсь шѝ ачесть гѹбернаторь, сѹпть вицерѣ де ла перѹ.

Брасиліе, есте а портогалѹлѹй, ꙟтрѹ ачасть царъ есте мѹлть лемнь, каре сꙟнѹмеще Брасиле. Че слѹжеще де а фаче вꙟпселе, шѝ де пе лемнь сꙟ дꙟ, шѝ, нѹмеле цꙟрїй.

Лꙟѹнтрѹ церїй есте нещіѹть. Нѹмеле ѡаменилѡрь, сѫнть слѹте, сꙟ кіамъ маргоатсь,

шѝ

ши Топинамбоузь, ши алтеле.

Амазоній, сѫнть пе лѫнгъ рѫɣль де Амазонь, йаръ ръмъшица ꙟй не щіɣтъ, сѫнть сате, че съ кіамъ сате де аɣрь.

Лъкɣиторій, сѫнть юцй, ши рѫй, мънѫнкъ ωаменй, ши наɣ ничи леџе, ничи правиле де дрептъцй.

АМЕРИКА ДЕСПРЕ МІАЗЪ НОАПТЕ

Ꙟ часть парте, съ ꙟпарте ꙟчинчи пърцй, ꙟтѫй ꙟ Канада, (саɣ Францїа ноао.) ал 2, Енглитера ноао. ал 3, Флорида. ал 4, Мексикɣ ноɣ. ал 5, Мексикɣ векю, (Саɣ ншпанїа ноао)

Канада ера францɣзаскъ, дарь акɣмь, есте а Енглезилωрь. пъмѫнтɣль ачещїй църи, есте роднторю, дарь аерɣль фригɣрось, динь причина пъдɣрилωрь, ши амɣлторь лакɣри. лъкɣиторїй сѫнть пречепɣцй, ши ꙟвъцацй ꙟмещешɣгɣрй, ши кɣ ωменїе.

Съ скоате де ла Канада, мɣлте пїей де алчй, ши де касторй, ши оунтɣръ де кить, касторɣль, есте ωфїаръ, че тае копачй кɣ динцїй сѫй.

Четатѣ Кфебикь, есте къпетенїе, оунде

шаде гꙋбернатꙋлъ.

Енглетера ноаѫ, аре ачеле четъцї, Бостонъ. Виргинїе, ши Карлестоꙋнъ, ꙟкаролина.

Динъ Виргинїе, адꙋкъ тъбакꙋлъ челъ бꙋнъ, че есте алесъ пентрꙋ алъ съꙋ бꙋнъ миросъ.

Флорида, есте оунъ локъ фрꙋмосъ ши плинъ де вїй.

Ачестъ локъ, ꙟфлоритъ ꙟтѫй лаꙋ лꙋатъ, Ишпанїѡненїй, ꙟзїсъ де пъцин. Ꙗръ акꙋма съ цине, де Енглези, ши ѡнꙋмескъ Каролина. Ꙗръ ръмъшица, съ лъкꙋеще де ѡамени сълбатечи.

Ноꙋлъ Месикъ, лаꙋ афлатъ Ишпанїѡненїй, дꙋпъ че аꙋ стъпѫнитъ мꙋлтъ време, бекюлъ Месикꙋ. четатѣ чѣ пентрꙋ къпетенїе есте Сантафе, даръ нꙋ съ щїе бине пънъ оунде съ ꙟтинде, месикꙋ ноꙋ спре мїазъ ноапте.

Саꙋ черкатъ аколѡ оунъ дрꙋмъ касъ ꙟтоаркъ ꙟ Еврѡпа. черѣй ачѣ атѫта сѫнтъ де мари, ши тари, кѫтъ ꙟй ꙟблънзескъ, дей ꙟцꙋгъ ла каръ.

Калифорнїе, есте оунъ ѡстровъ карꙋѫ мꙋлцй зикъ къ ар фи ꙟ кꙋнесъ кꙋ Асїе, даръ нꙋ съ щїе ꙟкъ де есте адевѫрꙋлъ. ѡстровꙋлъ ачеста, есте оунъ бꙋнъ ши фрꙋмосъ локъ, ши есте деспре а-

пꙋсъ

пꙋсь де Месикꙋ чель ноꙋ, ꙟтрꙋ каре съ фаче чель май бꙋнь ши май фрꙋмось, Какаѡ (динь каре факь чоколата,) че съ нꙋмеще ши ка, кафеѡа, каре де кипь есте аша, дарь де мъриме есте кѫть бобꙋль чель маре.

Вицерѣ аѺшпанїѡлꙋлꙋй, (каре май демꙋлть шиде ꙟ Флорида,) акꙋмь шаде ꙟ Месикꙋ.

Лециле ачестѡрь нороаде, че сѫнть ꙟтра мѫндоѫ пърциле Америчїй, кꙋмь ꙟтра частъ деспре мїазъ ноапте, аша ши ꙟчѣ деспре амїазъ зи, сѫнть де мꙋлте фелюри, ꙟкинъторй де идолй, ши фъръ де ничй ѡлеце. Ши май ꙟнаинте пънъ анꙋ ꙟтра Европенїй пънице лѫнцїй, нꙋ авеа щїнцъ, ничй де потопь къ аꙋ фость, ничй де Хс, къ сау нъскꙋть.

Дарь дꙋпъ че аꙋ ꙟтрать, мꙋлцй саꙋ фъкꙋть крещинй, де крединца папищашилѡрь, ши а лютеранилѡрь. Їарь май пре ꙋрмъ, ши май вѫртось акꙋмь, (дꙋпъ кꙋмь спꙋнь,) ꙟчепѫндꙋсе ръзвратире май ꙟтѫй ꙟ Еврѡпа, ши Еревꙋри асꙋпра лецїй, аꙋ ꙟчепꙋть асъ ꙟтꙋрна їарь ла лециле лѡрь, челе дйнтѫй, ꙟкъ динь превнъ кꙋ ачїщй че саꙋ дꙋсь, динь Еврѡпа аколѡ.

Ѡе-

ѠСТРОАВЕ ДИНЬ АМЕРИКА

Ѡстроавеле динь америка, се ꙟпарть ꙟ 3 пърци. ꙟтъи, ꙟ ѡстроавеле де Азоре. алъ 2, ꙟ ѡстровꙋль нꙋмить пъмѫнтꙋль ноꙋ. алъ 3, ꙟ ѡстроавеле де Антиле.

Азоре, (саꙋ Терцери,) сѫнть деспре ръсърить де Канада, ши сѫнть а Портогалꙋлꙋи, ши четате Агра, ѡ аꙋ пентрꙋ къпетеніе.

Ꙟ ѡстровꙋль чесъ нꙋмеще пъмѫнтꙋль ноꙋ, пе лѫнгъ марџиниле ачестꙋи ѡстровъ, ши маи вѫртось, спре локꙋль чесъ кіамъ Банкꙋ, съ фаче ѡ маре вѫнъторіе де пеще, каре съ кіамъ Мерлꙋцо, динь каре факъ Еꙋропеніи ѡ маре негꙋцторіе, адꙋкѫндꙋль маи принъ тоатъ Еꙋропа, сърать, ши оускать. каре слꙋжаще мꙋлть де хранъ, пентрꙋ народꙋль чель съракъ.

Ачесть ѡстровъ, ера а францꙋзилѡръ, даръ апои лаꙋ дать Енглезилоръ, кꙋ ѡтокмалъ де аи лъса, ла капꙋль де Бретонь, съ паскꙋаскъ.

Ѡстроавеле де Антиле, сѫнть 4, Кꙋба. Цамаика. Доминго. ши Порторико. ѡстровꙋль Кꙋба есте а Ишпаніеи, ши аче съ афлъ ѡ мꙋлциме де папагали. четате че къпитеніе а Кꙋбеи, есте Авана, ши де аиче адꙋкь тъбакꙋль

чель

чѣль бꙋнь, ши рошꙋ, че съ кїамъ тъбакь де испанїе, ши челе фрꙋмоасе бр ащѥ кꙋ цисть.

Іаръ май спре амїазъ зи, сѫнть нище ѡстроаве мичй, чесъ кїамъ грѫдинйле кръесїй. ши май спре мїазъ ноапте, ѡстроавеле де Лꙋкаесь, каре сѫнть лъкꙋите де ѡамений сълбатечй.

Ѫтра честе пъръцй, съ гъсѣскь броащѥ кꙋ цисть, каре оумблъ ши прйнь апа мърїй, ши сѫнть атѫта де марй, кѫть поартъ кѫте 4, ши 5, ѡамений ѫ спателе лѡрь, пре каре ѫвъцйндꙋле, (ꙋмблъ дꙋпъ кꙋмь спꙋнь,) ѫ кълъторїй.

Ѡстровꙋль Ꙗмайка, ѥсте а Енглезилѡрь, каре лаꙋ лꙋать дела испанїѡнений, ши аꙋ алѡрь четате пентрꙋ кѫпитенїе, Сантїаго, дела Бега.

Доминго, ѥсте чѣль май маре ѡстровь де Антилѣ, къ, аре, 400, де леги, прйнь прецꙋрь, ши чѣ май маре парте, ѥсте асшпанїѡнениилорь.

Аичѣ съ фаче мꙋлть захарь, ши добитоачеле челе че аꙋ дꙋсь дйнь Ѥвропа, саꙋ ѫмꙋлцить фоарте, кѫть май къ, аꙋ стѫнсь съмѫнца челорь че съ афла аколѡ.

Съмай гъсѣще ѡ жйвинъ, ѫтра честь ѡстровь, че съ кїамъ Скарафацїѡ, каре кꙋ стрълꙋчирѣ

чирѣ ѡкилорь че аре, зикь къ факе ѡ лѹминъ кжть съ поате ши ноаптѣ а скріе, ши а чети.

Порторико, (адекъ бадѹль чель богать,) есте а Сшпанїѡнїилорь.

Ꙟ ѡстроабеле челе мичи, де Антилѣ, съ фаче мѹлть захарь. тютюнь. бѹмбакь. ши де мѹлте фелюри де поаме. ши сжнть стъпжните де мѹлте нꙗмѹри. ѹнииле аѹ ръмась акаріенилорь челѡрь де локь нъскѹци, каре сау адѹсь динтралте Антилѣ.

РЖѢРИ ДИНЬ ЧЕЛЕ МАИ МАРИ А АМЕРИЧІИ.

Челе маи мари ржѹри динь Америка, сжнть 4, Миссисипи. Лоренцо. Амазонѹ. ши Плата.

Миссисипи, есь динь сѹсь де Канада, адапъ цара Илинееснлорь, ши Флорида, ши ꙟтръ ꙟколфѹль Месикѹ.

Лоренцо, съ наще динь ѡарекаре лакѹри деспре сѹдь ѡвесть дела Канада. ѹдъ Монть реаль, ши Кфебекь. ши, съ варсъ ꙟмарѣ деспре ноапте.

Амазонѹль, съ ꙟчепе динь Перѹ. адапъ цара Амазонилорь, фъкжндь ꙟкѹрцерѣ са, трей мари ѡстроабе, пре кѹмь сжнть челе дела топи-

намбѹи

ни́мбуй, ши а҆лтеле. А҆ре а҆са гуръ, ла́ргъ де 50, а҆у 60, де ле́гй, а҆по́й съ ва́ръ ꙟма́ре ръсъритулуй.

Пла́та, чеа съ зи́къ р꙽ул де а҆рџинть, (къчй ꙟли́мба спанїѡла́скъ, пла́та съ зиче а҆рџи́нть.) А҆ре а҆л съу и҆зво́р дин ла́кул ха̑раїесь. Ме́рџе прин цара пла́тїй, ши ꙟтръ ꙟма́ре де суд.

ЛОКУРИ ДЕСКОПЕРИТЕ

МАЙ ПРЕ ѴРМЪ

А҆че́сте ло́курй ну съ щїу бине, ши ничй ну сау пус ла вреѡ па́рте дин че́сте 4, а҆пъмꙟнтулуй.

Ши а҆че́сте църй, ши пъмꙟнтурй, сꙟнть ꙟтꙟй, Те́рра дел фуего, (а́декъ пъмꙟнть де фо́к.) деспре а҆мїа́зъ зи, дела а҆ме́рика.

а҆л 2, Но́ва зела́нда, деспре суд ѡ҆весть.

а҆л 3, Ѡ҆строа́веле де соломо́нь, деспре а҆пус де ла перу.

а҆л 4, Пъмꙟнтул лу Папоузь, деспре ръсъ́рить, де ѡ҆строа́веле де молуке ꙟ а҆сїа.

а҆л 5, Пъмꙟнтул де Дїаменсь, деспре а҆мїа́зъ зи, дела Молуке.

а҆л 6, Пъмꙟнтул де Їеко, деспре мїа́зъ ноа́пте, де џапо́не. че съ ши уне́ще деспре

Полꙋсь Ѧртикꙋ.

ȃль 7, Гроенландь, деспре міазъ ноапте дела Канада.

ȃль 8, Ѡшпицбергь, деспре ръсърить, ши деспре міазъ ноапте, дела тътърже, москичаскъ.

ȃль 9, Новаземлѧ, ла міазъ ноапте.

Терра делфоко, (ȃꙋ пъмѫнть де фокь.) єсте ѧ сфѫршитꙋль ȃмеричїй, деспре ȃміазъ зи ши єсте ѡсебить де стрѫмтоарѣ дела Магелань нꙋмай деȃбїє съ кꙋноскь лътꙋриле.

Лъкꙋиторїй ѹмблъ гой, мъкарь де ши єсте мꙋлть фригь, фїиндь сꙋптьградꙋль де лꙋнциме 310, ши де лъцимє деспре ȃміазъ зи 55, ши ȃчещѣ ѧкъ ȃꙋ ѡ зи ȃпроапе, де ѡ лꙋнъ, ши ѡ ноапте, ȃсеменѣ, ка ши чей че сѫнть сꙋпть градꙋль деспре полꙋсь ȃртикꙋ.

Ши деспре ръсърить де ȃчеста, єсте ѡстровꙋль де стати, ши ȃлте ѡстроаве, каре съ вѣдь нꙋмай, дарь нау ѹмблать ниме пънъ ȃкꙋмь ѧтрѫнселе.

Ноꙋа Зеланда сау гъсить де ѡландезй пе лѫнгъ ȃнꙋль 1654, каре єсте спре градꙋль де лꙋнциме 185, ши 40, де лъциме, деспре ȃміазъ зи, дарь нꙋ съ щїе, де съ ȃжꙋнџе ѹндева, кꙋ пъмѫнть

вꙋпри-

кѹпринзъторю, аѹ ва.

Остроавеле че съ зикъ алѹй Соломонъ, сѫнтъ деспре апѹсъ дела перѹ. Ши сѫнтъ марй, ши мѹлте, спре граделе де лѹнџиме, 240, ши де лъциме деспре амїазъ зи 10. аерѹль есте бѹнъ, ши пъмѫнтѹль родиторю.

Папаѹзъ, ши дїеменеъ, сѫнтъ деспре ръсъритъ, дела асїа, сѹптъ линїа соарелѹй. Мѹлте съ зикъ, даръ съ паре ачелашъ локъ кѹ нова Гвинеа. Лъкѹиторїй сѫнтъ ынтежй, ши кредничошй.

Ѫтре папаѹзъ, ши ѫтре дїеменеъ есте нова Гвинеа, сѹптъ градѹль де лѹнџиме 150, ши де лъциме, деспре амїазъ зи 2. ши деспре амїазъ зи. Дела нова Гвинеа, есте карпентарїе, ши нова ωланда, сѹптъ граделе 20, де лъциме, деспре амїазъ зи, ши ѫтре граделе 130, ши 160, де лѹнџиме.

Лъкѹиторїй динтрачесте ѿстроаве, аѹ ѫбръкъминтеле лоръ, де тею, ши фрѹнзе де ѹнъ копачю. Армеле лоръ сѫнтъ сѹлицй де лемнъ, ши чомаџе, ши наѹ ничй касъ, ничй масъ. Ѹмблъ ѫчете, местекацй ѫтрѹнъ локъ, ши съ хрънескъ кѹ пещй микшорй, кѹ кѹлбечй, мидїй, стридїй.

Ка ѿ. ши

шѝ кꙋ а̂лтеле че по́тъ гъсѝ.

Ꙟчѐсте 5, ло́кꙋри пентрꙋ ка́ре а̂мь ворби́тъ пънъ а̂кꙋмь сꙋ́итъ деспре а̂міа́зъ зѝ, даръ деспре міа́зъ но́апте сѫ́нтъ а̂лте це́рй, дескопери́те, май пре оу҆́рмъ.

Дꙋпъ кꙋмꙋй пъмѫ́нтꙋль Іессо, (саꙋ Іеко,) а̂чѐсть пъмѫ́нть е҆́сте оу҆ни́ть, (прин нище ло́кꙋрй фо́арте гре́ле, де оу҆мбла́ть,) кꙋ Џапо́нѣ деспре міа́зъ но́апте, даръ греꙋта́тѣ ло́кꙋлꙋй наꙋ лъса́ть пе Џапоне́нй, касъ ѫ҆тре де а̂ль стъпѫнѝ, мъка́рь къ бое́.

Къ ѫ҆тѫлни́ндь пе ѡ҆а́ре ка́ре ѡ҆амени, престе то́ть пъро́шй, на́ꙋ пꙋтꙋть съ ско́атъ ничй ѡ҆щіинце дела дѫншій.

Оу҆мбла, пе лѫ́нгъ ма́рѣ, де кꙋмпъръ бла́не дела дѫншій, къ е҆сь мꙋлте де а̂колѡ.

Шѝ май ѫ҆на́инте де а̂коле́, спре по́лꙋсь а̂ртнкꙋ, ѫ҆тре 60, шѝ 80, гра́де де лъци́ме, сѫ́нть Гроенла́ндь, шѝ Спицбергь, а̂по́й но́ва зе́млѧ спре гра́дꙋль 75.

Гроенла́ндь, (а̂ꙋ пъмѫ́нть ве́рде,) съ нꙋме́ще дин причи́на къ съ гъсе́ще а̂лга ве́рде, пе лѫнгъ ма́рџине.

Оу҆ніи зикь шѝ кре́дь кꙋмь къ сарфи липи́ндь

кꙋ

кꙋ пъмѫнтꙋль Америчїй деспре апꙋсь. ши деспре ръсърить, кꙋ тътържа.

Нородꙋль динтрꙋ ачесть пъмѫнть, есте фрнкось, мелахоникоши, ши скѫрнави. фетеле ѫши фак мꙋлте семне пе ѡбразь.

Ѡпарте де Гроенландь, есте алꙋй Данимаркь. Цара ѫтралта стъпѫнеск алцїи лъкꙋитори.

Ѡландезїй, ѫ анꙋль, 1645, аꙋ черкать ка съ гъсаскъ оунь дрꙋмь, пе лѫнгъ Спицбергь, ѫ маре деспре мїазъ ноапте. пентрꙋ касъ мергъ ла Кина. дарь наꙋ май възꙋть алтъ, декѫть тоть гїацъ пе коаста деспре поль. фїинд май пре сꙋсь де кѫть градꙋль 80, де лъциме. ши пре аиче съ вѫнеазъ, кицїй чей мари, каре даꙋ оунꙋль, кѫте 21, ши 22, де ведре де оунтꙋръ. ши съ афлъ ши оурши алби, кѫть боїй де мари, ши вꙋлпи негре, ши алтеле.

Нѡва Земла, съ ѡсебеще динь стрѫмтоаре дела Вегась, деспре мїазъ ноапте де тътърже. дарь нꙋ съ щїе ѡстровь есте, аꙋ принсꙋй кꙋ пъмѫнтꙋль деспре ръсърить.

Ѡландезїй ѫ анꙋль, 1675, аꙋ ѫкꙋнцꙋрать, капꙋль деспре мїазъ ноапте, черкѫнд царъши оунь

дрꙋмь

дрȣмь, каре мерџе ла Кина. Ши фїиндь ꙟтраче
кълъторїе, петрекȣръ ꙟтро ѥарнъ, сȣпть ѡколи-
бъ де табле де гїацъ. оунде фъче оунь маре фокь
ꙟколибъ, ши гїаца нимикъ нȣсъ рȣшина де фокь.
Ши аȣ авȣть аколѡ, ши ѡноапте де трей лȣни.
Ши кȣ алтъ нȣсъ хране, декжть кȣ лȣпи, кȣ
вȣлпи, ши оурши албй, чей принде кȣ лацȣри.

Зикь кȣмь къ арфи май гъсить Францȣзїй,
ши Енглезїй, ши алте ѡстроаве, ꙟмаре че линъ,
даръ ꙟкъ нȣсаȣ скрись алѡрь лȣкрй де самъ.

ПЕНТРȢ МЪРИЛЕ ЧЕЛЕ МАЙ ЦІȢТЕ

Каре съ ꙟпарть пе фаца пъ-
мжнтȣлȣй.

Де мȣлте ѡрй съ ворбеще, пентрȣ мȣлте мърй,
дарь авени ла адевъръ, нȣ сжнть май мȣлть,
декжть оуна сжнгȣръ, каре съ варсъ ꙟмȣлте ло-
кȣрй, пре фаца пъмжнтȣлȣй.

Ѡсебить пентрȣ маре каспїѧ, каре сарь пȣ-
те зиче, къ есте алтъ маре, дарь мȣлцй зикь
къ ши ачеста сарфи ꙟпреȣнжндь кȣ колфȣль пер-
перѥїанȣлȣй, пе сȣпть пъмжнть. Кѫчй съ ведь
фрȣнзе де копачй, де каре нȣ сжнть пе лжнгъ а-
честь колфь, фъръ декжть пе лжнгъ маре кас-

оїѧ.

Дечй тоате мъриле, нꙋ сѫнть алтеле декѫть ачелаши маре, даръ ꙟшй принде нꙋме дела цара, ши пъмѫнтꙋль кꙋ каре съ алътꙋръ.

ꙟпартѣ деспре мїазъ ноапте, съ кїамъ марѣ ꙟгецатъ, каре есте ꙟтре Лапонїе, ши ꙟтре Нѡва Земля. каре фаче доаѫ колфꙋрй, ѹнꙋль спре апꙋсь, ши алтꙋль спре амїазъ зи дела нѡва земля. ши пентрꙋ ачаста, ꙟль нꙋмескь колфꙋль де нѡва земля.

Май сꙋсь спре апꙋсь, есте марѣ де Новергїе, деспре мїазъ ноапте. каре фаче ꙟцара шфедꙋлꙋй, 3, колфꙋрй, ши чель май деспре мїазъ ноапте, съ кїамъ колфꙋль де Ботинїе. аль 2, колфꙋль де Финландїе. ши аль 3, колфꙋль де Рига.

Колфꙋль каре есте ꙟтре Шфецїе, ши Данимарка. ши ꙟтре Германїе, ши Полонїе че съ кїамъ марѣ Балтика, ши пе лѫнгъ алеманїѧ ꙟсꙋсь, съ кїамъ марѣ де алеманїѧ.

ꙟтре Енглитера, ши ꙟтре Франціѧ, съ кїамъ мѫникъ. ши ла апꙋсь спре сфѫршитꙋль Еѵропїй, съ кїамъ ѡкѧнь. ши ꙟтре мїазъ ноапте, ши ръсърить, деспре америка, съ кїамъ

марѣ

мáрѣ дела міáзъ нóапте, ши спре áсà àміáзъ зѝ. ши àпȣсь, съ зи́че мáрѣ дела àміáзъ зѝ.

Ѫтре Италїе, ши ѫтре ѫпъръціе тȣрчáскъ динь Еврóпа, съ кіáмъ кóлфȣль де Винéціе. ши ѫтре Калáбріе, ши ѫтре Корфȣсь, мáрѣ Иóникȣ.

Ѫтре цáра Гречáскъ, ши ѫтре Анадóль, мáрѣ Архипелáгȣлȣй. ши ѫръши ѫтре Рȣмеле, ши ѫтре àлтъ пáрте, à Анадóлȣлȣй, де 6, àȣ 7, лéги, де лȣнџи́ме, съ кіáмъ мáрѣ де мáрмȣре, (чи́ май демȣлть съ кемà Пропонти́де.)

Ачáстъ мáре éсте ка кȣмь àрфѝ ѫки́съ, де дóáж стрѫмтóрй, кȣ оу́на деспре àміáзъ зи, кáре съ кіáмъ стрѫмтóарѣ де Галли́поли, (сáȣ Дарданéлі,) динь причи́на àдóаж четъцй, чесъ кіáмъ Дарданéле, кáре éсте оу́на деспре пáртѣ Асіей, ши àлта деспре пáртѣ Еврóпїй. ши стрѫмтóарѣ кáре éсте май сȣсь, спре міáзъ нóапте, съ кіáмъ стрѫмтóарѣ, (àȣ боáзȣль,) Цариградȣлȣи.

Мáрѣ кáре éсте ѫтре Анадóль, ѫ ѫпъръціа тȣркȣлȣй динь Еврóпа, ши ѫтре à Крѫмȣлȣй, съ кіáмъ мáрѣ нáгръ, (àȣ пóнтȣ Евȣзи́нȣ.) ши ѫтре пътрѫже чѣ микъ, ши ѫтре Черкéзїе Палȣде, Меоти́де, (сáȣ мáрѣ де Забáкхе.)

ши

Ши ꙟ ассіе, ꙟтре Гюрџіе, ши ꙟтре Персіе, ши ꙟтре астрахань, (саꙋ пътържа че маре,) деспре міазъ ноапте, есте марѣ каспіа.

Ꙟтре арабіе, ши ꙟтре африка, есте марѣ рошіе, ши ꙟаръши ꙟтре арабіа, ши ꙟтре персіе, есте колфꙋль персіанꙋль, ши ꙟтре пъмжнтꙋль Индіей, чель дела ръсъріть ши ꙟтре чель деспре апꙋсь, есте колфꙋль де бенгала.

Ши марѣ че маре, дела Индіа, деспре аміазъ зи, съ кіамъ марѣ Индіенилѡрь. Съ май нꙋмескь ши кꙋ май мꙋлте нꙋме, ши пентрꙋ ачесте де май сꙋсь аръттате, ши алтеле, каре сжнть май ꙟдепъртате локꙋри, кꙋмꙋй марѣ атлантика, каре нꙋ есте де кжть марѣ апꙋсꙋлꙋй.

Марѣ де аміазъ зи дела ръсъріть ши дела міазъ ноапте, тоате сжнть тоть ꙋна, чи кꙋ нꙋме де ѡбще сънꙋмеще ѡкянь.

НꙋМЕ ШИ ЛОКꙋРИ

Де стржмтори де марѣ, (аꙋ Боазꙋри,)

Дин челе май щіꙋте.

Ꙟтжй стржмтоарѣ де вайгаць, ꙟпреꙋнъ марѣ москическъ, кꙋ колфꙋль дела нова земля.
А 2, Стржмтоарѣ сꙋдь есть, ꙟтре шфеціе,

ши ꙟтре ѿстроꙋвꙋль оуnде ѥсте, копенна-
генъ, ꙟ данимарко.

ал 3, Пасꙋ, (аꙋ трѣчерѣ де калай,) ꙟпреꙋнъ
мѫника, кꙋ марѣ ѡландїей.

ал 4, Стрѫмтоарѣ де гибралтера, оунеще ѡкѣ-
нꙋль, кꙋ медитеранъ.

ал 5, Стрѫмтоарѣ де галлиполи, аꙋнще архи-
пелагꙋль, кꙋ марѣ де мармора.

ал 6, Стрѫмтоарѣ, костандинополи (адекъ,)
боазꙋль цариградꙋлꙋй, оунеще марѣ де мар-
мꙋре, кꙋ марѣ нѣгръ.

ал 7, Стрѫмтоарѣ, кафа аꙋнцеѣ мар нѣгръ,
кꙋ марѣ меодиде.

ал 8, Стрѫмтоарѣ бабель (аꙋ мандель,) ꙟ-
преꙋнъ марѣ рошїе, кꙋ марѣ персїанꙋлꙋй.

ал 9, Стрѫмтоарѣ дела Сонда, ѥсте ꙟасїа,
ꙟтре ѿстроꙋвꙋль, Цава, ши ꙟтре Сꙋматра.

ал 10, Тессонъ, ꙟтре пъмѫнтꙋль де Ієсо, ши
ꙟтре цътърѫ кинезилоръ.

ал 11, Стрѫмтоарѣ магеланꙋль, ѥсте ла капꙋль
америчїй, деспре амїазъ зи, ши ꙟтре пъ-
мѫнтꙋль де фокъ.

ал 12, Стрѫмтоарѣ давись, ши де оундсонъ,
сѫнтъ ла америка, деспре мїазъ ноапте.

ПАР-

ПА̃РТѢ А̃ДОѪ

А̃ ГЕѠГРА̃ФІЕ̃Й

Пе́нтрꙋ арътарѣ Гло́бꙋлꙋй.

А̃рътѫ́нд ной а̃пърци́риле, ши ло́кꙋриле депе фа́-
ца пъмѫ́нтꙋлꙋй. де требꙋинце е̃сте, касъ а̃-
ръте́мь ши чева̀, пентрꙋ а̃са рътꙋнзи́ме. къ де
геѡгра́фи съ нꙋме́ще глобь, ши гречеще сфе́ра.

Дарь, геѡгра́фїй да́ꙋ ѡ̃ деосеби́ре а̃трачесте
до́аѫ, кꙋвинте, мъка́рь де ши е̃сте то́ть оунꙋль,
пентрꙋ ка съсе а̃целѣ́гъ а̃скꙋрть рътꙋнзи́мѣ пъ-
мѫ́нтꙋлꙋй, дин рътꙋнзимъ черюлꙋй, ши нꙋмеске
а̃пъмѫ́нтꙋлꙋй гло́бь, ши а̃черюлꙋй сфе́ръ.

Де́чи ной а̃вѫ́ндь, требꙋинцъ пентрꙋ чева̀ ѡ̃-
рѫндꙋ́але, де а̃гло́бꙋлꙋй, ка́ре слꙋжѣ́ске пентрꙋ а̃-
целе́цере, май кꙋ оушꙋ́ринцъ, де чѣ че а̃мь скрис.
пентрꙋ а̃че́сташи гло́бь, (а̃ꙋ пъмѫ́нть,) къ кꙋ-
носкѫ́ндꙋсъ ѡ̃рѫндꙋ́ѣлеле гло́бꙋлꙋй, пе аче́не съ
ворь кꙋно́аще ши ѡ̃рѫндꙋ́ѣлеле сфе́рїй.

Мещешꙋгꙋль де ѡ̃рѫндꙋ́ѣлеле сфе́рїй, нꙋсъ
кїа́мъ, геѡгра́фїе, чи козмогра́фїе, а̃дкъ скрисо́аре
нꙋнꙋмай де пъмѫ́нть, чи ши де то́атъ лꙋмѣ.

Ши ла а̃честь мещешꙋгь, гло́бꙋль, (а̃ꙋ

глонцꙋль пъмѫ́нтꙋлꙋй,) съпꙋне ꙟми́жлокꙋль сфе-
рїй, де съ ве́де ꙟпрецꙋра́ть кꙋ че́ркюль.

Ꙟпой ѡ҆бичеюль гло́бꙋлꙋй, ла мещешꙋгь є҆с-
те ꙟсемене кꙋ а҆ сфе́рїй, шѝ ꙟбъциндꙋсе ꙟтѫй а҆честь
пꙋци́нь, прелесне съва кꙋноа́ще, шѝ а҆чель мꙋлть.

А҆честь гло́нць фїиндь ꙟ сфе́рй, съ вꙋ́дь
кꙋ ѹ҆шꙋ́ринцъ, челе де ѡ҆себи́те пъ́рцй, а҆ пъмѫнтꙋ-
лꙋй, каре саꙋ скри́сь, ꙟ ꙟтѫ́же па́рте, а҆къ́рцїй
а҆че́щїѧ.

Съ фа́кь гло́бꙋрй ѡ҆себи́те, де ѡ҆ мъ́риме,
ꙟто́кма пе кѫ́ть съ поа́те де а҆ съ ꙟсъмна̀, кꙋ скри-
соаре челе 4, пъ́рцй а҆ пъмѫнтꙋлꙋй.

Шѝ пентрꙋ ка съсе ѧ҆ са́ма май кꙋ ѹ҆шꙋ́ринцъ,
И҆съ пꙋнь челе доа́ѫ май ма́рй че́ркꙋрй чесъ кїа́мъ сꙋм-
блъто́аре, дела сфе́ръ, а҆декъ ѡ҆ризо́нтꙋль, шѝ
мерѝдїа́нꙋль, дꙋпъ кꙋмь сѫнть, шѝ ла сфе́ръ.

Ꙗ҆ръ че́ркꙋриле, не клътито́аре, ка́ре сѫнть
є҆кфато́рюль (а҆ꙋ ли́нїѧ депе ми́жлокꙋль пъмѫн-
тꙋлꙋй,) чѝ съ нꙋме́ще шѝ кꙋ а҆лть нꙋме, є҆мис-
фе́ро, зодїа́кь. шѝ доаѫ тро́пиче, шѝ челе по-
ла́рй, а҆честе съ ꙟсемнеа́зъ пе ꙟсꙋшй гло́бꙋль, шѝ
кꙋ а҆чаа́стъ мижлочи́ре съ ве́де а҆шъзъмѫ́нтꙋль, шѝ
деѡсебирѣ пъ́рцилѡрь пъмѫ́нтꙋлꙋй, шѝ ки́пꙋль а҆шъ-
зъмѫ́нтꙋлꙋй челѡрь чере́щй, каре сѫнть ꙟсемна́-

те

те ла сферъ.

Къ пентрꙋ май бꙋна ꙟцелецере, кꙋмь съ се ꙟсемнезе, ꙗтъ ши ѡ ꙟкипꙋире.

А оунь ѡ҃ꙋ, саꙋ алть лꙋкрꙋ ротꙋндь ꙟкипꙋль ѡ҃ꙋлꙋй, кꙋчй аша есте кипꙋль пъмѫнтꙋлꙋй. ши ꙟль цине кꙋ доаѫ деџете. апой траџе ѡ линїе, дрепть принь мижлокь, ꙟкꙋрмезишь. ши ачасть линїе съ кямъ екфаторе, (аꙋ емисферо.) апой алтъ линїе траџе ꙟкꙋрмезишꙋль ачещїе, дела оунь капь пънъ ла алтꙋль, ши принь прецꙋрь. ши ачаста съ кїамъ Мерідїанꙋ, (адекъ черкꙋль де амїазъ зй,) де каре черкꙋри, требꙋе съ фїе ꙟкипꙋите, 360, кꙋ алѡрь нꙋмъръ ꙟсемнать пе емисферо, (саꙋ черкꙋль депре мижлокꙋль пъмѫнтꙋлꙋй.) апой престе ачесте черкꙋри, ꙟръши ꙟкꙋрмезишь, скрїе ши алте черкꙋри, а тропичилорь, ши а поларилорь, ши алтеле, чесъ кїамъ параліле, (адекъ ꙟтокма челꙋй де принь мижлокь,) чесъ зиче емисферо, къ апой са фаче престе тоть глобꙋль, кфадрате. ши принтра честе кфадрате, съ скрїꙋ цериле. ши четъциле. ръꙋриле. мꙋнцїй. ши мъриле. ла локꙋль лѡрь.

Ачасть ꙟкипꙋире амь дато, пентрꙋ къ, не фїиндь ꙟкъ, сколе пе лимба ноастръ ачасть ꙟ-

въцътꙋ

въцътꙋръ, шѝ кѝпꙋрй де мáхинй, фъкꙋ́те пен-
трꙋ оу҆шꙋри́нца кꙋноши́нцїй, шѝ а҆ ꙟвъцетꙋрїй.
Къчй възи́ндь ѡ сфéръ, (а҆ꙋ оу҆́нь глóбь) токми́ть
спре а҆ча́ста, а҆дꙋкѫ́ндꙋцй а҆ми́нте де кѝпꙋль а҆ръ-
та́ть, пре лесне вей кꙋно́аще, мъка́рь съ фїе скрись
шѝ пе а҆́лтъ лимбъ.

Мъка́рь къ де мꙋ́лте ѡ҆́ри, съ въ́дь кѝпꙋрй
скри́се, шѝ типъри́те де маппамо́нде, чи а҆́лтъ
нꙋ є҆́сте де кѫ́ть кипꙋль де а҆ча́сташй ма́хинъ, ї҆́аръ
фїи́ндь къ пе ка́рте нꙋ съ поа́те ꙟкипꙋи, ꙟкипь ка
кꙋмь съ ꙟкипꙋ́еще ꙟсꙋшй ма́хина, шѝ май въръ-
то́сь ꙟкъ́рциле нꙋми́те топогра́фиче, къ, фїи́ндь
не́тиде, шѝ ꙟдеспърцитꙋрй, ле є҆́сте кꙋ грéꙋ ꙟ-
чепъто́риллѡрь де ꙟвъцътꙋръ, де а҆кꙋно́аще старѣ
пъмѫ́нтꙋлꙋй ꙟчѐ кипь є҆́сте.

Ї҆́аръ депе глóбь ꙟда́тъ съ кꙋно́аще, де
оу҆́нде а҆ꙋ ꙟчепꙋ́ть гра́деле де лꙋнџи́ме, шѝ чéле де
лъци́ме, а҆ꙋ де нълци́ме, щїи́ндь къ чéле де лꙋн-
џи́ме, сѫ́нть ꙟсемна́те, дꙋпъ кꙋмь са́ꙋ а҆ръта́ть
пре чéркꙋль є҆кфато́рїꙋлꙋй, ка́ре є҆́сте прин мижло-
кꙋль пъмѫ́нтꙋлꙋй. депе ка́ре чéркь съ нꙋмъръ
поа́те меридїа́ниле, дела ꙟтѫ́юль меридїа́нь, ка́-
ре трéче педжо́сꙋпра ѡстро́авелѡрь де Кана́рїе. де
оу҆́нде Геѡгра́фїй ꙟчéпь а҆ нꙋмъра̀, пѫнъ ла, 360,

де

де граде спре ръсърить.

Іаръ челе де лъціме, ле нѹмъръ пре черкѹль де ачесташ меридіань, ѫпърцить дела Зенить ѫ доаъ пърци, кѫте пе 90, де граде. ѡ парте спре полѹсь арктикѹ, ши алта спре полѹсь антиарктикѹ.

Ѫчепѫндѹсъ ши ачесте тоть дела ачель локь, де ѹнде съ ѫчепь граделе меридіанѹлѹй, адекъ дела черкѹль Екфаторюлѹй, каре съ кіамъ ши граде де паралеле, адекъ де черкѹрилечеле че мергь ѫкѹрмезишѹль пъмѫнтѹлѹй, деѡ потривъ кѹ Екфаторюль.

Кѹ ачастъ пѹцинъ арътаре, сокотескь къ ва фи май кѹ леснире ѫчепъторилѡрь де ѫвъцътѹръ, ѫ ѡбичеюриле де ѡржндѹелиле глобѹлѹй, де кѫть кѹ челе мѹлте скрисе, каре ной амь ѫдръзнить але лъса, пентрѹ къ, аѹ нѹ съ ѫцелегь біне пентрѹ мѹлта мѹлціме, аѹ съ сѹпъръ четиторюль, де але май чети.

Ѫтѫа ѡржндѹеалъ а глобѹлѹй

Де аѣсъ гъсй граделе де лѹнціме, ши де лъціме де фіеще каре царъ, ши локь, депре фаца пъмѫнтѹлѹй.

кѫндь

Кꙟндь врей съ каꙋци ачесте, ꙟтоарче глобꙋль ꙟтрꙋ ача ѡсіе, пънъ авени локꙋль чель каꙋци, сꙋпть чель май маре меридіань. Апой каꙋтъ нꙋмърꙋль че есте пе черкꙋль екфаторюлꙋй, сꙋпть ачесть меридіань, къ, ачестай нꙋмърꙋль, (саꙋ градꙋль) де лꙋнциме, каре съ нꙋмъръ дела апꙋсь спре ръсърить.

Ши ꙟтръши каꙋтъ ши граделе челе де лъциме, че сꙟнть ꙟсемнате пе ачесташь меридеꙟнь, ꙟчепꙟндь тоть дела екфаторе, де оунде саꙋ ꙟчепꙋть, челе де лꙋнциме, чи мергь спре поль.

Каре съ кіамъ ши граде, де паралеле, адекъ, де черкꙋриле каре сꙟнть ꙟтокма екфаторюлꙋй, ꙟкꙋрмезишꙋль пъмꙟнтꙋлꙋй, дечи афлꙟндꙋсъ ачесте граде, вей кꙋноаще ꙟкꙟтъ депъртаре, есте локꙋль ачеста, дела апꙋсь спре ръсърить. Ши ꙟкꙟтъ депъртаре есте дела мижлокꙋль пъмꙟнтꙋлꙋй, спре поль, адекъ спре міазъноапте.

Ꙟаръ дека фи динколѡ, де мижлокꙋль пъмꙟнтꙋлꙋй, ꙟль вей сокоти ꙟграделе челе деспре полꙋсь анть артикꙋ, адекъ деспре аміазъ зи, ши аша вей фаче, ши ꙟтрꙋ алте кътъри.

Ꙟль

Ал доилѣ Ѿрѫндѹалъ а Глобѹлѹй.

Де вей вре съ щий ꙟче час ѥсте Соареле, ꙟмїазъ ꙁи, ꙟфїинде каре лок, дестѹлѹй съцй адѹчй аминте, ꙟче граде де лѹнциме ѥсте локѹл ѹнде ѥшй, ши локѹл ꙟкаре вей съ щий, пентрѹ че, къ фїинд градѹл де май маре нѹмър, ꙟлокѹл чел май де пъртат, де кѫт ꙟлокѹл ѹнде ѥшй, ши де кѫте ѿрй ва ꙟтра нѹмърѹл 15, ꙟградѹл ачела, кѹ атѫтѣ часѹрй ва фи ꙟмїазъ ꙁи май ꙟнаинте аколѡ адекъ.

Ѥшѹл ѥсте сѹпт градѹл де лѹнциме 44, ши Ишпаханъ ꙟперсїа ѥсте сѹпт градѹл 79, дечй деосебиреѣ ꙟтре ачесте граде ѥсте де 35, де граде къ лѹѫнд 44, дела 79, ръмѫн 35, ши, 15, ꙟ-35, ꙟкапе де 2, ши ръмѫне 5, каре ва съ ꙁикъ къ, ла Ишпаханъ ѥсте соареле ꙟмїазъ ꙁи, кѹ 2, часѹрй, ши 20, де минѹте, май ꙟнаинте де кѫт ла Ѥшъ, іаръ ꙟпротивъ, кѫнд ла Ѥшъ, ꙟфи ꙟмїазъ ꙁи, ꙟ Ишпаханъ, ꙟфи доаѫ часѹрй, ши 20 де минѹте, дѹпъ ꙟмїазъ ꙁи.

Алтъ ꙟкипѹире.

Кина, ѥсте сѹпт градѹл де лѹнциме 140, ши Ѥшѹл ѥсте сѹпт градѹл 44.

ӑкѹмь лѹжндь 44, дела 150, ръмѫне 96, ши 15, ӑ 96, ӑтръ де 6, ши ръмѫне 6, каре ва сѫ зикъ, къ ла кина кѫндь ла Бешь есте ӑмїазъ зи, ла кина есте 6, чаѹрй, ши 24, де минѹте, дѹпъ ӑмїазъ зи.

Алтъ ӑкипѹире.

Бешѹль есте сѹпть градѹль де лѹнциме 44, ши Калифорнїа ӑ америка, есте сѹпть градѹль де лѹнциме 224, лѹжндь 44, ръмѫне 180, ши 15, ӑ-180, ӑтръ де 12 ѡрй, ши вине ӑфи ла джнишїй, мїезѹль нопцїй, кѫндь ла Бешь ва фи ӑмїазъ зи, ӑръ ӑпротивъ, кѫндь ла Бешь ӑфи мїезѹль нопцїй, ла калифорнїе ӑ америка, ӑфи ӑмїазъ зи.

Ӑщїинцаре, къ ачастъ ӑкипѹире, де пѹнтѹль де амїазъ зи, есте ӑсеменѣ, ка кѹмь ӑй лѹа сама, ши ръсърितѹль, ӑѹ ӑпѹсѹль соарелѹй, кѫндь ръсаре, ӑѹ ӑпѹне. нѹмай съ щїй ши ачаста, къ де ворь тречє граделе де ръмъшице, май мѹлть де 180, ӑтѹнчѣ вей фаче грешалъ, дей лѹа сама спре ръсърить, къ, локѹль ачела ӑфи спре ӑпѹсь трекѹть. ши ва фи май ӑпроапе де ной, къчи ной ӑмь ръмась спре ръсърить, ши ачель локь спре ӑпѹсь.

Адекъ.

Съ пунемъ, къ, Молдова, есте супть градуль де лунџиме 43, ши остроавеле де Азоре, дин Америка, сжнть супть граделе 350, лжнгъ 43, дела 350, ръмжнъ 307, арвени съ фіе, ку 20, де часури, май ꙟнаинте, даръ ꙟтрачастъ ꙟтжмпларе, вине пе друмуль чель деспре ръсърить, іаръ пе друмуль чель деспре апусъ, ну сжнть остроавеле де азоре май департе де Молдова, де кжть 53, де граде чи вине афи ла ной амїазъ зи, ку 3, часури, ши 32, де минуте, май ꙟнаинте де кжть ла остроавеле де азоре, ши кжндъ ла ной апуне соареле, аколо ꙟкъ май сжнть 3, часури, ши 32, де минуте, пънъ ла апусъ.

Дечи аша съ ва луа сама кжндъ граделе воръ тречє де 180, ши ꙟтралтеле.

АЛТРЕЙЛЕ ОРЖНДУЕАЛЪ

ꙟ глобулуй

Де агъси Антиподиле вънуй локъ.

Антиподе съ кїамъ, локуль ачела оунде оумблъ оамений ку пичоареле, ꙟпротивуль пичоарелоръ ноастре. акумъ ачастъ ꙟпротивире, требуе съ се афле май департе, дела ной, де кжть тоате алте пърцй апъмжнтулуй. Адекъ.

Съ къꙋтъмь Ꙟнтипо́диле Єшꙋлꙋй, че а҆ре гра́дꙋль де лꙋнџиме 44, ши ка́пꙋль ѡ҆стровꙋлꙋй де калифо́рніѧ, дінь А҆ме́рика, а҆ре гра́дꙋль де лꙋн- џиме 224, лꙋжиндь гра́дꙋль 44, ръмжне 180, ꙗ҆ръши Єшꙋль а҆ре гра́деле де лъци́ме 47, ши ка́- пꙋль ѡ҆стро́вꙋлꙋй, де ка́лифо́рніе, ꙗ҆ръши а҆ре гра́- дꙋль де лъци́ме 47. де́чи а҆ни́че тре́бꙋе съ фіе а҆нти- по́деле де Єшь, ши а҆ше́ вей къꙋта̀ ши а҆лте ло́- кꙋри, оу҆нде ца требꙋи, ши ръмъши́ца де нꙋмъ- рꙋль гра́делѡрь, де 180, ши а҆лъцимій, съ фіе ꙟ- то́кма, а҆че́ла ва фи а҆нтипо́дꙋль, де а҆че́ль ло́кь.

А҆ЛПАТРꙊЛѢ ѠГЖНДꙊѦЛѢ

Де а҆къꙋта̀ пе кърциле Топогра́фиче.

Пентрꙋ кꙋноши́нца ꙟче́ кипь съ поа́те а҆къꙋта̀ кꙋ оу҆шꙋри́нцъ, оу҆нь ло́кь ꙟсемна́ть, а҆сꙋпра де ѡ҆- ка́рте Топографичаскъ, ѡ҆рй Маппамо́нде.

Ꙟ мапамо́нде, гра́деле сжнть ꙟсемна́те, пе миджлокь, ꙟки́пꙋль кꙋмь сжнть ꙟсемна́те пе гло́- бꙋри, фіи́ндь къ, Маппамо́ндꙋль єсте ръто́ндь, ꙗ҆ръ кърциле, (а҆ꙋ хжртіи́ле че съ кіа́мъ то́погра- фиче,) сжнть кфадра́те, ши гра́деле сжнть ꙟ- семна́те пе дела́тꙋри. че́ле де лꙋнџиме, сжнть пе дедесꙋпть, ши пе дꙋсꙋпра де хжртіе,

а҆декъ

ꙟдекъ, динкотрѡ шаде ѡмꙋлъ де каꙋтъ пе карте, (аꙋ пе хжртіе .)

Іаръ челе де лъциме сжнтъ, ши деспре дреапта, ши деспре стжнга, къ, фіеще каре градъ, нꙋмъръ лінїиле, каре сжнтъ ꙟсемнате пе хжртіе.

Акꙋмъ, вржндъ съ каꙋци ѡ четате пе ѡ хжртіе, фъкꙋтъ кꙋ ѡржндꙋеалъ Геѡграфичаскъ, каре съ фіе пентрꙋ ꙟпъръціа тꙋрчаскъ, динъ Еѵропа. ши четатѣ съ фіе Царіградꙋлъ, не щіиндъ ꙟче локъ есте, мерџи ꙟтжи де каꙋтъ градеде де лꙋнџиме, ши де лъциме (каре де ной саꙋ пꙋсъ ꙟтро таблъ, ла ѡ филъ май ꙟнаинте ꙋнде есте ꙟсемнатъ Царіградꙋлъ, ла слова, К.) де тоате челе май динтжи четъци, църи, мꙋнци, ши ржꙋри. ши гъсиндъ нꙋмеле Царіградꙋлꙋи Костандинополи (къ аша съ кіамъ.) каꙋтъ ꙟдрептꙋлъ нꙋмелꙋи, къ вей гъси нꙋмърꙋлъ, (аꙋ градꙋлъ) 46 : 41, челъ динтжи есте де лꙋнџиме. челъ де алъ 2, де лъциме. ши лꙋжндъ ачесте доаъ нꙋмере, каꙋтъ пе челъ де лꙋнџиме, деасꙋпра, аꙋ дедесꙋптꙋлъ кърцїи, адекъ пе 46. Іаръ пе челъ де лъциме, ꙟлъ каꙋтъ деспре стжнга, аꙋ деспре дреапта, къ есте 41. ши пꙋиндъ децетеле, ꙋнъ децетъ пе 46 ши алтъ децетъ пе 41, мерџи кꙋ дециеле ꙋ-

нꙋлъ

нꙋль спре алтꙋль, пънъ съ ворь ꙟпреꙋна линіиле, къ ꙟтрꙋ ачесть локь требꙋе съ фіе Костандинополи, сау Цариградꙋль.

Ꙟкърцеле, аꙋ хжртіиле ачестѣ, нꙋмериле граделѡрь, нꙋле пꙋнь ꙟтоате де ржндь, 1:2:3, ши алтеле. кънчи фіиндь мичи, нꙋ ꙟкапь локꙋриле пентрꙋ касъ кꙋприндъ. дарь ле пꙋнь де 5, ꙟ 5. ши де, 10, ꙟ 10. ши аша нꙋ факь ескимкаре пентрꙋ афларѣ кфадрателорь. ши пинтре нꙋмериле де 5, ꙟ 5. ши де 10, ꙟ 10, съ пꙋнь нище семне албе, ши негре, пентрꙋ афларѣ де липса нꙋмерилѡрь, адекъ ꙟкартѣ че сау зись май сꙋсь, пентрꙋ афларѣ цариградꙋлꙋи, градꙋль де лꙋнциме че стъ пе линіа кфадратꙋлꙋи, есте 45, ярь фіиндь къ требꙋеще 46, съ принде оунь пꙋнть че есте май ꙟнаинте де 45, шиль ꙟкипꙋеще а фи 46. ши погоржндꙋте тоть пе линіа каре есте 45, ацꙋнгжндь ꙟватра кфадратꙋлꙋи, ꙟи сокоти локꙋль пꙋцинь май ꙟнаинте, кънчи кфадратꙋль де есте ши мик, дарь кꙋпринде мꙋлть локь. асеменѣ вей фаче ши кꙋ челалалть нꙋмъръ, фіиндь ꙟлиніа 40, дарь принзиндь оунь семнь май динаинте, ꙟль вей фаче 41, ши аша ши кꙋ алтеле.

Кꙋ

Кꙋ ачесте граде съ поате щи ши депърта-
ре, дела оунь локь, пънъ ла алтꙋль кжтъ есте,
кꙋ нꙋмъръль де леги. Ѫсъ дꙋпъ кꙋмь ѫци ва фи
ашъзатъ табла (ѫлеги, аꙋ миле, аꙋ стадїи,)
кꙋчи нꙋ ѫтоате кърцеле пꙋнь ѫтрꙋнь кипь, къꙋ-
тжндь де афаче чинсте народꙋлꙋи ачелꙋе, че съ
афлъ ѫтрꙋ аче царъ, оунде сау фъкꙋть ачекар-
ти, пꙋиндь ши ωбичеюль де ачееши царъ. Iаръ
аичѣ ѫтрꙋ ачастъ кърцꙋлїе, чесаꙋ скось депе Геω-
графїе лꙋи Бꙋфїерь, саꙋ пꙋсь ка ши ѫтра чеѧ, пе
тоть градꙋль 25, де леги. Ѫсъ съ щїи ши ачаста,
къ кфадратиле нꙋ мергь кꙋ оунь нꙋмърь, тоть
ѫтрꙋнь кипь деплинь кꙋ 25, кꙋчи лъргимѣ мери-
дїѧнилωрь, адекъ линїиле каре мергь спре капете-
ле пъмжнтꙋлꙋи, съ стржнгь мергжндь спре поли,
ши нꙋ аꙋ лъргиме, кжтъ аꙋ сꙋпть ѥкфаторе,
кꙋчи мергжндь съ ѫпꙋцинѧзъ нꙋмъръль легилωрь.
Iаръ а линїилорь че сжнть паралеле ѥкфаторюлꙋи.
нꙋ аꙋ скъдере, дини 25 де леги, пънъ джеꙋпра
полꙋлꙋи, (аꙋ капꙋль пъмжнтꙋлꙋи.) кꙋчи ачес-
тѣ, нꙋсъ нꙋмъръ ка меридїѧниле дела апꙋсь спре
ръсърить. чи дела амїазъ зи. спре мїазъ ноап-
те.

Ши ѧтъ арътаре де ачастъ скъдере. Сꙋпть
ѥкфа-

ѥ̂кфаторе, кфадрателе сѫнтъ ши ꙟкѹрмезишъ, ши ꙟлѹнцишъ, тотъ де 25, де леги, пънъ а̂-проапе де градѹль 20. ꙗръ сѹптъ градѹль 20 де лъциме, ѥ̃сте де 19, леги, (а̂ѹ пе а̂коле,) ши а̂лтеле мергъ дѹпъ кѹмъ съ въдъ ꙟсемнате ꙟтрѹ а̂чаѥстъ тъблицъ.

а̂лъ,	30,	градъ,	21,	леги.
а̂лъ,	40,	градъ,	18,	леги.
а̂лъ,	50,	градъ,	15,	леги.
а̂лъ,	60	градъ,	12,	леги.
а̂лъ,	70,	градъ,	9,	леги.
а̂лъ,	80,	градъ,	6,	леги.
а̂лъ,	90,	градъ,	1,	леги,

Дечи а̂чеѥстѣ кѫндъ вреи съ мъсори вре оунъ локъ, съле ціи минте бине, касъци а̂дѹчи а̂минте, къ лъцимѣ ꙟтре Паралеле, ѥ̃сте де 25, де леги. ꙗръ ꙟтре меридіѧни ѥ̃сте а̂чеѥстъ нѹмъръ де маи съѹсъ а̂ръта́тъ.

Акѹмъ вржндъ нои касъ фачемъ ѿ кълъторіе ла Царигладъ, даръ нѹ щимъ ꙟкѫтъ депъртаре де локъ ѥ̃сте. пентрѹ а̂часта съ къѹтъмъ ꙟтабла градѣлоръ, ши лѹжндъ градѹль де лѹнциме, ши де лъциме, съле а̂токмъмъ, кѹ а̂носатре де а̂ичѣ, динъ Молдова, касъ ведемъ, ꙟкѫтъ

де

де пъртаре сѫнтемь ной де Цариградь, ши ꙟчѐ парте де лоќь єсте (къ ꙟкъ нꙋль щимь,) ши гъсѫндь къ Цариградꙋль єсте сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме 46, ши де лъциме 41, їаръ ной ꙟичѣ ла єшь сѫнтем, сꙋпть градꙋль де лꙋнџиме 44, ши де лъциме 47.

Дечй ꙟтокмѫндь ной граделе де лꙋнџиме, вине къ Цариградꙋль съ фїе май џось де ной, кꙋ 2, граде, ꙟдекъ май спре ръсърить. Ши ꙟтокмѫндь ши челе де лъциме, кꙋ ал ностръ градь че єсте 47, ши ал Цариградꙋлꙋй 41, вомь кꙋноаще къ єсте кꙋ 6, граде Цариградꙋль, май спре ꙟміꙗзъ зи де кѫть ной, ꙟичѣ ла єшь. Ши лꙋѫндь сама пе ачесте граде, че єсте чѣ май лꙋнгъ кале спре ꙟміазъ зи, вомь ꙟфла къ єшꙋль єсте ꙟдеспъртаре де Цариградь, кꙋ 210, де лєгй (ꙟꙋ пе ꙟколѣ,) пꙋйндь пе тоть градꙋль 25, де лєгй, кѫчй ꙟлиніꙗ меридїанꙋлꙋй, каре мерџе деспре ꙟміазъ зи, спре міазъ ноапте, нꙋ съ скимбъ лєгиле, ши нꙋ скадь динь 25, качеле че мергь спре ръсърить, дꙋпъ кꙋмь ной, сѫнтемь май сꙋсь, кꙋ 2, граде, ачесте граде фїиндь пе ꙟпроапе де градꙋль 50, деспре міазъ ноапте. нꙋ сѫнтемь май сꙋсь, де кѫть 30, де лєгй.

Шѝ кѫндь ворфѝ 2, локѹрй не потривите ꙟгра-
де, ӑдекъ кѫндь нѹ воръ фѝ нѝчй пе линїѧ граде-
лѡръ де лѹнциме, нѝчй, пе линїѧ граделоръ, де лъ-
циме, ӑтѹнчѣ вей кътта граделе ꙟкаре парте
сѫнть май ӑпропїете, кѹ ӑлтъѹ градь, шѝ де
ӑчела те вей слѹжѝ, кѫчй де нѹ шѝ єсте ꙟтокма,
дарь пе ӑпроапе.

Къ мъкарь де шѝ єсте ѡржндѹѧла, де ӑсъ фаче
кѹ пасѹль, їарь пентрѹ къ єсте пѹцинь май кѹ мѹл-
тъ лѹаре де самъ, шѝ кѹ зъбавъ, де ӑда ꙟвъцъ-
тѹриле, пентрѹ ӑчаста ѡлъсъмь времїй.

Ӑльчинчилѣ Ѡржндѹѧлъ

Пентрѹ кѹноштинца ꙟчецї [illegible] фїе зїѡа май лѹн-
гъ, де кѫть ꙟтралтеле д[illegible] каре царъ.
ла ӑчестъ ѡржндѹѧлъ, єсте де тр[illegible] ꙟтѫй,
съ кауцй градѹль де лъциме, де ѡрй каре [illegible]й
ва фѝ воѧ, шѝ гъсиндѹлль, везй ꙟкаре климъ
ӑфлъ ӑчель градь шѝ клима ꙟцива ӑрътѫ часѹль,
де лѹнцимѣ зилїй.

Ꙟсферй сѫнть ꙟсемнате сѹпть каре гра-
де єсте май лѹнгъ зїѡа, дарь ной не ӑвѫндь ӑ-
чель мещешѹгь де пе кърциле Топографиче ꙟций вою
тѫлкѹй.

Шѝ

Шй де вей аве ѡ карте фъкꙋтъ кꙋ ѡрѫндꙋалъ, топографичаскъ, каꙋтъ ꙟтѫй дела екфаторе, спре полꙋсꙋ артикꙋ, кън веде линїй фъкꙋте принь пре- жꙋрꙋль пъмѫнтꙋлꙋй, ꙟтокма екфаторюлꙋй, шй кѫть ва фй лъргимѣ, дела ѡ климъ пънъ ла алта, ꙟтѫта есте ѡ климъ, принь каре климъ, лꙋн- џиндꙋшй соареле аса лꙋминъ, лꙋнџеще шй лꙋмина ꙁилїй, їаръ кѫндь ꙟшй ꙟтоарче лꙋмина са деспре климе, скꙋртаꙁъ шй лꙋмина ꙁилїй, деспре ной шй ѡдꙋче ла чей че лъкꙋескь динколѡ де мижло- кꙋль пъмѫнтꙋлꙋй.

Їатъ шй алтъ ѡрѫндꙋалъ май дескисъ, геѡграфїй ꙟпарцїеск климеле, ачестѣ, ꙟ 24, де климе, кѫте де жꙋмътате де часъ, шй дела клима чѣ дела мижлокꙋль пъмѫнтꙋлꙋй, ꙋнде есте зїоа тоть 12, чаꙋри, шй вара, шй їарна, не скимбатъ, шй локꙋль каре ва фй дела ачастъ климъ, май депъртать, спре мїаꙁъ ноапте, ла ачѫтѣ климе вафй, кꙋ атѫтѣ жꙋмътъцй де ча- сꙋрй, вафй крескꙋтъ ꙁїоа, ла ачель локь, престе ачеле, 12, часꙋрй, ꙟтрꙋ каре съ афлъ, зїоа не скимбатъ.

Веꙁи ачастъ ꙟкипꙋире.

ꙟтѫе климъ де жꙋмътате де часъ, съвѫр-

шаще ла ал 10, граде, ши ачѣ есте зіоа чѣ май лꙋнгъ, де 12, часꙋри, ши жꙋмътате.

Ал 2, климъ, съвжршаще ла ал 15, граде, ши зіоа есте де 13, часꙋри.

Ал 3, съвжршаще, ла ал 20, граде, ши зіоа есте де 13, часꙋри, ши жꙋмътате.

Ал 4, съвжршаще ла 25, де граде, ши зіоа есте де 14, часꙋри.

Ал 5, съвжршаще ла ал 30, граде, ши зіоа есте де 14, часꙋри, ши жꙋмътате.

Ал 6, съвжршаще ла 35, граде, ши зіоа есте де 15, часꙋри.

Ал 7, съвжршаще ла ал 40, граде, ши зіоа есте 15, часꙋри. ши жꙋмътате.

Ал 8, съвжршаще ла 45, граде, ши зіоа есте де 16, часꙋри.

Ал 9, съвжршаще ла 50, граде, ши зіоа есте 16, часꙋри. ши жꙋмътате.

Ал 10, съвжршаще ла 55, граде, ши зіоа есте де 17, часꙋри.

Ал 11, съвжршаще ла ал 60, граде, ши зіоа есте де 17, часꙋри. ши жꙋмътате.

Ал 12, съвжршаще ла 65, граде, ши зіоа есте 18, часꙋри, ши съ лꙋминѣзъ.

Іаръ

Ꙗръ де аичѣ ꙟнаинте, съ май нꙋмъръ, ши ꙟлте 12, климе, дарь съ скимбъ, кѫчй ла аль 70, градь, цине зіѡа ѡ лꙋнъ. Ши ла аль 80, градь, 3, лꙋнй. Ꙗрь ла аль 90, градь, 6, лꙋнй де зіѡ, ши 6, де ноапте.

Зіѡа съ нꙋмеще дина ръсъритꙋль соарелꙋй пѫнъ ла апꙋсь.

Ꙟсемене ши зориле, съ скимбъ дꙋпъ крещереѣ, ав скъдереѣ де зи, ав де ноапте.

Деасꙋпра полꙋлꙋй, зориле сѫнть фоарте марй, къ съ лꙋнцеськь ши пѫнъ ла ѡлꙋнъ ши цꙋмътате. Лꙋна нꙋ аре аичѣ скимбаре, дꙋпъ кꙋмь съ скимбъ аичѣ ла нои. аре ѡсебите скимбърй, ши кѫндь съ фаче ѥклипсъ, принде тоть капꙋль пѫмѫнтꙋлꙋй.

Ѥклипса съ фаче, кѫндь съ пꙋне лꙋна ꙟтре пѫмѫнть, ши ꙟтре соаре, де ꙟтꙋнекъ кꙋ оумбра са пѫмѫнтꙋль, ши съ кіамъ ѥклипсъ де соаре, (адекъ ꙟтꙋнекаре,) пре ꙟцелесь саръ зиче ꙟтꙋнекареѣ пѫмѫнтꙋлꙋй.

Ѥклипса де лꙋнъ съ фаче, кѫндь съ пꙋне пѫмѫнтꙋль, ꙟтре лꙋнъ, ши ꙟтре соаре, съ кіамъ ѥклипсъ, (ав ꙟтꙋнекаре де лꙋнъ.) аичѣ вине бине, кѫчй кꙋ адевъратъ съ ꙟтꙋнекъ лꙋна,

дарь

дарь нꙋ пъмжнтꙋль.

Ӗклипса де лꙋнъ, е̑сте не скимбатъ ꙟлꙋнъ плинъ. Їаръ де соаре ꙟлꙋнъ ноаж, щїꙋ а̑строномїй времѣ фоарте бине.

ТАБЛА

Ꙟтрꙋ каре съ а̑ратъ граделе де лꙋнџиме, ши де лъцıме.

Челѡръ май динтжй четъцй, цѫрй, мꙋнцй, ши рѫꙋрй, ꙟкрединцате, динь а̑кадемїе Парижилѡрь кꙋ нꙋме динь Геѡграфїе веке, ши ноаж.

Чель динтжй нꙋмъръ, а̑ратъ лꙋнџимѣ, чель де а̑лдоиле, лъцимѣ.

А

Веки	Ноаж	Лꙋнџиме	Лъциме
Ӑберденъ,	Абердона,	15:	57.
Ӑбисинїе,	Ӑбисинїе,	60:	10.
Ӑбрꙋцо,	Ӑбрꙋцїꙋмь,	32:	42.
Ӑкаѧ,	Ӑхаѧ,	41:	38.
Ӑкемь,		112:	2.
Ӑкри,	Птолеманѣ,	54:	32.

Аденъ,		60:	12.
Африка,		1	1.
Агдѣ,	Агота,	21	43.
Агенъ,	Агинꙋмъ,	18	44.
Агра,		96	26.
Агріе		57	47.
Аіре,	Атꙋрꙋмъ	17	43.
Аихъ,	Акфизгранꙋмъ,	23	50.
Аіазъ,	Алесіе,	2	44.
Албареале		36	43.
Алкала,	Комплꙋтꙋмъ	14	40.
Алби,	Албига,	19	43.
Алкатара,		11	39.
Алеманіе,	Германіе,	25	46.
Алецонъ,	Аленконіꙋмъ,	17	48.
Алеппо,	Алепꙋмъ,	55	35.
Алиѯандріе,		48	31.
Алреꙋ,		33	97.
Алгери,		21	36.
Аликанте		17	38.
Алпи,	Алпиесъ,	29	47.
Амасіе,	Каппадокіе,	55	40.
Амберг		29	49.
Америка,		260	50.

амен-

Аміенсь,		19	50.
Амстердамь		22	52.
Анкира,		51	39.
Анкона,		32	43.
Андалꙋціе,	Воєтика,	12	37.
Андріанополи,	Ѡдріи,	44	41.
Антиле,	Ѡстроаве,	220	15.
Антіѡхіе,		54	35.
Аравіе,		60	23.
Арарать,	мꙋнте	60	40.
Аркадіе,		39.	37.
Архангелꙋль,	Четате,	55,	64.
Архипелагь,		43,	38.
Арменіа чѣ маре,		60,	39.
Асшенсіѡне,	ѡстровь, 10, 5.	аміазъ зи.	
Асіе,		90,	40.
Асторга,	астꙋріе,	12,	42.
Астрахань,		69,	45.
Атине,		41,	38.
Авигніѡне,		22,	43.
Аꙋстріе		33,	47.
Азоре,	ѡстроаве ѫ Армерика,	350,	40.

Б

Багдать,	вавилонꙋль,	63,	33.

Багда-

Багда́ть,	Вавилонꙋль,	63,	33.
Барба́ріе,	Варва́ріе,	20,	30.
Ба́рка кръіе,		39,	32.
Ба́рй,		35,	41.
Баса́нь,	Васа́нꙋль,	17,	44.
Бази́леа,	Василе́ѧ,	25,	48.
Бата́віе,	пата́віе,	126,	5, лаа̂мїа́зъзи
Бавіе́ра,		29,	47.
Белигра́дꙋль,	а̂лбагре́ка,	39,	45.
Бенде́рь,		45,	46.
Бенебе́нто,		33,	41,
Бенгала̀,		103:	23,
Берли́нь,	Беролинꙋмь,	31,	52.
Басара́біе,		47,	46.
Биледꙋлгери́нь,		14,	25.
Бити́ма,	бити́нїе,	48,	40.
Боемїе,		22,	49.
Бо́гь,	Бꙋхь,	49,	47.
Боло́нѣ,	Фелси́на,	29,	44,
Бꙋкꙋре́щй,		44,	45.
Борно ωстро́вь,	Борбо́нїе,	70,	23, лаа̂мїа́зъ зи
Борго́нѣ,		22,	47.
Бо́снїе,		37,	43.
Бранде́бꙋрго,		28,	52.

Брасилїе,		320, 15,	Ꙟ Америка.
Бретагнє,	Бретанїе,	15,	48.
Брисакь,		25,	48.
Брѹселесь,	Брѹѯелесь,	21,	52.
Бѹда,		36,	45.
Бѹлгарїѧ		14,	42.
Бѹргось,	Бѹргй,	14,	42.
Бѹрсїе,	Бѹрса,	59,	40.

В

Валакїе,	Валахїе,	43,	45.
Валенца,	Валентїе,	22,	44.
Варадинѹ чель маре,	Гросъ варадинь,	40,	46.
Варадинѹль чель микь,		40,	48.
Варсавїе,	Варсовїе,	39,	52.
Венецїѧ,		30,	45.
Верона,		29,	45.
Вичента,		29,	45.
Вїенна,	Вечю,	34,	48.
Вилна,		44,	54.
Витербѹ,		30,	42.
Волга рѫѹ,	Рва,	70,	47.
Володимирь,	Владимирь,	60,	55.

Г

Гаета,		31,	41.

ганцє

Га́нџе, рѫꙋ ла Йндїѧ,		106,	24.
Га́ꙁа,		31,	31.
Генова		23,	46,
Го́а,		92,	15.
ко́лфо Венецїа́нꙋ,		32,	44.
Гла́шковь,		13,	56.
Голко́нда,		99,	17.
Го́тїе,		30,	56.
Грана́та,		14,	37.
Гра́цй,		33,	47.
Гвинеѧ,		10,	50.

Д

Далма́цїѧ	Далматїе,	35,	44.
Дама́скꙋ,		24,	53.
Данїма́рко,		25,	55.
Данꙋбїꙋ,	(аꙋ) Йстерь Дꙋнъре,	32,	48.
Да́нцка,	Геда́нꙋмь,	36,	54.
Дарданеле,	Єлеспо́нтикꙋмь	44,	40.
Дахь,	Да́кїй,	16,	43.
Дело,	Делꙋсь,	95,	28.
Дїарбі́кь,	Месопота́мїе,	59,	36.
Дїарбекирь,		59,	36.
До́нь,	Танаи́сь,	60,	47.
Дре́зда		31,	51.
Дꙋйна,	Рꙋбо,	55,	60,

Дȣна,	43	56,
Дȣрацо,	37,	41.

Є

Єфесо,	45	37,
Єгеѡ маре,	43	38,
Єлба,	26	54,
Єликона,	40	38,
Єпирȣ,	38	39,
Єривань,	62	40,
Єрзерȣмь,	57	40,
Єгипетȣ,	50	20,
Єѳіѡпіе,	40	5,
Єфрафтȣ,	65	30,
Єѵропа,	20	45,

З

Зангвебарь,	55,	10, ла амїазъ зи,
Зеланда,	21,	51.

И

Ияши, Єшȣ.	44,	47.
Индїе	100	25.
Инглитера	26	50
Ингрїе	45	59
Ирланда	7	53

Ие-

Лим-

Лі́мнось,		43,	40.
Леѡполи,	Лі́ѡвѹ,	42,	49.
Лепа́нто,	Наѹпа́ктѹсь,	39,	38.
Ле́сбо,	Ле́шбо,	43,	39.
Лива́но,	Лива́нѹ,	54,	33.
Ли́ма,	310, 10,	ла а̂мі́азъ зи,	
Лингвадо́ка,		19,	43.
Лі́ѡне,	Лѹгдѹнѹмь,	22,	46.
Лишбо́на,		9,	38.
Литфа́ніе,		43,	53.
Лива́діе,	А҆ха́ѧ,	40,	38.
Ливоніе,		43,	56.
Ливо́рно,		28,	43.
Ло́ндра́,		10,	54.
Лоре́на,	Лотари́нціе,	23,	48.
Лоре́тто,		32,	43.
Лѹблинь,	Люблинь,	40,	51.
Лѹка,		28,	43.

M

Македо́ніе,		39,	41.
Мадага́скарь,	64, 20,	ла а̂мі́азъ зи.	
Магела́ника,	315, 44.	тръ ла а̂мі́азъзи.	
Маго́нца,		25,	50.
Малди́ве,	Ѿстроаве,	90,	5.
Ма́нтова,		28,	45.

маро-

Марокко,		10,	30.
Марсилїе,		23,	43.
Мека,		59,	21,
Медика,		58,	25.
Мелїапорь,		99,	12.
Месопотамїе,		58,	34.
Меинкꙋ,		273,	20.
Месина,		23,	38.
Миланꙋ,	Медиωланꙋмь,	26,	45.
Моголь,	Ꙟпърьціе ла индїе,	100,	25.
Молдавїе,	Молдовлахїе,	43,	46.
Мономотапа,		40, 20, лаамїазъ зи.	
Моравїе,		34,	49.
Морѣа,		40,	36.
Моска,	Московїе,	56,	56.

Н

Неаполи,	Неаполись,	32,	40.
Нарента,		35,	33.
Натолїе,	Ꙟнадолїе,	49,	38.
Назареть,		53,	32.
Негрꙋпонте,		42,	38.
Никѣа,		38,	40.
Никополи,		42,	48.
Нїеперь, Бористенесь,	Нипрꙋ,	41,	49.

Нїе-

Пор-

Портогалꙋ, Лꙋситаніе,		10.	38.
Позваніе,		35.	52.
Прага,		32.	50.
Прꙋсіе,		35.	54.
Петребꙋрго,		50.	60.

Р

Рагꙋза,		36.	42.
Ренꙋ, ржꙋ, ӑГерманїѧ,		22.	52.
Рига,		43.	56.
Роди,	Родось,	45.	36.
Рома,		30.	41.
Рꙋсїѧ,		41.	49.

С

Сантафе, ӑ Америка,		270.	39.
Салоникꙋль,	Десалоникꙋ,	42.	48.
Сардегнѣ,		27.	39.
Сараю,		37.	49.
Саѯоніе,		30.	51.
Савоѧ,	Сабаꙋдїе,	23.	45.
Сшкꙋть, ѿстровь,		35.	48.
Сшкоціе,		13.	55.
Сегединь,		38.	46.
Сервіе,		39.	44.

Трен-

Трéнто,		29,	45.
Триполи́,		32,	33.
Тꙋркомáнїє,		60,	38.
Трóє,		44,	39.

Оу

Оу̂нгꙋрíє,		35,	47.
Оу̂нврїє,		30,	42.
Оу̂лма,		27,	48.
Оу̂крáинїє,		48,	50.
Оу̂рби́нь,		30,	43.

Ф

Фигáло,		38,	39.
Фили́пине,	ѡстрóвь,	140,	15.
Финлáндїє,		39,	61.
Флорéнца,		29,	43.
Флори́да,	ꙟ А҆мéрика,	280,	30.
Фрáнкфорть,		26,	50.
Фрáнкфорть,		23,	52.
Фрáнцїє,		20,	43.
Фри́гїє,		46,	37.

Х

Холшéинь		26,	54.
Херманцїáдь,	Цибинїꙋмь,	41,	47.

Халкидоніе,		46,	40.
Котинѹ,		44,	48.

Ѡбн, рѫѹ,		95,	65.
Ѡдерь,		32,	54.
Ѡчаковь, Возїе,		48,	46.
Ѡлимбо, мѹнте,		40,	40.
Ѡлмѹць,		35,	49.
Ѡрвїето,		30,	42.

Ц

Цамгвебарь,	ла Ꙟмїазъ зи.	55:	10:

Ч

Чиличїе,	Киликїе,	50,	35.
Четатѣ, Веке,		29,	41.

ЛЕѮИКОНЬ

Деѡаре каре нѹме, дин географїе Веке, тѫлкѹите кѹ нѹмеле географїи ноаѫ,

Къ, дѹпъкѹмь чей тинерй ꙟвъцъторй копїи, де мѹлтеѡрй, ниеъ ꙟтѫмплъ де ꙟгъей де ачеле нѹме скимбате ꙟгеѡграфїе, аѹ ꙟкѹркаре ꙟтрѹ ꙟцелецире, ши пентрѹ ачаста саѹ ꙟсемнать бро къткъ-

ва

вѫ сомъ, динь челе май вєки, пе ѡрждꙋала
словилѡрь ꙟчепѫтоаре, ꙟкипь де лезиконь.

А

Акрочеравнїй, каре акꙋмь сѫкїамѫ а кимерїй, ꙟ албанїе.
Ацїѡ, капꙋ де ливадїе.
Албиціѡне, акꙋмь Инглитера.
Алфеѡ, акꙋмь Карбоѡ, оунь рѫꙋ дела Мореѧ.
Аммоне, акꙋмь Барка, ꙟ африка.
Аллй, лѫкꙋиторїй чей вєкй, а Холшенꙋлꙋй.
Арасе, оунь рѫꙋ динь арменїе чѣ маре.
Аркадїе, акꙋмь партѣ дела Законїе, деспре мїа-
зѫ ноапте дела Мореѧ.

Арменїе чѣ маре, акꙋмь тꙋркоманїе.
Аскалоне, ѡчетате де афилистенилорь, чи а-
кꙋмь нꙋ єсте алтѫ, декѫть оунь сать ꙟ-
Їѡпи.
Асирїе, акꙋмь ѡпарте дела персїе, ши алта де а-
лꙋй Дїарберкь.
Адонь, акꙋмь Сфетагора, саꙋ сфнтꙋль мꙋнте.
Атлантиде, сѫкреде кась фїе Америка.
Авзонїе, акꙋмь пѫмѫнтꙋль де Лаворо ꙟ италїе.

Б

Белгиѡ

Бєлгїѡ, акꙋмь Фїандра.

Битинїє, акꙋмь Бєскалїє, ѫ Анатолїє.

Бєоѝ, акꙋмь Боємїє, ѫ Гєрманїє.

Бористєнє, акꙋмь Нипрꙋ.

Босфоро де Трачїє, акꙋмь Стрєто, саꙋ Колфꙋ Цариградꙋлꙋй.

В

Вавилонꙋ, акꙋмь сє крєдє къ єсте Багдатꙋль, къ Вавилонꙋль нꙋй никъири.

Византїє, акꙋмь Цариградꙋль.

Врєтанїє, акꙋмь Єнглитєра.

Вандали, акꙋмь партѣ дела Гєрманїє, пє лѫнгъ марѣ Балтика.

Волхи, адекъ лꙋпърїє, акꙋмь кѫмпїє Ромїи.

Г

Гєрманїє, акꙋмь Алиманїѧ.

Грєцїѧ чѣ марє, акꙋмь партѣ деспрє амїазъ зи дела Италїє.

Гносо, акꙋмь Гандїє.

Граннко, акꙋмь Лазарꙋ, ꙋнь рѫꙋ динь Анатолїє.

Д

Дакїє, акꙋмь ѡпарте динь цара Ꙋнгꙋрѣскъ, Ардѣлꙋ, Ꙋгровахїє, ши Молдова.

Дєлфо, акꙋмь Кастрїє, ѫ Ливадїє, ѡри Ахаѧ-

єка

Є

Є҃катоне, ѫ̂кꙋмь Таꙋрись, ѡ҆рй четатѣ дела Пер-
сїе.

Є҃геѡ маре, ѫ̂кꙋмь А҃рхипелагꙋль.

Є҃левсин, ѫ̂кꙋмь Лесп на, пе лѫнгъ марѣ Єгеꙋлꙋй,
оу҆нде є҆ра ѡ҆фрꙋмоасъ капище, а̂ дꙋмнезеѡлаїй
черере.

Є҃лиде, ѫ̂кꙋмь фрꙋмоаса ведере, ла партѣ дела
мїазъ ноапте дела Аморея.

Є҃ѳїопїе, ѫ̂кꙋмь А҃висинїе, Нꙋвїе, шй Моное-
мꙋџи.

Є҃тꙋлїе, партѣ деспре ѫ̂пꙋсь дела Ливадїе, динь
цара гречаскъ.

Є҃трꙋрїе, ѫ̂кꙋмь Тоскана.

Є҃врипꙋ, ѫ̂кꙋмь оу҆нь котъ де маре, ѫ̂тре негрꙋ
понте, шй ѫ̂тре Ливадїе.

И

И҃дꙋмея, ѫ̂тре Єгипеть, шй ѫ̂тре А҃равїе, ѡ҆цъ-
ришоаръ де а̂ Іꙋдеїй.

И҃лирикꙋль, ѫ̂кꙋмь Склавонїе.

И҃ѡнїа маре, дела капꙋль колфꙋлꙋй де Винецїе,
шй ѫ̂тре грецїе.

И҃тꙋрея, оу҆нь микшорь цинꙋть, деспре партѣ а-
пꙋсꙋ-

пꙋстꙋлꙋй, де рѫꙋль Іωрда́нꙋлꙋй, ꙟ фа́ца Ти́рꙋлꙋй.

К

Ка́нкѣ, а̂кꙋмь ло́кꙋль а̂сꙋпра ѿса́нтꙋлꙋй, ꙟцинꙋтꙋль Ба́рꙋлꙋй, оу҆нде зикь къ съ а̂флъ моа́щиле Сфнтꙋлꙋй Нико́лае. Єꙋ а̂мь фо́сть дарь на́мь възꙋть фъръ декѫть ѿ пїа́тръ ꙟмормѫнть, ши а̂пъ че и̂зворъще динь ма́рѣ, фїиндь Ба́рꙋль пе ма́лꙋль мъ́рїй.

Кападо́кїе, а̂кꙋмь А̂ма́сїе, ꙟ а̂нато́лїе.

Карпа́цїω, ма́рѣ Єгипетꙋлꙋй.

Карфаге́нѣ, а̂кꙋмь съ ве́дь а̂са́ле рѫнпирй, кала 3, леги дела Тꙋниси.

Кавка́со, а̂кꙋмь ѿпа́рте динь мꙋнтеле Та́ꙋрꙋлꙋй.

Колки́дѣ, а̂кꙋмь Мингре́лїе, ши Гюрџїе.

Корчи́ка, а̂кꙋмь Ко́рфꙋль.

Кре́та, а̂кꙋмь Ка́ндїе.

Крапа́скꙋль, а̂кꙋмь мꙋнцїй оу҆нгꙋре́щй, пе десꙋпре ца́ра лешаскъ, молда́вїе, ши вла́хїе.

Л

Лакедемо́нїе, а̂кꙋмь Мисѝтра, ꙟ а̂море́ѧ.

Лако́нїе, ца́ра оу҆нде єра̀ Лакедемоне́нїй.

Лаωди́кеѧ, а̂кꙋмь Лаоди́кїѧ, ꙟ Си́рїе, ꙟ депърта́рѣ

таре де еро 7, 8, леги, дела Антїохїа.

Лимно, акꙋмь сталимене.

Лешбо, акꙋмь метелинь, оунь ѡстровь дела Архипелагꙋлꙋи.

Либїе, акꙋмь негрицїе, ши Барка.

Лꙋситанїе, акꙋмь Портогалꙋль.

М

Мавританїа. ера че май маре парте динь Африка, чеꙗ ѫпърцє ѫтжи, ѫкесарїенсе, оунде акꙋмь есте крїе, де Алгери. аль 2, ѫ Тинџитана, акꙋмь съ кїамъ фєць, ши мароккко. аль 3, ѫ Ситисенси, деспре ръсърить, дела кесарїенсе. че акꙋмь есте цара де Тꙋнисꙋ.

Мидїе, акꙋмь ѡ парте дела персїе, спре Аленирбецань.

Минфи, скаꙋнꙋль егѵптꙋлꙋи, че акꙋмь съ кїамъ Каирꙋ.

Месїе, акꙋмь Сервїе, ши Бꙋлгарїе.

Месопотамїе, акꙋмь Дїарбекь.

Милето, акꙋмь дꙋпъ кꙋмь съ зиче, палатака, ѫ Анадолїе, саꙋ Анадоль.

Н

Никомидїе, акꙋмь ѡ четате ржнипить, ѫ Анадоль, ера къпетенїе Витанїей, дарь саꙋ ржнипить де

оу҆нь кꙋтремꙋрь, пе лѫнгѫ а҆нꙋль 356.

Нині́ви, а҆кꙋмь сѫ ве́де ѿмови́лѫ де пїе́три, ꙟ҆-дїѧрбе́кь, пе лѫнгѫ, а҆па́ ти́грꙋлꙋи.

Нꙋми́дїе, а҆кꙋмь биле дꙋлгери́нь, ꙟ҆ а҆фрика.

П

Палести́на, а҆кꙋмь Їꙋде́ѧ.

Пелꙋсїѡ, четатѣ е҆гvпетꙋлꙋи, динтрꙋ а҆кѫрїѧ рѫ-си́пѫ. е҆аꙋ фѫкꙋть ка́ирꙋ.

По́нтꙋ крѫі́е, а҆кꙋмь е҆сте ѿпа́рте динь а҆ладꙋлїе, ꙟ҆ а҆надо́ль.

Пропонти́де, а҆кꙋмь ма́рѣ де ма́рмꙋре.

Р

Рꙋти́ле, кѫмпїѧ ро́мїи.

С

Са́ба, (а҆ꙋ сѫмѫѫта,) ца́ра ка́ре сѫ кре́де сѫ фі́е ꙟ҆ а҆ра́вїѧ пꙋтіе, ла хота́рꙋль де сирїѧ.

Са́рди, ѡда́тѫ е҆ра кѫпете́нїе де ли́дїе, а҆кꙋмь сѫ кїа́мѫ а҆ндинеле спре гра́дꙋль де лꙋнџи́ме 46, ши де лѫци́ме 38.

Сарма́цїѧ, а҆кꙋмь поло́нїѧ, (а҆ꙋ ца́ра лешаскѫ,) моско́вїе, лапо́нїе, ши а҆лте пѫрци деспре мїа-зѫ но́апте.

Скандина́вїе, ца́ра ка́ре кꙋпринде сꙋфе́цїѧ, ши

дани-

данимаркꙋль.

Сѵиціе, (аꙋ скидїе,) ѿцаръ маре, дарь пꙋцинь кꙋноскꙋтъ, ꙟтро парте де Асїа, ши ꙟ Еврwпа.

Сидонꙋль, акꙋмь Саида, ꙟСирїа.

Т

Танаи, акꙋмь донꙋль.

Тебе, акꙋмь Стивесь, ꙟЛивадїе.

Тигꙋринь, акꙋмь оунь цинꙋть де звицри.

Тиро, акꙋмь Сꙋрь.

Трачїе, акꙋмь рꙋмеле,

Тринакрїе, акꙋмь Сицилїе.

Ѳ

Ѳлимбꙋль акꙋмь оунь сать ꙟ Амореа, аспра Алфеꙋлꙋи, че съ кїамъ, Лꙋнганикꙋль, оунде съ фъче ꙫокꙋриле ѳлимпичещи.

Ѳлимбꙋль, оунь мꙋнте ꙟѲесалїа, лжнгъ колфꙋль Ѳесалоникꙋлꙋи.

Х

Херсонꙋль, елинеще, васъ зикъ ѿстровь, де ѿпарте прине де пъмжнть, ши кржмꙋль ꙟль нꙋмїа, Херсонꙋль Таꙋрꙋлꙋи.

ПЕНТРꙊ

Ѡаре каре ербꙋ, ши поаме, де акърора поаме вине

пела ноѝ динь цъ́рѝ стреи́не, шѝ н8 пътéмь щѝ ѫче́ фе́лю сѫнть, ѫче́ле съди́рѝ, шѝ динь ка́ре па́рте дѣ ал8мїй винь.

МИ́РТА

Ѫ сфн̃та скрипт8ръ ѡн8мéще Мирси́на, оу̑нде зи́че, къ, ѫлóк8ль оу̑рзи́чей ва ръсъри мирси́на.

Мирси́на, (ѫ8 ми́рта,) е̑сте оу̑нь копъче́ль н8 май ма́ре декѫть, 4, ѫ8, 5, па́лме. А̑ре фр8нзишóара са̀ ка ѫча́юл8й де ма́ре, шѝ ша́де то́ть ве́рде, шѝ ва́ръ, шѝ ѩрнъ, Ѫ А̑фрика, Ара́віе, шѝ Индїе, е̑сте шѝ Ѫ Еврóпа пинь гръ́динй пентр8 пóдоа́ба.

Ча́юль ѩръшй е̑сте оу̑нь попъче́ль, ѫсеменѣ мирси́нїй, шѝ де ма́ре, шѝ де кипь, динь ка́ре стрѫнгь лъкънтóрїй депе ѫче́ле лóк8рй фр8нза, шѝ ѡ оу̑ск8, дарь н8 ша́де то́ть ве́рде ка мирси́на, съ фа́че Ѫ Ѩапо́нѣ, шѝ Ѫкръїа л8й Сїамь, шѝ ла ки́на, шѝ ѫлте лóк8рй.

К8ИШОА́РЕ

К8ишóареле сѫнть пóаме де оу̑нь копа́чи динь пъ́рциле Индїей чей деспре ръсъри́ть, ка́ре копа́чю, е̑сте кѫть оу̑нь пъ́рь де ма́ре. Ла фр8нзъ ѫсеменѣ ла́8р8л8й, шѝ роднтóрю дела, 8, ѫнй,

пънъ

пънъ ла 100, ши май мꙋлть. кꙋ мꙋлте крънџй, скоарца, ши, фрꙋнҙеле кѫндь сѫнть верҙй наꙋ мꙋлть мирось, їарь дакъ съ оусꙋкъ, аꙋ май мꙋлть декѫть ѫсꙋшй поамеле, адекъ кꙋишоариле.

Поамеле ачестꙋй копачю, съ стрѫнгь де лъкꙋиторй пънъ нꙋсъ кокь де иеправъ, ѫчепѫндь дела ноемврїе, пънъ спре феврꙋарїе, ши ле кꙋлегь кꙋ мѫнꙋле, ши кꙋ пръжина пе цолꙋрй. апой ле оусꙋкъ ла соаре, аꙋ пе лоҙнице, пънъ съ факь негре, кꙋчй динтѫй сѫнть каиь рошиоаре ѫкипꙋль коарнелорь, їарь де нꙋле кꙋлегь ѫгравъ, еле ѫфлореск, кꙋ ѡ флоаре ка ачирешꙋлꙋй, ѫ капꙋль оунде есте ачель бꙋбꙋшлꙋю кꙋ кроче, ши даꙋ оунь мирось пинь прецꙋрь, кале де ѡ зи, кꙋчй динтѫй есе бꙋбꙋшлꙋе, ка кꙋмь есъ ла трандафирь, кꙋ ѡ кожице пе де латꙋрй. ши дꙋпъ че ѫфлореск, съ ѫгроаше ка де трей ѡрй май мꙋлть декѫть челе челе оусꙋкъ. ши дꙋпъ че пикъ флоарѣ, ачелѣ съ кїамъ антофило, ачастай сѫмѫнца динь каре съ фаче ѫ. съ факь мꙋлте ла пъдꙋрй, пе оунде нꙋ поть оумбла ѡаменй, де фїерн сълбатиче Лей, Пардошй, Бълаꙋри. ши алтеле. оунде трекѫндь пе лѫнгъ ачеле пꙋстїетъцй, съ сѫмте миросꙋль де 2, ши 3, зиле.

камфора

КАМФОРА

Ка́мфора ѥ҆́сте ѡ҆ рꙟшинъ, чеѧ стрꙟнџе ꙗ҆ръшй дин ѡ҆строавеле ръсъритꙋлꙋй, динтрꙋн копачю мꙋлть май на́лть декꙟть а҆лцй копачй, чешй са́мънъ кꙋ стежа́рꙋль, кꙋ фрꙋнза ла́тъ, шй гроа́съ, шй съ кїа́мъ шй копа́чю ка́мфꙋро. дарь сꙟнть де мꙋлте фе́люрй ла Џапо́нѣ, шй ꙟтра́лте ло́кꙋрй.

КАФЕ

Кафе́ѡа ѥ҆сте ѡ҆по́амъ де ѹн копа́чю дин А҆ра́вїе феричитъ, чей маре кꙟть ѹн мъръ домнеск, стъ то́ть дꙟꙋна ꙟфлорить, шй верде, шй плин де поаме, лемнꙋль лꙋй ѥ҆сте фра́џидь, дарь млъдицеле съ ꙟдоеск, фрꙋнзеле са́мънъ къстанꙋлꙋй, дарь май гроа́се, шй пе лꙟнгъ фрꙋнзъ ѥ҆съ ѡ҆флоа́ре, ꙟкипꙋль де ѹн крин а҆лбь, шй миросито́аре, шй дин фі́еще ка́ре флоа́ре, ѡ҆ гъмъліо́аръ кꙋ сꙟмꙟнцъ, динтꙟй ка ѡ҆ перꙟ микꙋшо́аръ, шй ро́шїе, шй дꙋпъ че съ коа́че, а҆щернь църа́нїй цолꙋрй, шй ле скꙋтꙋръ, пꙋиндꙋле десъ ѹскъ, шй а҆по́й ле ба́тъ кꙋ беце шй ѥ҆съ сꙟмꙟнца, кꙟте 2, ꙟпреꙋна́те, шй 3, шй дин скорцишо́ара, (а҆ꙋ ко́жиле а҆челѣ,) фак кафе́, че съ кїа́мъ кафе́ ꙟпъръте́скъ, ꙗ҆ръ грꙋнциле ле

тримн-

тримить ла ной. чѣ динтжй стржнсѹръ де поа-
ме съ фаче ꙟлѹна лѹй маю, мъкарь къ ачест
копачю деа пѹрѹрѣ ꙟфлорѣще, ши съ коаче.

Се фаче ꙟ аравїе, ши май вжртось пе лжн-
гъ марѣ рошїе, ла мека, ꙟдень, съмънате
фїинд проаспете ръсаре, дарь ꙟй требѹе мѹлтъ
апъ, съ айбъ копачюль.

КАКАѠ ѠРИ КАКАВЕ

Есте ѡпоамъ маре кжть ѹнь харбѹзь, дин-
трѹнь копачю, чесъ нѹмеще какавате ла америка.
аре ачасть поамъ ꙟтржнса ѡмѹлциме де семинце,
ши ѹскжндѹсъ ачесте семинце, факь чоколата,
ши дѹпъ че ле пръжескь, ши ле писазъ кѹ захарь,
слободь ши ѹнть, ши сжнть кѹ бѹнь гѹсть.

КИПЕРЮЛЬ

Киперюль есте ѡпоамъ де ѹнь копъчель кжть
ѡ ръкитъ, карешй ши самънъ, дарь кѹ фрѹнза
пѹцинь май ꙟгѹстъ, ши май лнѹгѹшоаръ. есте
де 4, фелюрй, албь, негрѹ, лѹнгь, ши едїѡ-
планѹ. съ фаче ꙟ индїе, ꙟ едїѡпїе, ши ал-
те локѹрй динтра чѣ парте. ꙟфлорѣще ла генарїе.
съ коаче ла апрілїе, ши май.

СКОР-

СКОРЦИШОАРА

Скорцишоара есте ѡ скоарцъ депе оунь копачю динь Индїе, каре ѡ стрѫнгь ши ѡ усꙋкъ, ши съ кїамъ ши канела.

ТъМЖЕ

Есте ѡ ръшинъ динтрꙋн копачю динь Аравїе.

Алое, есте оунь лемнь, че вине дела Индїе, дарь нꙋ динь раюль пъмѫнтескь, дꙋпъ кꙋмь зикь мꙋлцй, ши есте пꙋцинь, кѫчй нꙋ съ поате гъси, къ оунде съ фаче сѫнть живинй, лей, бълаурй ши алтеле. де оунде съ скоате кꙋ греꙋ

Сфѫршитꙋль Геѡграфїей Молдовенещй.

Ꙟгъ-

А҃рѣта́рѣ

Пентрꙋ Нꙋмѫрꙋл А҃рѫпе́ск, ка́ре сѫ Полити- че́щє а҃кꙋм, ꙟпреꙋнѫ кꙋ Нꙋмѫрꙋл Молдо- вене́ск, че сꙋ а҃шѫза́ть ꙟтра ча́стѫ та́блѫ пѫнѫ ла ѹ҆́н милїѡ́н де милїѡ́ане.

1	а	17	зї	33	лг
2	в	18	иї	34	лд
3	г	19	ѳї	35	лє
4	д	20	к	36	лѕ
5	є	21	ка	37	лз
6	ѕ	22	кв	38	ли
7	з	23	кг	39	лѳ
8	и	24	кд	40	м
9	ѳ	25	кє	41	ма
10	ї	26	кѕ	42	мв
11	аї	27	кз	43	мг
12	вї	28	ки	44	мд
13	гї	29	кѳ	45	мє
14	дї	30	л	46	мѕ
15	єї	31	ла	47	мз
16	ѕї	32	лв	48	ми

КИ 49

49	мѳ	73	ог	97	чз
50	н	74	од	98	чи
51	на	75	оє	99	чѳ
52	нв	76	оѕ	100	р
53	нг	77	оз	200	с
54	нд	78	ои	300	т
55	нє	79	оѳ	400	у
56	нѕ	80	п	500	ф
57	нз	81	па	600	х
58	ни	82	пв	700	ѱ
59	нѳ	83	пг	800	ѿ
60	ѯ	84	пд	900	ц
61	ѯа	85	пє	1000	҂а
62	ѯв	86	пѕ	2000	҂в
63	ѯг	87	пз	3000	҂г
64	ѯд	88	пи	4000	҂д
95	ѯє	89	пѳ	5000	҂є
66	ѯѕ	90	ч	6000	҂ѕ
67	ѯз	91	ча	7000	҂з
68	ѯи	92	чв	8000	҂и
69	ѯѳ	93	чг	9000	҂ѳ
70	о	94	чд	10000	҂і
71	оа	95	чє	20000	҂к
72	ов	96	чѕ	30000	҂л
				40000	

40000	҂м	1000000	оўнь милі́онь
50000	҂н	2000000	до́ж миліѡ ань
60000	҂ѯ	3000000	тре́й миліѡ ане
70000	҂о	4000000	па́тру миліѡа́не
80000	҂п	5000000	чи́нчй міліоане
90000	҂ч	6000000	ше́се милі оане
100000	҂р	7000000	ше́пте міліоане
200000	҂с	8000000	ѿпть міліоане
300000	҂т	9000000	но́ж миліоане
400000	҂ѵ	10000000	зе́чй миліоане
500000	҂ф	100000000	ѡ̂суть миліо́ане
600000	҂х	1000000000	ѡ̂ мі́е де миліоа́не
700000	҂ѱ	10000000000	зе́че мі́й миліоане
800000	҂ѿ	100000000000	ѡ̂суть мі́й миліо́ане
900000	҂ц	1000000000000	оўнмилі́он де миліоане

Ꙟсемнаре

Де Домнїй Молдавїей

Каре ау домнить, ши ла че ани ау фость, ши кѫци ани ау домнить, Ши кѫте луни, кумь арать ꙟжось ануме, де ла Домнуль Драгошь Воеводь че ау дескълекать цара Молдавїей.

Ла че ани. ау домнить.		Ши кѫци ани Ши кѫте луни.	
Лѫть.		Ани.	Луни.
1352	Драгошь Воевода ꙟтѫюль че ау ешить динь Ардяль.	2	
1354	Сась Воеводь.	4	
1358	Лацкω фїюль луй Сась водъ.	8	
1366	Богдань Воеводь.	6	
1372	Петру воеводь Мушать.	16	
1388	Романь воеводь фрателе луй петру воеводь.	3	
1391	Штефань воеводь.	7	
1398	Петру воеводь аль доиле фїюль луй штефань водь.	1	

1399

1399 Юга вѡевóдъ фїюль лѹй пе-
трѹ вѡевóдъ 2
1401 Алеѯáндрѹ вѡевóдъ чель бѹнь
фїюль лѹй рóманъ вѡевóдъ. 32
1433 Їлїешъ вдъ фїюль лѹй але-
ѯáндрѹ вѡевóдъ бѫтрѫнѹль. 12
1445 Романъ вдъ аль дoилѣ фїюль
лѹй Їлїашъ вѡевóдъ. 1
1446 Петрѹ всевóдъ аль трейлѣ
фїюль лѹй щефанъ вдъ. 5
1450 Щефанъ вдъ аль доилѣ. 2
1452 Богдáнъ вѡевóдъ аль доилѣ,
че сѫнгѹрь де сине сау нѹмита
домнъ фїюль лѹй Алеѯáндрѹ
челѹй бътрѫнъ. 2
1454 Петрѹ вдъ аль пáтрѹлѣ чей
зичѣ ши Арóнъ. 2
1456 Щефанъ вдъ аль трейлѣ чель
бѹнь фїюль лѹй Богдáнъ вдъ. 47
1503 Богдáнъ вдъ аль трейлѣ
фїюль щефáнъ вдъ. 12 9
1516 Щефанъ вдъ аль пáтрѹлѣ чель
тѫнѫр фїюль лѹй богдáнъ вдъ. 9 9
1527 Петрѹ рáлешй вдъ ачинчилѣ

фїюль

		ани	луни
	фіюлꙋй Щефань Вѡдь.	11	
1538	Щефань Вѡдь ал чинчилѣ чей Зикь лъкꙋстъ.	2	3
1540	Алеѯандрꙋ Вѡдь Корнѣ а доилѣ		6
1540	Петрꙋ Вѡд Рарешй адоаѫ дом:	6	
1546	Ілїешь Вѡдь ал доилѣ фіюль лꙋй Петрꙋ водъ.	7	6
1548	Щефань Вѡдь ашаселѣ фіюль лꙋй Петрꙋ Вѡдь Рарешь.	3	4
1557	Алеѯандрꙋ Вѡдь ал треилѣ Лъпꙋшнанꙋль.	5	
1562	Деспот, Ꙗковь, шй Васіле ꙟтжй	2	
1564	Щефань Вѡдь Томша ашаптелѣ.		3
1564	Алеѯандрꙋ Вѡдь Лъпꙋшнанꙋль ал доилѣ домніе.	5	
1569	Богдань водъ ал патрꙋлѣ, фіюль лꙋй Алеѯандрꙋ вѡдь.	1	
1570	Іѡань воевѡдь чель тирань домніа ꙟтжй.	6	
1576	Петрꙋ Вѡдь ашаселѣ Шкїѡпꙋль фіюл лꙋй Мирчѣ водъ.	5	
1581	Ꙗнкꙋль сась Вѡдь лютеранꙋ.	3	7
1584	Петрꙋ Вѡдь ашаптелѣ чей зикь черчель.	5	

1586

1586 Петрȣ Вдь шкїопȣль а̂доаѡ
домнїе. 2
1591 А̂ронь Вдь чел рьȣ домнїа а̂тжй. 1
1592 А̂рон Вдь тиж а̂доаж домнїе. 2
1595 Їеремїа могила воеводь. 12
1607 Сїмеонь могила Вдь. 2
1609 Костандинь могила Вдь. 1
1610 Щефан Вдь Томша а̂ѡптȣлѣ. 5
1615 Домна лȣй Їеремїа Вдь кȣ
фїюль сьȣ Богдань Водъ 1
1616 Радȣль Вдь чель маре. 3
1618 Гаврїиль могила Вдь. 1
1619 Гашпарь Вдь Италїанȣль. 2
1521 А̂леѯандрȣ Вдь а̂патрȣлѣ а̂-
лȣй Їлїашь Вдь. 1
1622 Щефань Вдь Томша а̂доа
домнїе. 1
1623 Радȣль Вдь чель маре а̂доа
домнїе. 3
1626 Миронь Вдь Барновскїй. 4
1630 А̂леѯандрȣ Вдь, а̂ль чинчилѣ
фїюль лȣй Радȣль Водъ. 5
1630 Моисей Вдь. 1
1631 А̂леѯандрȣ Вдь а̂лȣй Їлїашь

Вдь

		Ани	Лꙋни
	Вѡдъ ал доилѣ домніе.	2	
1633	Мирон Ввдь, Барновскіе ал доилѣ Домніе. ши ѫдатъ мюнеу ал доилѣ Домніе.	1	
1634	Василе Ввдь Албанитꙋль.	20	
1654	Щефан Геѡргіе Ввдь фіюль лꙋй Дꙋмитрашкꙋ логофѣть.	4	
1658	Геѡргіе Гика Ввдь Капикехаꙗ лꙋй Василе вѡдъ.	2	
1660	Щефан Ввдь фіюль лꙋй Василе вѡдъ.	2	
1662	Еѵстратіе Ввдь Дабижа.	4	
1666	Дꙋка Ввдь Албанитꙋль.		6
1666	Іліешь Ввдь фіюль лꙋй Алеѯандрꙋ вѡдъ.	2	6
1669	Дꙋка Ввдь алдоилѣ Домніе.	3	
1673	Щефан Вводь ал оуспръзечилѣ Петречанꙋ.	1	
1674	Дꙋмитрашкꙋ Ввдь Кантакозинѡ Царигръдѣнꙋль.	2	
1676	Антоніе Ввдь Рѡсеть.	3	
1679	Дꙋка Ввдь ал треилѣ Домніе.	5	
1684	Дꙋмитрашкꙋ Ввдь Кантакозинѡ алдоилѣ домніе.	1	

1685

		Ани	Луни
1685	Костандинь вдь кантимиръ.	8	
1693	Костандин вдь фіюл дѹкъй вдъ.	3	
1696	Антохіе вдь фіюль лѹй кантимиръ водъ.	5	
1701	Коѡстандинь фіюль дѹкъй воодъ аль доилѣ Домніе.	3	
1704	Михай Вдь раковицъ	1	
1705	Антохіе фіюль фіюлѹй костандинь кантемир домніа алдоилѣ.	3	
1708	Михай Вдь раковицъ алдоилѣ домніе.	2	
1710	Ніколае Вдь маврѡ кордать алѹй алезандрѹ.	1	
1711	Дѹмитрашко Вдь алѹй коѡстандинь водъ кантимиръ.		8
1712	Неколае Вдь маврѡ кордать алдоилѣ домїе.	4	4
1716	Михай Вдь раковицъ аль треилѣ домніе.	11	
1727	Григоріе Гика Вдь.	6	
1733	Коѡстандинь Воде алѹй николае Вдь маврѡ кордать.	2	7
1735	Григоріе Вдь Гика алдоилѣ домніе.	6	6

		Ани	Луни
1741	Костандинъ вѡдъ мавро кор- дать алдоилѣ домніе.	1	11
1743	Іѡанъ вѡдъ алꙋй николае вѡдъ мавро кордать.	4	
1747	Григоріе вѡдъ гика алтреилѣ домніе.		9
1748	Кѡстандинъ вѡдъ мавро кор- дать алтреилѣ домніе.	1	6
1749	Костандинъ вѡдъ раковицъ аль лꙋй михаи вѡдъ раковицъ.	3	9
1753	Матей вѡдъ гика.	2	7
1756	Кѡстандинъ вѡдъ алꙋй михаи раковицъ алдоилѣ домні.	1	1
1757	Скалать Григоріе гика вѡдъ, ши аꙋ робитъ тътарѫй цара де жос.	1	5
1758	Іѡанъ Ѳеѡдоръ калімахъ вѡдъ.	3	
1761	Григоріе вѡдъ калімахъ.	3	
1764	Григоріе вѡдъ гика динъ драгоман.	2	9
1766	Григоріе вѡдъ калімахъ аль доилѣ домніе.	2	4
1769	Костандинъ вѡдъ мавро кор- дать алꙋй николае вѡдъ ма- вро кордать апатра домніе. ши адатъ стъпжнирѣ ѡшилоръ		5

мос-

москичещій, каре аѹ цинѹть де кжндь аѹ венить пжнъ кжндь саѹ дѹсь. 5

1774 Григоріе Водь Гика каре саѹ лѹать робь де оштиле рѹсещи динь домніе цѣрій мѫнтенещи. ши аичѣ аль доиле домніе. 2 10

1777 Костандинь Водь Морѹзь: динь драгомань. 4 8

1782 Александрѹ Водь фіюль лѹй Костандинь Водь Маврокордать. 2 8

1785 Александрѹ Водь фіюль лѹй Іоань Водъ Маврокордать. 2

1787 Александрѹ Водь Ипсиланть пре каре лаѹ лѹать немцїй. 1 4

Апой стъпжнирѣ немцилорь, Ханѹль кѹ тътаржй, ши кѹ тѹрчїй, ши Маноле Водъ 5

1788 ши Адатъ стъпжнирѣ москалилорь. каре аѹ цинѹть декжндь аѹ венить пжнъ кжндь саѹ дѹсь. 4 8

1792 Александрѹ Водь Морѹзь. 8

1793 Михай Костандинь Водь Сѹцѹль 2 4

1795 Александрѹ Іоань Калимахь Водь.

Сѫ май адаѡџе кѫтрѫ Геѡграфїе ачаста ши
пентрꙋ ѡрашꙋль Ꙗшꙋлꙋй, скоасѫ динь
Геѡграфїе, алкѫтꙋитѫ дѡрїшꙋль тѫрїовїй
динь оунгарїе, ла анꙋль 1704, де франциске
Шмидегь Геѡграфь. Капь: 3.

Деспре Молдова.

Ꙟтребаре:

Ѫ: Че требꙋе сѫ лꙋѫмь аминте деспре Молдова?
Р: Прекꙋмь Ардѣлꙋ аша ши ачаста аре ꙟдестꙋларе де вїй, пѫмѫнтꙋль грась, хѫлещеꙋ, бихолй. ши мꙋнци ꙟбогѫцици кꙋ аꙋрь, ши арџинть, аш ждерѣ пѫдꙋри, помѫть мꙋлть, де тоть фелюль де добитоаче. ши мꙋлциме де мїере. Кайй тꙋрчещй ши рꙋмѫнещй. Лꙋнџимѣ есте де 35, де миле, ши лѫцимѣ де 28. Май де мꙋлть ачастѫ цѫрѫ сѫ нꙋмѣ: Дакїе Рипенсаскѫ, (сау Алпестрасаскѫ,) дꙋпѫ ачѣѧ де ла мꙋлте фелюри де нѫмꙋри сѫ нꙋмѣ Гепидїа. ши Готїа. Ѧрѫ де оунгꙋрй Кꙋманїѧ. партѣ деспре мїазѫ ноапте пентрꙋ апа Молдавїй. ши мꙋнтеле Чахлѫꙋлꙋй сѫ нꙋме Молдова. Ѧрѫ партѣ деспре амїазѫ зи, сѫ нꙋмїе Валахїѧ де престе мꙋнцй. каре пѫнѫ ла анꙋль 1449. да бирь Лешилѡрь. Ѧрь авꙋмь дѫ тꙋркꙋлꙋй пе

фїеще

фїеще каре анъ : 58000 , галбинй италїенещи . кай 500 , ши шоймй 300 .

2 , Норо́дꙋль чине лецѣ гречаскъ , ши есте сꙋпꙋсь Патрїархꙋлꙋй де Цариградь .

3 , Ромжнїй , (саꙋ Романїй ,) сжнть аместекацй кꙋ Сирбїй , бꙋлгарїй , арменїй , ши тътарїй .

4 , Локꙋль чель динтжй ꙟ Молдова съ нꙋмеще Іашꙋ , саꙋ Ꙗзꙋ , каре есте Митрополись атоть Принципатꙋль , апроапе де апа Прꙋтꙋлꙋй , чесъ нꙋме май демꙋлть Хїерасꙋмь ѹнде есте кꙋртѣ Принципꙋлꙋй , пентрꙋ каре ꙟсꙋшй Траянь ꙟпъратꙋль , ꙟкърциле сале фаче арътаре , къ арфи Зидить ꙟнаинте де нащерѣ лꙋй Хс , пентрꙋ лъкꙋирѣ Консꙋлꙋлꙋй Романилорь , ши а стръжилорь лꙋй , каре съ нꙋме Ꙗзигесь , ꙟкаре кꙋрте съ нꙋмъра 16000 , де ѡдъй . Дꙋпъ ачѣ нꙋ пꙋцинй аний , трекжндь ла мижлокь , ꙟтра тжтѣ ръзмирици саꙋ ꙟноить , ши саꙋ Зидить ла 20000 , де ѡдъй , ши май мꙋлть , пентрꙋ требꙋинца Принципꙋлꙋй , ши а ѡщенашилорь лꙋй , каре ла анꙋль 1460 , ꙟпреꙋнъ кꙋ тоть ѡрашꙋль де фокь саꙋ ржсипить .

5 , Іашꙋ ꙗꙋ лꙋать нꙋме дела стръжиле Романилорь че съ кїемꙋ Ꙗзигесь , ши дела шанцꙋль чель де бътае . Ꙟтрꙋ каре ѡрашь есте скаꙋнꙋль

Архїе-

Архїепископїей.

6, Ла а̑нꙋль 1465, Стефань принципꙋль май сꙋсъ нꙋмита кꙋрте, саꙋ четате де иꙁноавъ ѡаꙋ ꙁидить, дела каре нꙋ пꙋцинй а̑нй ѡ̑ ашꙋль съ нꙋме Стефановецїа. Ꙗръ дꙋпъ че Лешїй п Стефань вѡдъ лаꙋ иꙁгонить, ла а̑нꙋль 1491, Ꙗръш динь причина фокꙋлꙋй саꙋ пръпъдить, ши дꙋпъ а̑чеѧ трекѫндь а̑нй ла мижлокь, нꙋсаꙋ нꙋмърать ꙟтра чель локь, май мꙋлть декѫть 600 де ѡ̑дъй.

7, А̑лдоилѣ ѡ̑рашь Сокаеа, (саꙋ Сꙋчава) нꙋ департе де а̑па Сиретꙋлꙋй (саꙋ Шеретꙋлꙋй,) ꙟтрꙋ каре май кꙋ дединсь шъде Воевоꙋдꙋль Молдавїей.

Дїѡрдоситорїю, ши пꙋртъторїю де грижѣ Тѵпографїей фїиндь Їеромонахꙋль Кѵрь ІНОКЕНТЕ Дꙋховникь, ши Еклисїархь Сфинтей Митрополїй

Дїаконь Ѳеѡдорь, ши Їѡань, ашеꙁъторй словилорь